C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Kazancev_Alexander-Zanik_Faeny.pdb

PDB Name: Untitled
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 23.4.2008
Modification Date: 23.4.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Alexandr Kazancev
ZÁNIK FAENY

PRAHA 1987

© Molodaja gvardija, 1978
Translation © Jaroslav Piskáček, 1987
Scan a OCR © Hobby
Korektury a konečná úprava © TomasT

Není možné dopustit, aby lidé
použili k vlastní zkáze
ty přírodní síly,
které dokázali objevit a pokořit.
Fréderic Joliot-Curie

KNIHA PRVNÍ - ZÁNIK FAENY

Mír je ctností civilizace.

Loupežná válka je jejím zločinem.
V. Hugo

ČÁST PRVNÍ - NAPĚTÍ

Zbojníci, povstalci, vy vrazi míru,
prznící bratrovraždou ocel zbraní!
Což neslyšíte? Hej, vy zhovadilci,
co požár svého vzteku uléváte
purpurným proudem z žil vám tryskajícím!
Pod trestem muk své zbraně zšílevší
z krvavých rukou odvrhněte na zem...
W. Shakespeare, Romeo a Julie

Kapitola první - Vlna

Toto je překlad záznamu nalezeného na satelitu mimozemského původu, zvaném Černý Princ. Byl pořízen z jazyka Faeňanů, kteří před milióny let obývali planetu Faenu. Znění některých slov bylo záměrně připodobněno slovům pozemským.

Jediná dcera všemocného Kruta Jupiho, diktátora Vladmánie, starobylého kontinentu oné planety, se po matce jmenovala Jasna. Její otec si původně přál syna, ale když se mu narodila dcera, nesmírně si ji zamiloval a už od jejího útlého věku se bál, že až dívka doroste, vdá se a odejde od něho. Když pak nastal čas a podle místního obyčeje bylo nutné dát dospělé dceři definitivní jméno, nenapadlo Kruta Jupiho nic jiného, než ji nazvat Mada, což znamenalo Milující. Příjmení se na Faeně dávala podle názvů planet a hvězd. Například Mar nebo Jupi, Alt či Sirus.
Na Faeně žily dva druhy obyvatel. Jedni měli protáhlé hlavy s oválnými obličeji, což bylo považováno za příznak nadřazenosti. Proto se honosili názvem vznešení. Všude zaujímali výsadní postavení a společensky stáli mnohem výš než druzí, kteří byli označováni jako nízcí. Ti se vyznačovali kulatými hlavami a okrouhlými obličeji.
Mada Jupi ztělesňovala nejlepší rysy vznešených. Podobala se matce. Byla vyhlášenou krasavicí. Její obličej vzrušoval malíře. Byl živý, proměnlivý, hned veselý a rozzářený, hned zadumaný. Přitom ovál její tváře byl souměrný a měkký, nos rovný, rty pevně semknuté.
Modrooká krasavice právě vystupovala z vody. Vybrala si pro to okamžik, kdy se vlna příboje roztříštila o břeh a závoj syčící pěny se klouzavě stahoval zpátky. Starší tělnatá Faeňanka s kulatou hlavou, tedy příslušnice nízkých, rychle vběhla do vody a zahalila dívčino tělo do měkké huňaté osušky.
„Přikryj se, Mado. Není slušné ukazovat se cizincům. Vidíš tamhle toho? Ten je z Dandžabie, už jsem se ti o něm zmiňovala.“
Na Velkém Břehu stáli skutečně dva Faeňané. Jeden vysoký, štíhlý, druhý podsaditý a hrbatý.
„Proč myslíš, že právě tohle je ten cizinec?“ zeptala se Mada.
„Poznala jsem ho podle toho druhého, kulatého, co je s ním. Ten patří k nízkým jako já, navíc je hrbatý, ale přitom se nafukuje, jako by se procházel doma po pláži Dandžabie.“
Mada nevěnovala cizinci celkem žádnou pozornost, třebaže už o něm slyšela od chůvy. Starostlivá chůva mezitím postavila do písku rozkládací židli, Mada na ni usedla a zahalila se do osušky jako do volného oděvu, v jakém za dávných časů chodívaly zdejší Faeňanky.
Ave Mar, cizinec z Dandžabie, se vztyčil. Díky své urostlé postavě, dlouhému pevnému kroku a mírně přimhouřeným očím vypadal, jako by se přes hlavy všech díval někam do dáli. V tuto chvíli pocítil lítost, že není sochař. Všechno, co až dosud o Madě Jupi od svého hrbatého tajemníka Kula Merka slyšel, bylo pouhé nic ve srovnání s tím, co viděl na vlastní oči.
Kul Merk postřehl, že Mada zapůsobila na Aveho velice příznivým dojmem. Spiklenecky se k němu

sklonil a tím jeho hrb vystoupil ještě víc.
„Nepředvedeme těm zdejším, jak umíme plavat u nás?“
Aveho nemusel dvakrát pobízet. Ztepilý mladík se vrhl do vln příboje, který se zuřivě tříštil o břeh. Za vlnolamy, které poblíž břehu přece jen trochu mírnily nápor vln a umožňovaly klidnější koupání, zuřil bouřlivý živel naplno. Tam se žádný z plavců neodvažoval. Ave se nechal vynést na hřeben zpěněné vlny, rozmáchl se široce rukama a jako pták přeskočil na vrcholek další vlny, která se z širého oceánu valila k pobřeží. Na okamžik zmizel ve vodní propasti a v tu chvíli se Madě vydralo z hrdla úzkostné vydechnutí. Ale hned nato se urostlý mladík objevil na zpěněném hřebenu vlny a s rozpřaženýma rukama přeletěl jako šíp na další.
Mada to nevydržela. Shodila osušku, vstrčila ji do ruky poděšené chůvě a rozběhla se k vodě.
„Musím to taky zkusit!“ křikla na svou společnici.
„Vždyť se utopíš! Nedělej to!“ pokoušela se ji zadržet chůva. „Nehodí se pro dceru Kruta Jupiho, aby se koupala s cizincem!“
Ale to už se Mada vrhla vstříc valící se vlně a její temná čepička se zamíhala mezi zpěněnými hřebeny. Na Velkém Břehu by se sotva našel lepší plavec než Mada. Oceánské vlny ji zvedaly a znovu vrhaly do hlubin, ale dívka se nevzdávala. Všichni, kteří byli nablízku, se nahrnuli k vodě a upřeně sledovali, co se ve vlnách děje. A po pláži přeletělo nadšené vydechnutí, když se po chvíli na stejném hřebenu vln objevily současně dvě postavy přeletující jako ptáci z jedné vlny na druhou.
Ještě nikdy necítila Mada takovou slast.
Ale když se pak společně vraceli po mělčině k břehu posetému postavami Faeňanů, zmocnil se jí nepříjemný pocit. Přemohla ho však, se smíchem se rozběhla, jako by tím chtěla dát najevo, že ona, diktátorova dcera, si může dovolit všechno!
Vystrašená chůva ji zahalila do měkké osušky.
„To ti byla nádhera,“ hlaholila Mada. „Kdybys věděla, Matko Lu, jak to bylo krásné!“
„Abych nevěděla!“ zabručela chůva. „Jsem z toho polomrtvá. Kdyby se ti bylo něco stalo, dal by mě Krut Jupi určitě popravit, kéž je stále šťasten, náš největší!“
„Je dobře, že jsi zůstala naživu. Aspoň mi teď v něčem pomůžeš.“
Matka Lu se na ni přísně zadívala:
„Obávám se, že vím v čem, drahá.“
Úmysly své schovanky uhodla Matka Lu přesně. Mada vždycky snila o opravdovém Faeňanovi, mužném, ušlechtilém a čistém. Nekulturní Faeňané z řad „vyšších“, chvástající se zaniklou civilizací dávných generací, ji odpuzovali hrubostí, nadutostí a pohrdáním nízkými, jejichž děti kdysi Madina matka léčila. Cizinec, podle chůviných slov, neměl žádné omezenecké předsudky „vyšších“, byl to mladý znalec vědění z Dandžabie, který našel odvahu odmítnout vědu smrti a postavit se proti všem. Právě o takovém Faeňanovi Mada snila — a teď se ukázalo, že je navíc obratný, odvážný a krásný.
Faeňané byli náchylní nechávat se unášet vzájemnými sympatiemi „na první pohled“, i když ne vždy si to sami přiznávali.
Dcera Kruta Jupiho byla hodna svého jména Mada, Milující — v mžiku se zamilovala do cizince a docela ztratila rozum, jak se vyjádřila Matka Lu.
„Uvažuj, drahá! Kdyby to byl někdo ze vznešených, no prosím! Ale tohohle budou všichni považovat za méněcenného. Vzpamatuj se!“
„Ne!“ prohlásila Mada odhodlaně. „Stane se, jak chci já. Zajdeš za jeho společníkem a povíš mu, jak se s Avem setkáme.“
„Kde se s ním chceš setkat? Je přece každému na očích. Zatkne ho Ochrana Krve! Takové neštěstí bys mu přála?“
„Už jsem řekla. Nikdo nás nesmí vidět. Proto se setkáme v palácové zahradě.“
„V zahradě za Zdí?“ nevěřila svým uším Lu.
„Provedeš je přes spirálové dveře!“
Matka Lu se celá schoulila hrůzou, ale Mada už jí nevěnovala pozornost. Se vztyčenou bradou kráčela o krok před ní.
Spirálové dveře! To bylo jedno z nejspolehlivějších zařízení Doupěte, jak se říkalo diktátorovu paláci.

Krut Jupi už dávno trpěl chorobnou představou, že je pronásledován. Připadalo mu, že se všude chystá nějaké spiknutí, jehož cílem je připravit ho o život. Proto už mnoho cyklů neopouštěl území Doupěte a nikdy se neukazoval za jeho hradbami. S podřízenými se stýkal výhradně pomocí obrazovek. Nedůvěřoval nikomu. Na nejdůležitějších místech paláce vykonávaly ochranu automaty a propouštěly dál pouze vybrané Faeňany s přesně vymezenými mozkovými biotoky.
Spirálových dveří mohli používat jen Faeňané z nejbližšího diktátorova okolí. Jiný „klíč“ než biotoky mozku ke dveřím neexistoval, takže je žádný cizí Faeňan nemohl otevřít.
A teď tedy bude muset Matka Lu provést do zahrady za Zdí dva cizince. Věděla, že její schovanka svá rozhodnutí nikdy nemění.
Není snad nutné zdůrazňovat, že se i mladý Faeňan Ave do krasavice Mady zamiloval. Horečnatě, ale marně uvažoval, jak by se znovu mohl vidět se svou vyvolenou, která, jak se ukázalo, je dcerou diktátora Kruta Jupiho.
Kul Merk se loudal za Avem a funěl, jako by táhl těžké břemeno. Ani trochu se nepodivil, když si všiml, že chůva zůstala za svou paní pozadu a začala si zavazovat tkaničku u boty. Tušil, že mu chce něco sdělit. Hrbáč nechal Aveho přejít kolem ní, ale sám se u chůvy zastavil. Matka Lu se nevztyčila. Sehnutá k botě sotva slyšitelně pronesla:
„Jakmile na nebi vyjde jiskřivý Jupi, zaveď svého pána k Hrozné Zdi, k rozvalinám staré zvonice.“
Kul Merk přikývl, jízlivě se ušklíbl a dohnal Aveho.
„Úspěch vyvolává závist smolařů. Schůzka je sjednána u starých rozvalin za svitu nejjasnější hvězdy Jupi.“
Ave se prudce otočil:
„Vysmíváš se?“
„Smích v mé profesi nepomáhá. Na to je Kul Merk příliš dobrý… pomocník.“

Z diktátorova rozmaru vedla Hrozná Zeď kolem jeho Doupěte tak, že přetínala na dvě části rozvaliny malého chrámu. Ruiny maskovaly spirálové dveře, které i tak byly zcela nenápadné. V dolní části se souvislá stěna rozestupovala, jestliže na ni působily stejné biotoky mozku, jaké byly vloženy do programu elektronických automatů.
Rozrušená Matka Lu dala dveřím v duchu příkaz a dveře se otevřely.
Ave a Kul Merk stojící v pobořeném sloupovém ochozu rychle prošli vzniklým otvorem. Lu si pospíšila za nimi a za jejími zády se Zeď zase uzavřela.
Ave se rozhlédl. Stál teď v hustém sadu. Ohebné liány splývaly z větví jako hadi číhající na kořist. Za mechovitými kmeny stromů panovala temnota, hustá a lepkavá tma. Noční nebeské těleso Lu, jehož jméno nosila chůva, ještě nevyšlo a Jupi, nejjasnější z planet, jen jemně postříbřoval koruny stromů. Pod nimi byla neproniknutelná tma.
V prsou mladého Faeňana bušilo vzrušené srdce.
Zato Kul Merk měl tep pravidelný. Přece jen se mu podařilo proniknout do Doupěte, kam se ani had nevplíží…

Kapitola druhá - Dva břehy

Svého tajemníka Kula Merka spatřil Ave poprvé teprve půl cyklu před setkáním s Madou.
Jeho paromobil se toho dne zastavil v horském průsmyku. Ave vystoupil, a když pohlédl před sebe, zatajil se mu dech.
Z výšky to vypadalo, že se oceán zvedá na obzoru jako stěna. Mlhavý pruh nad mořem připomínal hustou vrstvu oblaků. Na úpatí hor leželo Město Práce. Mrakodrapy tu stály v soustředných kruzích. Spojovaly je okružní a paprskovité ulice, po jejichž obou stranách se zelenaly parky a blyštěla se jezírka. Mrakodrap, který se vypínal v centru města, byl nejvyšší.
Zdálky vypadaly všechny budovy kuželovité. Po jejich obvodu se spirálovitě vinula jízdní dráha, po níž mohly paromobily vyjet do kteréhokoli poschodí. U každého bytu byl vjezd do garáže.
Uvnitř kuželovitých budov byly obchody, restaurace, kavárny, a také divadla a koncertní sály. A přímo v

jejich středu byly umístěny řemeslnické dílny a úřady.
Prostí Faeňané, kteří pracovali v dílnách, neměli žádné vozy, téměř nikdy neopouštěli své malé byty a neznali jiný svět než vnitřek mrakodrapu opásaného spirálovitou jízdní dráhou.
Ave Mar měl rozmrzelou náladu. Navštívil před chvílí jednoho z přátel a zjistil, že se u něho právě shromáždili účastníci tajné schůzky, na kterou však Aveho nepozvali. Ave ihned věděl, na čem je, nevnucoval se a odjel.
Proč vůbec na Faeně existuje tolik složitých problémů, pro něž se už dávno marně hledá správné řešení? A přitom je Dandžabie nazývána zemí „kulturních“! My jsme „kulturní“, uvažoval Ave Mar trpce, obyvatele Vladmánie označujeme za barbary, a přitom sami nevíme kudy kam.
V čem je smysl života, jestliže budoucnost vede do slepé uličky, z níž pro Faeňany není východiska? Je šílenství hledat je ve vyhlazovacích válkách. To si už hodně Faeňanů uvědomuje. Ale proč mu přátelé nedůvěřují? Vždyť by i on, vladařův syn, mohl s nimi pozvednout hlas. Jenže oni mu nevěří. Nepotřebují ho… Nikdo ho nepotřebuje…
Když dojel domů před garáž, vrata se automaticky otevřela. Ave vjel dovnitř a vrata se znovu zavřela. Po eskalátoru vyjel Ave z garáže přímo do svého několikapokojového bytu, kde kromě něho nikdo nebydlel.
Vstoupil do první ze svých kulatých místností a udiveně se zarazil. Z křesla mu vstal vstříc podsaditý, statný hrbáč, s ostražitým úsměvem na tvrdé tváři.
„Přeju klid a štěstí!“ pronesl neznámý. „Jsem Kul Merk. Náš vladař Dobr Mar mi předal klíč od tohoto bytu, protože mě právě pověřil funkcí tajemníka svého syna.“
Ave se ušklíbl.
„Tatíček má strach, že syna trápí stesk?“
„Otec myslel ještě dál.“
„A pomůže to zahnat pocit trpkosti?“
„Nepovažuji za špatný nápad zajet si na starou pevninu Vladmánii. Primitivní kultura a vysoká technika je tam v rukou barbarů, kteří si říkají vyšší. Už to by za to stálo.“
„O tom nemá cenu snít. Byl jsem přece spolupracovníkem Uma Sata. Protože znám princip rozpadu hmoty, nedostanu povolení k cestě za oceán. Žijeme v době prázdnoty, nevíry, napětí...“
„Jako tajemník pomůžu ve všem, i v cestě na pevninu barbarů.“
Po těchto slovech zmizel hrbáč v sousední místnosti. Zanedlouho se vrátil a nesl nádoby s nápoji a dva balónky se stlačeným omamným dýmem, který byli „kulturní“ zvyklí ve chvílích odpočinku vdechovat.
Ave se podivil, jak rychle se tu jeho nový známý zabydlel. Zanedbaný byt znovu prokoukl. Mechanismy, které Kul Merk spustil ještě před příchodem Aveho, uvedly všechno do pořádku.
Mladý Faeňan vdechoval dým a se zájmem si Kula Merka prohlížel.
„Cestovat do Vladmánie je účelné, dokud stesk nepotlačí všechna přání,“ řekl Ave, jako by uvažoval nahlas.
„Všechna přání je nutno uskutečňovat. Jinak je zbytečné cokoli si přát. Zaoceánské Faeňanky jsou prý neobyčejně krásné.“
„K čemu to může být dobré? Vždyť ani vědění není schopno vyvést Faeňany ze slepé uličky. Bezduché politikaření, hloupé poklonkování před dogmaty! Tvrdohlavci nechtějí slyšet nic, co by už neznali!“
„Veliký zákon setrvačnosti. Setrvačnost lze překonat pouze vynaložením nové energie. Zákon je třeba vykládat šířeji.“ Kul Merk vyfoukl oblak dýmu a dodal: „Setrvačnost musí překonávat každý i sám v sobě.“
Hrbáč vzbuzoval u Aveho stále větší údiv. Přicházel teď k němu denně a bez ustání vypravoval o legendárním kontinentu pradávné civilizace. Ukázalo se, že znal Vladmánii výborně, znal její dějiny, umění i architekturu, zřejmě tam nejednou byl, dobře mluvil jazykem barbarů — tak často označoval obyvatele Vladmánie.
„Je to země hlubokých kontrastů. Hluboká nevzdělanost a vysoká úroveň znalostí. Cizí technika a nesmyslné teorie vyšších. Bídné pelechy nízkých s kulatými hlavami a legendární krasavice Mada Jupi.“
„Diktátorova dcera?“ poznamenal Ave lhostejně.
„Vychovala ji nejkulturnější chůva z nízkých. Mada se stala Dárkyní Zdraví, léčí děti — třebaže je to v

rozporu s otcovým učením nenávisti. Ale otec ji miluje natolik, že jí všechny vrtochy odpouští.“
„A jak vypadá?“ zeptal se Ave roztržitě.
Merk ožil a vylíčil mu její krásu i povahu v tak nádherných barvách, že se Ave usmál.
„Vypadá to,“ řekl, „jako by se Kul Merk někdy snažil získat její přízeň.“
Hrbáč s trpkým pousmáním ukázal na svůj hrb.
„Merk nosí v životě příliš těžké břemeno.“
A když se po nějakém čase Ave Mar zmínil o cestě do Vladmánie, Kul Merk jako by na to čekal:
„Místa na lodi jsou už zajištěna.“

Ave Mar stál na palubě a díval se do dáli. Um Sat svěřil svému žákovi strašné tajemství tohoto oceánu. Každé tajemství je tíživé, ale tohle, které se týkalo osudu všech Faeňanů bez výjimky, bylo pro Aveho nesnesitelné.
Na obzoru se objevil kontinent barbarů. Nad mořem se zvedaly obludné budovy staré pevniny Vladmánie, kde se domy nestavěly kulaté, ale hranaté (taková ohyzdnost!). Vzpínaly se k nebi neuspořádaně, namačkány jeden na druhý. Postupně se slily v hromadu nepravidelných hranatých sloupů připomínajících drúzy krystalů.
K zaoceánské lodi přiletěl po vlnách strážní člun. Na palubu vystoupili příslušníci vznešených. Všichni měli na sobě stejné hranaté obleky s vyhrnutými límci a krátkými tmavými pelerínkami.
„Hej, ty plemeno požíračů mršin, ustup před Ochranou Krve!“ vykřikl chraplavě první z nich s jizvou na tváři, když došel k Merkovi. „Tebe vyženeme zpátky na tvůj smradlavý ostrov!“
Ave Mar mu rozuměl. Během příprav na cestu se naučil jazyku Vladmánie a teď zrudl pobouřením. Ale když spatřil Merkův výstražný, nenápadný pohled, spolkl svou ostrou odpověď.
Kul Merk vyboulil hrb v uctivé pokloně, sklonil hlavu a tónem, kterým sám nikdy nemluvil, ale který byl zdejšímu jazyku vlastní, pronesl:
„Snad bude důstojníka Ochrany Krve zajímat, že nicotný nízký, jehož před sebou vidí, je pouze tajemník význačného cestovatele, šlechetného Aveho Mara, syna dandžabského vladaře.“
Důstojník, který si po vzoru svého diktátora Kruta Jupiho nechal narůst plnovous, si Kula změřil opovržlivým pohledem.
Ave Mar mu předložil své průkazní karty.
„Obratného syna vladaře Dobra Mara poznáme i bez karet,“ zahlaholil důstojník. „A pokud jde o tohoto odporného mrzáka, neměl by se od svého pána hnout ani na krok a sloužit mu, jak to sama příroda předurčila.“
A zamířil k dalším cestujícím.

Zaoceánská loď vplouvala do přístavu obklopeného ze všech stran obrovskými, nezvykle krabicovitými stavbami, mezi nimiž Ave Mar ihned rozeznal několik proslulých chrámů, vystavěných v dobách, kdy se tyto chrámy tyčily vysoko nad všechny okolní budovy. Dnes město vyrostlo do výše a zastínilo je.
Tak takhle tedy vypadá Město Blaženosti!
Avemu připadalo, že si prohlíží jednu z hromad, jaké si v jeho vlasti staví v lese drobný hmyz. Tento dojem ještě zesílil, když je oba na břehu strhl proud spěchajících Faeňanů. Po mostech křižujících se mezi budovami v různých úrovních se hnaly sem i tam vozy, nejen ony moderní na páru, jaké jezdí v Dandžabii, ale také vozy zastaralého typu se spalovacími motory. Výfukové plyny otravovaly vzduch, všude bylo plno rachotu a kouře.
Když se Ave s Kulem ubytovali v malém pokojíku nejdražšího Paláce Hostů, vyšli si na radu sluhy prohlédnout proslulé městské čtvrti, kde bydleli jenom nízcí.
Ave dobře znal různá obydlí chudiny ve své zemi, ale netušil, že je možné žít v tak strašné špíně a nuzotě jako tady. Na ulici se dalo dýchat jedině v místech, kde se vypínala do výše jako most. Zato tam, kde ji z obou stran lemovaly domy, vedla ulice mezi nimi jako tunel a stávala se vlastně součástí bytů. Faeňané tu měli dveře neustále otevřené, vůbec se před kolemjdoucími nestyděli, věnovali se svým domácím pracím, seděli za stolem společně s dětmi, které se stačily narodit dřív, než přišel zákaz, že nízcí nesmějí mít děti, jedli jakousi nevzhlednou, páchnoucí potravu a před očima všech se ukládali ke spánku.

Faeňanky vycházely do otevřených dveří, vykřikovaly a hlasitě se domlouvaly se sousedy z vyšších poschodí. Tu a tam se nad hlavami chodců sušily na provazech uvázaných přes ulici obleky zdejších obyvatel, z nichž většina nevěděla, budou-li se smět dřít v práci i zítra.
Pouze sto tři dny trvala v této zemi Vláda Spravedlnosti a nestihla obyvatelstvu prokázat nějakou konkrétní pomoc.
Kde je tedy východisko? uvažoval Ave, když v Kulově doprovodu rychle opouštěl tato místa. Přece ne v onom nehorázném diktátorově zákonu, který těmto rodinám zakazuje mít děti!
Je snad právě toto důvod, proč už od dětství toužil navštívit vzdálenou zemi za oceánem?
A hned příštího dne spatřil Velký Břeh a Madu.

Kapitola třetí - Mocní

Palác diktátora Kruta Jupiho byl součástí Chrámu Věčnosti, kde už se nekonaly bohoslužby od dob, co se Faeňané odklonili od náboženství. Dnes oddělovala Hrozná Zeď bývalý chrám od budov kláštera přestavěných pro potřeby diktátora. Štíhlá jehla z černého mramoru mířící k obloze připomínala torpédo s náloží rozpadové hmoty. Staří architekti neměli ani tušení, že vytvářejí něco, co bude tvarově podobné strašlivé zbrani. A už vůbec je nemohlo napadnout, že v podzemí pod Chrámem Věčnosti bude pro případ války rozpadu umístěn ústřední pult automatické ochrany. Tyto automaty byly schopny poslat proti Dandžabii smrtonosný houf rozpadových torpéd.
V bývalé svatyni, nad těmito strašlivými automaty, zasedala právě nyní Společnost mírového kosmu. Její předseda Um Sat z Dandžabie, který svého času objevil principy rozpadu hmoty*, se dopustil veliké chyby, když svůj objev uvedl ve známost na obou kontinentech současně. Veliký nízký, jak ho nazývali, největší znalec hmoty na planetě, předpokládal, že je stejně skvělým znalcem života. Vycházel z toho, že současné objevení supermocné zbraně na obou kontinentech vytvoří „rovnováhu strachu“, čímž se vyloučí možnost války. Ovšem napětí ve vztazích mezi kontinenty se stupňovalo. Um Sat spatřoval jen jednu příčinu tohoto napětí — nadměrný počet obyvatel a z toho vyplývající vzájemnou zášť. A protože se cítil zodpovědným za nebezpečí hrozící války, snažil se najít východisko tím, že prosazoval objevování nových kosmických kontinentů. Domníval se, že kdyby se část Faeňanů přestěhovala do nově objevených světů, mohlo by tím dojít na planetě k celkovému uklidnění.
Přes tento zásadní omyl si Uma Sata všichni vážili pro nesmírné úspěchy v oboru vědění a pro jeho poctivé úsilí. Proto ho při jeho příchodu do sálu přivítali znalci vědění z obou kontinentů s velikou úctou. Zato jiného Faeňana, kterého na planetě všichni znali a který v tuto chvíli přebýval jen pár desítek kroků od Chrámu Věčnosti, uzavřen mezi zdmi Doupěte, si nikdo nevážil, ale každý se ho bál.

Diktátorem se Krut Jupi stal za oněch tragických dnů, kdy byla svržena Vláda Spravedlnosti.
Než se mu narodila dcera, byl obyčejným kramářem, který obchodoval mezi nízkými. Aby si získal sympatie zákazníků, vzal k Madě jako vychovatelku Matku Lu. Chůva jí nahradila vlastní matku právě v době, kdy se hněv utlačovaných vydral na povrch. Povstání tehdy otřáslo celou Vladmánií a připravilo tehdejší mocné o vládu i majetek.
Ti se však s porážkou nechtěli smířit. Měli v sobě sice zakořeněn odvěký pud šelem — rvát se s každým, ale v tuto chvíli byli ochotni na vzájemné rozpory zapomenout.
Mocní se vyskytovali po obou stranách oceánu. Ale v Dandžabii žili Faeňané hned od dob objevení tohoto nového kontinentu bez starých předsudků, tam pro ně prostě nebyla živná půda. A tak se stalo, že nízcí i vznešení dostali za nových podmínek stejná práva. To vedlo k rychlému rozvoji ne-li přímo kultury, pak bezesporu techniky. Výrobky „kulturních“, jak si obyvatelé Dandžabie začali říkat, byly po všech stránkách lepší a levnější než výrobky barbarů ve Vladmánii. Tím se mocní ve Vladmánii octli na pokraji úpadku. A tu pojali nenávist ke všemu, co přicházelo z Dandžabie. A jen dočasné vítězství Hnutí Spravedlnosti způsobilo, že odložili vyrovnání účtů se zaoceánskými mocnými do pozadí.
Když Krut Jupi vyhlásil své „učení nenávisti“, věděl o existenci Rady Krve jen z doslechu a neměl tušení, kdo konkrétně ji tvoří. Pak byl jednou pozván na zasedání Rady do jakéhosi sklepení a zděšeně si uvědomil, že pod kápěmi představených poznává dva majitele velkých dílen a jednoho majitele

rozsáhlých pozemků.
„Naše volba padla na tebe, Krute Jupi," prohlásil majitel polností. „Tvoje učení nenávisti má vzácnou vlastnost spojovat, protože nic nestmeluje tolik jako společná nenávist. S její pomocí splní Hnutí Krve své historické poslání a rozdrtí Hnutí Spravedlnosti. Ale nezapomínej," dodal významně, „že čistota krve je sice nejvyšší ideál, nicméně pouze zbraň k potlačení darebáků."
„Hnutí Krve nese tento název plným právem," ujistil je Krut Jupi a v tu chvíli se cítil jedním z jeho vůdců. Mocní si vyměnili pohledy.
„Vypořádáme se s nízkými jak tady u nás, tak za oceánem," rozohňoval se budoucí diktátor.
„Ty jsi mezi nízkými obchodoval, tvoje žena léčila jejich děti," spustil úlisně jeden z majitelů dílen a odhrnul si kápi. „To je pro nás výhodné. Mocní za oceánem ti spíš dopřejí sluchu, když jsi uměl vycházet s nízkými. Přestože budeš hlásat nenávist. Takže odjedeš za oceán a přesvědčíš je, že k čemu došlo u nás, dojde zítra u nich. Ať nám pomohou rozmetat vládu těch vyznavačů spravedlnosti, protože jedině tak si uchovají i vlastní majetky. Rozumíš?"
Krut Jupi rozuměl velice dobře. Učinil ze svého učení nenávisti hlavní zbraň proti Vládě Spravedlnosti. Bez váhání vyhlásil svůj šílený plán, že moc nad celou planetou musí přejít do rukou vznešených. Mocní na druhé straně oceánu se na to dívali přezíravě. Pro ně bylo rozhodující, aby jim pomohl zbavit se nenáviděné vlády vlastních poddaných.
Nakonec byla Vláda Spravedlnosti smetena, kontinent se topil v krvi. A zpěněný hřeben krvavé vlny vynesl Kruta Jupiho na místo nejvyšší.
Rada Krve dosadila tohoto šikovného a přičinlivého kramáře na místo diktátora Vladmánie, protože věřila, že jí půjde na ruku. Kromě něho nikdo jiný nevěděl, kdo Radu Krve tvoří a čí zájmy hájí.
Pod záminkou boje proti nadměrnému počtu obyvatel planety zakázal nový diktátor nízkým mít děti. Za neuposlechnutí hrozil jak novorozencům, tak rodičům trest smrti. Dovážet do Vladmánie výrobky ze zámoří bylo prohlášeno za neslučitelné s principy krve. Zdejší mocní si s úlevou oddychli — jejich zisky byly zachráněny.
Mocní v Dandžabii se vzpamatovali příliš pozdě. Krut Jupi je nejen připravil o zisky na starém kontinentě, ale vyhrožoval i válkou rozpadu — naprostým zničením. Nezbývalo nic jiného, než aby se na takovou válku připravovali i oni.
Vojevůdci z obou stran se chystali zasadit úder jako první. Aby mohl být i poslední, k tomu důrazně vyžadovali maximální stupňování zbrojení. Mocní na obou kontinentech se halili do mírumilovných frází, ale nutili své dílny, aby vyráběly stále větším tempem.
Naivní naděje velkého znalce vědění Uma Sata na spolehlivost mírové „rovnováhy strachu" zkrachovaly. Proto Um Sat nyní změnil své stanovisko a vystupoval s požadavkem úplného zničení všech zásob zbraní rozpadu a zákazu jejich použití. Mnoho rozumných Faeňanů ho podporovalo a jméno Uma Sata získávalo stále větší věhlas.
Diktátorovi se doneslo, co se mezi obyvatelstvem povídá: Když nízcí mohli dát planetě takového mudrce, jako je Um Sat, jak je možné je prohlásit za méněcenné? Proč musí nízcí nejen pracovat dvakrát víc než ostatní, ale navíc během jediné generace vymřít a uvolnit své místo na Faeně vznešeným?
Ze strachu před novým Povstáním Spravedlnosti ztratil diktátor klid. Zmocnila se ho chorobná představa, že je pronásledován.
Aby nějak uklidnil rozbouřené obyvatele, připravoval usilovně válku rozpadu a sliboval, že po jejím vítězném skončení opět povolí nízkým, aby měli děti. Kromě toho utišoval nespokojenost obyvatel dobrodružnými plány na přesídlení nízkých na planetu Mar, kde budou všechny zákazy odvolány.
Proto podporoval přípravy na dobývání kosmu a zasazoval se o to, aby u planety Mar byla vytvořena kosmická základna Deimo. „Kulturní" z Dandžabie už měli u Mar vybudovanou základnu Fobo. Krut Jupi dokonce prohlásil vesmír za mírovou oblast, protože si uvědomoval, že zájmy mocných se střetávají především na Faeně.
Zato velký znalec vědění Um Sat, který dokázal proniknout do nejhlubších tajemství hmoty, nebyl schopen orientovat se v proudech bezzásadové politiky. Nadměrný počet obyvatel planety se mu stal prvořadým problémem, který zastínil všechno ostatní, třebaže tato skutečnost pouze prohlubovala bídu prostých pracovníků a zostřovala jejich boj proti majetným, a koneckonců vyvolávala i vzájemnou

nenávist majetných mezi sebou. Aby někdo byl opravdovým mudrcem, k tomu zřejmě nestačí být znalcem v jednom konkrétním oboru vědění.
Na zasedání Společnosti mírového kosmu nikdo nepředpokládal, že by spatřil ostražitého a vypočítavého Kruta Jupiho na vlastní oči. Příliš se obával o svůj život. Proto byli všichni nesmírně překvapeni, když znenadání vystoupil ze stěny v doprovodu dvou robotů osobní stráže. Ne nadarmo vybral diktátor místo pro zasedání Společnosti tak blízko Doupěte. Chrám Věčnosti byl s bývalým klášterem spojen podzemní chodbou.
Krut Jupi pronesl nabubřelý projev, mluvil o tom, že všichni „vyšší" mají vrozenou touhu po míru, že on souhlasí s návrhem rozmístit Faeňany na jiné planety, aby odvrátil válku na Faeně. A jako dar Společnosti mírového kosmu oznámil, že je k okamžitému startu připravena meziplanetární loď Sonda se zkušeným velitelem astronautem, a navrhl Umu Satovi, aby se postavil do čela expedice na planetu Zemu.
Um Sat byl ohromen. Expedice na Zemu se tedy stává skutečností! Doma v Dandžabii se neustále jen diskutovalo, kolik prostředků by se mělo vyčlenit na sestrojení lodě, která by letěla na Zemu — a tady se může hned teď postavit takové expedici do čela! Mrzelo ho pouze, že se Krut Jupi ve svém proslovu zmínil o objevu historiků Krve, kteří údajně zjistili, že jméno Sat pochází od názvu planety opásané posvátnou aureolou, jaká přísluší jen nejčistším vznešeným. Tím si chtěl diktátor Uma Sata přisvojit, odebrat ho nízkým. A zároveň mu propůjčil titul čestného vznešeného s právem nejvyššího z vyšších.
V první chvíli chtěl Um Sat tuto poctu odmítnout, ale přemohl se. Zvítězila v něm touha prozkoumat planetu Zemu, která by se mohla stát novou vlastí Faeňanů. Expedice přece může dokázat uskutečnitelnost kosmického přesídlení a odvrátit válku na Faeně! A tak se ovládl, v odpovědi poděkoval za prokázanou poctu a slíbil, že uváží možnost své osobní účasti na expedici.
Diktátor se ušklíbl a se svými strážnými roboty opět zmizel za dveřmi ve stěně.
Um Sat vyhlásil v zasedání přestávku. Musel se trochu vzpamatovat, důkladně zvážit, zda se zachoval správně. Výsostná práva, jichž se mu tak náhle dostalo, mu byla k ničemu, nevěděl zatím, co si s nimi počít.
Avšak tato práva přišla velice vhod jeho bývalému žákovi a oblíbenci Avemu Marovi.

Otec Aveho Mara, dandžabský vladař Dobr Mar, byl devítistým šedesátým druhým panovníkem, který obýval rozlehlou kulatou pracovnu s klenutým stropem.
Jméno Dobr dostal při dosažení plnoletosti. Do té doby nosil jméno svého otce — Hroz Mar, a přidával k němu: Druhý, Mladší. Teď vladař nervózně přecházel po své pracovně a myslel na syna, který odjel na kontinent barbarů, kde každým okamžikem může dojít k výbuchu...
A mimoděk si do všech podrobností připomínal onen prokletý den před polovinou cyklu, kdy se odhodlal k činu, pro nějž nemohl nyní najít ospravedlnění.
Jeho tajemník robot mu tehdy oznámil, že v předpokoji čeká Kul Merk. Od dob, kdy v této pracovně zastřelil předchozího vladaře jeho vlastní tajemník, rozhodl Veliký Kruh, aby ve vladařově paláci pracovali jako tajemníci pouze roboti. Nyní se rozzářila obrazovka a na ní se objevil Kul Merk; nevěděl, že je pozorován, ale přesto byl vážný a soustředěný. Tvar jeho obličeje a kulatá hlava připomínaly kotouč nebeského tělesa Lu, věčného satelita planety Faeny. Jeho šikmé oči pošilhávaly po dveřích.
Vztahy mezi Dobrem Marem a Kulem Merkem byly složité. Hrbáč byl jediný, kdo věděl, jakou cestou se dostal k moci. Dobr Mar byl v minulosti „přítelem vladaře" a podle zákona a zdejších zvyklostí měl v případě smrti zaujmout po něm „první křeslo". Krátce předtím, než byl Marův předchůdce zavražděn, sdělil Kul Merk Marovi hrozné podmínky, za nichž jedině se vladařem může stát — že totiž musí jako první rozpoutat válku rozpadu.
Když se však Dobr Mar skutečně dostal k moci, nespěchal s uskutečňováním politiky šílených válečníků, kteří toužili vyhrát válku zbraněmi rozpadu. Naopak se snažil uvolnit napětí mezi kontinenty, vyhlásil zákon o zničení starých věcí (aby se pořizovalo víc nových), a dosáhl toho, že Krut Jupi ve Vladmánii, uspokojený omezením dovozu zámořských výrobků, byl dokonce donucen přistoupit ke společným akcím v kosmu.
Dobr Mar si uměl domyslet, s čím asi teď za ním Kul Merk přichází a co mu řekne: vladař přece ještě

nesplnil „zvláštní podmínky“. A v předvečer chystaných voleb se Dobr Mar obával případného odhalení. Má tedy první úder zasadit opravdu on?
Kul Merk vstoupil do pracovny a zastavil se. Dobr Mar k němu přívětivě přistoupil. A začal souboj.
„Rádce Velikého Kruhu znepokojují zprávy, které přinesl Kul Merk, že barbaři ovládli a nebezpečným způsobem zdokonalili automatiku, kterou druhdy získali od nás.“
„Vladař má pravdu. Automatika je nebezpečná. Mám v Doupěti spolehlivého agenta.“
„Kde je záruka, že automatika nespustí náhodou?“
„V Dandžabii je téměř stejná.“
„To nestačí! U barbarů nadále nesmí zůstat. To je usnesení Velikého Kruhu.“
„Skláním se před vůlí nejvyšších. Ale automatika barbarů je v podzemí Doupěte. Tam nepronikne ani had.“
„Had ne, ale Kul Merk ano. Navíc tam má spolehlivého agenta.“
Merk pochopil. Dobr Mar chce vládcům dokázat, že plní jejich podmínky, a zároveň se zbavit Merka tím, že ho pošle provést nesplnitelný úkol. Až Merk zkrachuje, a k tomu nevyhnutelně dojde, nedokáže už zabránit, aby byl Dobr Mar znovu zvolen.
V obličeji Kula Merka se nepohnul jediný sval. Řekl uctivě:
„Úkol je jasný: proniknout do Doupěte a náloží rozpadu je zničit společně s automatikou nepřátel.“ Po krátkém odmlčení dodal nenuceně: „Potřebuji spolehlivou clonu.“
„Výborně,“ souhlasil vladař.
„Tou clonou je Ave Mar.“
„Ave Mar? Můj syn?“
Dobr Mar se odvrátil, aby nedal najevo, jak je rozezlen. Tenhle zkušený špión si s ním nedůstojně zahrává, předpokládá, že otec nebude chtít riskovat život svého syna.
Dobr Mar byl na svého syna hrdý. Sice se mu příliš nezamlouvalo, že se Ave Mar dívá na svět příliš nadšeně, že naivně věří ve spravedlnost a v zastaralé zákony cti. Však už za tuto staromódnost dostal od samotného života nejednou za vyučenou. A když odešel od svého učitele Uma Sata, protože nechtěl sloužit učení smrti, plně se věnoval otázce, je-li možné, aby Faeňané žili na jiných planetách. Dobr Mar znal důkazy, jimiž se Ave ohánět, ale příliš jim nerozuměl. Ave prohlašoval, že se astronomové mýlí, když tvrdí, že život není možný jinde než na Faeně, protože podle nich některé planety jsou příliš daleko od žhavého nebeského tělesa, nebo naopak, jako Merk, Vena a Zema, jsou spáleny jeho paprsky. Faeňané prý se nemají ze své hustě obydlené planety kam uchýlit, snad s výjimkou drsného a pro život nevhodného Maru, který diktátor kontinentu určil jako místo, kam mají být vysídleni nízcí. A tak se zdálo, že jedinou cestou, jak uvolnit planetu pro budoucí generace, může být pouze válka. Ave však tvrdil, že Zema není tak horká, jak se předpokládá vzhledem k její blízkosti k nebeskému tělesu. Rozhoduje totiž obsah kysličníku uhličitého, který vytváří skleníkový efekt bránící tomu, aby planeta vyzařovala přebytek tepla do kosmu. Tomuto efektu vděčí údajně Faena za to, že se na ní mohl vyvinout život. Na její obloze vycházelo žhavé nebeské těleso jen jako velice jasná hvězda, zatímco na Země musí vypadat jako oslnivý kotouč. A Ave dokazoval, že je li na Země kysličníku uhličitého přiměřeně méně než na Faeně, nevznikne tam skleníkový efekt, přebytek tepla bude moci vyzařovat, takže na povrchu planety se mohou vyvinout formy života.
Tyto Aveho názory slavní znalci vědění vyvrátili a označili je za nesmyslné. Na Aveho to zapůsobilo skličujícím dojmem. Prožíval naprosté zklamání. Jeho otec jen krčil rameny.
A teď žádá Kul Merk jeho obětování. Vládce Dobr Mar má ve jménu splnění úkolu dát v sázku synův život.
Kul Merk si svůj úder vypočítal přesně. Domníval se, že vládce ze strachu ustoupí. Ale zmýlil se. Dobr Mar už ustoupit nemohl.
A tak teď neměl tento „obhájce práva a kultury“ ani chvilku klidu. Nevěděl, jak dopadne akce ve Vladmánii, podaří-li se splnit nesmyslný úkol, bude-li konečně zničen nebezpečný Kul Merk a zůstane-li jeho syn Ave naživu...

Kapitola čtvrtá - Chrám Věčnosti

Každý večer přiváděla Matka Lu ke své svěřenkyni vzácného hosta z Dandžabie. Přicházel pokaždé v doprovodu svého hrbatého tajemníka.
Jednou se na schůzku dostavil zasmušilý.
„Co je ti?“ zeptala se Mada znepokojeně.
„Zítra musíme opustit Velký Břeh. Merk si všiml, že nás sledují.“
Mada se opřela o jeho hruď a dala se do pláče. Milovala Aveho a představa, že se budou muset rozloučit, ji děsila.
„Všechno zařídíme,“ utěšoval ji Ave. „Využijeme toho, že tvůj otec je přívržencem starých zvyklostí. Ve svém učení se přece odvolává na dřívější panovníky a připomíná, že sňatek dětí znepřátelených vladařů oddaloval války. Zajedu domů a vyžádám si otcův souhlas.“
Mada zavrtěla hlavou.
„Nemám nikam jezdit? Měli bychom se vzít hned?“ uhodl její myšlenky Ave. „Ano. Ještě než odjedeš.“
„Takže už dnes v noci? Ale kdo je oprávněn nás oddat?“
„Neznáš, jak to chodí mezi vznešenými,“ zasmála se Mada. „To jen nízcí se mohou brát pouze se svolením úřadů. My vznešení jsme svobodní. Kterýkoli z vyšších, jehož věk přesahuje součet stáří snoubenců, je může prohlásit za muže a ženu.“
Ave vyhrkl:
„Byl jsem žákem Uma Sata. Je dostatečně starý a touhle dobou je tu na zasedání.“
„Ale ten patří mezi nízké,“ protáhla Mada zklamaně.
„Nevíš asi o tom, že Um Sat byl prohlášen za čestného vznešeného, takže mu byla propůjčena práva nejvyššího z vyšších!“ sdělil jí Ave rozradostněně.
Um Sat nebyl nápadem, že mladí Faeňané uzavřou sňatek, příliš nadšen. Nejprve se zdráhal, protože sám fakt, že mu byla udělena práva vznešených, považoval za nedůstojné přijímání cizí milosti. Ale když ho Ave a Kul Merk ohnivě přesvědčovali, že tento sňatek může napomoci tomu, aby se Dobr Mar a Krut Jupi jako spříznění otcové svých dětí domluvili a odvrátili hrozící válku, svolil.
V sadu, kde se mladí se svými příštími svatebními svědky, hrbatým tajemníkem a přičinlivou chůvou, znovu sešli, byla už tma. Stříbřité světlo pohaslo. Za hradbami se zamíhaly blesky, při nichž husté křoviny vrhaly na trávu těžké černé stíny. Z dálky sem dolehlo burácení, jako by se nějaký obrovitý hřmotící stroj řítil ze srázu a při dopadu do propasti vybuchl a ozářil všechny oslepivým zábleskem.
Mada se zachvěla a přitiskla se k Avemu.
„Hrozná Bouřka!“ zašeptala. „A jestli se spustí liják, jak budou vypadat při svatebním obřadu moje šaty?“ posteskla si diktátorova dcera, v tuto chvíli spíš obyčejná Faeňanka, pro niž teď bylo nejdůležitější, aby hezky vypadala.
„Provedu vás tak, že nezmoknete,“ řekla Matka Lu.
„No ovšem, to je nápad,“ pochopila Mada Jupi. „Odtud přece vede do Chrámu Věčnosti stará podzemní chodba. Používali ji za pradávna kněží, teď ji použijeme my. Chůva to dobře zná a bude otevírat spirálové dveře, které cestou potkáme.“
V mžiku se spustil prudký liják. Všichni se dali do běhu. Cestou ve tmě zakopávali o kořeny stromů. Vpředu Lu, za ní Merk a potom Mada a Ave.
V temné chodbě je ovanul pach vlhkosti. Stěna, které se Ave dotkl rukou, byla mokrá a lepkavá.
„Počkejte,“ ozval se zpředu chůvin hlas. „Je to velká námaha.“
„Nepotřebuje snad velectěná pomoct něco zvednout?“ nabídl se Kul Merk.
„Ne, musím se jenom soustředit.“
Byli na místě, kde Matka Lu musela silou vůle otevřít spirálové dveře, které reagovaly na biotoky jejího mozku.
Tajná chodba se několikrát rozvětvovala, ale Matka Lu se tu dobře vyznala a vedla všechny bez zaváhání. Kul Merk obezřetně sledoval cestu, občas se shýbal a dotýkal se tlustého kabelu v červeném vinutí, který se táhl při podlaze.
Nakonec se Matka Lu zastavila před souvislou zdí, na níž byl namalován spirálovitý ornament. Upřela soustředěný pohled do středu spirály a stěna se rozestoupila.

Když vkročili do svatyně, byla v ní právě taková tma jako předtím v chodbě. Jen bylo cítit, že se strop prastarého chrámu ztrácí kdesi v nedohledné výši. Z šera se ozval šramot a zaduněl hlas:
„Vítám šťastný pár! Napadlo mě, že v tomhle ošklivém počasí použijete chodby, kterou přišel na naše zasedání i sám diktátor Vladmánie."
Mada Jupi vzrušeně hleděla na vysokou postavu velikého znalce vědění, který stál na vyvýšeném místě. Mimoděk vzpomněla na Hlavního Žrece chrámu, který z téhož místa kdysi pronášel svá zaklínadla. I jeho hlas takhle duněl pod temnou klenbou.
Starý znalec vědění taktně a prostě vykonal jednoduchý obřad a ukončil jej slovy: „Staniž se tak!"
Jeho hlas se několikanásobně odrazil od stěn chrámu, jako by mu ze všech stran odpovídali oni někdejší žrecové.
Ave se chtěl s Madou rozloučit, ale zasáhl Merk, který si s Matkou Lu vyměnil významné pohledy.
„Bylo by snad na místě projít i nazpět podzemní chodbou a doprovodit tak novomanželku. Chůva nás může vypustit zase hlavními dveřmi."
Matka Lu stála vedle Merka pokorně, jako by byla od této chvíle ochotna poslouchat ho na slovo. Jen si těžce vzdychla. Celý život obětovala Madě, aby z ní vychovala Faeňanku spíš k obrazu matčinu než otcovu. Co asi teď dívku čeká?
Kul Merk byl navýsost spokojen a nijak to neskrýval.

Kapitola pátá - Krev

Krut Alt, superdůstojník Ochrany Krve, byl hrdý na to, že při dosažení plnoletosti dostal díky svým povahovým rysům jméno po samotném diktátorovi, který byl jeho strýcem z matčiny strany.
V oddílech Ochrany Krve, kam ho diktátor poslal, nezůstal svému jménu nic dlužný. Byl tvrdý, popudlivý, pro ránu nechodil daleko, i sám utržil hodně ran a po jedné mu tvář hyzdila hluboká jizva, opovrhoval cizími názory a nikdy nepřipouštěl námitky.
Právě proto ho diktátor pověřoval nejdůležitějšími úkoly a vůbec nebylo náhodou, že vladařova syna z Dandžabie a jeho tajemníka přivítal na lodi právě Krut Alt. Od té chvíle je nespustil z očí.
A tak se stalo, že svatební obřad pod klenbou Chrámu měl ještě jednoho svědka stojícího v temném koutě a bezmocně si kousajícího nehty.
Krutu Altovi se nepodařilo dosáhnout u Mady „úplného životního kontaktu", jak se na Faeně říkalo vzájemné lásce, — a tenhle méněcenný cizozemec ho dosáhl bez námahy. Krut Alt byl přesvědčen, že kdyby Mada jeho lásku opětovala, stal by se z něho docela jiný Faeňan, něžný, citlivý, vlídný... Ale takhle? Krut Alt pojal nenávist k celému světu.
Vyčkal, až Matka Lu odvede novomanžele a hrbáče tajnou chodbou, sledoval, jak Um Sat odchází do své komůrky, a teprve potom se vydal za nimi. Hlavou se mu honily znepokojivé myšlenky. Vždyť tihle vetřelci ani nevědí, že jdou kolem centrálního řídicího pultu! Kolem srdce, odkud má vyjít příkaz k rozpoutání války rozpadu.
Najednou se zarazil. Zdálo se mu, že na křižovatce chodeb zahnula skupinka stranou, podle kabelu v červeném vinutí, a nepokračuje v cestě k diktátorovu paláci.
Krut Alt dlouho nerozvažoval a vydal se za nimi. Ještě nikdy v těchto místech nebyl, a tak nevěděl, podaří-li se mu znovu otevírat dveře, které se po průchodu čtyřčlenné skupinky hned zase zavíraly. Strach a zlost zdesateronásobily sílu jeho pohledu, a tak když narazil na hladkou stěnu s nakreslenou spirálou, symbolem vyšších, upřel na ni urputný pohled. Okamžik, než se stěna rozestoupila, mu připadal jako věčnost. Ale automat znal i mozkové biotoky superdůstojníka Ochrany Krve. Dveře se rozestoupily.
Po chvíli spatřil před sebou tajemníka a chůvu, kteří se trochu zdrželi za novomanželi. Krut Alt vytáhl pistoli s otrávenými náboji. Stačilo lehké škrábnutí a zasažený byl ochrnut.
Bez výstrahy vystřelil hrbáči do zad. Ten sebou trhl, ale udržel se na nohou. Náboj se odrazil od jeho hrbu a zazvonil o stěnu. Alt vystřelil znovu a pak ještě jednou. Nakonec tajemník přece jen klesl na kolena. Krut Alt se k němu přiblížil a čekal, až se Kul Merk přestane hýbat.
Ten se však nečekaně převrátil na záda a kopnutím vyrazil superdůstojníkovi zbraň z ruky. Pistole

zarachotila po kamenných dlaždicích.
Rozpoutala se rvačka. Kul Merk nebyl ozbrojen, ale měl obrovskou sílu, takže by protivníka snadno přemohl, kdyby mu nepřekážel ten obludný hrb. Krut Alt vytasil kord, sevřel hrbáče a prudkým rozmachem mu ho vbodl do zad. Ostří však sklouzlo po čemsi a jen rozpáralo oděv.
Superdůstojníkovi proletělo hlavou, že si hrbáč navlékl ochranné brnění, a bez velké naděje na úspěch bodl nepřítele do prsou. Tady však kupodivu kord hladce projel tělem a zasáhl přímo srdce. Merk uvolnil sevření a upadl na záda. Po kamenech se rozlévalo tratoliště krve.
Krut Alt vyskočil a teprve nyní si uvědomil, že tu byla ještě chůva. Rozhlédl se — chůva nikde. Neležela tu ani Krutova pistole. Zvedla ji totiž Matka Lu a pospíchala za novomanželi, aby je varovala.
Odporná čarodějnice, proletělo Altovi hlavou, určitě je s nimi spolčená! Není divu — patří k nízkým! A on dobře ví, že taky skládala zakázané písničky. Takové vědmy dřív upalovali na hranicích.
Naplněn spravedlivým rozhořčením se rozběhl za chůvou, a když ji dostihl, bez váhání jí probodl kordem krk. Matka Lu se zapotácela a skácela se na podlahu. Krut Alt překročil její bezvládné tělo, vytáhl jí kord z hrdla a rozběhl se chodbou dál. Po několika krocích se zarazil. Uvědomil si, že si od ní nevzal svou pistoli. Už se chtěl vrátit, ale rozmyslel si to, aby mu mezitím neunikli Ave Mar a Mada. Zrádkyni, která odbočila z cesty a zavedla zákeřného škůdce do blízkosti centrálního řídicího pultu, musí stihnout odplata.
Krut Alt utíkal chodbou, dveře se pod jeho pohledem upřeným na střed spirály otevíraly, až doběhl do paláce. Sály byly přepychově vyzdobeny ke slavnostním shromážděním, ale v poslední době se tu žádná nepořádala, protože se diktátor obával atentátů.
Krut Alt věděl, kde jsou komnaty diktátorovy dcery. Z bývalých klášterních cel a modliteben dokázala šikovná ženská ruka vykouzlit velice příjemné životní prostředí. Krut Alt otevíral jedny dveře za druhými, až v jedné stařičké modlitebně vyzdobené modrými závěsy a stříbrnými šňůrami narazil na Aveho a Madu.
Mada si právě přičesávala vlasy. Hněvivě se otočila a dupla.
„Jak se opovažuješ, přízemní robote Ochrany, tak neomaleně vtrhnout do mého pokoje?“
Krut Alt vychrlil na Madu záplavu výhrůžek.
„Mlč, hrubiáne!“ okřikl ho Ave Mar a vztyčil se.
Mada se postavila před něho.
„Zmiz odtud, hnusný robote!“ vykřikla na Alta. „Nesaháš mému manželovi ani po kotníky!“
„Manželovi?“ rozchechtal se Krut Alt opovážlivě. „Celá ta fraška měla nepřátelům sloužit jako pláštík, který by zakryl jejich snahu zničit náš kontinent. Naštěstí oba svědkové té hanby už nejsou naživu!“
Krut Alt odstrčil Madu a s kordem v ruce se vrhl na neozbrojeného Aveho. Krut byl zkušený rváč, Ave zase trénovaný sportovec. Zachytil jeho ruku, zkroutil ji a oba se svalili na zem. Krut se snažil Aveho probodnout, Ave hbitě uhýbal, svíral útočníka a snažil se ho odzbrojit. Několikrát se Krutovi podařilo Aveho zasáhnout, ale žádná rána nebyla smrtelná. Soupeři se váleli po podlaze modlitebny a na koberci zůstávaly stopy Aveho krve.
Náhle se ozvaly rychle za sebou dva výstřely. Do dveří se vplazila Matka Lu. V její ruce se kymácela pistole. Mada k ní přiskočila, vytrhla zbraň z její slábnoucí ruky a smáčkla spoušť. Tělo Kruta Alta sebou křečovitě zacukalo, uvolnilo se a zůstalo bezvládně ležet.
„Nabil ji otrávenými střelami,“ zasípala Matka Lu. „Milá moje, co ty si teď počneš?“
Ave Mar udýchaně vstal z podlahy a s údivem hleděl na mrtvolu svého soupeře i na klidnou Madu. Ta najednou štítivě odhodila pistoli a pronesla zoufale:
„Krev! Krev! Teď už přijde jedině smrt. Tebe, Ave, rozsápou na kusy. Nikdo neuvěří, že jsem to udělala já.“

Kapitola šestá - Není štěstí na tomto světě

Mada Jupi byla pochopitelně zhýčkaná — každé její přání se plnilo, všichni ji velebili, všichni se jí klaněli. Přesto z ní nevyrostla rozmazlená, vrtošivá bytost, která umí jen komandovat. Matka Lu, ztělesňující moudrost lidu, dokázala po smrti Madiny matky vštípit své svěřenkyni smysl pro rovnoprávnost všech

Faeňanů, ať už je tvar jejich hlavy jakýkoli. Zdrženlivá a vždycky klidná Matka Lu měla vzácné vypravěčské nadání a vrozený dar působit na myšlení těch, s kým se stýkala. V jiné zemi a v jinou dobu by jistě byla pýchou národa, ale ve Vladmánii, barbarském kontinentu „vyšších“, se stala pouze chůvou — i když chůvou dcery samotného diktátora.
Teď umírala. Mada u ní klečela a naslouchala jejímu nesrozumitelnému šepotu.
„Chůva mluví o svém synovi... A taky o tom, že Krut Alt zabil Merka,“ sdělovala Avemu.
„Cože? Kde? Jak?“
Ale Matka Lu už mluvit nemohla, opustily jí síly. Nepomohlo ani to, že jí Mada dávala umělé dýchání a prováděla masáž srdce. Chůviny oči se zavřely, tělo ztuhlo, ruka, na níž se Mada snažila najít tep, pomalu vychládala.
„Konec,“ řekla Mada a rozvzlykala se.
Ave ji nechal vyplakat. Chápal, jak těžké je pro ni ztratit tak moudrou a hodnou chůvu, která jí dlouhá léta nahrazovala matku.
Po chvíli Mada zvedla uplakané oči a pohodila hlavou směrem ke zkroucenému tělu Kruta Alta.
„Teď jsme ztraceni. Je to neuvěřitelné! Tenhle netvor byl můj bratranec!“
„Nepokusíme se mu pomoci?“
„Náboje jsou otrávené,“ odpověděla Mada a pokrčila rameny. „Ale jak se jeho pistole dostala k Matce Lu?“
Znovu se rozvzlykala.
Ave usoudil, že je nutné něco podniknout. Zvedl mrtvého Alta, přenesl ho za závěs a položil ho v koutě na podlahu. Mada odhodlaně vstala a hrdě zvedla hlavu.
„Všechno je zbytečné. Zanedlouho přijde stráž a za ní můj otec.“ Zvedla z podlahy Altovu pistoli.
„Nezlob se, že rozhodnutí, jaký bude náš poslední krok, beru do ruky sama. Není třeba střílet, stačí malé škrábnutí. Smrt nastane okamžitě. Vezmeme se za ruce, sevřeme náboj v dlaních a stiskneme. Odejdeme spolu z tohoto světa, kde pro nás není štěstí.“
Vyňala z pistole poslední náboj. Byl stříbřitý, ale jeho ostré chloupky hnědé — zřejmě od jedovatého nátěru.
Ave však nesouhlasil.
„Ne! Faeňané se tak snadno nevzdávají. Zříci se života, to si ještě dovedu představit. Ale zříci se štěstí... Nikdy!“
„Není štěstí na tomto světě!“ opakovala Mada.
„Veď mě,“ nařídil jí Ave. „Zaveď mě do zahrady a potom přes spirálové dveře.“
„Ty myslíš, že se dá někam utéct? Kdepak, je to marné.“
„Veď mě!“ naléhal Ave.
Mada na něho pohlédla se zájmem. Až dosud se jí zdálo, že silnější je vždycky ona. Jeho odhodlanost se jí líbila.
Přenesli tělo Matky Lu na lůžko a Mada ji přikryla modrou pokrývkou ze své postele. Potom ukázala Avemu na nízké dveře vedoucí do úzké chodby, která končila strmými schůdky.
V tuto dobu před úsvitem vypadala zahrada docela jinak. Po alejích se rozlil stříbřitý oblak a zahalil keře a kmeny stromů. Avemu připadalo, že i s Madou vstupuje do jakéhosi jiného, nadoblačného světa.
Mada znala cestu dobře. Nečekaně rychle se dostali k černému kolosu Chrámu Věčnosti. Ave si uvědomil, že prve ho Kul Merk vedl dlouhou oklikou. Ach, nešťastný tajemník!
Starý Um Sat se velice podivil, když spatřil novomanžele znovu na prahu své komůrky. Posadil Madu do křesla u stolu, při němž strávil celou noc. Ave se postavil vedle dívky.
„Co se stalo? Čím vám mohu pomoci?“
„Není štěstí na tomto světě!“ vyhrkl Ave. „A v tvé moci je svět jiný!“
Stařec v údivu povytáhl obočí.
„Myslím jiný svět — v kosmu,“ vysvětlil Ave a řekl mudrci, co všechno se zběhlo.
Um Sat se zamyslel:
„Musím tedy přijmout podmínky Kruta Jupiho a na oplátku žádat, aby s expedicí na Zemu poslal svou dceru? Nevypadá to nepravděpodobně? Zachraňovat se v kosmu?“

„Ovšem byla by to záchrana nejen pro mě a pro Aveho," vmísila se Mada. „Splnila by se tak dávná touha pomoci Faeňanům najít pro ně nový svět. Tam by mohli být šťastni všichni, nejen já a Ave. Nechci tam letět jenom kvůli sobě, takhle to řekni mému otci!"
„Ale které úkoly hvězdoplavců může plnit Mada?" zeptal se Um Sat přísně.
„Jsem Dárkyně Zdraví. A tu potřebují všude."
„To je pravda," připustil Um Sat. „Ave, ty zůstaneš tady, tajemníka nikdo hledat nebude. Mada půjde do svých komnat a zamkne se v nich. Doprovoď ji, Ave, k Hrozné Zdi. Je dobře, že oba nechápete cestu na Zemu jen jako útěk, ale i jako významný, prospěšný čin."
Po jejich odchodu seděl stařec chvíli v zamyšlení. Potom si zavolal několik znalců vědění, kteří se sem sjeli na zasedání. Bylo mezi nimi hodně nízkých, ale vyskytovali se i vznešení. Při vstupu se všichni na pozdrav dotýkali levou rukou pravého obočí.
Um Sat jim položil otázku, má-li odletět z Faeny, když zakrátko může dojít k závažným událostem, na něž se ve jménu spravedlnosti všichni tolik cyklů připravovali.
Shromáždění jednomyslně usoudilo, že Um Sat se rozhodně musí vypravit do kosmu, aby tam našel nové kontinenty, které Faeňané tolik potřebují.
Um Sat rozhodil rukama. Od této chvíle se musí podřídit kolektivnímu rozhodnutí. Teď už má právo jednat.
Když se Ave vrátil, spojil se Um Sat prostřednictvím obrazovky s diktátorovým tajemníkem. Byl to hřmotný mechanický robot.
„Diktátor Jupi, nejjasnější z jasných, je ochoten přijmout vznešeného Uma Sata a posílá pro něho doprovod," oznámil robot a obrazovka pohasla.
„Cože?" podivil se Ave. „Um Sat půjde do Doupěte? Nechce náhodou Krut Jupi zavřít Uma Sata jako rukojmí?"
„Z toho strach nemám," usmál se Um Sat.
Zanedlouho se v cele objevil důstojník Ochrany Krve. Avemu přeběhl mráz po zádech — před ním stál živý Krut Alt.
Důstojník se starci poklonil a řekl nadřazeně:
„Diktátor Krut Jupi, největší z velikých, ti poskytl právo, čestný vznešený, stanout před ním. Jsem poslán, abych tě doprovodil do paláce."
Avemu se zdálo, že i hlas má důstojník Ochrany Krve stejný, jako měl Alt. Vstal snad z mrtvých? Ochrnutí způsobené střelou bylo možná jen dočasné. Ale proč tedy se teď na něho nevrhl jako v Madině pokoji?
Důstojník Ochrany Krve však ještě jednou přejel lhostejným pohledem po Avem a tentokrát se mu uklonil:
„Jménem nejjasnějšího diktátora se vzácnému hostu omlouvám."
Teprve nyní si Ave Mar uvědomil, že na důstojníkově tváři není žádná jizva.

Diktátor Krut Jupi čekal Uma Sata netrpělivě. Tento všemocný vladař, schopný poslat na smrt milióny Faeňanů a v kterýkoli okamžik ochotný rozpoutat válku rozpadu, byl bezmocný, když šlo o život, který mu byl nejdražší.
Když svého času ztratil manželku, pojal nenávist vůči nízkým, při jejichž léčení se nakazila smrtelnou chorobou. Tato nenávist nakonec vyústila v obludné učení, naprosto neuvěřitelné a nesmyslné, které však vyhovovalo majetným z Rady Krve. A nyní, na vrcholku moci, kdy Krut Jupi vedl asketický způsob života v dobrovolném odloučení, stala se láska k dceři jediným světlým bodem jeho života. Všechno ostatní byla temnota: strach o vlastní život, strach z války, kterou ovšem sám připravoval, strach z prostých Faeňanů i ze svých ochránců, kteří ho kdykoli mohou odstranit.
Hlavním jeho cílem teď byla dceřina bezpečnost. Z miliónů předem odsouzených jen ji jedinou chtěl zachránit.
Ale jak?
Plán, který mu znenadání bleskl hlavou, ho minulého dne donutil, aby zcela nečekaně zašel osobně na zasedání Společnosti mírového kosmu do Chrámu Věčnosti. A teď k němu má přijít Um Sat.

Důstojník Ochrany Krve, vlastní bratr Kruta Alta, předal Uma Sata dvěma strážným robotům, kteří znalce vědění vedli prázdnými, přepychově vyzdobenými sály s nízkými stropy. Dveře do diktátorovy pracovny se samy otevřely, strážní poodstoupili a Um Sat vkročil do strohé, prázdné kobky s šedivými stěnami.
Krut Jupi, vousatý Faeňan se skobovitým nosem a vyholenou lebkou, se mu rozběhl vstříc a upřel na něho pološílený pronikavý pohled.
„Uvědomuje si Um Sat, jaká čest a důvěra se mu prokazuje?“ vyhrkl v běhu.
„Té cti třeba nejsem hoden, ale důvěřovat se mi dá,“ odpověděl stařec a povzdychl si.
„Budu s tebou mluvit jako vyšší s vyšším, tím spíš, že ses proslavil moudrostí,“ dodal diktátor klidněji.
Podle zaběhnutého ceremoniálu měl teď návštěvník správně odpovědět, že jeho moudrost se ani v nejmenším nedá srovnávat s božskou a osvícenou moudrostí Kruta Jupiho, ale Um Sat místo toho poznamenal:
„Budu s diktátorem Jupim mluvit jako znalec vědění s politikem, budu se ho snažit pochopit a sám mluvit tak, abych byl pochopen.“
Krut Jupi sebou trhl, nos se mu zkřivil, tvář ztuhla v nervózní grimase. Šlehl pohledem po výklenku pod oknem. Stály v ní nádherné květiny. Jejich něžné tmavě blankytné korunky poházené drobounkými zlatými hvězdičkami visely na ohnutých stéblech a hleděly k podlaze.
Krut Jupi byl vášnivý milovník květin a tento zázrak vypěstovali zahradníci na jeho osobní příkaz. Diktátora však nelákala večerní krása květů. Poslušným odborníkům se podařilo vypěstovat příšeru, která vydechovala jedovatou vůni, i když každému připadala tak jemná. Kdokoli se té vůně nadechl, k smrti onemocněl. Mnohokrát se už stalo, že občasní návštěvníci této pracovny, příliš samostatní poradci, byli vyznamenáni poctou, že si směli přivonět k tomuto senzačnímu zázraku. Po návratu domů umírali ve strašných bolestech a nikdo netušil, co je toho příčinou.
Spolehlivá klimatizace samozřejmě odsávala nebezpečnou vůni z místnosti.
„Tak co je?“ zeptal se diktátor.
„Celou noc jsem uvažoval a rozhodl jsem se, že přijmu tvůj návrh a postavím se do čela expedice na planetu Zemu.“
Krut Jupi si s úlevou oddychl:
„Ume Sate, jako čestný vznešený znovu přesvědčuješ o své moudrosti. Avšak včera jsem se v Chrámu Věčnosti zmínil o jedné podmínce, kterou musíš splnit.“
„I já jsem ti chtěl pro svůj souhlas s účastí v expedici položit jednu podmínku.“
„Nesnáším, když někdo klade podmínky mně,“ řekl diktátor zvýšeným hlasem.
„Jde spíš o první konkrétní kroky k sestavení kosmické posádky.“
„Sestavovat kosmickou posádku ze vznešených, nejzasloužilejších ze zasloužilých, budu já!“
„Diktátor Krut Jupi si možná vzpomene, jak včera slíbil, že do posádky je možné zařadit kteréhokoli ze vznešených.“
„To přiznávám, i kdyby mělo jít o mou dceru!“
„O dceru Kruta Jupiho?“ podivil se Um Sat. Nepředpokládal, že o ní začne mluvit sám diktátor.
„Troufáš si snad považovat moji dceru pro kosmický let za přítěž, když je Dárkyní Zdraví?“ zeptal se Krut Jupi výhružně.
Oba se odmlčeli. Každý z nich se snažil proniknout do myšlenek toho druhého. Uma Sata přes všechnu jeho moudrost ani ve snu nenapadlo, že si diktátor usmyslel zachránit svou dceru před hrůzami války rozpadu tím, že ji pošle na kosmickou výpravu; a Krut Jupi přes všechnu svou mazanost a úskočnost nemohl tušit, že hlavním cílem návštěvy Uma Sata je právě získat jeho souhlas s cestou Mady Jupi na planetu Zemu.
„Takže ty nechceš, aby letěla?“ řekl Krut Jupi chladně. „Máš o ni starost? Toho si vážím. Neprohlédneš si tamhle ty květiny? Že jsou nádherné, viď? Už jsi někdy viděl něco takového? Dovolím ti, aby sis přivoněl.“
„Nikdy jsem neviděl nic krásnějšího, než je dcera diktátora Kruta Jupiho. Nepochybuji, že i na nové planetě bude tou nejnádhernější květinou...“
„Dobrá, tak si nemusíš přivonět,“ zarazil ho Krut Jupi drsně.

Kapitola sedmá - Zapomenutý hrb

Tělo Kula Merka leželo ve vlhké podzemní chodbě za nepropustnými zdmi, na nichž se vyjímaly spirálovité ornamenty.
Pouzdro umělého hrbu bylo proraženo, vzduch bez překážky pronikal dovnitř a ponenáhlu rozleptával pojistku rozněcovače.
Nikdo na Faeně však toto nebezpečí netušil, všichni prožívali slavnostní den — vyprovázeli hvězdoplavce odlétající k planetě, jejíž jméno bylo Zema.

Expedice sestávala ze tří „kulturních“ a tří „vyšších“, mezi nimiž byla i Mada Jupi. Stále se nemohla zbavit pocitu, že se za nimi co nevidět objeví pronásledovatelé a celý kosmický let bude odvolán. Nikdo se však neobjevoval. Silnici, po které jeli k Mysu Loučení, jak diktátor přejmenoval část Velkého Břehu poblíž kosmodromu, lemovaly zástupy Faeňanů vyprovázejících své zástupce na cestu za objevováním nových světů. Pro mnohé z nich byla tato společná expedice symbolem míru a vzbuzovala naději, že na Faeně je nejen možné domluvit se a odvrátit válku, ale vyřešit i otázku katastrofálního přebytku obyvatel přesídlením na jiné planety. Při pohledu na ně narůstal v Madě nepříjemný pocit — ona teď opouští rodnou planetu, čeká ji kdesi daleko štěstí, zatímco tady...
Také Ave měl plnou hlavu myšlenek na Faeňany stojící podél silnice. Dnes dostali volno, aby mohli vyprovodit své vyslance, ale už zítra se vrátí na pole a do dílen, postaví se k běžícím pásům a budou dřít do konce svých jednotvárných dnů bez naděje na spravedlnost. A přitom milióny těchto Faeňanů taky sní o štěstí a o právu mít děti, ať má jejich hlava jakýkoli tvar. Není přece možné získávat vědění jen prostředky ničení, takhle Faena nemůže existovat!
Podobně uvažoval i zasmušilý Um Sat. Uvědomoval si, že jako znalec vědění se nedokázal odpoutat od úzkého studia hmoty. Přitom zákony, jimiž se řídí život celé společnosti Faeňanů, je zřejmě třeba studovat stejně důkladně jako zákony přírodní. Proč například prostí Faeňané nevytvářejí svýma rukama jen to, co všichni potřebují pro život, ale vyrábějí i to, co je schopno život zničit? Proč tyhle zástupy, které je dnes vyprovázejí, snášejí vládu maniaka, který si stanovil jako smysl své existence válku? Teď si Krut Jupi usmyslel, že učiní okázalé gesto a vyšle expedici, aby v kosmu vyhledala nové světy. Ale jak budou přesídlenci žít tam? Podle starých zákonů Faeny? Přenesou do kosmu zdejší nespravedlnost a hrozbu válek? Ne, pravá moudrost nespočívá jen v hledání nových planet, k tomu je ochoten dokonce i Krut Jupi, nýbrž také v hledání nových životních zákonů. Ale proč ten pološílený diktátor pustil tak ochotně do kosmu vlastní dceru? Vždyť to není žádná procházka! A když si starý znalec vědění dal dohromady jednotlivé detaily, došel k děsivému závěru, že se diktátor třeba snažil uchránit svou dceru před chystanou válkou rozpadu na Faeně. A docela jinýma očima teď pohlédl na zástupy Faeňanů, kteří ho vyprovázeli. Uvidí se s nimi ještě někdy?

V diktátorově paláci se zatím odehrávaly dramatické události.
První stopu odhalil Hrom Alt, bratr zabitého Kruta Alta. Všiml si temné skvrny na podlaze. Táhla se od spirálových dveří do komnaty Mady Jupi a k podzemní chodbě. Seškrábl trochu seschlé hmoty a rozběhl se do laboratoře. Tam zjistil, že je to krev!
Důstojník Ochrany Krve Hrom Alt měl příliš nízkou hodnost, než aby mohl svůj objev ohlásit přímo diktátorovi. Rozhodl se tedy, že se poradí s bratrem, i když se s ním v takovém případě bude muset rozdělit o slávu objevitele, ukáže-li se, že se stalo něco významného.
Ale Krut Alt zmizel. Je možné, že ho diktátor někam poslal s důležitým úkolem. To se stávalo často, Krut Alt byl jeho oblíbencem.
Hrom Alt se tedy odhodlal jednat samostatně. Ve chvílích, kdy všichni s poctami a vzlykotem vyprovázeli Madu na kosmodrom, zůstal ve službě a přikradl se ke komnatám diktátorovy dcery. Spirálové dveře byly uzamčeny, ale ne už na automat. Na otevření stačil šperhák — a s ním uměl Hrom Alt zacházet výborně. Opatrně vstoupil do blankytného pokoje...
Našel tam nejen mrtvou chůvu na loži, ale za závěsem na podlaze i mrtvolu svého bratra!

Otrávená střela!
Vedle Kruta Alta ležela jeho pistole. Takovou zbraň směl nosit jen superdůstojník Ochrany Krve.
Hrom Alt si pistoli prohlédl. Nezůstal v ní žádný náboj. Ne, jeho bratr určitě neměl v zásobníku pouze jeden náboj, který by použil proti sobě. Na koho tedy byly vystřeleny ostatní?
Se smíšeným pocitem lítosti a štítivosti se Hrom Alt díval na bezduché bratrovo tělo. Dokud žil, nikdy velkými přáteli nebyli. Krut Alt svého mladšího bratra neustále ponižoval. A teď leží u jeho nohou mrtvý a umožňuje mu tak postoupit v kariéře o další stupínek...
Teď už bylo jasné, že Hrom Alt musí neodkladně k samotnému diktátorovi. Ale třebaže přinášel otřesné novinky, dostat se k diktátorovi nebylo snadné. Robot tajemník chránící přístup k svému panovníkovi nebyl schopen sebemenšího citu a neúprosně odkazoval Hroma Alta na neosobní styk s diktátorem prostřednictvím obrazovky. Hrom Alt se tedy uchýlil ke lsti. Vymyslel si, že nese panovníkovi vzkaz od jeho dcery, který mu předala cestou na kosmodrom. Robot tajemník to oznámil diktátorovi a dostal svolení, aby Hroma Alta vpustil dovnitř.
Důstojník Ochrany Krve vstoupil. Podle zavedeného ceremoniálu pokrčil koleno a s pohledem upřeným do podlahy sdělil rozechvělým hlasem všechno, co věděl o krvavé stopě vedoucí do komnat krasavice Mady i o mrtvolách, které tam našel.
„Co to meleš, darebáku?“ vykřikl diktátor a zaťal pěsti.
„Všechno je pravda pravdoucí. Jsem otřesen bratrovou smrtí, ale jsem šťasten, že se tvoje dcera nestala obětí zákeřného spiknutí.“
„Spiknutí?“ vykřikl Krut Jupi a tvář se mu zkřivila. Neuvažoval dlouho. Odhalení, které učinil nadmíru horlivý důstojník, mohlo zhatit veškeré jeho plány a donutit ho, aby odvolal pokyny, které právě před příchodem tohoto mladíka vydal vojenským činitelům.
A diktátor se rozesmál.
„No podívejme, tak ty mi tvrdíš, že přináší zprávu o nezměrném hoři Faeňanů, kteří nedokázali přežít rozluku s mou nenahraditelnou Madou?“
„Měl jsem na mysli docela něco jiného.“
„Nicotný červe! Odpovídej na mé otázky!“
„Strach mi nedovoluje.“
„Jak zemřel můj superdůstojník Krut Alt?“
„Otrávenou střelou.“
„A kdo kromě něho měl takové střely?“
„Nikdo.“
„Není ti tedy jasné, hnusný plaze, že superdůstojník, zamilovaný do krasavice Mady, si sám vzal život v jejím pokoji, aby tím dal najevo, jak po ní touží?“
„Ale mrtvola chůvy...“
„Copak ta nebyla své paní oddána? Copak její dušička nechápala, že po odletu velitelky na jinou planetu se stane zase obyčejnou nízkou, bezvýznamnou a opovrhovanou, jak ani jinak být nemůže?“
„Takže... ona taky sama?“ zděsil se Hrom Alt, připomněl si otevřenou ránu na krku Matky Lu a s hrůzou si uvědomil, že se diktátorovi rozhodně nezavděčil.
Skutečně ne. Ve chvíli, kdy v kterémkoli okamžiku mohly zahynout stamilióny Faeňanů, neměl Krut Jupi náladu zabývat se příčinami smrti pouhých dvou jedinců. Navíc to mohlo pozdržet kosmickou expedici, která má Madě zachránit život. Jenomže, napadlo Kruta Jupiho, tenhle mladíček z Ochrany Krve nebude držet jazyk za zuby...
Krut Jupi náhle zvlídněl.
„Jsi správný a všímavý strážce. Máš všechny předpoklady zaujmout místo svého bratra. Dovol, abych tě odměnil za věrnou službu. Ukážu ti klenot své sbírky květin, jaký se nikde jinde na Faeně nevyskytuje. Přivoň si.“
Hrom Alt poslušně přistoupil k výklenku, kde stály nádherné květiny, modré jako večerní nebe se zlatými jiskrami hvězd.
„Co říkáš té vůni, můj věrný strážče?“ zeptal se Krut Jupi, ale sám odvrátil hlavu.
„Nikdy jsem nevdechoval nic opojnějšího. Cítím v celém těle zvláštní lehkost. Chtělo by se mi lítat.“

„Jsi správný chlapec. Objednej si u krejčího uniformu superdůstojníka Ochrany Krve.“
Šťastný Hrom Alt, který ani ve snu neočekával takový obrat věcí, vyletěl z diktátorovy pracovny jako na křídlech. Jen dorazil do kasáren Ochrany Krve, začalo mu být zle. Zhroutil se na podlahu a ve strašných mukách zemřel.
Tou dobou už robot tajemník podával diktátorovi hlášení o stavu ozbrojených sil, jimž Krut Jupi před krátkou chvílí vyhlásil bojovou pohotovost. Panovník však vztekle vytáhl přívodní šňůru ze zásuvky a robot v půli slova zmlkl. Teď ho diktátor nemohl potřebovat — sledoval na obrazovce poslední okamžiky startu expedice na Zemu a v duchu provázel svou dceru.
Ta zatím po boku Aveho Mara stoupala v otevřeném výtahu vzhůru ke vstupu do kosmické lodi. Oceán na jedné straně se stále víc rozšiřoval, po hřebenech vln postupovaly pruhy bílé pěny. A na druhé straně se rozléval druhý oceán, tam se vlnily husté davy Faeňanů, hlava na hlavě, jako by symbolizovaly osudovou přehuštěnost obyvatelstva planety.
Vrátíme se ještě někdy? napadlo Aveho. Sami jsme si zvolili tuto cestu, ale bylo by krásné, kdyby neznamenala jen dosažení štěstí nás dvou. Ave se ještě nevyznal v pravých silách, které dohánějí Faenu k válce. Avšak z celého srdce si přál, aby záhadná planeta Zema byla vhodná k životu, aby na ni mohli Faeňané přesídlit a aby se navždy skoncovalo s nebezpečím válek rozpadu. A znovu si vzpomněl na Kula Merka, který ho sem přivedl, který ho seznámil s Madou a který obětoval život v podstatě ve jménu jejich štěstí...

Hrb Kula Merka proděravělý střelami nebyl donesen do cíle, ale časovaný rozněcovač rozleptávaný působením vzduchu jako by odpočítával poslední okamžiky na planetě Faeně.

ČÁST DRUHÁ - VÝBUCH

Klackem do nich! — Spráskejte je všechny! Pryč s Kapulety! — Hanba Montekům!
W. Shakespeare, Romeo a Julie

Kapitola první - Malý svět

Na kosmické základně Deimo panoval zmatek.
Inženýr stanice Tich Veg, rozvážný, zamyšlený, předčasně prošedivělý muž příjemného zevnějšku se na ten blázinec díval rezervovaně. Ale při své mírné povaze si netroufal jakkoli se vměšovat — ve všem se podřizoval své manželce Ale Veg. A byl to právě její nápad, že by se na počest blížící se kosmické lodi Sonda měla uspořádat hostina.
Stále ještě kvetoucí krasavici Alu Veg už omrzelo učit doma na Faeně nemehla z řad „vyšších“ vědění o hvězdách. Trvala na tom, aby se s manželem vypravili na kosmickou základnu, kam brali jen manželské páry potřebných specializací. Až se vrátí na Faenu ke svým třem dětem, které tam zanechali, budou do konce života zabezpečeni a Tich Veg se konečně bude moci stát majitelem dílen.
Sebe a svého muže považovala Ala Veg za nejvýznamnější osobnosti na základně.
Ovšem žena náčelníka základny Nega Luton, která tu neprávem zastávala místo Dárkyně Zdraví, protože nebyla lékařkou, byla jiného názoru. Podněcována svým mužem, otylým despotou Mrakem Lutonem, hrála si na první dámu vesmíru a při sebemenší příležitosti popichovala Alu Veg narážkami na opuštěné děti. Ta jí ovšem nezůstávala nic dlužna a bez okolků se otírala jak o to, že Nega děti mít nemůže, tak o její nevábný zevnějšek.
Mladá kuchařka a zahradnice Lada (silnější, dobromyslná a usměvavá, s ladnými tvary — odtud dostala své jméno) zastávala všechnu svou práci rychle a účelně, aby vyhověla všem. Zbožňovala svého manžela a pyšnila se tím, že on, Brat Lu, směl jako jediný nízký díky významnému postavení své matky v diktátorově rodině studovat v Dandžabii, v zemi „kulturních“. Na Deimo byl poslán nejen jako šikovný všeuměl, ale trochu i jako představitel nízkých, kteří měli být přesídleni na nehostinnou planetu Mar. Lada Lu s ním šla bez váhání, aby všem obyvatelům základny sloužila.

Signál z náramkového komunikátoru zastihl Ladu Lu ve skleníku, v průhledné válcovité chodbě táhnoucí se na tisíce kroků. Kromě Lady touto chodbou nikdo neprocházel, protože byla v ose kosmické stanice, takže v ní nepůsobila umělá přitažlivost vyvolaná odstředivými silami jako v ostatních prostorách základny. Zahradnice se vznášela mezi vzduchovými kořeny rostlin. Místy tu úlohu půdy plnila výživná mlha s kapkami potřebných šťáv. V kosmu se dařilo sklízet mnohem větší úrodu než na Faeně.
Lada právě sbírala sladké plody k chystané hostině, když ji náramkový komunikátor povolal k Ale Veg. Lada proplula ve stavu beztíže značnou vzdálenost mezi propletencem kořenů, potom se spustila šachtou vedoucí uvnitř jedné z „loukotí“ obrovitého kola, v jehož kruhovitém obvodu byly rozmístěny všechny ostatní prostory stanice.
Ala Veg pobíhala po místnosti a láteřila nad nešikovností manžela, který klečel na podlaze a marně se pokoušel přišpendlit k jejím šatům nějaký karnýr. Když vstoupila Lada, Ala svého muže bez okolků vyhnala.
Tich Veg její podrážděnost chápal. Už ji omrzely jednotvárné dny, nudné obědy u společného stolu, stále stejné obličeje, mnohokrát slyšená slova a den ode dne vzrůstající vzájemná nenávist. Tich Veg se snažil vysvětlit si ženinu nervozitu steskem po dětech. Však i jemu se po nich stýskalo. Ale brát děti na kosmické základny bylo zakázáno. Když „vyšší“ vybírali personál pro Deimo, dokázali i v tomto případě postupovat tvrdě především proti nízkým. Nega Luton totiž děti mít nemohla, Ala Veg už měla tři a při svém věku, který pečlivě tajila, si netroufala pořídit si čtvrté. Takže opatření se nakonec dotklo jedině mladého manželského páru Brata a Lady Luových, kterým bylo zakázáno mít děti jak na planetě, tak tady v kosmu.
Lada dostrojila Alu Veg a rozběhla se do kuchyně, kde jiskřily spousty kastrolů a přístrojů, aby vařila, smažila, pekla...
Ale znovu se ozval náramkový komunikátor. Tentokrát ji volala Nega Luton. Tato vznešená dáma měla ze všeho na světě nejradši pohodlí a přepych. Její muž, superdůstojník Ochrany Krve, jí na Faeně dokázal všechno potřebné opatřit. Do kosmu, kde to možné nebylo, se žádnému z manželů ani trochu nechtělo. Nicméně vůle diktátora je sem poslala.
Lada Lu zapnula kuchyňské automaty na potřebný program a rozběhla se za Negou.

Když se kosmická loď Sonda dostala na oběžnou dráhu Deima a přibližovala se ke spojení se stanicí, Mada a Ave se neodtrhovali od kulatého okénka. Veliká planeta Mar zaujímala svým vypouklým okrajem přes polovinu okna. Žhavé nebeské těleso Slun se z malé kulaté hvězdičky změnilo v oslepivý kotouč. Na krátkou dobu zakryl jeho záři kolos Maru a kosmická loď se pohroužila do temné noci, ale když se oslnivý Slun znovu rozhořel, spatřili Faeňané svůj první cíl — Marův měsíc Deimo. Připomínal obrovskou skálu nepravidelných tvarů, neustále se přibližoval a brzy se vedle něho objevila drobná hvězdička, která byla cílem Faeňanů — kosmická základna Deimo.
Pak už se dalo rozeznat, že tato hvězdička je vlastně veliké kolo nakloněné pod mírným úhlem ke kolosu Maru a je tedy oběžnicí jeho měsíce.
Když se Sonda přiblížila k základně Deimo, zavolal si inženýr Tich Veg do centrální kabiny Brata Lu, který na základně vykonával práci mechanika.
Náčelník základny Mrak Luton nepovažoval za nutné vystupovat do centrální kabiny, aby se tam „směšně vznášel“ ve stavu beztíže. Zůstal raději v kruhové chodbě, procházel se tam důležitě a nasupeně s rukama za zády.
Jméno Mrak, které dostal kdysi v mládí, se teď plně potvrzovalo i jeho zevnějškem — měl odulý hranatý obličej, řídké šedivé vlasy a malá podezřívavá očka pod huňatým obočím.
Zato ani jedna ze tří Faeňanek nedokázala překonat zvědavost, a tak se sešly u klece výtahu. První z něho vystoupil do chodby mohutný stařec — Um Sat. Dámy uctivě sklonily hlavy.
Zarostlý obr Hor Zem byl palubním inženýrem kosmické lodi a jedním z jejích tvůrců. Hodně se hrbil, takže jeho ruce vypadaly nezvykle dlouhé. Přátelé si ho dobírali, že vypadá jako jejich dávní předkové z živočišné říše — faenovití. Ovšem pod nízkým zarostlým čelem se skrýval zcela mimořádně nadaný mozek.
Jeho nový přítel Tony Fae, vzdělaný básník jemného chování, měl oválný obličej, drobný nos a malé

knírky. Široce otevřené oči unavené psaním mu kryly velké brýle.
Nega Luton si vzala do péče faenovitého giganta Hora Zema. Ala Veg zase mladičkého básníka Tonyho Fae.
Um Sat sám přistoupil k Ladě Lu, zástupkyni nízkých.
„Neukáže mi vlídná Faeňanka, kde bych si mohl odpočinout?“
Lada se začervenala a štěstím celá bez sebe zavedla velkého starce do přidělené kajuty. Krasavice Ala Veg s dráždivým smíchem a štěbetáním popadla za ruku básníka a zatáhla ho do jeho kajuty. Laškovala, dováděla a bylo zřejmé, že přílet hostů je pro ni vítanou příležitostí k tomu, aby ze sebe setřásla dlouhotrvající nudu.
Mrak Luton pokračoval ve své procházce chodbou a tvářil se, jako by na základnu nikdo nepřiletěl. Ve skutečnosti měl však své kroky přesně vypočítané. Za nejvýznamnější osobnost z těch, co přiletěli, považoval diktátorovu dceru, a tak ke kleci výtahu přistoupil přesně v okamžiku, kdy z ní vystupovala Mada, Ave a první pilot Sondy Směl Ven.
Náčelník základny si stále nemohl srovnat v hlavě, jak je to se sňatkem diktátorovy dcery s Avem Marem. Co to má znamenat? Je to nějaký politický tah? Pro všechny případy Madu slavnostně a květnatě přivítal a sdělil, že pro ni a Aveho Mara připravil dvě perfektní kajuty, každou na jednom konci stanice.
Mada vybuchla:
„Copak základna Deimo neměla elektromagnetické spojení s lodí Sonda?“ zeptala se rozzlobeně.
Mrak Luton rozhodil rukama.
„Platí-li na základně zákony vyšších,“ pokračovala Mada velitelsky, „dostaneme já a můj muž společnou kajutu a okamžitě k nám pošlete manžele Lu, aby nám posloužili.“
Náčelník základny se uctivě uklonil, nakolik mu břicho dovolovalo.
„Zajisté. Ti jsou tady proto, aby sloužili. Ať ještě mnoho cyklů žije diktátor náš a vladař!“
Osobně zavedl manžele do nejlepší kajuty na základně a cestou ukázal zachmuřenému Směl Venovi, kde bude bydlet on. Pak nařídil Bratu Luovi, aby vyhledal svou ženu a společně s ní aby zašel k mladým manželům. Teprve nyní si všiml, že Směl Ven stále ještě stojí u dveří své kajuty. Přistoupil k němu a zaslechl, jak Směl Ven šeptá:
„Diktátor asi sotva bude nadšen takovou překotnou pohostinností.“ Nato Směl Ven zmizel v místnosti a přibouchl za sebou dveře.
Brat Lu přivedl k Madě a Avemu svou manželku a zároveň přinesl výkresy. Byl to nevysoký, klidný Faeňan s lesklou kůží v obličeji a soustředěným pohledem. Vyrůstal odloučen od své matky, Madiny chůvy, ale neustále pociťoval její vliv. Matka Lu dokázala dokonce syna se svou svěřenkyní natolik sblížit, že se spřátelili. Brzy se však museli přestat stýkat. Diktátor se před lidem uzavřel do svých stěn. Chlapec poznal ponižování a nespravedlivost. Matka Lu mu vštípila, že jedině věděním může dosáhnout toho, aby ho uznávali i ti, kteří nízké utiskují. Nakonec se Matce Lu i Madě podařilo vymoci svolení Kruta Jupiho, aby si Brat dokončil vzdělání v Dandžabii, v zemi „kulturních“. Ovšem diktátor k tomu dal souhlas zejména proto, že měl s mladíkem své plány.
Do Lady Nep se Brat zamiloval ještě před svým odjezdem do Dandžabie. Lada pak na něho několik cyklů obětavě čekala a ihned po jeho návratu se s ním na rozkaz diktátora vypravila na kosmickou základnu Deimo.
„Pokusil jsem se vymyslet, jak usnadnit život nízkých na Maru,“ vysvětloval teď Brat Lu chvatně a roztahoval po stole náčrty. „Vyprojektoval jsem výstavbu podzemních měst s umělou atmosférou. V pouštích na povrchu planety jsou naplánované úrodné oázy. Je jenom třeba zavlažit je vodou z roztálých polárních ledovců a dopravovat je podzemními kanály. Ty bude nutno prokopat. Tolik jsem čekal, až přijdou praví znalci vědění.“
Mada k němu přistoupila:
„Známe se od dětství a oba jsme milovali Matku Lu.“
„Proč milovali?“ zpozorněl Faeňan a upřeně se na ni zadíval.
Pro Madu bylo nesmírně těžké sdělit mu hroznou zprávu. Chvíli váhala. Nakonec řekla:
„Matka Lu se snažila zabránit válce... A přitom zahynula...“

„Zahynula? Jak?“
„Zabil ji ten bídák Krut Alt. Ale žena, která nám oběma byla matkou, je pomstěna.“
Brat Lu si položil hlavu na stůl s rozloženými výkresy a rozvzlykal se. Mada držela Aveho za ruku a také měla slzy na krajíčku. Lada Lu přiskočila ke dveřím.
„Přichází Mrak Luton zvát na hostinu,“ zašeptala.
„Jemu ani slovo!“ varovala Mada.
Malý svět droboučkého obydleného ostrůvku ve vesmíru byl přesným odrazem roztříštěného, znepřáteleného velkého světa Faeny.

Kapitola druhá - Zlaté jablko

Nejsilněji na Madu zapůsobily proudy jasného světla. Prodíralo se mezi listím stromů, jejichž kmeny vypadaly jako srostlé kořeny, a dopadalo na zem jako jiskřivá mozaika. Koruny stromů se spojovaly v příkrov prozářený jasnými plameny.
Po březích jezera rostly podivuhodné stromy se zlatými jablky. Po hladině pluli dva velcí ptáci s hrdě vztyčenými krky, otočili hlavy s červenými zobany a důvěřivě zamířili ke břehu.
Z lesa vyběhlo několik lehkých čtyřnohých zvířat. Z hlavy jim rostly právě takové podivuhodné stromy, ale bez listí a bez plodů. Zvířata sklonila hlavy a začala pít.
Mada si uvědomila, jak ohyzdně musejí na takovém místě vypadat dvě hřmotné, neohrabané bytosti — pohybují se na zadních tlapách, trup drží vzpřímeně, ale při každém kroku se kolébají ze strany na stranu. Jejich pevná těla opásaná ve výši boků zdobí spirálovitý ornament, horní i dolní končetiny mají skryty v nafukovacích pouzdrech, hlavu schovanou uvnitř tvrdé koule se štěrbinovitým hledím.
„Panenský, bezstarostný svět,“ pronesl Ave nadšeně do radiotelefonu.
„A co je tu světla!“ dodala Mada.
„Na Faeně se největší znalci vědění domnívali, že světlo zabíjí.“
„Ano, zabíjí, ale jenom tmu, zaostalost a zlobu. Našli jsme svět, kde nemůže existovat zlo a nenávist...“
Mada chvíli uvažovala a pak prohlásila odhodlaně: „Takhle tu děláme polovičatou práci. Našli jsme podivuhodný svět, ale nedokázali jsme, že v něm můžeme žít. Je to naše povinnost vůči Faeňanům. Shodím skafandr a půjdu se vykoupat.“
„Je to nebezpečné, Mado,“ varoval ji Ave. „A pamatuj, že Um Sat zakázal svlékat skafandry.“
„Svlékni skafandr a pojď se mnou! Přece mě neopustíš — vždyť ve vodě jsme se seznámili!“
„Proč mě pokoušíš, Mado?“
„Abychom jako první vykonali to, co jednou stejně musí někdo z nás vykonat. Nemůžeme se přece vrátit na Faenu, aniž se pokusíme tady žít opravdu svobodně, ne ve skořápce.“
Při těch slovech utrhla Mada zlaté jablko a podala je Avemu:
„Prosím, oloupej mi ho. Má slupku jasnou jako Slun a pevnou jako náš skafandr.“

Když se kosmická loď Sonda začala přibližovat k oběžné dráze Zemy, účastníci expedice snášeli jasnou záři Slunu čím dál obtížněji.
Mada na přístrojích zjistila, že se atmosféra planety obdivuhodně shoduje s atmosférou na Faeně. Jen kysličníku uhličitého tu bylo méně a neexistoval tu skleníkový efekt. Planeta volně vyzařovala do prostoru nadbytek slunečního tepla. Proto na ní byly shodné podmínky k životu jako na Faeně. Ostatně to už před časem předpokládal Ave Mar.
Tony Fae v sobě nezapřel básníka. Nadšeně pozoroval planetu. Většina jejího povrchu byla pokryta vodou. Hladina byla jakoby šrafována řadami vln. Nad Zemou se vznášely spousty oblaků vrhajících na povrch planety zřetelné stíny. Avšak nikde, na pevnině ani na mořském pobřeží, nebyly vidět skvrny měst, s rozbíhajícími se chapadly silnic, jako to bylo dobře znát při pohledu na Faenu z kosmu.
„Nejspíš mrtvá planeta,“ nadhodil palubní inženýr Hor Zem svým rachotivým hlasem.
„Ba ne, žije!“ vyhrkl Tony Fae. „Zelená barva pevnin — to je rostlinstvo. A ostatní odstíny...“
Tony Fae si vzpomněl, jak v dávných dobách žrecové na Faeně tvrdili, že každá živá bytost vyzařuje kolem sebe aureolu, podle jejíž barvy se dají uhodnout a odhalit i nejtajnější myšlenky, pocity a

vlastnosti. A když teď vedle sebe stáli s Horem Zemem a nadšeni paletou barev, která pod nimi proplouvala, si ukazovali vodstva, lesy a horské hřebeny, začal Tony podle vzoru žreců vyjmenovávat: „Hory Zloby a Nenávisti... Údolí Žárlivosti... Pevnina Moudrosti... Moře Hněvu... Záliv Lásky... Oceán Naděje... Sopky Vášní...“
Tak v žertu vznikala první mapa Zemy.
Kdyby i jednotliví účastníci expedice vyzařovali barevné aureoly, pak aureola prvního pilota Sondy Směla Vena by bezesporu byla ohnivě rudá. Spalovala ho láska k Madě a city, které v něm dívka probudila, by jistě rudou překryly černými a špinavě zelenými pruhy.
Na Faeně byl Směl dítětem Štěstěny, slavným hvězdoplavcem, miláčkem Faeňanek, ale s Madou Jupi si ani netroufl se seznámit. Doufal, že ho brzký odlet do kosmu vyléčí z jeho citů, ale... najednou se Mada objevila vedle něho. A navíc se ho bolestně dotkla svým sňatkem s nicotným, méněcenným Faeňanem, jehož otec se dostal k moci záhadnými cestami.
Směl Ven jako správný vznešený nedělal nic polovičatě. Proto se stal slavným hvězdoplavcem bez bázně a hany, proto se vypravil i na Zemu. V mládí nebyl zlý ani lstivý, ale nyní v něm Madina lhostejnost probudila i špatné stránky charakteru. Trpěl, když viděl, jak jsou Mada a Ave šťastni, nenáviděl je za to a vymýšlel pomstu, stejně úskočnou jako krutou... Ale musel sám zůstat stranou, mimo jakékoli podezření. Však mu pomůže sama planeta Zema.
Sonda dosedla na tři opěrné sloupy a nebezpečně se nachýlila. Automaty ji však ihned vyrovnaly. Hvězdoplavci se nahrnuli k iluminátorům. Spatřili řeku, po obou jejích březích rostl hustý les neznámých stromů.
Um Sat prohlásil:
„Toto je Zema, planeta, která se stane vlastí našich potomků. Zatím však nikdo nesmí svlékat skafandr. Nemáme ještě prozkoumán neznámý svět planety.“
Mada a Směl Ven vycházeli z lodi poslední. Směl Ven jí pomáhal nasadit kuklu.
„Cožpak Faeňanka jako Mada Jupi...“
„Mada Mar,“ opravila ho Mada.
„Cožpak Faeňanka jako Mada může uposlechnout Uma Sata a zohyzdit se takovým oblečením?“
„Radíš mi, abych riskovala odvážný čin, který by se spíš hodil pro tebe.“
„Nebojím se ničeho na světě. Ale jsem pilot lodi a Um Sat mě nezbytně potřebuje k návratu.“
„Chceš snad říct, že jsi tu nejcennější?“
Směl Ven se ovládl, nebylo v jeho zájmu Madu dráždit.
„Jsi přece Dárkyně Zdraví a sama pocítíš nutnost shodit tento oblek, až vstoupíš do nového světa.“
Mada spustila hledí.

Druhý den se všichni Faeňané po dvojicích rozešli do okolního lesa. Ve stanovenou dobu se zase měli sejít u rakety.
Protáhly se dlouhé stíny. Přístroje ukazovaly, že se ochladilo. Všichni už byli zpátky, jen Ave a Mada se stále nevraceli.
Hor Zem vypálil dvě signální rakety. Vznesly se do malebného večerního nebe a zanechávaly za sebou klikaté ohony.
Směl Ven stál opodál a tvářil se, jako by se nic nestalo. Pod kuklou nebylo vidět, jak ohrnuje rty a sklápí oči.
Nakonec se přece dočkal — z lesa skutečně vyběhla Mada bez skafandru, v mokrém přiléhavém trikotu, jaký si oblékali pod skafandr.
Směl Ven se zachvěl a pootevřel štěrbiny průzorů.
Ano, tohle byla ona Mada, kterou toužili spatřit sochaři na Velkém Břehu a kterou tam obdivoval i on. Vztyčená hlava na dlouhém krku, modré nadšené oči. V každé ruce držela jedno zlaté jablko.
„Ave a já jsme se stali prvními skutečnými obyvateli Zemy!“ prohlásila slavnostně. „To bude zapsáno do její historie!“
Ave kráčel za ní právě v takovém mokrém přiléhavém trikotu. Zřejmě se oba vykoupali. Ave také nesl dva nazlátlé plody. Když zachytil znepokojený pohled Uma Sata, řekl na svou obhajobu:

„Provinili jsme se sice, ale zato už je dokázáno, že Faeňané mohou na Země žít. Planeta je uživí. Příštím osídlencům se jejich vynaložená práce bohatě vrátí. Skoncujeme s nadměrným počtem obyvatel Faeny!“
Směl Ven mnoho dní čekal marně. Ave a Mada, první obyvatelé Zemy, užívali plnými doušky všech blah ráje, který objevili, a neonemocněli.
Po uplynutí stanovené lhůty dovolil Um Sat i ostatním Faeňanům, aby svlékli skafandry.
Cizí příroda jako by je zcela pohltila — vzduch plný podivných vůní, jasné světlo, jaké na Faeně neznali, nepochopitelné zvuky z lesa. Kdosi tam chodil, plížil se, skákal z větve na větev, pištěl, vrčel. A najednou všechny zvuky umlkaly a na cizince z kosmu jako by z hloubi lesa hledělo samo Ticho.

Kapitola třetí - Nalezený ráj

Um Sat hleděl na své společníky s jakýmsi zvláštním smutkem a dával si pozor, aby se k nim nepřibližoval. Dal znamení Směl Venovi a vystoupil do rakety. Když za ním přišel první pilot, vědec už ležel ve společné kajutě na lůžku. Tváře měl vpadlé, pod očima mu napuchly váčky.
„Cítím celkovou slabost,“ řekl stařec. „Hlava mě nebolí, ani vyrážku nemám. Třeba to přejde. Ať ke mně zajde Dárkyně Zdraví, ostatní mohou pokračovat ve své práci. Nicméně považuji za nutné předat velení expedice tobě, veliteli lodě.“
„Staniž se tak!“ prohlásil Směl Ven slavnostně a postavil se do pozoru. „Přebírám veškerou moc. Od této chvíle rozhoduji o všem. Tobě, starče, nařizuji ležet. Kde jsou potraviny, víš. Nikomu z podřízených nedovolím, aby se k raketě přiblížil.“
„Ani Dárkyni Zdraví ne?“ zeptal se Um Sat tiše.
„Ani jí ne,“ odsekl Směl Ven. „Budou ji potřebovat ostatní, kdyby se taky nakazili.“
Um Sat se slabě usmál, ale neřekl nic.
„Odcházím,“ vyhrkl Směl Ven najednou.
„Sesazuji tě,“ zvolal stařec za ním, ale to už byl vstupní otvor přibouchnutý.
Um Sat si pomyslil na to, kdy zmoudří tak, že přestane dělat chyby? Proč ho vlastně považují za moudrého?

Směl Ven si svolal všechny hvězdoplavce: „Um Sat mi nařídil, abych vám sdělil, že se tábor přesunuje dál od rakety do hloubi lesa. Protože by pro něho bylo obtížné tam nocovat, svěřil velení tábora mně, svému zástupci.“
„Ale v noci je to v lese nebezpečné,“ poznamenal Tony Fae.
Směl Ven na něho pohlédl opovržlivě: „Nevím, koho zbabělost zdobí víc — hvězdověda nebo básníka? A pak, nic nám přece nehrozí, jestliže jsme přiletěli do světa lásky a porozumění,“ dodal a významně se podíval na Madu a Aveho. Ti kývli.
Výzkumníci si tedy sbalili všechno nezbytné a na naléhání Hora Zema se ozbrojili pistolemi. Ovšem náboje do nich měly jen paralyzující účinky, neohrožovaly životy zdejších zvířat.
Mada ještě chtěla navštívit Uma Sata, ale Směl Ven jí to nedovolil. Naléhal, aby do lesa vyrazili hned, než se setmí.

Tábor rozbili na břehu jezera, z něhož vytékal potok řítící se do hluboké propasti. Na zčeřené vodě plavali bílí ptáci s prohnutými krky.
Když se blížil večer, nařídil Směl Ven Madě a Avemu, aby šli prozkoumat protější břeh jezera. Uposlechli. V černých přiléhavých trikotech přešli po kamenech bouřlivý potok, vnořili se do lesa a nadšeně se rozhlíželi. Najednou oba znehybněli.
Před nimi se s parohatou hlavou zvrácenou dozadu přehnal jelen. Za ním se obrovskými měkkými skoky hnala silná šelma se skvrnitou srstí. Dohnala jelena a vrhla se mu po krku. Jelen s překousnutou krční tepnou učinil poslední zoufalý skok a zhroutil se pod strom. Rozlehlo se ryčení. Šelma trhala svou kořist.
Ave popadl pistoli, aby ji místo paralyzujícími náboji nabil otrávenými střelami. Mada ho chytila za ruku.
„Nesmíme tady nikoho připravit o život! Nebudeme sem přece přenášet mravy z Faeny.“
„Obávám se, že už tady panují.“

„Jak je to možné?“
„Zákony vývoje života jsou patrně na všech planetách stejné.“
Obešli místo, kde šelma požírala svou oběť, a kráčeli dál. Ave, aby Madu uklidnil, položil jí dlaň na rameno. Náhle však ruku odtrhl a plácl se do čela. Vzápětí totéž učinila Mada. Nechápavě si pohlédli na prsty — měli je od krve. Les ztemněl a naplnil se bzučením. Drobounký létající hmyz se snesl na Faeňany a začal je bodat. Bylo nutné se ohánět ulomenými větvičkami.
V táboře zastihli jen Směla Vena. Poskakoval, mával rukama a zuřivě se plácal po tvářích a po krku.
„Odporná havěť!“ vykřikoval. „Aby jeden před nimi zalezl do skafandru!“
„Zmýlila jsem se,“ přiznala se Mada bez okolků. „Právě teď jsme s Avem viděli v lese vraždu. Tady se zabíjí stejně jako na Faeně. Musíme co nejrychleji přesunout tábor k raketě, na otevřené prostranství, kde není hmyz ani šelmy.“
„K raketě nepůjdeme,“ odsekl Směl Ven. „Tam by nás čekala ještě hroznější smrt. Uma Sata už si vyčíhala.“
„Cože?“ vybuchla Mada. „A ty, jeho zástupce, jsi nedovolil, abych já jako Dárkyně Zdraví zůstala s ním?“
„Byla to jeho vůle. Nejen hnusná létající havěť, nejen skvrnití dravci, ale už i tajemný mikrosvět nám ukázal své drápy.“
„Jdu za Umem Satem!“ prohlásila Mada.
„Já taky,“ dodal Ave.
„Jedině zbabělci si nacházejí záminku, aby se mohli zachránit útěkem!“ vykřikl za nimi Směl Ven.
Nedostali se daleko. Ave najednou viděl, jak se Madě, která běžela před ním, postavila do cesty obrovitá přihrbená postava s dlouhýma svěšenýma rukama. Vytrhl pistoli, kterou ještě pořád nestihl nabít smrtícími náboji, ale všiml si, že se Mada nepolekala. No ovšem, vždyť to byl Hor Zem! To drama v lese Avemu pořádně pocuchalo nervy!
Ale v tu chvíli uviděl okolo Hora Zema přinejmenším pět podobných postav. Faenovitá zvířata srazila na zem Tonyho Fae, zoufale se bránící Madu, jen Hor Zem stál ještě vzpřímeně a odrážel jejich útoky.
Ave se mu rozběhl na pomoc, ale v první chvíli nemohl Hora Zema mezi nimi rozeznat, natolik jim byl svou obrovitou a zarostlou postavou podoben. Ale útočníci se prozradili sami. Nechali Hora Zema na pokoji a všichni se svorně vrhli na nového vetřelce, Aveho. Byli větší než on, ale neznali ani nejzákladnější zápasnické chvaty. Údery pěstí a kopanci je Ave ze sebe setřásl, ale co to bylo platné, ze stromů seskakovali noví a noví faenovití, páchnoucí potem a špínou, z houštin vylézali další, vrhali se na Hora Zema, na Aveho, jednoho odmrštěného nebo poraněného ihned nahrazovali dva noví, Ave chtěl vykřiknout, aby Hor odběhl na volnější prostranství, ale špinavá tlapa s hrubou srstí mu okamžitě ucpala ústa.
Mada zmizela. Tony Fae také. Jen Hor Zem a Ave Mar pokračovali v nerovném boji.
„Drrž se, Ave!“ vykřikl Hor Zem. „To jsou naši zdejší příbuzní!“
Na Aveho se sesypala hromada huňatých zvířat, takže se cítil jako v zavalené šachtě — nemohl se pohnout, nemohl ani vydechnout.
Hor Zem mu chtěl jít na pomoc. Ale už mu docházely síly. Jedinou cestu k úniku našel v tom, že se znenadání vzepjal a zachytil se dolní větve stromu. Vytáhl se nahoru i se třemi útočníky, kteří se ho drželi za nohy. Ty setřásl několikerým kopnutím do vzduchu. Ve větvích se objevili noví dva, kteří jako by tam na Hora čekali. Ale s těmi už si poradil snadno. Zasadil každému dobře mířenou ránu a huňatí faenovití sletěli za vzteklého řevu na zem. Dál už Hor Zem jednal pouze instinktivně a z pudu sebezáchovy. Přeběhl po větvích na sousední strom, z něho na další, a když spatřil visící liánu, jaké znal z pralesů na Faeně, nezaváhal. Pevně se zachytil, rozhoupal se a jako kyvadlo se přenesl nad hlavami běsnícího stáda přes vodopád, až na druhou stranu potoka. Tam se chytil větve, slezl na zem a rozběhl se. Takový výkon by mu jistě záviděli pradávní předkové, kteří kdysi před nesčetnými cykly na Faeně sestoupili z větví stromů na pevnou půdu.
Hluk pronásledovatelů ustal. Faenovití se zřejmě báli vody, neodvažovali se přejít na druhý břeh potoka, a tak byl Hor Zem v bezpečí.
Uklidnil se, zpomalil krok a začal zhluboka dýchat. Teprve nyní si uvědomil, že si při odchodu z tábora

nevzal z roztržitosti pistoli, ačkoli sám každého nabádal, aby se vyzbrojil. Až teď mu došlo, co se stalo, a zmocnila se ho hrůza. Zůstal sám. Kromě něho už nežije nikdo. Měl by si pospíšit k raketě, ale dobře věděl, že ze zprávy o záhubě všech Faeňanů by měl Um Sat smrt.
Nezbude mu však nic jiného. Musí tam zajít. Hor Zem se rozhodl, že vyčká rána — faenovitá zvířata jsou patrně noční tvorové, světla se budou bát.
Vylezl do koruny stromu a uvelebil se v horních větvích.
Představoval si rozsápaná těla svých přátel, slzy zoufalství a bezmocnosti se mu zachytávaly v plnovousu rozcuchaném jako srst faenovitých. Hor Zem sklopil oči a tu si všiml, že právě pod jeho stromem pomalu kráčí jeden z nenáviděných faenovitých. Hrbil se, při každém kroku se kolébal, kráčel na zadních tlapách a přední měl svěšeny ke kolenům. Tvor se otočil a Hor Zem postřehl, že je to samice. Čas od času se sehnula, utrhla nějakou rostlinku nebo vyhrabala kořínek.
Hor Zem se celý zachvěl zlostí a užuž se chtěl vrhnout dolů, aby se s nenáviděným tvorem vypořádal, když tu se vzduchem mihla skvrnitá šelma, o které nedávno vyprávěla Mada, a srazila faenovitou na zem. Hor Zem neuvažoval. Aniž sám věděl proč, okamžitě se vrhl dolů na skvrnitého dravce. Šelma zařvala a pokoušela se uniknout z jeho drtivého sevření. Ale marně. Hor Zem ji popadl za zadní tlapy, zvedl do výše, roztočil nad hlavou a udeřil jí o kmen stromu. Bezvládné skvrnité tělo odhodil potom stranou.
Faenovitá se zvedla a prohlížela si Hora Zema spíš se zvědavostí než se strachem. Hor si dotčeně pomyslel: To se opravdu tolik podobám jejím příbuzným, že se mě ani trochu nebojí?
Důvěřivě k němu přistoupila a řekla:
„Dziň.“
Ano, ona to skutečně řekla! Tahle zvířata tedy umějí vydávat artikulované zvuky! Jestliže se teď ještě nedá mluvit o tom, že by byli rozumní, pak za pár miliónů cyklů by se jimi mohli stát, podobně jako se vyvinuli Faeňané.
„Hor,“ řekl Faeňan rachotivě a píchl se do obnažených zarostlých prsou. Košili měl rozervanou až do pasu.
„Dziň,“ opakovala faenovitá a ukázala na sebe.
Těžko říci, jaký myšlenkový proces probíhal přitom pod jejím nízkým zkoseným čelem. Ale pocit vděčnosti jí jistě nebyl neznámý.
Pak samice Dziň zřejmě dostala nápad. Popadla Hora Zema za ruku a s nesrozumitelným mručením ho táhla za sebou.
Nechce ho snad zavléct do svého brlohu, protože v něm vidí nejen ochránce, ale i svého velitele? Hor Zem se zamračil. Chtěl ji odehnat, dokonce už napřáhl ruku k ráně, ale Dziň čekala na úder tak pokorně, že si to rozmyslel. Třeba ho samice zavede do ležení svých příbuzných a Horovi se podaří zachránit přátele.
Postrčil ji, aby šla napřed, a vykročil za ní. Samice se zaradovala, rozběhla se a co chvíli se po Horovi otáčela. Přešli potok po vyvráceném stromě, o němž Dziň dobře věděla. Vody se ovšem bála.
Proběhli místem na břehu jezera, kde předtím stál tábor Faeňanů. Všude byly znát stopy zuřivého boje, ale nikde neležely žádné oběti. Směl Ven, který jediný v táboře zůstal, zřejmě nestačil použít zbraně a faenovití ho odvlekli.
Za chvíli se Dziň zastavila a dala mu varovné znamení, pokud ovšem měl její pohyb tlapou skutečně něco vyjadřovat. Hor Zem vyhlédl zpoza stromu rostoucího na okraji strže a spatřil na protilehlém svahu celou řadu jeskyň. Dole na úpatí se hemžilo stádo huňatých zvířat, ozýval se ryk, vrčení, jekot.
Mezi faenovitými dravci stál Směl Ven. Hor Zem si uvědomil, že tahle zvířata nedovedou své oběti svazovat. Všichni tu stáli na zadních a předními tlapami zajatce drželi. Proč ho nezabili hned? A co když kořist před sežráním nezabíjejí? Třeba nemají rádi mrtvé maso.
A skutečně. Dole se ozval hrozivý řev, dravci povalili Směla Vena na zem, chlupaté příšery se na něho sesypaly a roztrhaly jeho tělo na kusy. Hor Zem byl zvyklý na ledacos, ale teď se mu udělalo zle. Zastyděl se za svou slabost a chtěl bez rozmýšlení skočit dolů, ale tu v jedné jeskyni v protějším svahu spatřil Madu, Aveho i Tonyho Fae. Ani je tedy nezabili, aby je mohli sežrat zaživa. Ani oni nebyli spoutáni. Každého z nich drželi čtyři chlupatí za ruce a nohy, takže se nemohli ani pohnout.
Hor Zem se otočil k samici Dziň. Ta odskočila a lehla si na zem, tvářila se, jako když spí. Potom

vyskočila, ukázala tlapou na zvířata, která právě sežrala svou kořist, a znovu si lehla.
Hor Zem pochopil. Dziň se mu snažila vysvětlit, že až se zvířata nasytí, usnou. Měla pravdu, dobře znala své příbuzné. Zanedlouho ulehli, kam koho napadlo, a začali chrápat. Jen stráže zůstaly na místě a tvářily se, že bdí. Ale chlupaté hlavy jim klimbaly.
Nebylo mnoho naděje, že se plán zdaří. Hor se přesto odplazil stranou a neslyšně přelezl na druhou stranu strže. Přikradl se nad jeskyni, kde leželi zajatci, odrazil se a se zaduněním dopadl před její vchod. Jídlem zmožení strážci se nestačili ani pohnout, a Hor Zem už na nich zkoušel nejúčinnější údery, kterým se vyučovalo z nařízení diktátora Kruta Jupiho ve školách pro „vyšší“. Za slabých paprsků ranního Slunu dopadaly jeho rány přesně. Jeden chlupatý tvor po druhém se hroutil k zemi.
Avemu Marovi, který byl nejblíž, vytrhl Hor pistoli a z bezprostřední blízkosti vypálil paralyzující střelu do čtvrtého faenovitého, který Aveho ještě držel za ruku. Zvíře se křečovitě zhroutilo a znehybnělo.
Rachot výstřelu poděsil ostatní strážné, rychle vyskočili a pustili Madu i Tonyho Fae. Zem vystřelil ještě několikrát. Zvířata na dně rokle neměla ani potuchy o nějakých válkách. Vetřelců se zmocnili s jediným cílem — sníst je. Prvního snědli a klidně usnuli. Nikdo nehlídal. A teď najednou ohlušivé rány hromu, kterých se vždycky báli. A navíc na ně od jeskyň padají bezvládná těla jejich příbuzných jako z nebe. Celé stádo se s křikem rozuteklo.
Všichni zachránění Faeňané se vděčně shlukli kolem Hora Zema. Najednou Ave spatřil koutkem oka u vchodu do jeskyně ještě jednoho faenovitého. Blesklo mu hlavou, že se tohle zvíře chce vrhnout na Hora Zema zezadu. Přiskočil, aby Hora ochránil, ale ten ho obrovitou rukou zarazil:
„To je samice Dziň. Pomohla vás zachránit.“
Mada si s údivem prohlížela chlupatého živočicha, který ani trochu neskrýval obdiv a nadšení nad silou a neohrožeností Hora Zema.

Kapitola čtvrtá - Na vrcholu civilizace

Když kosmická loď Sonda startovala do vesmíru, leželo tělo Kula Merka nehybně v podzemní chodbě. Kaluž krve pod ním však nevysychala, zdálo se, že srdce probodené kordem krvácí bez ustání dál. Náhle se Merkova ruka pohnula, přitiskla se k ráně a ucpala ji — krev se srazila a přestala prýštit. Uplynulo hodně času, než se Kul Merk znovu pohnul. Žádný z mnoha miliard Faeňanů by v jeho situaci nemohl zůstat naživu, žádný... To mohl dokázat jedině Kul Merk.
Pocházel z rodiny nízkých, kteří po rozdrcení Povstání Spravedlnosti uprchli z kontinentu „vyšších“. Krut Jupi tam v té době rozdmýchával Běsnění Krve. Otec malého chlapce, Chrom Merk, byl podezřelý ze sympatizování s Učením Spravedlnosti a měl být likvidován. Jeho chudá rodina neměla na to, aby odplula lodí, a tak se ve třech vydali na neuvěřitelně hazardní plavbu přes moře na voru, který Chrom Merk sám postavil. Po úmorné cestě, kdy jim bouře smetla zásoby jídla do vody a kdy za bezvětří umírali žízní, dorazili nakonec přece jen k břehům Dandžabie. Nikdo je tu však nevítal s otevřenou náručí, ani práce se pro Chroma Merka nenašla.
A tu se zoufalý otec odhodlal k něčemu, co by ještě před časem rozhořčeně odmítl — rozhodl se vydělávat na vrozené anomálii svého synka.
Kul měl totiž dvě srdce. Něco takového se vyskytuje velice zřídka. V zemi „vyšších“ rodiče tuto synovu abnormalitu skrývali z obavy, aby nebyl prohlášen za méněcenného a nebyl likvidován. Tady v zemi „kulturních“ se zase dalo vydělat na všem, co mohlo probudit zvědavost, byť ponižující.
Chlapce ukazovali v pouťových boudách. Přicházely proudy čumilů, kteří si za peníze chtěli aspoň sáhnout na „zrůdu“ vysvlečenou donaha. Neomaleně si ho otáčeli, přikládali mu na prsa i na záda všelijaké studené trubičky, někteří mu dokonce tiskli k tělu uši, aby slyšeli, jak tlučou dvě srdce. A vyděšený, stydlivý chlapec se musel otáčet, sedat si na bobek, tancovat...
Později vzpomínal na toto období svého života se studem a odporem. Když začal syn navštěvovat školu, zařídil otec Merk, aby se o jeho dvou srdcích přestalo mluvit. Nechtěl, aby tato abnormalita vzbuzovala zájem a posměch spolužáků. A když v den plnoletosti dávali synovi nové jméno (zatím se jmenoval Chrom Merk mladší), dostal vzhledem ke své podsaditě, kulaté postavě, která byla patrně také důsledkem oněch dvou srdcí, jméno Kul.

Trudné dětství v něm však na druhé straně vypěstovalo odolnost, vnitřní sílu a některé charakterové rysy, které měly vliv na volbu pozdějšího povolání. Jeho uzavřenost, lstivost, jízlivost a nenávist k „vyšším“ za oceánem byla přesně to, co vyhovovalo pracovníkům Zvláštní Služby, a tak Kula získali pro špionážní práci. Dokonalá znalost mravů i jazyka Vladmánie mu umožňovala nejednou plnit nebezpečné úkoly za oceánem (pak už se tam ovšem ani jednou neplavil na voru).
Předchůdce Dobra Mara na vladařském stolci se bál války rozpadu natolik, že byl ochoten učinit Krutovi Jupimu jisté ústupky. To se ovšem nezamlouvalo mocným. Kul Merk dostal tehdy za úkol informovat Dobra Mara, za jakých podmínek by se mohl stát vladařem — totiž zahájí-li jako první válku rozpadu. V tom viděli dandžabští mocní, sdružení ve Velikém Kruhu, jedinou možnost, jak se vypořádat s vladmanskými mocnými z Rady Krve.
Když se pak Dobr Mar vladařem skutečně stal, nějakou dobu šikovně lavíroval na pokraji války. A když se přiblížila doba nových voleb a měl splnit stanovenou podmínku, poslal Kula Merka na dobrodružnou diverzní akci a v zájmu své osobní kariéry riskoval dokonce život vlastního syna. Kul Merk byl natolik zkušený špión, že kdyby chtěl, určitě by našel způsob, jak se z takového úkolu vyvléknout. Ale měl ještě z dob dětství s „vyššími“ nevyřízené účty. Neodpustil jim Běsnění Krve, nuzné postavení své rodiny ani útisk takzvaných nízkých. Proto se z Merka stal „hrbáč“, proto tahal na zádech nálož, aby zlikvidoval diktátorovo Doupě se vší jeho technikou. Mimochodem, tu mu s notným ziskem dodali krátkozrací mocní z Dandžabie.
Kul Merk podstoupil značné riziko a padl proboden kordem Kruta Alta. Ovšem když superdůstojník Ochrany Krve vytáhl kord z hrbáčova srdce, nemohl tušit, že drzý vetřelec má ještě jedno.

Trvalo dlouho, nesmírně dlouho, než se Kul Merk vzpamatoval. Po obrovské ztrátě krve byl neobyčejně zesláblý. Ale jeho druhé srdce žilo. Jakmile se trochu mohl pohybovat, stáhl si Merk svůj umělý „hrb“. Byl na několika místech proděravělý. Časovaný rozněcovač byl patrně zničen. Kul Merk pochopil, že to je definitivní konec jeho plánů. Odhodil „hrb“ a v tu chvíli pocítil krutý hlad.
Se zaťatými zuby a bolestně zkřiveným obličejem se plazil po kamenné podlaze chodeb, aby se dostal ven do zahrady a neuměl si vysvětlit, jak je možné, že souvislé stěny, které se předtím rozestupovaly jen na pokyn mozkových biotoků několika vyvolených, jsou teď otevřeny, takže se mu do cesty nestavějí žádné překážky. Nemohl tušit, že za dobu, kterou proležel v podzemí, odstartovala už kosmická loď Sonda z Mysu Loučení, že sám diktátor se přesunul do podzemního bunkru, protože se s konečnou platností rozhodl rozpoutat válku rozpadu. A nemohl tušit ani to, že právě v těchto chvílích stěhují roboti z diktátorovy ochrany vylidněným palácem do sklepení těžkou skříň se štěrbinovitými průzory a že na dobu, než palácem projdou, je vypnut přívod energie zásobující veškerou automatiku paláce.
Když se doplazil do zahrady, byl tak vyčerpán, že mu hlavou bleskla myšlenka ulehnout mezi diktátorovy záhony voňavých květin a zemřít. I na hlad na chvíli zapomněl. Ale zvítězila od mládí vypěstovaná houževnatost a odolnost. Merk si vzpomněl, že v osadě za městem bydlí starý Nept se svou manželkou. Merkovi rodiče se s nimi kdysi přátelili. Mladší Neptova dcera měla za muže jednoho z nízkých, který studoval v Dandžabii. Teď jsou oba manželé na kosmické základně Deimo.
Kul Merk naplněn neutuchající vůlí po životě zaťal zuby, přemohl bolest i vyčerpání a během jediné noci se dovlekl daleko za město do osady, kde bydlel starý Nept.
Dobelhal se k jeho chaloupce a u prahu se zhroutil.
Přičinliví starouškové, oba z řad nízkých, oba šediví a navzájem si podobní, jak bývá dost často u manželů po dlouhém soužití, s námahou zvedli jeho těžké bezvládné tělo a uložili je v koutě na podestýlku.
Otřesený zraněním a zesláblý ztrátou krve si Kul Merk vůbec neuvědomil, že pouzdro jeho „hrbu“ bylo proděravěno střelami. K rozněcovači tedy mohl pronikat vzduch z podzemí. A třebaže on sám neuvedl roznětku do chodu, působením vzduchu bude muset stejně dříve či později dojít k výbuchu.

Tento výbuch očekával s hrůzou i vladař Dobr Mar. Exploze, která v Doupěti Kruta Jupiho zničí protitorpédovou ochranu Vladmánie, se stane signálem k hromadnému úderu dandžabských raket s náložemi hmoty rozpadu. Tak si to přejí mocní, kteří Dobra Mara přivedli na trůn.

Vladař se pro všechny případy ukryl v podzemním bunkru a stále doufal, že Merk bude zabit dřív, než přivede k výbuchu svůj „hrb“, takže se válka ještě o něco oddálí. Vladař Dandžabie se připravoval k válce, ale přitom se jí bál.
Za poslední dobu se celý změnil. Z tváře mu zmizela někdejší odhodlanost, z očí prozíravost. Zbytečně mnoho mluvil a stále jako by se před někým ospravedlňoval. Jednou se dokonce stalo, že jistému vojevůdci řekl:
„Dějiny nezapomenou jméno vládce, který zahájil válku rozpadu. Že je to tak?“ Bylo zřejmé, že si přeje, aby se tento výrok stal okřídleným.
Dobra Mara znepokojoval Aveho nečekaný odlet do kosmu, ne však kvůli synovu osudu, nýbrž kvůli Merkovi. Proč Merk Avemu ten odlet dovolil? Co je s Merkem? Nezahynul snad?

Nakonec všechno dopadlo docela jinak, než očekával vladař Dobr Mar, i jinak, než plánoval jeho nepřítel diktátor Krut Jupi. A dopadlo to docela jinak, než předpokládali mocní z Velikého Kruhu na jedné a z Rady Krve na druhé straně.
Nastal okamžik, kdy se rozněcovač v umělém „hrbu“ Kula Merka samovolně uvedl v činnost. A došlo k podzemnímu výbuchu rozpadu.
Kul Merk seděl právě na posteli u starého Nepta a ucítil, jak všechno nadskočilo. Podlaha chaloupky se zatřásla, na policích zacinkalo nádobí a ze zdi spadl obraz diktátora Kruta Jupiho. Do chudé světničky vrazil oknem bouřlivý vichr a převrhl stůl. Kul Merk se schoulil, jako by očekával ránu. Ale strop vydržel, nezřítil se. Merk se odbelhal k oknu.
Na první pohled jako by se nic nestalo. Jen obvyklá silueta ostré špice Chrámu Věčnosti zmizela. Najednou se Merkův obličej užasle protáhl. Merk zbledl, oči se mu rozšířily.
Přímo proti oknu se v prostředku náměstí nadzdvihl celý květinový záhon a zpod něho se začal vysouvat hladký válcovitý předmět se zašpičatělým koncem. Vynořoval se přímo před očima, za okamžik se ze šachty pod ním vyvalil černý dým a válec stoupal do výše na ohnivém sloupu. Pak se odtrhl od náměstí, vznesl se k nebi a zamířil směrem k oceánu. Po chvíli se sršivý jazyk plamene začal zmenšovat, změnil se v malou hvězdičku a nakonec zmizel.
Merkovi zatrnulo u kořínků vlasů. Velmi dobře věděl, že nejen tady, ale i na tisících dalších míst kontinentu se v tuto chvíli pomalu soukají z podzemních šachet, zpod vody, někde i ze stojících budov strašlivé rakety, aby jako smrtonosné hejno zamířily k Dandžabii.
Měl pravdu. Na rozkaz automatů rakety předem zacílené na životně důležitá centra Dandžabie skutečně vyrážely ze svých úkrytů a hnaly se přes oceán. Jedna z nich měla odstartovat přímo ze svatyně Chrámu Věčnosti, kde byla zamaskována jako jeden ze sloupů. Chrám se zřítil podzemním výbuchem Merkova „hrbu“. Ale ústřední pult automatické ochrany hluboko ve sklepích zničen nebyl. Jakmile citlivé přístroje zaznamenaly záření vyvolané explozí, okamžitě vydaly tisícovkám raket rozkaz k útoku.
Krut Jupi se vylekal, když se bunkr otřásl. Z přístrojů se dověděl, že došlo k výbuchu, a zjistil také, jak automaty zareagovaly. Uvědomil si, že válka rozpadu začala vlastně dřív, než se sám rozhodl ji rozpoutat. Všechno se dalo do pohybu bez něho.
Na opačné straně oceánu, v Dandžabii, se zase automaticky, bez zásahu vojevůdců či vladaře Dobra Mara, uvedly v činnost systémy protiraketové obrany. Vzneslo se hejno obranných raket a zamířilo proti smrtonosným střelám ze země barbarů. I v nich byly nálože rozpadu a jejich výbuchy poblíž nepřátelských raket je měly zneškodňovat v bezpečné vzdálenosti od pevniny.
Nad oceánem, v horních vrstvách atmosféry, docházelo k jednomu výbuchu za druhým. Hladinu oceánu rozparovaly úlomky padající jako déšť meteoritů a do výše tryskaly sloupy vody.
Automatické obranné rakety Dandžabie zničily skutečně přes osm set nepřátelských raket. Ale víc než dvě stě jich pokračovalo v letu.
V těchto prvních fázích se války rozpadu nezúčastnil ani jeden Faeňan, nepočítáme-li raněného Kula Merka. Ani jeden Faeňan nezahynul v tomto střetnutí strojů.
Ale jen v prvních fázích...
Zanedlouho se Dandžabie začala na stovkách míst otřásat mohutnými výbuchy. Pokaždé vznikala nejprve ohnivá koule, jejíž jas mnohonásobně převyšoval všechno, co pošmourná Faena znala. Oslnivá koule se

protahovala v ohnivý sloup, který se stával bílým kmenem čarodějného stromu vzpínajícího k nebi svou převalující se korunu.
Dobr Mar s hrůzou sledoval na obrazovkách, jak tyto zlověstné hřiby vyrůstají v místech, kde předtím stávala kvetoucí města.
Co se vlastně stalo? Nepřítel ho předešel? A co Merk?
Vladař Dobr Mar se celý roztřásl a nebyl schopen kloudného pohybu. Seběhli se kolem něho vojevůdci, povolali Dárkyni Zdraví, aby vladaři pomohla, ale nikdo nebyl schopen vydat nějaký rozkaz. Ostatně nebylo toho ani třeba. V Dandžabii fungoval spolehlivý automatický „systém odplaty“, takže patřičné povely vydaly zase automaty. A zanedlouho se směrem na Vladmánii rozletěly stovky odvetných raket.
Jediný, kdo si dovedl představit, jak se události budou vyvíjet dál, byl Kul Merk. Jakmile se před jeho očima nadzdvihl květinový záhon, vklouzl do opuštěné šachty, v níž celý život pracoval starý Nept a nad níž si po jejím vydolování postavil chaloupku. Merk se ukryl v úzké kamenné studni a po vlhkých kovových skobách sestupoval dolů. Slabost zmizela, nervové napětí mu vlilo do žil nové síly.
Teď už neviděl nic, jen slyšel a jakoby všemi buňkami těla cítil strašný výbuch, který otřásl okolím. Shora se začalo sypat kamení, jeden balvan ho bolestivě udeřil do ramene. Ale Merk se křečovitě přidržoval skob. Ani teď se ještě nevzdával.

Kapitola pátá - Krátery v poušti

Triumfální zprávu o vypuknutí války rozpadu přijala na kosmické základně Deimo Ala Veg.
Nevěřila vlastním očím a znovu a znovu vyděšeně pročítala řádky automatického elektromagnetického dálnopisu, kde se oznamovalo, že Dandžabii, zemi „kulturních“, byl zasazen úder rozpadu, byla zničena všechna její hlavní centra a přitom vyřazeny desítky, ne-li stovky miliónů nepřátel.
Ala Veg si s úlevou uvědomila, že k výbuchům došlo na cizím kontinentě, takže její děti zůstaly naživu, a radostně se rozběhla oznámit tuto zprávu náčelníkovi základny Mraku Lutonovi.
Ten, aby si dodal důležitosti, ji nejprve nechal dlouho čekat před dveřmi, jako by byl bůhvíjak zaneprázdněn, a pak teprve ji milostivě vpustil. Když očima přelétl podávanou zprávu, vykřikl chraptivě:
„Konečně! Ať ještě mnoho cyklů žije diktátor náš a vladař Krut Jupi! Kontinent Dandžabie se začne očišťovat od vší neřesti.“
„Copak válka rozpadu už skončila?“ vypravila ze sebe s námahou Ala Veg, zděšením celá ztuhlá.
„To samozřejmě ne,“ připustil Mrak Luton zachmuřeně, „ale v téhle válce vyhraje ten, kdo vypustí drtivější salvu. A my to teď uděláme taky.“
„Kdo my?“ nepochopila Ala Veg.
Mrak Luton beze slova vyhlásil všeobecný poplach a zašel do vedlejší kajuty, kde se obvykle všichni scházeli. Brzy se tam objevili jeho manželka Nega, ostýchavý Tich Veg a vzrušený, udýchaný Brat Lu se svou ženou Ladou.
Mrak Luton jim přečetl došlou zprávu o zničení významných měst v Dandžabii. Nega Luton přitom pozorně sledovala, jak se přítomní tváří, a neušlo jí, že se na tváři Brata Lu objevila hrůza. Jeho manželka Lada se rozvzlykala.
Mrak Luton ji okřikl:
„Nestrpím zradu, i kdyby se projevovala soucitem s nepřítelem. Nařizuji poslat okamžitě automatickou loď na základnu Fobo.“
„Cože? K nepřátelům?“ zhrozila se Nega Luton.
„S nálož rozpadu,“ vysvětlil Mrak Luton.
„To je ovšem něco jiného,“ uklidnila se náčelníkova manželka.
„Inženýre Vegu,“ vykřikl Mrak Luton rozkazovačně“, jménem diktátora ti nařizuju umístit do kosmické lodi naší základny nálož rozpadu a vyslat ji na automatický let k základně Fobo.“
„My přece na základně žádnou nálož rozpadu nemáme,“ podivil se Tich Veg. Dobře si pamatoval, že vesmír byl prohlášen za prostor bez zbraní rozpadu.
Mrak Luton se škodolibě rozchechtal.
„Nebuď naivní, inženýrku! Najdeš ji na konci skleníku. Je tam připevněna zvenku v kosmickém prostoru,

je maskována jako náhradní kabina do lodi.“
„Protestuji, vážený Mraku Lutone,“ vykřikl Brat Lu. „Náš šlechetný diktátor Vladmánie uzavřel s vladařem Dandžabie dohodu, že v kosmu nesmějí být žádné zbraně rozpadu.“
„To je zrada!“ zaječel Mrak Luton. „Jsi zatčen, nízký zrádče! Inženýre,“ vybafl na Ticha Vega, „spoutej mu ruce!“
Tich Veg nerozhodně pokukoval po manželce.
„Jestliže už válka rozpadu vypukla, tak to znamená... Nejspíš jsou v tom případě všechny dohody neplatné,“ vysoukala ze sebe namáhavě Ala.
Tich Veg se neochotně podrobil. Spolu s Mrakem Lutonem vstrčili Brata Lu do náčelníkovy pracovny a Mrak Luton vlastnoručně zamkl dveře.
„A teď rychle do skleníku,“ nařídil Vegovi. „Vyhlašuji na základně výjimečný stav,“ obrátil se k ostatním. „Za každé neuposlechnutí rozkazu už nepřijde vězení, ale otrávená střela!“ A Mrak Luton si nadhodil na dlani pistoli.

Na druhé oběžné dráze kolem planety Mar, na stanici poblíž měsíce Fobo, přinesl zprávu o vypuknutí války rozpadu inženýr Fant Polar. V jeho moudré a vždy soustředěné tváři se teď zračila hrůza a rozpaky. Jméno dostal pro svou nevšední fantazii při vynalézání všeho druhu. V dávných dobách sestrojil kráčející samohyb, vyrobil magnetické zapínání kabátů, pružné boty na běhání. Nikdy však neprorazil. Jeho přítel a talentovaný pomocník Al Ur považoval Fanta za zneuznaného génia a trávil při něm většinu času. Byl v jeho blízkosti i nyní a vběhl společně s ním k náčelníkovi základny.
Byl jím Blah Sirus. Úspěšný podnikatel z řad mocných, který si jako jeden z mála Faeňanů už před časem povšiml smolařského vynálezce a napadlo ho, že by se na Fantových schopnostech dalo docela slušně vydělat. A tak ho na radu své ženy oženil se svou dcerou z prvního manželství Světou, tichou a hodnou dívkou, která se ve všem podřizovala nevlastní matce. A je třeba přiznat, že macecha Vlasta Sirus držela rodinu pevně v rukou a vedla ji ke stále větším úspěchům.
Typické bylo, že po vyslechnutí tragické zprávy zavolal náčelník základny nejdřív do skleníku. Tam pracovala jeho manželka Vlasta Sirus.
Než přišla do kajuty, přesvědčoval Fant Polar náčelníka horlivě:
„Vesmír byl prohlášen za mírový. Válka na Faeně je společným neštěstím nás i našich krajanů na Deimu. Jsem ochoten na Deimo zaletět se Světou a Milou Ur. Jejího muže Ala vám tu nechám, aby dohlížel na přístroje. Jakmile s nešťastnými bratry Faeňany projednáme, co a jak dál, vrátíme se...“
„Co se to tady plánuje za cesty?“ zahřměl pánovitý hlas Vlasty Sirus. „Světu nikam nepustím. Mám ji jako svou vlastní!“
„Ale drahá,“ pokusil se namítnout náčelník stanice.
„Milu Ur — prosím. Ta byla od dětství náchylná k dobrodružství, vždyť taky byla tanečnicí. A co když na Deimu budou naši loď považovat za torpédo? Mají přece stejně jako my obranné rakety...“
„Ale drahá... Slibuju ti, že my dva, jenom my dva rozhodneme o tom, jaké bude složení posádky lodi, která poletí k Deimu.“
Vlasta Sirus bouchla dlaní do stolu.
„Přesně tak, my dva to rozhodneme. A já už vím, co k Deimu poletí. Musíme šetřit naše životy. V téhle válce je nejdůležitější přežít.“ Nenávistným pohledem přejela po tvářích všech tří Faeňanů. „Přežít!“

Brat Lu pobíhal na Deimu po pracovně změněné ve vězení a bezmocně lomil rukama. Tich Veg zatím bez odmluvy vykonával příkaz a snažil se na nic nemyslet. Nemyslel na osud svých dětí, na možné nebezpečí hrozící při neopatrné manipulaci s náloží, nemyslel ani na Faeňany ze stanice Fobo, ani na sebe. Nicméně si bezděky uvědomil, že na základně jsou k použití pouze dvě kosmické lodě. Bude-li jedna zničena, jak se šest lidí vrátí na rodnou planetu v té zbývající? Je pouze třímístná. Nejspíš se bude muset čekat, až pro ně z Faeny nějakou pošlou.
Tich Veg si navlékl skafandr, připoutal se lanem a odrazil se nohama od výstupního otvoru ze skleníku. Doplul vzduchoprázdnem k náhradní kabině, která se lehce pohupovala poblíž válcovité lodi, upevnil k ní lano a začal se s ní přitahovat zpátky ke stanici. Po chvilce námahy se kabina dotkla povrchu Deima.

Tich Veg předpokládal, že ho teď bude čekat nejsložitější část práce, ale byl nesmírně překvapen — jakmile došlo k dotyku se stanicí, začaly uvnitř pracovat naprogramované automaty, původní kabina se v mžiku oddělila od lodi a začala se vzdalovat do hvězdného prostoru, zatímco na její místo se v několika okamžicích automaticky připojila kabina nová — s náloží.
Překvapení čekala inženýra i uvnitř. Když chtěl seřídit přístroje k plánovanému automatickému letu na Fobo a sáhl na řídicí pult, ihned se ozval bezbarvý hlas automatu a ohlásil, že je všechno připraveno. I tohle bylo přichystáno dávno předem. Stačilo jen zapnout přístroje k automatickému letu a vrátit se do skleníku.
Tich Veg to učinil. A už ze skleníku pozoroval, jak se rozzářily trysky rakety, jak raketa opsala přesně vypočítaný oblouk a neomylně zamířila k Fobu.
Když znovu vystoupil z výtahu do chodby základny, potkal bledou, roztřesenou manželku Alu.
„Co se stalo?“
„Děti... Naše děti,“ rozvzlykala se a podala mu tabulku s novou zprávou elektromagnetického dálnopisu.
Tich Veg si ji přečetl a zavrávoral, musel se opřít o dveře výtahu. Ve zprávě se oznamovalo, že torpéda s náloží rozpadu, vyslaná jako odveta z území Dandžabie, dopadla na kontinent „vyšších“. Vladmánie utrpěla značné škody a ztráty na životech... Krut Jupi však předpovídá vítězství a vyžaduje, aby se jásalo.
Do chodby vběhl Mrak Luton, mával rukama a vykřikoval:
„Diktátor žije! Rada Krve dál pokračuje v boji! Na místa! Jsme v předsunutém kosmickém postavení!“
„Naše pozorovatelka nemůže pracovat,“ poznamenala Nega Luton uštěpačně. „Trápí ji starost o příbuzenstvo, ne o výsledek války.“
Ala Veg loupla očima a vklouzla do observatoře. Tich Veg stál chvíli bezmyšlenkovitě, pořád si nemohl uvědomit, co se vlastně stalo, a pak vstoupil do observatoře za ženou.
„Vem to za mě,“ požádala ho Ala. „Mám oči plné slzí, nic nevidím. Mám dojem, že se tadyhle v tom čtverci objevila nová hvězdička.“
„Nemůže to být naše vypuštěná loď s náloží?“
„Ne, ta je jinde.“
Brzy zjistili, že se neznámá hvězdička nepodřizuje nebeské mechanice, ale vybírá si trasu letu sama.
Mrak Luton povolaný poplachovým signálem vrazil do observatoře, podezíravě si změřil oba manžele a začal vykřikovat:
„Co je? Zprávy z Faeny? Rozkaz od diktátora? Pokyn z Rady Krve?“
„Ne. Proti nám letí neznámá loď. Zřejmě z Foba. Třeba se tamní personál vyděsil a letí k nám.“
Mrak Luton vybuchl smíchy.
„K nám? Pověsit se nám na krk? Vyžrat nám zásoby? Vydýchat nám náš kyslík? Nebo se chtějí zachránit před naším trestajícím torpédem?“
„Nemohli přece vědět, že jsme je vypustili.“
„Zato já vím, že k nám letí jejich loď. Inženýre, nařizuju vypustit obrannou raketu. Loď letící k nám musí být zničena!“
„Cože?“ vyděsila se Ala Veg. „Vždyť tam mohou být živí Faeňané!“
„Živí Faeňané! Živí Faeňané!“ pitvořil se Mrak Luton. „Už jsem řekl! Vyslat obranné rakety, sestřelit, zničit!“ Zuřivě dupal a mával pistolí.
Tich Veg si neustále musel sugerovat, že pouze plní rozkazy nadřízeného. Nemůže přece dělat nic jiného. Ostatně nikdo neví, co se ve skutečnosti děje. Třeba má Mrak Luton pravdu... Přesto když vypustil obranné rakety proti lodi letící z Foba a vrátil se k manželce na observatoř, nemohl se zbavit pocitu, že spáchal zločin.
Přitiskl oko k okuláru a po chvilce spatřil, jak se v kosmu zablesklo, jako by se zrodila nová hvězda. To vybuchla jedna z raket poslaných proti lodi z Foba. Na velké obrazovce, kam se promítal obrázek z okuláru, bylo zřetelně znát, jak se loď po výbuchu prudce zřítila na povrch Maru. Výbuch ji srazil z letové dráhy, ale nezničil.
V observatoři se shromáždili všichni obyvatelé základny, včetně Brata Lu, kterého Mrak Luton osobně propustil z vězení, aby na vlastní oči viděl, co se bude dít. Po chvilce postřehli, jak v kosmu vzplála a

zase pohasla druhá hvězdička.
„Sestřelili naše torpédo!“ zaječel Mrak Luton a zadupal.
Potom došlo na povrchu Maru ke dvěma výbuchům rozpadu. V narudlých pouštích se vznesly k nebi dva dobře viditelné kmeny pohádkových stromů, nahoře se rozložily do širokých rozvířených korun. Na písečné prostory dolehly dva výrazné stíny obrovitých hřibů.
„Co jsem vám říkal!“ zahulákal superdůstojník Ochrany Krve Mrak Luton. „Chtěli nás zničit! Jejich loď s náloží rozpadu vybuchla první. A vy jste tady fňukali něco o živých Faeňanech...“
Nikdo se nezmohl na námitku.
„Inženýre, utíkej znovu do skleníku a vlož poslední torpédo do další lodě.“
„To už by nám žádná nezůstala,“ pokusil se oponovat Tich Veg.
„Vítězství! Za každou cenu vítězství! Loď pro nás pošlou jako pro válečné hrdiny, až kontinent vyšších vyhraje válku!“
„Podřizuji se,“ zamumlal Tich Veg potichu a zašilhal po manželce. Ale ta seděla se skloněnou hlavou, ruce bezvládně složené v klíně.
I tuto druhou loď s torpédem však sestřelily rakety „kulturních“ bránících Fobo.
Z Deima zatím byla vystřelena druhá sada obranných raket, která měla odrazit útok další lodě jiskřící v paprscích Slunu, protože i tato loď mohla být napěchována náloží rozpadu.
Obě lodě, ta z Foba i ta z Deima, vybuchly blízko sebe v pouštích Maru. Na místě jejich výbuchu se nejprve nadmuly obludné hřiby na kouřových nohách, a když se dým rozptýlil, bylo v pustých prostorách Maru vidět krátery, které tam předtím nebyly.
„To by se hvězdovědové divili, kdyby na Maru objevili takové krátery,“ řekla Ala Veg sklesle.
Tich na její slova nereagoval. Měl co dělat, aby se sem dobelhal z centrální kabiny, odkud vypouštěl ochranné rakety. Bylo mu hrozně. Nemohl se zbavit pocitu, jako by v těch lodích zahynuly jejich děti, které za nimi právě letěly.

Kapitola šestá - Soud

Kul Merk seděl v hluboké šachtě bezmyšlenkovitě, zcela vysílený, jako v dřímotě či mdlobách. Necítil vlhko pod nohama, neslyšel ťukání kapek, které jako by odměřovaly nekonečný čas. Teprve hlad ho donutil vstát. Merk se zachytil skob zatlučených do stěn šachty a s námahou se začal soukat vzhůru. Když vysunul hlavu, v hrůze strnul. Chaloupka, kde bydlel starý Nept se ženou, byla pryč. Nezůstala ani jediná chudá chatrč nízkých. Všechno kolem se změnilo v obrovské smetiště plné trosek, ubohého harampádí a rozdrceného kamení.
Hned při prvních krocích narazil Merk na mrtvé. Faeňany zabil uragán, který se tu přehnal po výbuchu rozpadu. Některé pohřbil pod ruinami budov a závodů, jiné vichřice usmýkala k smrti.
Znovu se ozval hlad. Kul Merk si uvědomil, že v haldách rozvalin bude muset hledat něco k snědku. Bylo mu to odporné, hnusilo se mu to, ale pud sebezáchovy byl silnější. Na jednom místě pod ožehlými kameny vytušil plechovky s konzervami, pustil se do rozhrabávání hromady a narazil na napřaženou ruku. Otřásl se a nemohl se donutit, aby tady dál pokračoval v hrabání.
Zanedlouho se ho však začal zmocňovat jiný pocit, ještě silnější než hlad a hrůza: Kdo za tohle všechno může? Kdo učinil válku rozpadu cílem svého učení?
Merka naplnila nenávist ke Krutu Jupimu a přehlušila všechno ostatní, co věděl o válkychtivých silách společnosti na Faeně, dokonce i o podmínce Velikého Kruhu mocných zahájit válku rozpadu, sám přece tuto podmínku Dobru Marovi před jeho zvolením vyřizoval. Ale pravda je i to, že Kul Merk své poslání nesplnil! Řídicí pult automatiky ve Vladmánii zůstal nepoškozen. Proto mohl Krut Jupi jako první rozpoutat válku rozpadu.
Merk věděl, že o jeho osudu je rozhodnuto — smrtonosné paprsky už dávno pronikly do jeho těla. Zanedlouho se to musí projevit. Nezbývá mu příliš mnoho času. A ani sebemenší naděje, že by přežil. Ostatně — mělo by smysl žít mezi samými mrtvolami?
A Kul Merk se rozhodl. Dokud žije, musí ještě splnit svou poslední povinnost.
Přes haldy kamení, přes ruiny a rozvaliny, zničenou a spálenou krajinou se Merk vracel z předměstí, kde

stála chaloupka starého Nepta, do centra, k diktátorovu Doupěti. Teprve za noci se dovlekl k Chrámu Věčnosti, přesněji řečeno k ruinám, které z něho zůstaly. Našel i vchod do podzemí a vydal se za svitu baterky temnými chodbami — bylo mu jasné, že po takovém výbuchu elektrické osvětlení nebude fungovat.
Kradl se podél stěn, a najednou se světlo samo rozsvítilo. Merka to na jednu stranu polekalo, ale na druhou potěšilo. Jestliže není dodávka elektřiny do podzemí přerušena, znamená to sice, že se mu do cesty postaví automatické spirálové dveře řízené biotoky — a ty Merk silou vůle neotevře. Ale zároveň z toho vyplývá, že diktátor žije! Dál posílá proti Dandžabii smrtonosná torpéda. A za takové situace nemá Kul Merk právo ustoupit!
Hned první dveře, na které narazil, byly zavřené. Marně se je pokoušel otevřít soustředěným pohledem do centra spirálovitého ornamentu. Dveře se ani nepohnuly. Merkovi vyrazil na čele studený pot. Dostal se tak blízko k cíli — a měl by ustoupit? Vzdát se?
Merk zabodl do spirály pohled plný nenávisti... A stěna se rozestoupila.
Merkovi to bylo ihned jasné. Automaty, které fungují na biotoky mozku, jsou programovány na mimořádně výrazné charakterové vlastnosti vybraných Faeňanů. A u Kruta Jupiho, kterého musely samozřejmě poslouchat všechny automaty, byla touto nejvýraznější vlastností nenávist. Merkova nenávist byla patrně v tuto chvíli stejně silná jako diktátorova. Proto automat poslechl.
Kul Merk se rozběhl osvětlenou chodbou. Teď už se nebál. Rozdmýchával v sobě nenávist a věděl, že s její pomocí pronikne všude. I roboti diktátorovy tělesné stráže s krabicovitými hlavami a několika páry chapadel byli naprogramováni na diktátorovu nenávist, takže Merkovi nedalo žádnou práci vydat jim nenávistný rozkaz — aby ho následovali — a roboti bez zaváhání uposlechli.
Na odpor se nepostavil ani robot sekretář, který stál v předpokoji diktátorova útočiště. Vycítil v Merkovi sílu nenávisti, jaké se vždycky podřizoval, a otevřel dveře.
Krut Jupi vyskočil od stolu a vyděšeně upřel pohled na podsaditého neznámého. „Kdo jsi?“
„Soudce!“ prohlásil Merk chladně a vykročil proti diktátorovi.
Kdyby se Krut Jupi nebál živých Faeňanů natolik, že je všechny vyhnal ze svého okolí a nahradil roboty, Merkovi by nikdy jeho plán nevyšel. Teď však se stalo, že stál s diktátorem mezi čtyřma očima.
„Roboti!“ vykřikl Krut Jupi a hlas mu zděšením přeskočil. „Roboti ochrany!“
Vběhli roboti připravení k akci.
„Spoutejte mu ruce!“ nařídil nenávistně nikoli diktátor, ale Kul Merk.
Krut Jupi se vztekal, zmítal se, ječel, rozkazoval robotům, aby ho poslechli, ale v tuto chvíli převládal v biotocích jeho mozku strach, nikoli nenávist, kterou roboti znali a které se podřizovali. Proto nyní bez váhání zkroutili diktátorovi ruce za záda.
„Jsi největší zločinec všech dob!“ prohlásil Kul Merk a vzpřímil se před spoutaným diktátorem. „Ve mně je ztělesněna pomsta všech obětí tvého zločinného učení, jehož cílem jsi učinil zkázu a smyslem nenávist. Existuje však větší nenávist než je tvoje. A tu teď proti tobě obracím jménem historie rozumu!“
„Slitování!“ zakvílel diktátor. „Uznávám svou vinu. Od nynějška budu skromně pracovat jako ten nejobyčejnější Faeňan, uznám Učení Spravedlnosti a budu pěstovat květiny. Podívej, jakou nádheru jsem už vypěstoval! Zajdeme k výklenku a společně se pokocháme vůní těchto květů.“
„Mlč! Nedovolím ti zemřít od vůně tvých květin. Připrav se na nejpotupnější popravu. Teď zapnu všechny obrazovky a před očima tvých kumpánů tě oběsím.“
Kul Merk strhl závěsy, za nimiž byly skryty obrazovky. Ty se v mžiku rozsvítily a na nich se objevili vyděšení, bezmocní vojevůdci a členové Rady Krve.
Kul Merk si počínal soustředěně a věcně. Utrhl šňůru od závěsů, vyrobil smyčku, vylezl na stůl a připevnil šňůru na hák od lustru. Potom postavil odsouzeného diktátora, bezvládného jako loutka a roztřeseného strachy, na jeho křeslo a navlékl mu smyčku na krk. Všiml si, že na některých obrazovkách si vojevůdci zakrývají oči rukou, zatímco na jiných odhrnují Faeňané kápě a škodolibě sledují průběh popravy.
„Jménem Historie,“ prohlásil Kul Merk a vytrhl diktátorovi křeslo zpod nohou.

Na opačném konci planety, za oceánem v Dandžabii, v jiném podzemním bunkru, ležel zhroucen ve

vladařském křesle Dobr Mar. Ztratil řeč, polovinu těla měl ochrnutou a jen chvílemi přicházel k vědomí. Kolem něho pobíhali vojevůdci a obskakovala ho zcela vyčerpaná Dárkyně Zdraví. Jmenovala se Věra Fae. Nahoře na povrchu planety ji válka připravila o všechny příbuzné. Zahynul jí otec i matka, manžel tři dcery, zachránil se jen syn Tony, který odletěl s kosmickou expedicí k planetě Země.
Jedině ona se stala prostředníkem pro styk vojevůdců s ochrnutým vladařem. Dokázala z jeho očí vyčíst, co si přeje, a poznala, že na znamení souhlasu zavírá Dobr Mar oči.
Vojevůdci hlásili, že zásoby torpéd jsou vyčerpány, zatímco na pevninu stále dopadají nová a nová torpéda barbarů. Dostavil se hlavní velitel zbraní rozpadu. Tato důležitá funkce mu kdysi byla svěřena proto, že to byl známý zbabělec neochotný přijímat samostatná rozhodnutí. I nyní žádal od vladaře písemný souhlas s tím, aby uvedl v činnost poslední, zato nesmírně silné zařízení rozpadu umístěné pod vodou. Před časem byla tato nálož za řízení Kula Merka tajně dopravena na pobřeží Vladmánie a tam instalována v oblasti Velkého Břehu, téměř ve stejných místech, kde se o řadu cyklů později seznámili Mada a Ave.
Tento velitel se stále nemohl s vladařem domluvit, a tak pisklavým hlasem přesvědčoval Dárkyni Zdraví: „Jedinou záchranou je zničení diktátorova podzemního Doupěte. Taková byla vůle Velikého Kruhu.“
Dobr Mar unaveně zavřel oči.
„Souhlasí!“ vykřikl generál radostně. „On souhlasí!“
Ale Dobr Mar chvatně otevřel oči, aby dal najevo, že je předtím zavřel jen z únavy, a upřeně se zadíval na svůj stůl, jako by chtěl něco říct. Věra Fae vzala ze stolu nějaké popsané destičky a ukázala mu je zblízka.
Při spatření jedné z nich Dobr Mar sklopil víčka.
Věra Fae ukázala destičku generálovi.
„Tohle znám!“ rozkřičel se generál pištivě. „Když ctihodný stařešina Um Sat vynalezl zbraň rozpadu, chtěl její použití omezit a zastrašoval Faeňany tím, že údajně mohou vybuchnout všechny oceány na naší planetě.“
Dobr Mar zavřel oči.
„Vládce Dobr Mar souhlasí?“ dorážel generál. „Dárkyně Zdraví může jeho jménem podepsat dokument, kterým se dovoluje přivést k výbuchu podmořskou nálož rozpadu.“
„To přece nemůžu udělat,“ namítla Věra Fae, „když vládce sám upozornil na výstrahu Velkého Stařešiny.“
„Naivní výmysl! Kdo by věřil tomu, že voda oceánů působením ultramohutného výbuchu najednou vybuchne a vydá tolik energie, jako by vzplanula supernova?“
„Copak to není hrozné?“ zeptala se Věra Fae.
„Co může být hroznějšího než to, co už se stalo? Je třeba diktátora Vladmánie za každou cenu zarazit. Podmořský výbuch u Velkého Břehu vyvolá zemětřesení a roztrhá jeho podzemní bunkr. Obrovská vlna mořské vody spláchne celé hlavní město. Pokud Dárkyně Zdraví přesvědčí vladaře, dá nám svůj souhlas. K výbuchu potřebujeme jeho písemný rozkaz. Jedině on za všechno zodpovídá.“
Dárkyně Zdraví se zadívala nemocnému do zakalených očí. Dobr Mar přivřel víčka.
„Souhlasí, konečně souhlasí!“ zavříškal generál, uchopil vladařovu bezvládnou ruku a přiložil ji k tabulce.
„Vyhodit do vzduchu!“ vykřikl pištivě a vláčeje za sebou nohu vyběhl z místnosti.
Dobr Mar ho sledoval polekanýma očima. Chtěl něco říct, ale nemohl.
Za chvíli se generál vítězoslavně vrátil. Rozkaz byl vydán. K výbuchu dojde. Generál zaujal důležitou pózu a hlasitě zvolal:
„Já za nic nezodpovídám!“

Kapitola sedmá - Hvězda Nenávisti

V každé Dárkyni Zdraví je cosi mateřského. Vztah k trpící, téměř bezbranné bytosti vytlačuje ostatní běžné city a naplňuje její srdce starostí o bližního.
Mada pečovala o starého Uma Sata horlivě, snažila se přemoci jeho záhadnou nemoc a mnohokrát si říkala, že nejlepším lékem na ni by možná byl co nejrychlejší návrat na Faenu. A samotné se jí začalo

nesmírně stýskat po rodné planetě.
Když se jednou Umu Satovi svěřila se svým steskem, uslyšela v odpověď starcovo strašné přiznání, že v důsledku války rozpadu by mohly vybuchnout všechny oceány na Faeně. Ne, tomu Mada nevěřila, něco tak hrozného se nemůže stát.
Po Faeně se nestýskalo jenom Madě. Tony Fae se zdržoval neustále kolem přístrojů elektromagnetického spojení, které se z podivných příčin přerušilo. Sonda ztratila styk s domovem. Mada tvrdila, že to nejspíš způsobuje atmosféra Zemy, která nepropouští elektromagnetické vlny z Faeny a z Maru.
Tony Fae byl návratem přímo posedlý. Přestal spát. Kolikrát sice usnul u přístrojů, ale pokaždé se probouzel zpocený, vyděšený, s pocitem, že právě slyšel hlas své matky, Věry Fae, která ho volá, či Aly Veg, která se mu posmívá. Mada musela vynakládat hodně řečnické dovednosti, aby ho uklidnila.
Ave už nebyl tím vnímavým mladíkem, který na hřebenech mořských vln Madu tolik zaujal. Změnil se jak navenek, tak uvnitř. Nechal si narůst kníry i plnovous a vypadal mnohem starší a klidnější, sebejistější a silnější.
Mada věděla, že na lovu v lese, kam Aveho s Horem Zemem posílala, může narazit na různá nebezpečí, ale věřila v jeho sílu a obratnost. A když jednou kromě jelena přinesl i skvrnitou kožešinu dravce s vyceněnou tlamou, ani se příliš nepodivila a považovala to za samozřejmost.
Hor Zem, obrovitý, přihrbený Faeňan s dlouhýma rukama a hromovým rachotivým hlasem, nesl odloučení od rodné planety stejně těžce jako ostatní. Prvobytný způsob života, který tady museli právě on a Ave jako hlavní lovci vést, mu ani trochu nevyhovoval, dokonce byl pro talentovaného inženýra svým způsobem ponižující.
Když se prodíral hustými pralesy, neustále osnoval plány technických objevů zdokonalení, která ovšem tady nikdo nedokáže realizovat — nejsou dílny, nejsou pomocníci, a proto nemůže existovat ani pokrok a civilizace.
Ne! Hor Zem se nechce podobat prapředkům s klacky a sekyrkami, i když svým zarostlým zevnějškem je dost připomínal. Ne, on se nepřizpůsobí divochům doby kamenné. Ať si jiní Faeňané kolonizují jiné planety, on se vrátí k dílnám, paromobilům, raketám a mrakodrapům!
Za jasné hvězdnaté noci začal Tony Fae, který už ztratil veškerou naději na obnovení elektromagnetického spojení, hledat na nebi mdlou planetu Faenu, jako by doufal, že spatří nějaký světelný signál.
A skutečně ho spatřil!
Malou planetku zakryl prudký záblesk supernovy. Kdesi nepředstavitelně daleko, za hranicemi Galaxie, došlo k jedné z běžných kosmických katastrof a světlo dávno vybuchnuvší hvězdy teď konečně doletělo k planetám kolem Slunu. A jen náhodou zakrylo planetu Faenu. Teď je třeba čekat, až planeta, jejíž oběžná dráha je mnohem složitější a odlišná od dráhy hvězd, vystoupí ze záře supernovy a zatetelí se někde stranou svým slabým, ale přitom tak blízkým, vábivým přísvitem.
Avšak supernova jako by Faenu nechtěla pustit. Nepohybovala se po nebeské klenbě jako hvězda, ale jako... planeta.
Probudil se Ave Mar, přistoupil k okulárům přístroje a hned pochopil, co se stalo. Jeho učitel Um Sat mu už dávno svěřil své obavy z nebezpečí skrytého v oceánech. Takže nyní tedy opravdu...
„Naši z Faeny nám asi dávají signál," řekl Tony nejistě a čekal, zda mu Ave jeho domněnku potvrdí.
„Hm, signál to je," připustil Ave a Tony se při jeho slovech rozzářil. „Ale znamená, že nemáme kam se vrátit."
„Co se to tu děje?" zahlaholil Hor Zem, kterého teprve nyní vyrušil z tvrdého spánku všeobecný ruch.
Ave Mar se zhluboka nadechl.
„Na naší nešťastné Faeně zřejmě došlo k válce rozpadu, které jsme se všichni tak obávali. A naše civilizace spáchala sebevraždu."
„Nesmysl!" zaburácel Hor Zem. „Neházejte špínu na naši civilizaci. Dala nám všechno, co nás tady obklopuje."
„Jenže je toho příliš málo na to, abychom nadále žili tady."
„Já se k tomu taky nechystám!" odsekl Hor.

Tony Fae se instinktivně přitiskl ke svému mohutnému příteli, jako by u něho hledal ochranu.
„Ale oni říkají," pronesl zajíkavě, „že na naší planetě skončil všechen život, že celá Faena vzplanula jako hvězda."
„To je pitomost!" vybuchl Hor Zem, ale bylo znát, že i jeho jistota je poněkud zviklána. Pohlédl na Aveho Mara, jeho slovo tu mělo největší váhu.
„Už kdysi na Faeně," rozhovořil se Ave co nejklidněji, ale jeho nelítostná logika působila nezvratně, „mi Um Sat svěřil tajemství jedné z reakcí rozpadu hmoty. Jestliže v mořské hlubině dojde k nebývale silnému výbuchu a úroveň tepla se zvýší za kritickou mez, pak se všechna voda shromážděná v oceánech v jediném okamžiku rozloží na kyslík a vodík, vodík se změní na hélium a uvolní přitom tak obrovskou energii, že celá planeta vzplane jako hvězda."
Hor Zem poslouchal soustředěně. Jako inženýrovi mu nikdo nemusel vysvětlovat, co to znamená.
„Jenomže," řekl po chvilce odmlčení, jako by přemýšlel nahlas, „když vybuchnou všechny oceány najednou, tak planeta nejen vzplane... Ta se musí rrozskočit na kusy..."
„Ano," přisvědčil Ave Mar. „A její trosky, úlomky a jednotlivé balvany budou do sebe narážet, dál se lámat a rozletí se po bývalé oběžné dráze Faeny."
Tony Fae se rozvzlykal. Hor Zem si ho přitáhl a poplácal ho po rameni. Ave s Madou si vyměnili pohledy. Všechno bylo jasné beze slov.
„Takže přece jenom válka," řekl zamyšleně Tony a najednou ožil. „A co na základnách u planety Maru? Tam jsou přece taky Faeňané. Myslíte, že se válčí i tam?"
„Třeba ano," připustil Ave.
„Ne, ne, určitě ne!" protestoval Tony polekaně. „Tam je přece Ala Veg, ta není taková!"
„Uklidni se, Tony," chlácholila ho Mada shovívavě. Jako žena snad nejrychleji postřehla, že při jejich zastávce na Deimu zapůsobila Ala na Tonyho silným dojmem. Ale co znamenaly takovéhle city v situaci, do níž se Faeňané dostali?
„Já hlupák!" vykřikoval Hor Zem zoufale. „Nic jsem nepředvídal. Pořád jsem jenom snil o nových kosmických lodích, o báječných městech na nových planetách, o nevídaných strrojích, které můj mozek vymyslí, a nedíval jsem se kolem sebe..."
„Budete v tom pokračovat, své plány musíte uskutečňovat dál," konejšila ho Mada a dodala tiše: „Jenomže... tady na Zeme."
Hor Zem se rozchechtal:
„Jednou prrovždy zapomeňte na civilizaci, pusťte z hlavy všechnu techniku. Přichystejte si klacky a kamenné sekyrry. Jestli budeš mít děti, Mado, nedokážeš je naučit ničemu, co uměli nešťastní Faeňané. Civilizace — to jsou dílny a v nich ti, co prracují. Civilizace — to je písemnictví uchovávající poklady myšlení. A to všechno už není, zmizelo, ztrratilo se. A tady ani být nemůže!"
Inženýr vykřikoval svou chmurnou předpověď v záchvatu zoufalství a nevšiml si, že Tony mezitím přiskočil k přístroji elektromagnetického spojení, v němž přece jen zamrkala signální lampička. Kabinou se rozlehl hlas Faeňanky:
„Sonda! Sonda! Sonda! Slyšíte mě? Stalo se nenapravitelné neštěstí. Od této chvíle vy ani my nemáme vlast!" Tony vytřeštil oči. Okamžitě ten hlas poznal, byla to Ala Veg z Deima. „Planeta Faena se z neznámé příčiny roztrhla. Válečné akce mezi základnami Deimo a Fobo byly zastaveny. Pokud jste také mezi sebou válčili, přerušte boj. Už neexistují takzvaní kulturní, neexistují takzvaní vyšší, zbyly jen tři hrstky nešťastných Faeňanů, kteří přišli o domov. Žijete? Kéž byste aspoň vy zůstali naživu. Dá se na Země žít?"
Ave Mar přistoupil k vypínači a zhasl na pozorovatelně světlo. Teď bylo mnohem zřetelněji vidět hvězdné nebe a v něm novou planoucí hvězdu, zlověstnou Hvězdu Nenávisti.

Existovala skutečně ve sluneční soustavě planeta, která vybuchla?
Její existenci tušil už Johannes Kepler, když zkoumal zákonitost ve struktuře sluneční soustavy. K ucelenosti chyběla mezi Marsem a Jupiterem ještě jedna planeta. Koncem 18. století sestavili vědci Titius a Bode řadu čísel vystihující poměrně dobře vzdálenosti jednotlivých planet od Slunce. Tato řada vznikne, připočteme-li k číslům 0 — 0,3 — 0,6 — 1,2 ... (atd., tj. vždy dvojnásobek předcházejícího)

číslo 0,4. Vznikne tedy řada: 0,4 — 0,7 — 1,0 — 1,6 — 2,8 — 5,2 ... Číslem 1,0 byla označena vzdálenost Země od Slunce. Avšak planeta v pořadí pátá (ve vzdálenosti označené číslem 2,8) objevena nebyla. Astronomové ji začali hledat a... objevovali jednu malou „planetku“ za druhou a další drobná tělesa, asteroidy, které se pohybovaly po společné oběžné dráze. Měly nepravidelné tvary, jako by vznikly při rozpadu nějaké bývalé velké planety. Německý astronom Wilhelm Olbers vyslovil před 150 lety domněnku, že taková planeta existovala. Když v naší době zkoumal tuto hypotézu profesor S. V. Orlov, nazval tuto planetu romantickým jménem Phaeton. V jeho studiu pokračoval akademik A. N. Zakarnickij a L. G. Kvaša. Sovětské výzkumy, zejména práce J. G. Gusakovové, dokázaly, že reliktní magnetismus meteoritů se dá vysvětlit jedině tak, že meteority získaly svůj magnetismus ještě jako součásti velké mateřské planety. I. Kern (1963) tvrdí, že její velikost byla přibližně stejná jako velikost Země. Přitom se však zastáncům ani odpůrcům této hypotézy nepodařilo vysvětlit, proč došlo k zániku planety. Kdyby byl Phaeton vybuchl jako trhavá puma, jeho úlomky by se byly rozletěly do všech stran a začaly by obíhat po protáhlých eliptických drahách kolem Slunce. Jenže tyto úlomky zůstaly na původní, kruhové oběžné dráze... Kdyby se byla srazila dvě kosmická tělesa, taky by se úlomky rozletěly po eliptické oběžné dráze a nevytvořily by pás po celé délce původní dráhy planety. Předpokládá se, že meteorické roje se vytvářejí nejméně v deseti místech pásu asteroidů. Je možné, že vznikají vzájemným narážením a drobením zbytků bývalé planety. Meteority dopadají na zemský povrch i dnes, ale jsou mezi nimi takzvané tektiky, které patrně pouze jednou spadly na Zemi v důsledku obrovského jaderného výbuchu, k němuž v kosmu došlo. Tím spíš, že tvar, složení a dehydratace je u tektiků naprosto stejná jako u jaderné strusky.
A tak jsme k domněnce o někdejší existenci Phaetonu přidali ještě hypotézu o příčině jeho zániku.

ČÁST TŘETÍ - POZŮSTATKY

Kde jsou ti nepřátelé? Kapulete! Monteku!
Hle, jakou metlou nebe trestá zášť!
W. Shakespeare, Romeo a Julie

Kapitola první - Soumrak

Do kulatého okénka na palubě Sondy zlověstně nahlížela nová hvězda. Otřesení Faeňané mlčeli. Najednou Hor Zem vybuchl:
„Zatrracená technika! Za všechno může ona! Já, Hor Zem, poslední z faenských inženýrů, se prrvní zříkám civilizace. Hybaj do lesa! Do lesa! Do jeskyní! Divoši Faeňané budou žít na divošské Země!“ hřímal a v koutcích úst mu vyrážela pěna. „Jestli někdo z vás odmítne opustit rraketu, zakrroutím mu krrkem. Ani jedna kovová součástka nám napříště nesmí připomínat, že jsme kdysi byli kulturrní.“
Přátelé se ho snažili uklidnit, nechtěli připustit, že se zcela pomátl.
„Pochop to, Hore,“ přesvědčoval ho Ave, „jestli na Země zůstalo pět Faeňanů, nemůže být jejich cílem jenom přežít, ale udržet si úroveň civilizace a předat dědictví rozumu budoucím generacím...“
„Ale podívejme!“ zahuhlal Hor Zem překvapeně a přejel zkoumavým pohledem po Madě. Ta se v rozpacích odvrátila.
„Po nás musí zůstat na Země kulturní Faeňané,“ trval na svém Ave. „A je naší povinností uchovat jim vědomosti, které máme sami.“
„Pitomost! Vznešená slovíčka!“ rozkřičel se Hor Zem. „Nenávidím tahle slova, nenávidím všechny ty přístroje, hnusí se mi dotknout se prrokletého kovu!“
„Hor Zem se bude muset opanovat,“ prohlásil Ave Mar důrazně. „Jednou je inženýr a inženýrem zůstane na Země až do konce svých dnů.“
Hor Zem se rozchechtal:
„Aby se tvoji synové ode mne naučili vyrrábět z pláště naší rrakety zbrraně? A aby nejdřív zabíjeli zdejší zvěř a potom sobě podobné?“

„Faeňané žijící na Země nikdy nebudou zabíjet Faeňany!“ vykřikl Ave Mar pobouřeně. „Nesmíme se dát zlomit neštěstím. Jedině činorodost, víra ve vlastní síly a zdravý rozum mohou zachránit drobný pozůstatek rasy Faeňanů.“
„Zase jenom pěkná slovíčka! Žádná civilizace se tu neudrrží, ani se nedá předat dál, tady bude všecko začínat pomalu od začátku, ať chceme nebo ne. Nenávidím všechny tyhle přístroje, kterré nás Faeňany zavedly až k tak trrpkému konci!“
Obrovitý Hor Zem se nadobro rozlítil, teď už nikoho neposlouchal, oči se mu nalily krví, zarostlý a vousatý silák vztáhl lopatovité ruce a začal za hrozivého ryčení vytrhávat řídící páky, ohýbal je a snažil se je vylomit z kloubů.
Nebylo vyhnutí, museli ho zavřít do spojovací komory, které používali za letu k vycházení do kosmického prostoru. Nebylo snadné zdolat takového giganta. A když se za ním přece jen zavřely dveře, Ave Mar a Tony Fae se vysíleně a zchváceně zhroutili do křesel. Těžce oddychovali a nepřítomně hleděli před sebe.
Hor Zem ve své izolaci zuřil, nepřijímal jídlo, bylo vyloučeno se k němu přiblížit.
Tak smutně začaly první dny věčného vyhnanství Faeňanů na Země. Dole v kajutě umíral nejvýznamnější znalec vědění na Faeně, nahoře v komoře řádil poslední zbylý inženýr.
Tony Fae byl u konce fyzických i duševních sil.
Při jednom z pravidelných elektromagnetických spojení s Deimem znovu uslyšel hlas Aly Veg. Byl vzdálený a smutný. Ala mluvila o bezvýchodnosti tohoto života, o těžké, nevyléčitelné nemoci svého muže, o tom, že u nich na Deimu je všechno při starém a že velitel základny stejně jako dřív ze všeho nejvíc nenávidí manželský pár nízkých. Má vůbec cenu takhle žít? A navrhla Tonymu, aby si při příštím spojení oba ve stejném okamžiku vzali život.
Tony odevzdaně svolil. Tajně vytáhl Madě z lékárničky flakónek s omamným plynem, jehož větší dávka byla smrtelná. Opatrně se nadechl, upadl do blaženého stavu, takže se sotva držel na nohou, vrávoral a zpíval pitomou písničku o ještěrce, která si žere vlastní ocas, potom se svalil a usnul. Madě nedalo práci domyslet si, jak se věci mají, našla u něho schovaný flakónek a sebrala mu ho. A když se Tony prospal, s údivem zjistil, že Mada dokáže mluvit taky úplně jinak než vlídně.
Tonyho se zmocnila naprostá apatie. Všechno mu připadalo smutné a nudné. I příroda kolem se změnila. Západy Slunu přestaly být tak malebné jako dřív. Po temných nocích přicházely pošmourné dny.
Bez ustání mrholilo, mezi korunami stromů, dosahujících k okénkům řídicí kabiny, se válely cáry šedivé mlhy. Na stromech nezůstalo jediné zlaté jablko.
Mada cítila vnitřní zodpovědnost za všechny, zdravé i nemocné, a dobře si uvědomovala, že ona nesmí propadnout zoufalství. Musela ošetřovat Uma Sata, všechny nakrmit, dohlížet na Tonyho Fae i vlídným slovem povzbuzovat Aveho.
Ave se držel důstojně. Plnil povinnosti, které nebylo možné svěřit nikomu jinému — chodil do lesa na lov. A tak se shodou okolností stalo, že právě on, který nejhorlivěji zastával nutnost udržet tady civilizaci zničené Faeny, musel vést nejprimitivější způsob života. Střelné zbraně přestal používat, šetřil munici pro naléhavější případy. Vyrobil si luk, šípy s kovovými hroty a díky své přirozené síle býval při lovu často úspěšný.
Jednou přinesl velkého tučného ptáka, kterého prostřelil šípem. Aby nerušili nemocného Uma Sata, shromáždili se v řídicí kabině a tiše si povídali. Mada se nezkušenými prsty pokoušela škubat ptáka, Tony připravoval přístroj ke spojení s Deimem, Ave se pohodlně usadil a odpočíval po těžkém dni stráveném v deštivém lese.
Najednou Mada bezděky pohlédla na okénko a vykřikla. Zvenku na ně zírala vyceněná tlama faenovitého. Ramena a hruď měl porostlé kudrnatou srstí, šílené oči nevyjadřovaly žádnou myšlenku.
Ave Mar hned poznal, že to není žádný faenovitý, nýbrž že se to shora z komory spouští Hor Zem. Ten pomatenec zřejmě roztrhal své šaty na pruhy a svázal z nich lano. Otvorem, jímž se vycházelo do kosmu, vylezl ven a teď se spouštěl po plášti kosmické lodi.
Ave se rychle rozběhl, aby ho zadržel, ale Hor Zem už měl náskok. Ave ho zahlédl, jak velkými skoky mizí v lese. Rozběhl se za ním.
Hor Zem si ani pořádně neuvědomoval, co dělá. Cítil jen, že je pronásledován. Proto z pěšiny, kudy zvěř

chodívá pít, uskočil stranou na palouk pokrytý hustou bílou mlhou. A zmizel.
Ave Mar, který ho užuž dohánìl, se zarazil. Hned se však vydal dál. Nohy se mu čvachtavě zabořily do bažiny a Ave rázem pochopil. V příštím okamžiku také spatřil Hora, který jako by tu seděl v trávě. Ale neseděl, byl až po pás zabořen v močálu.
Ave tuhle bažinu znal. Už dřív, když sem při jednom lovu zabloudil, zjistil, že ji musí obloukem obejít, jinak by ho zakrátko pohltila. Stačilo pár neopatrných kroků a uvízl v ní až po kolena. Teď mu bylo jasné, že musí jednat bleskově, jinak bude pozdě.
Mezitím se Hor propadal stále hlouběji. Z bažiny už mu vyčnívala jen ramena a zarostlá hlava, na níž se i přes závoj bílé mlhy vyjímaly jeho vyvalené, skelnaté oči.
Ave odskočil pár kroků a utrhl z nejbližšího stromu dlouhou liánu a pevnou větev. Za tu krátkou chvilku, než se vrátil k bažině, se Hor propadl ještě hlouběji, teď už mu z močálu vyčnívala jen hlava a rozpažené ruce.
Ave mu hodil liánu. Ve zděšených, pološílených očích nešťastníka se mihl záblesk pochopení. Hor s námahou přemístil ruce a pevně se liány zachytil. Nastala nejtěžší fáze — vytáhnout těžkého obra, jakým byl Hor Zem, na pevnou půdu. Ave zabodl větev do tvrdého drnu a začal na ni liánu namotávat jako na rumpál.
Kousek po kousku se Hor Zem vynořoval z řídké páchnoucí bažiny, nakonec se mu podařilo najít oporu pod nohama a doplazit se na pevnou půdu. Tam se celý obalený blátem vzpřímil a pronesl:
„Jsi docela slušný technik, Ave. Udělals to šikovně. Děkuju ti.“
A tato slova řekla Avovi víc než jakákoli lékařská diagnóza. Nebylo pochyb o tom, že smrtelné nebezpečí, které na Hora Zema vycenilo zuby z bažiny, vyvolalo nezbytný nervový šok, jenž zahnal záchvat pomatenosti. Hor Zem jako by se probudil.
„Co se stalo? Jak jsem se sem dostal? Kdo mě svlékl donaha? Tvoje žena mě bude mít za faenovitého!“
„Neboj se, bude mít radost. Byl jsi těžce nemocen.“
„Ale jdi!“ podivil se Hor Zem. „Ačkoli... vzpomínám si, že jsem měl nějaké divoké sny. Jako že mě diktátorr posadil do vězení...“
„To už je za námi, nemysli na to. Máme důležitější úkoly. V raketě se už dál žít nedá. Musíme nahoru tahat potravu i vodu. Ani starý Um Sat nemůže na vzduch…“
„Tak musíme v lese postavit dům.“
„Abych se přiznal, nevím, jak se to dělá. Jsem pouze teoretik.“
„Na teorretika sis porradil dost rrychle, jak sestrrojit ten rrumpál. S takovým pomocníkem srroubíme v lese dům jedna dvě. Už vím, jak na to.“

Mada nevěřila vlastním očím, když viděla, jak se spolu v klidném rozhovoru vracejí Ave Mar a nedávný šílenec Hor Zem.
„Já to nechápu,“ zašeptal Tony Fae. „Mám Avemu pomoct ho svázat?“
„Ale ne, proč?“ zarazila ho Mada.
Dobře si uvědomila, že ani dlouhá léta jejího léčení a péče by nemusela přinést takový výsledek, jako cosi, co se patrně odehrálo tam v lese.

Lesem se rozléhaly nezvyklé rány sekyr, jaké zdejší kraj ještě nikdy neslyšel.
Velká přihrbená samice Dziň se potají kradla k místu, kde statný cizák, který se vypořádal se Skvrnitým Děsem a některými jejími příbuznými, zabíjel teď stromy, ale nejedl je.
Skryla se v houštině a pozorovala, jak její známý i ten druhý, co má srst jenom na hlavě, buší do dřeva klacky, které se na koncích leskly, jako by byly mokré. Stromy padaly jako ubitá zvířata. Pak cizáci stahovali ze stromů kůži, ulamovali všechny větve, až byly stromy rovné a hladké. Pak je hvízdavými holemi zkracovali, přitahovali je na jedno místo k těm, co zabili předtím, a nutili je, aby s nimi srůstaly.
Tak se od země začal pomalu zvedat širokánský strom, uvnitř úplně prázdný. Připomínal jeskyni.
Jakmile cizáci přestávali bušit klacky, samice Dziň zalézala do hloubi houštiny, ale nazítří přicházela zas, jen se ozvaly první rány.
Hor Zem ani Ave Mar netušili, že jsou při práci sledováni. Stavěli srub, který Hor Zem naplánoval bez

jediného kovového spojení.
Když se práce blížila ke konci, zašli Ave Mar a Hor Zem do kosmické lodi, že do srubu přenesou některé přístroje, v této chvíli už zcela nepotřebné. Ale jen začali uvolňovat páky a čepy, na nichž byly přístroje upevněné, jindy tichý a slušný Tony Fae se vzbouřil:
„Napřed mě zabijte, ale já nedovolím, aby se tu něco zničilo!“
Hor Zem se rozchechtal jako v době svého nedávného záchvatu:
„Chceš abych ti oplatil tvou přičinlivost a zavřel tě do prrázdné komorry? Pochop, že mou Sondu už nikdo nepotřebuje! Já budu prrvní, kdo ji začne demontovat. Uhni mi z cesty!“
„Jen přes mou mrtvolu!“
Ave Mar se udiveně podíval na Madu.
Její obličej byl znepokojený, oči smutné.
„Pusť mě k tomu!“ zařval Hor Zem.
„Zarazte,“ ozval se slabý hlas od vstupního otvoru. Z řídící kabiny sem na podlamujících se nohou vstoupil Um Sat. „Zarazte!“ opakoval ještě jednou. „Kosmická loď Sonda je nedotknutelná. V životě Faeňanů se všechno mění. Musejí si zvolit novou cestu.“
A znovu se Ave Mar zadíval na smutně znepokojenou Madu.
Hor Zem nechápavě strnul.
Tony Fae se rozběhl k přístrojům elektromagnetického spojení.

Kapitola druhá - Vzpoura v kosmu

Ala Veg si uvědomovala, že její muž zemře. Když přemluvila Tonyho Fae, aby si společně s ní vzal život, připravila se na příští elektromagnetické spojení tím, že Mrakovi Lutonovi sebrala jeden otrávený náboj do pistole.
Tich Veg pomalu umíral. Slezly mu vlasy, dokonce obočí a bradka, ležel tiše na lůžku v kajutě, kterou obýval se ženou, a sledoval Alu upřeným pohledem jako z dálky. Ala nesnášela ten pohled širokých očí v holé lebce a jak mohla nejčastěji se uchylovala do observatoře.
Přistupovala k přístrojům elektromagnetického spojení a dlouze se dívala na náboj s hnědými štětinami, který si schovala na pultě mezi páčkami. Bála se, že nebude mít dost odvahy sevřít tenhle náboj v pěsti, třebaže někde tam na Země má společně s ní odejít ze života zamilovaný mladík Tony Fae. Zmítaly jí protichůdné pocity. Nemohla se zbavit zdrcujícího vědomí, že její děti zahynuly. Ovšem hvězdná vzdálenost, která ji od nich už dávno dělila, v ní zoufalství poněkud tlumila. A na druhou stranu hvězdná vzdálenost k Země, která k ní se značným zpožděním přinášela hlas nešťastného mladíka, jí nebránila plést mu hlavu a dokonce ho přemlouvat, aby zemřel společně s ní. Jenže opodál byl Tich Veg, trpěl a hleděl na ni ze svého nebytí velikýma smutnýma očima. Ala Veg hodně plakala a zanedbávala svou povinnost — pozorovat hvězdy. Ostatně kdo teď potřeboval její pozorování?
Inženýr Tich Veg skonal v čas oběda stejně tiše, jak tiše žil. Manželka byla v tu chvíli u něho a nijak mu nemohla pomoci.
Když si uvědomila, že její muž nežije, zmocnil se jí záchvat zuřivosti. Rozrazila dveře a odhodlaným krokem vstoupila do společné kajuty, kde právě obědvali manželé Lutonovi a Brat Lu. Lada Lu jim nosila na stůl.
V čele stolu důležitě trůnil tělnatý, otylý, nafoukaný Mrak Luton.
„Volám tě k zodpovědnosti, Mraku Lutone!“ vykřikla Ala Veg hned na prahu. „Zabil jsi mého muže Ticha Vega tím, že jsi ho donutil nabíjet torpédo rozpadu, které nebylo chráněno před smrtonosným zářením nálože.“
Mrak Luton zbrunátněl. Jeho povislé tváře se naduly, malá očka těkavě střílela do stran.
„Vzpoura?“ zachraptěl. „Nestrpím! Mlčet! Zapomněli jste, že všechna moc v kosmu patří mně, následníkovi diktátora Kruta Jupiho? Nezapomeňte, že je mi podřízena i kosmická loď Sonda. Jedině já jí můžu jménem Rady Krve nařídit, aby se vrátila a dopravila nás všechny na Zemu, kde můžeme žít.“
„Mýlíš se, veleváženy Mraku Lutone,“ namítl Brat Lu. „Na lodi není dost paliva, aby nás všechny dopravila na Zemu. Není ho dost ani na základně. A na Fobu je paliva ještě méně.“

„Kam se podělo všechno palivo? Ty a inženýr Tich Veg jste za ně odpovídali vlastní hlavou!“
„Velevážený Mrak Luton zapomněl, že Tich Veg na jeho rozkaz vybavil palivem dvě torpéda poslaná k Fobu. A stejný nesmysl provedli i na Fobu.“
„Cože, nesmysl? Mlčet! Ty, nízký, se opovažuješ odsuzovat diktátorova následníka?“ vykřikl Mrak Luton a pod deskou stolu přejížděl rukou po pažbě pistole. „Jsi zatčen! Zastřelím tě jako splašenou ještěrku!“
Vmísila se Nega Luton.
„Nač střílet, můj moudrý manželi? Po smrti našeho drahého inženýra je tento nízký jediným Faeňanem, který se vyzná v zařízení stanice. Jeho povinností je sloužit nám.“
„Máš pravdu, Nego. A ty, nízký, můžeš děkovat jedině měkkému srdci své paní. Budeš pouze uvězněn v mé pracovně! Jdi!“
Náčelník stanice ho dloubl hlavní pistole do zad a Brat Lu poslušně vykročil. V kajutě zůstaly tři Faeňanky.
„Nestačí snad, že zanikla Faena?“ řekla Ala Veg. „Proč my, její drobný pozůstatek, máme jít stejně zhoubnou cestou? Moc, diktát, vraždy?“
„Chceš se vzbouřit proti mému muži, nešťastnice?“ vybuchla Nega Luton.
„Zarazila jsi ho přece ty sama. Ale kdyby nás vzpoura zachránila, neváhala bych ani chvilku.“
„O jaké záchraně se dá mluvit, když na základnách nejsou žádné kosmické lodě?“ trvala na svém Nega.
„Ale existuje Sonda. Ta sem může přiletět.“
„Na co? Aby nám přivezla další hladové krky? Nebo snad proto, že mezi hvězdoplavci je mladíček, kterého sis vyhlídla, když jsi konečně ovdověla?“
„Mlč, zmije jedovatá! Vzpomeň si, že přece Brat Lu vyprojektoval podzemní osídlení na planetě Maru. Tam by zbytky Faeňanů mohly najít útočiště a pokračovat v životě.“
„To by nebyl život, ale živoření.“
„Už dávno jsem chtěla upozornit,“ přidala se konečně taky Lada Lu, „že ovoce je ve skleníku málo. Ale na povrchu Maru chtěl můj muž pěstovat spoustu rostlin, které by se daly jíst. Stačily by nejen pro nás, ale i pro naše děti.“
„O jakých dětech mluvíš?“ zadupala Nega Luton. „Zapomněla jsi na zákon, který zakazuje mít v kosmu děti?“
„Můj muž řekl, že teď staré zákony neplatí,“ řekla Lada Lu a dodala ostýchavě: „My totiž budeme mít dítě.“
„Zločinci,“ zasyčela Nega sípavě.
„Dost!“ vykřikla Ala Veg. „Chvíle je vážná. Musíme najít východisko. Prvním předpokladem úspěchu je to, že zbavíme Mraka Lutona velení na naší základně. Jeho prchlivost a neschopnost reálně hodnotit situaci by nás zahubila.“
Bylo vidět, že Lada Lu s Alou naprosto souhlasí, zato Lutonova manželka Nega byla zaskočena. Nejraději by se na buřičskou Alu vrhla se zaťatými pěstmi, ale přece jenom se poněkud bála — Lada Lu má na starosti péči o stravování všech na základně, její muž Brat Lu je zase jediným, kdo se vyzná v technickém provozu stanice. Ala provádí pozorování a udržuje elektromagnetické spojení. V tuto chvíli si Nega teprve uvědomila, že její tvrdý a obávaný manžel je vlastně pouze dosazený velitel, jehož autorita se rozsype jako domeček z karet, jakmile se proti němu postaví ti, na jejichž práci je závislý chod stanice.
Do kajuty vítězoslavně vkročil Mrak Luton. Tvářil se nadutě a vystrkoval velké břicho.
„Mraku Lutone!“ prohlásila Ala Veg. „Právě jsme tě sesadily z funkce velitele základny!“
Mrak žuchl do křesla a rozchechtal se, až se mu břicho natřásalo.
„Ale ale! Tak sesadily! To jsou mi novinky!“
Ala Veg se tvářila, že jeho ironii neslyší.
„Mluvím jménem všech Faeňanek na základně. Odejdeš do své pracovny a vyčkáš, jak o tobě rozhodneme. Brat Lu bude obsluhovat mechanismy, protože všichni musíme dýchat a používat energie. Jestli někoho z nás zabiješ, podepíšeš rozsudek smrti i sám sobě.“
Nega Luton přikývla a Mrak po své ženě zlostně loupl očima.

„Ty taky, Nego?“
„Mraku, šlo mi o nás dva. Oni slíbili, že nám budou obstarávat všechno nezbytné. Takže na našem postavení se nic nezmění.“
„Protestuju,“ vykřikl Mrak Luton a vytrhl pistoli. Avšak vystřelit se neodhodlal. Po chvilce váhání řekl: „Podvoluju se ze soucitu k vám. Toho prašivého nízkého vám pustím, aby se mohl dát do špinavé práce. Ale velitelskou funkci, která mi byla svěřena, neskládám. K tomu mě nedonutíte!“
„O tom si promluvíme zítra, Mraku Lutone. Dneska si to promysli ve své pracovně.“
„Ať mi tam přinesou jídlo. Ještě jsem nedojedl oběd.“
„To počká do zítřka. Na lačno se líp přemýšlí.“
Ala Veg otevřela pracovnu náčelníka a vypustila odtud překvapeného Brata Lu. Mrak Luton soustředěně a suverénně vstoupil dovnitř a usedl ke stolu, jako by se pouštěl do nějaké naléhavé práce. Ala Veg zamkla zvenčí a pozvala Brata Lu na poradu do společné kajuty. Trvalo dost dlouho, než se jí podařilo přesvědčit dotčenou Negu Luton o správnosti svého jednání natolik, aby manželka sesazeného velitele aspoň nevykřikovala a nemařila nezbytnou dohodu.
„Volíme tě za náčelníka základny,“ řekla Ala Veg Bratovi Lu. „Navážeme spojení s obyvateli Foba a zjistíme, jak se zachovali oni. A všichni dohromady uprosíme Sondu, aby pro nás přiletěla.“
„Nebude to tak jednoduché,“ zchladil její zanícení střízlivě uvažující Brat Lu. „Sonda není schopna udělat víc, než dopravit nás všechny na povrch Maru. Ale tam se nám musí podařit vybudovat stavby, jejichž plány mám už dávno připravené. Rasa Faeňanů a jejich civilizace nesmí zaniknout.“ Zaznělo to dost slavnostně. Uvědomil si to i Brat Lu a dodal s odstínem pochybnosti: „Záleží ovšem na tom, budou li chtít Faeňané nacházející se na Země opustit štědrou a kvetoucí planetu a podstoupit nové těžké zkoušky, aby nás zachránili.“
„Budu je moc a moc prosit,“ prohlásila Ala Veg vášnivě a Nega Luton cukla koutkem úst — bylo jí jasné, na co Ala nejvíc spoléhá. A poznamenala ledabyle:
„Nikdo se nevzdá vlastního štěstí. Nikdo na naši základnu nepřiletí, nikdo nás nedopraví na povrch Maru.“
Ala Veg ji nevnímala. Věděla, že z ní mluví uražená ješitnost ženy bývalého náčelníka. Zamířila do observatoře a na odchodu řekla:
„Za chvíli bude čas pravidelného elektromagnetického spojení.“
Když pak zanedlouho usedla k pultu, spatřila před sebou stříbřitý náboj s ostrými hnědými chloupky. Štítivě ho vzala dvěma prsty za tupý hladký konec a vyhodila do otvoru na odpadky, odkud se vykutálí do nekonečného kosmu.
Zaplála signální lampička.
„Chudák Tony Fae, v tuhle chvíli si určitě myslí, že volá Deimo naposledy a že už mu moc života nezbývá,“ řekla Ala nahlas, ačkoli v kabině nikdo kromě ní nebyl.
Do observatoře vstoupil Brat Lu a ohlásil:
„Právě nám sdělil Mrak Luton vnitřní linkou, že je ochoten vyměnit svou funkci náčelníka základny za zbytek oběda, který nestihl dojíst.“
„I to jeho nenasytné břicho je proti němu,“ zasmála se Ala Veg.
„Jako nový náčelník budu muset být přítomen elektromagnetickému spojení se Zemou, s Faeňany ze Sondy.“
„Zajisté. Ale dovolte mi, abych spojení začala já. Vynasnažím se najít co nejpřesvědčivější slova.“ Ala Veg zapnula aparaturu.

Kapitola třetí - Ve jménu Rozumu

Shrbený Um Sat usedl s těžkým oddychováním do křesla před pultem. Jeho vrásčitá tvář obrostlá hustým bílým plnovousem byla vyčerpaná, oči hluboko zapadlé, ale stále se z nich dal vyčíst onen upřený, poněkud teskný zájem. Ave a Hor se právě vrátili z lesa a Um Sat požádal Tonyho, aby jim pustil záznam posledního elektromagnetického spojení s Deimem. A kabinou se opět rozezněl sametový hlas Aly Veg:

„Sonda! Sonda! Sonda! Faeňané na planetě Země! Volají vás na pomoc bratři ztracení mezi hvězdami na umělém zrníčku. Všude kolem je mrazivá, nekonečná prázdnota vesmíru. Nemáme pevnou půdu pod nohama, živíme se plody skleníku, který je stále víc ničen proudy kamení, řítícími se kosmem po rozpadu Faeny. Nepřijdete-li nám na pomoc, zahyneme. Faeňané ze Sondy, uvědomte si, že pocházíme ze stejné krve. Přileťte na své lodi, kterou i my považujeme za svou. Pomozte nám ve jménu rozumu, jehož dědictví musíme uchovat. Sonda! Sonda...“
Hlas Aly Veg utichl.
Faeňané si vyměnili pohledy. Um Sat upřel tázavý pohled na Aveho Mara a Hora Zema.
„Je to mrrzuté,“ řekl po chvilce obrovitý inženýr, „ale nejsme schopni jim pomoci. Kdybychom přiletěli na základnu, stali bychom se jen příživníky, kteří jim ujídají potrravu a ubírrají vzduch na dýchání.“
„Jenže oni spoléhají, že je Sonda dopraví na povrch Maru,“ namítl Tony Fae.
„To je taky neuskutečnitelné. K jejich základně bychom doletět dokázali, ale loď nemá tolik pohonných hmot, aby bylo možné potom ještě vykonat cestu na povrch Maru a zabrzdit raketu.“
Všichni ho pochopili. Jen Um Sat ho asi nevyslechl do konce, udělalo se mu opět nevolno. Znovu ho uložili a Mada o něho začala pečovat.
„Musíme se co nejdřív přestěhovat do srrubu v lese,“ naléhal Hor Zem. „Koneckonců je už skoro hotový, nač tedy váhat? Lesní vzduch Uma Sata brrzy vyléčí.“
Přichystali se rychle. Um Sat, kterého chtěli přenést, pomoc odmítl, jen se opřel o Madu a vlastními silami se belhal po lesní pěšině. Nebyla široká a v jednom místě dokonce hodně kluzká. Hor Zem tady málem upadl.
„Drržte se pěšiny a neodbočujte z ní,“ varoval své přátele. Měl na tato místa hodně živé vzpomínky.
Mezi stromy se zanedlouho vynořil hranatý srub se střechou svažitou k jedné straně.
Před časem by tento dům připadal Avemu Marovi, zvyklému na kulaté stavby Dandžabie, nehezký, odpudivý, ale teď považoval přechod z válcovité rakety do hranatého srubu za nanejvýš správný.
Dokonce si s úlevou oddechl — konečně mají útočiště na dlouhé cykly budoucího života.
V okně se mihl rezatý stín.
Ave Mar chytil Hora Zema za ruku. Ale inženýr si už taky všiml, že je tu něco v nepořádku, a odhodlaně vykročil k domu.
Na prahu otvoru, v němž ještě nebyly zasazeny dveře, se srazil s velikým faenovitým zvířetem s vyceněnými tesáky. Hor se na ně okamžitě vrhl, nepostřehl, že to je samice Dziň a cení zuby jen proto, aby naznačila úsměv. Popadl nevítaného návštěvníka za tlapu a obratným chvatem si ho přehodil přes hlavu, až narazil na nejbližší stromy. Dziň rychle vyskočila na nohy a se skučením se hnala do hloubi lesa.
Tak byl odražen „útok“ faenovitých na dům Faeňanů.
Když vstoupili dovnitř, všichni štítivě ohrnuli nosy — všude se vznášel zvířecí puch. Mada honem běžela otevřít dokořán všechna okna, aby co nejrychleji vyvětrala.
„Konečně jsme doma,“ řekla s úlevou.
„Obávám se,“ poznamenal Um Sat, „že Faeňané budou muset ještě dlouho dokazovat, že jsou tady doma.“
Usilovná činnost se zařizováním nového obydlí zatlačila do pozadí všechny ostatní myšlenky. Práce byla spousta, každý musel přiložit ruku k dílu. Ale třebaže o tom nikdo nemluvil, všem ležel v hlavě osud jejich krajanů na Deimu i na Fobu. Vědomí, že jsou tady na Země bezmocní, že jim odtud nemohou nijak pomoci, leželo na nich jako kámen, svazovalo jim ruce i nohy. I kolem sebe chodili zamlklí, vyhýbali se přímému střetu pohledů, jako by se obávali, že si ten druhý přečte v očích výraz provinilosti. Až jednoho dne ráno prohlásil Ave Mar: „V noci jsem nespal. Udělal jsem nějaké výpočty a byl bych rád, kdyby je po mně inženýr Hor Zem zkontroloval.“
„Čeho se to týká?“
„Nezlob se, Hore Zeme, ale přepočítal jsem některé části tvých výpočtů týkajících se letu Sondy k Deimu a na Mar. Musím s nimi souhlasit.“
„To jsem rrád,“ zabručel Hor Zem, ale bylo znát, že nemá velkou radost, že po něm někdo kontroloval výpočty.
„Ovšem v tvých výpočtech se dá pokračovat.“ „Ano, oprravdu?“

„Tvoje výpočty vycházejí z toho, že na Deimo musí letět všichni Faeňané, kteří jsou teď na Země."
„Rozdělovat se přece nemůžeme!" vykřikla Mada.
„Jenže jedině takové rozdělení by civilizaci Faeny zachránilo."
„Nechte Aveho Mara, ať svou myšlenku vysvětlí," vmísil se Um Sat.
„Aby se ušetřily pohonné hmoty, odletí na Sondě nikoli pět, ale jen dva Faeňané. V takovém případě zbytek pohonných hmot společně se zásobami na Deimu a Fobu umožní dopravit na Mar Faeňany z kosmických základen. Vrátit se na Zemu, to už ovšem Sonda nedokáže."
„Takže kromě pilota Hora Zema může letět ještě jeden Faeňan," vykřikl s nadějí Tony Fae.
„Loď může pilotovat Ave Marr," poznamenal Hor Zem. „Vynaložil přece tolik úsilí na záchrranu civilizace Faeny..."
„Ještě jsem se s Madou nestačil poradit," řekl Ave, „ale může se vyslovit teď. Já za svou osobu jsem ochoten ve jménu Rozumu zůstat na Země, zůstane-li Mada se mnou. I když po odletu Sondy se tady bude muset žít na úrovni divochů, kteří budou v budoucnosti nuceni vyrábět hroty šípů a sekyrky z kamene."
„Jako jsem byla ochotná letět s Avem na Deimo, tak jsem ochotná zůstat s ním na Země," prohlásila Mada.
„Takže s Horem Zemem můžu letět já," vydechl Tony Fae rozechvěně a s nadějí.
„Ba ne," zarazil ho Ave, „jestliže má někdo pokračovat v civilizaci Faeňanů, pak je nejsprávnější, aby to byl první znalec vědění, Velký Stařešina Um Sat."
Um Sat řekl lítostivě:
„Jsem už starý a nemocný. Je rozumné spoléhat ještě na mne, zakládáme-li novou civilizaci na Maru?"
„Stařešina přece nebude žít jako divoch v prvobytném pralese," namítl Ave. „To přísluší spíš mladým."
Tony Fae zdrceně sklopil hlavu, jeho naděje se rozplývaly.
„Nic, všecko bude jinak!" vykřikl najednou Hor Zem a bouchl pěstí do stolu. „Na Sondě samozřejmě odletí Um Sat, aby se postavil do čela civilizace na Maru. Ale s velkým vědcem nepoletí inženýr Hor Zem, ale jeho přítel Tony Fae."
„Já přece neumím řídit kosmické lodi," ozval se Tony sklesle.
„To se naučíš. Bude lepší, abys odletěl. Jak bys chtěl tady v té divočině chrránit rrodinu Aveho a Mady? To já přece jen zvládnu líp. A teď v našem srrubu vznikne prrvní univerrzita na Země. Student bude sice jenom jeden, ale zato profesorry bude mít tři: velkého znalce vědění Uma Sata, jeho slavného žáka Aveho Marra a skrromného inženýrra Horra Zema. A ti naučí studenta řídit kosmickou loď."
„A dva z těch univerzitních profesorů se pak stanou divochy," poznamenal Ave s úsměvem. Při tom zůstalo.

Byl to pro všechny hrozný den, když kosmická loď Sonda startovala ze Zemy do kosmu. Ti, co na Země zůstávali, se snažili nedávat najevo, jak se musejí přemáhat, aby své přátele vyprovázeli s úsměvem. A ti druzí odlétali s nepříjemným pocitem, že své nejbližší ponechávají napospas neznámé, nebezpečné planetě.
Obrovitá raketa se jako špičatá věž tyčila nad lesem. Nastal poslední okamžik loučení.
Um Sat objal oba silné a urostlé Faeňany, kteří zůstávali na cizí planetě. Potom k němu přistoupila Mada. Přitiskla se k jeho šedivému plnovousu, trochu pozvedla hlavu a řekla starci několik slov. Um Sat si ji přitáhl a políbil na vlasy.
„Ave Mar už to ví?"
„Ještě ne," odpověděla Mada.
„Kéž vaši potomci žijí ve znamení Rozumu!"
Ave Mar, který se právě blížil, pochopil všechno bez dalšího vysvětlování. Vděčně objal ženu.
Když Um Sat vystupoval po schůdcích za Tonym do kosmické lodi, ještě se otočil a zvolal:
„Učte své potomky aspoň písmu!"
Hor Zem teď taky pochopil, o čem je řeč, a ušklíbl se:
„Budeme je muset učit spíš zápasnickým chvatům a ne písmu. A navíc dělat sekyrry."
Tři Faeňané odstoupili od lodi do dostatečné vzdálenosti a naposled zamávali na rozloučenou. Zpod

rakety vytryskly proudy černého dýmu.
V hustém lese byly v tu dobu větve stromů obsypány huňatými zvířaty. Se vzteklou zvědavostí sledovala zvěř svoji dvounohou kořist, kterou si zatáhne do své strže a sežere. Největší siláci z faenovitých se zmocní holých a nepustí je zpátky do „jeskyně bez kamení“.
A najednou pod tím hladkým kamenným stromem, kde se skryli dva holí, zarachotil tak hrozný hrom, že i nejotrlejší faenovití sletěli z větví na zem. Potom se zpod hladkého stromu vyvalila černá mračna a vyšlehly ohnivé plameny.
Zvířata se zděšeně rozběhla na všechny strany.
Cesta k domu Faeňanů, osiřelých na planetě Země, byla volná.

Kapitola čtvrtá - Pavouci v láhvi

Kosmická loď Sonda naložila všechny Faeňany ze stanice Deima a blížila se k základně Fobu. Okénkem už bylo vidět rychle se rozhořívající a zvětšující se hvězdičku.
Fant Polar, inženýr na Fobu, se stal novým náčelníkem základny.
Když na Faeně vypukla válka rozpadu a z Foba i z Deima byly vyslány proti sobě dvě rakety s náloží rozpadu, mladí Faeňané na Fobu, kteří prosazovali mírumilovný let kosmické lodi na Deimo, se vzbouřili proti svému veliteli Blahu Sirusovi a sesadili ho.
Sirus se ani moc nebránil. Dokonce ochotně předal svou funkci i pravomoc Fantu Polarovi a těšil se, že teď konečně bude mít klid a že všechny starosti dolehnou na bedra vynálezcova. Ale krutě se zmýlil.
Na Fobo přiletěla Sonda se všemi Faeňany z Deima a navíc s Umem Satem a Tonym Fae ze Zemy.
Stařešina Um Sat, Fant Polar a Ala Veg vytvořili tribunál, který měl soudit válečné zločince. Za zločince označil Um Sat oba manželské páry — Lutonovy z Deima a Sirusovy z Foba.
Na zaoblených stěnách kajuty visely obrázky krajin z Faeny — lesy, palouky, řeky, města, moře... Nic z toho už neexistovalo.
Obžalovaní seděli před svými soudci na černé lavici. Byli vyděšení a pobouření, takový vývoj událostí nečekali. Za nimi u stříbřitých stěn stáli všichni ostatní.
Um Sat byl Faeňanem železné vůle. Na Země byl těžce nemocen a uzdravil se teprve cestou. Nyní však už zas neochvějně stál v čele hrstky zbylých Faeňanů.
Začal výslech. Vlasta Sirus se škodolibě ušklibovala a zuřivě se bránila:
„Tenhle samozvaný tribunál nemá právo nás soudit. V kosmu neplatí zákony a není možné vynášet rozsudky.“
„Zákon — to je vůle Faeňanů zde shromážděných,“ odpověděl Um Sat pevně. Jeho nasupené obočí nevěstilo obžalovaným nic dobrého.
Ve Fantu Polarovi vzbuzoval stařec nesmírnou úctu. Nepodobal se ostatním znalcům vědění, kteří Fanta neuznávali. Naopak, zajímal se o jeho vynálezy a hned mu navrhl, aby zdokonalil projekt Brata Lu, jak by se dalo žít na Maru.
Generál Blah Sirus se na svou panovačnou ženu dost zlobil a musel přiznat, že nápad poslat proti Deimu torpéda pochází od Vlasty. Hlavní jeho výmluvou bylo:
„Mě můžete odsoudit jedině za to, že jsem v rámci rodiny neprojevil dost pevné vůle, nikoli za válečné akce. Jsem jenom obchodník. Generálskou hodnost mi propůjčili, aby naše firma měla větší váhu. Chystal jsem se získat část území Maru, abych potom výhodně prodával přesídlencům parcely.“
A generál se usmál, jako by věřil, že tyto ušlechtilé pohnutky musí každý soud uznat jako polehčující okolnost.
„Koho jsi donutil, aby nabil torpéda náloží rozpadu?“ zeptala se Ala Veg přímo.
„Nikoho. Udělal jsem to sám.“
„Bylo to bezpečné?“ pokračovala Ala Veg ve výslechu.
„Naprosto. Nálože byly před vyzařováním dobře chráněny.“
„Takže ty jsi ani trochu neriskoval, když ses rozhodl zničit Deimo?“ dorážela Ala Veg.
„Hlavní roli hrál strach,“ odpověděl Blah Sirus a otřel si pot z čela. „Myslím tím svůj strach z ženy, z Vlasty.“

„Jak se ukázalo, měla jsem pravdu, když jsem nedůvěřovala Faeňanům na Deimu," poznamenala Vlasta Sirus. „Oni první chtěli zničit náš Fobo."
„Co k tomu může říct bývalý náčelník základny Deimo, superdůstojník Ochrany Krve Mrak Luton?" zeptal se Um Sat a klidně si nalil z karafy vodu do skleničky.
Mrak Luton těžce polkl.
„Jsem voják. Plnil jsem pouze úkoly, které jsem dostal. Tady je rozkaz diktátora Kruta Jupiho. Měl jsem ho splnit v případě, že vypukne válka rozpadu. A ta vypukla. Nemohu být souzen za to, že jsem se nezpronevěřil vojenské cti. Vinen je diktátor Krut Jupi, protože tímto rozkazem porušil úmluvu o mírovém kosmu, jejímž byl spolusignatářem, ale není vinen jeho důstojník."
Mrak Luton položil na stůl popsané cedulky.
„Tys věděl, Mraku Lutone, že nálož rozpadu není chráněna a že v jejím blízkém okolí existuje životu nebezpečné záření, nicméně jsi poslal mého muže Ticha Vega na jistou smrt."
Mrak Luton se ušklíbl a pokrčil rameny.
„Nestalo se nic víc, než že v boji poslal důstojník kupředu vojáka. Byla přece válka."
„Odvolávat se na válku je bezpředmětné," opravil ho Um Sat. „Válka nesmí být omluvou ani na planetě, a tím spíš ne v kosmu, protože válka je ničím neodůvodnitelný zločin."
„Ani když je obranná?" zeptal se Mrak Luton vyzývavě.
„Zbraň rozpadu — to je útočná zbraň. A nikdy nemůže být obranná."
„Ten, kdo zbraň rozpadu vynalezl, musí samozřejmě vědět líp, jak se jí teď má říkat," poznamenala Vlasta Sirus jízlivě. „Asi by bylo správnější soudit toho, kdo tuhle zbraň vymyslel, a ne ty, kteří byli nuceni ji použít. Jenže zrovna ten je soudcem!" A s předstíranou trpkostí si povzdechla.
„Prosím, suďte tedy mne, Uma Sata, znalce hmoty, za to, že jsem svůj objev uvedl ve známost současně na obou kontinentech, protože jsem doufal, že strach ze zániku všeho živého zastaví šílenství válek. Suďte mě za to, že jsem nezakázal nebezpečné vědění, jak bych to učinil dnes. Avšak ti, co se v kosmu zachránili a zneužili tohoto vědění ke škodě druhých, ti se musí ze svých zločinů zodpovídat."
Stařec se ani trochu nezměnil. Pořád ještě nepronikl do hlubin života, nestal se znalcem duší, stále se mu zdálo, že stačí potrestat viníky a zakázat na věčné časy nebezpečné vědění — a zlo bude odstraněno. Z těch, co zůstali naživu, byl však nejstarší, o jeho poctivosti nebylo možné pochybovat, a tak to byl on, kdo soudil viníky války rozpadu v kosmu. V jeho hlase zaznívala nezvyklá tvrdost, oči mu temně blyštěly. Vlasta Sirus se při jeho slovech choulila, jako by dostávala rány.
Z tváří soudců se nedalo vyčíst, co obžalované čeká.
Potom Velký Stařešina Um Sat přečetl rozsudek. Blah Sirus, Vlasta Sirus a Mrak Luton byli uznáni vinnými, že vypustili torpéda s náloží rozpadu s cílem zničit kosmické základny a odsuzují se k uvěznění na stanici Fobu. Na Mar s ostatními nepoletí. Do konce svých dnů se budou muset starat sami o sebe — budou jim ponechány nejnutnější přístroje a skleník. Nega Luton je zproštěna viny, protože se v rozhodující chvíli přidala na stranu těch, kteří svrhli jejího despotického muže, a bude vzata na planetu Mar.
„To je nezákonné! To je násilí, zločin!" vykřikoval Mrak Luton a dupal přitom.
Blah Sirus se na něho chvíli díval a pak zaskučel:
„Nenechávejte tu s námi toho šílence, dopravte ho zpátky na Deimo... Vždyť je to superdůstojník Ochrany Krve, má ruce až po loket od krve!"
„Chtějí nás nemilosrdně zničit Faeňané, kteří si hrajou na spravedlivé," ječela Vlasta Sirus. „Jen ať si letí! Ne, oni neodcházejí, to my je vyháníme ze základny. Vyháníme je do mrtvých pouští! Vyháníme! Vyháníme!"
K soudcům přistoupila Nega Luton.
„Jsem vám vděčná, že jste mě zprostili viny. Ale prosím, abyste mě ponechali společně s odsouzenými."
Fant Polar na ni nevraživě pohlédl. Nevěřil, že by toužila zůstat v blízkosti svého muže, toho otylého, nemotorného Faeňana, který se teď vzteky dusil. Spíš si jednoduše spočítala, že na základně bude méně práce než na nehostinném Maru, kde ji budou nutit, aby hloubila podzemní útočiště pro Faeňany a jejich potomky.
Měl pravdu, ale nepočítal ještě s jednou, rozhodující stránkou věci: neuvědomil si, že jednání Negy Luton

je nyní v první řadě určováno její nenávistí k Ale Veg.

Uplynulo hodně času, než byl projekt Brata Lu, obohacený o celou řadu technických zdokonalení Fanta Polara, dokončen. Teď už bylo možné pustit se na Maru do vybudování podzemních ubikací s umělou atmosférou, neustále čištěnou a obohacovanou kyslíkem.
Kosmická loď Sonda se tedy připravovala na svůj poslední let.
Protože se na planetu nepřemísťovalo třináct, ale jen devět Faeňanů, mohli si s sebou vzít víc nákladu, technického zařízení, nástrojů a také tabulky s písmem, kterému se budou učit budoucí obyvatelé Maru.
Fant Polar předpokládal, že se na Maru projeví nedostatek kovu potřebného k výstavbě podzemních ubikací s umělým vzduchem, a tak navrhl shodit na povrch planety část stanice Foba. Bylo třeba rozebrat třetinu jejích konstrukcí a odeslat je pomocí jedné ze zbylých obranných raket.
Základna Fobo byla mnohem větší než Deimo. Proto se zmenšení jejích rozměrů nemohlo nijak negativně projevit na dalším životě odsouzených.
Jen tak mimochodem — všichni odsouzení kategoricky odmítli účastnit se demontáže a nechali budoucí Mařany, aby si s tím poradili sami.
Než byly tyto práce hotové, žili všichni Faeňané pohromadě. Odsouzení se však ostatních stranili a chovali se k nim nevraživě. Proto loučení, když k němu konečně došlo, nebylo vůbec smutné. Obě skupiny cítily spíš úlevu.
Um Sat a Tony Fae nastoupili na Sondu první. Oba přitom mysleli na Aveho, Madu a Hora, kteří obětavě přenechali svá místa Faeňanům ze stanic. Jak se jim asi vede na Země? Obstojí v boji s faenovitými?
Potom do rakety přešli všichni ostatní. U Tonyho se zastavila Ala Veg.
„Vstupujeme do nového světa spolu," řekla potichu a položila mu ruku na rameno. Tonymu se rozbušilo srdce a dech se mu zadrhl.
Ve střední části základny Foba, od níž se Sonda pomalu začínala odpojovat, nebyl nikdo. Nega Luton a Vlasta Sirus se zavřely ve svých kajutách. Mrak Luton s rukama založenýma za zády se procházel po okružní chodbě, kam vedly dveře od výtahů. Přemýšlel, jak se zmocnit vlády na Fobu. Za nebezpečného protivníka nepovažoval poživačného Blaha Siruse, ale Vlastu. V duchu každému přidělil určitý úsek povinností a sám si ponechal jen celkové řízení.
Je pravděpodobné, že Faeňané nevěděli nic o tom, jak se chovají pavouci v láhvi — že jeden druhého požírají. Proto onen tribunál v kosmu nevycházel z tohoto příkladu, nicméně...
Blah Sirus se stal na Fobu kronikářem. Tvářil se důležitě a s domýšlivou povzneseností psal paměti, které podle jeho názoru pravdivě vypoví tragédii Faeny a jejích kosmických kolonií.
Po nesmírně dlouhé době tyto paměti skutečně do jisté míry pomohly objasnit osud odsouzených.

Kapitola pátá - Holý vůdce

Když se v noci ozval ze srubu Faeňanů pláč dítěte, byla Dziň právě nablízku v lese. Přikradla se k oknu, usedla na zem, chytila se předními tlapami za paty zadních a naslouchala.
V domově Faeňanů se tedy objevil první pravý pozemšťan. Podle faenské tradice mu bylo dáno zkrácené jméno po otci, tedy Av, nebo mazlivě Avik.
„To je dobře, že se prrvní narrodil kluk," burácel Hor Zem. „Měl by co nejrrychleji rrůst, abych mu mohl předat všechny moudrrosti, které musí znát sprrávný Faeňan."
Faenovití se nějaký čas po hromovém startu Sondy Faeňanů zřejmě trochu báli a nepřibližovali se k nim. Ale bázeň postupně mizela. Zvířata se stále častěji s lovícími Faeňany setkávala v lese, leckdy jim dokonce kradla nalovenou kořist.
Z opatrnosti chodili Faeňané na lov vždycky ve dvojici. A faenovití toho využili.
Jednou za soumraku odešla Mada ven pro vodu. Za její nepřítomnosti se ke srubu vrhlo několik chlupatých zvířat a vniklo dovnitř.
Mada zaslechla dětský křik, okamžitě se rozběhla zpátky, ale srub už byl prázdný. Vznášel se v něm jen typický puch nečisté zvěře. Mada byla na pokraji zoufalství. Bezmyšlenkovitě popadla ze stolu první

předmět, který jí padl do ruky, a vyběhla do lesa, kde se mihl jakýsi rezatý stín. Mateřský cit jí napověděl, že faenovité zvíře, které se zmocnilo jejího Avika, ho nese k jeskyním, kde jsou zdejší obyvatelé zvyklí pojídat své oběti.
Protože si pamatovala, kterým směrem jeskyně jsou, dokázala si zkrátit cestu přes potok, jehož vod se faenovití bojí, a tak se se samicí Dziň střetla už v půli cesty. Vypadala proti huňaté faenovité křehká, drobná a neměla nejmenší naději, že by nad ní mohla v zápase zvítězit, ale převyšovala ji rozumem. Už ve srubu, kdy se na okamžik zdržela, hrábla skoro podvědomě na stůl, kde ležel stříbřitý náboj s hnědými chloupky, a vzala si ho s sebou. Střelnou zbraň neměla, vyzbrojila se tedy aspoň tímto otráveným nábojem.
Samice Dziň svírala ukradené dítě a cenila tesáky. Mada se k ní obratně přitočila z boku a udeřila ji do prsou pěstí, v níž opatrně svírala náboj. Jeden úder stačil, obrovská faenovitá se zhroutila na záda, tlapy se jí křečovitě zkroutily, oči se obrátily v sloup.
Mada jí vytrhla dítě, stejným manévrem zneškodnila další dva faenovité, kteří samici doprovázeli, a rozběhla se domů. Teprve když přebíhala znovu přes potok, všimla si, že se Avik nehýbá, že jeho tělíčko jí v náručí leží zcela bezvládně. Opatrně ho uložila na kameny, spustila nářek a rvala si vlasy. Byla zoufalá z toho, že patrně sama zasáhla otráveným nábojem i své dítě a připravila je o život.
Kdosi jí položil ruku na rameno. Mada se otočila a spatřila Aveho. Zaslechl její pláč a přiběhl z lesa. Teď rázem pochopil všechno.
„Jak se to stalo?“ zeptal se. Mada mu v slzách vyložila, jak faenovití přepadli jejich srub.
Až domů šli mlčky, ztráta syna byla příliš krutá.
„Copak proti jedu v těch otrávených nábojích neexistuje žádný protijed?“ ptala se Mada zoufale a sledovala, jak Ave stojí u police a přepočítává náboje. Pak se k ní otočil a usmál se.
„Nejlepším lékem bude, aby Mada svého syna co nejrychleji zahřála. Tady totiž nechybí otrávený, ale jen paralyzující náboj. Za chvíli se Avik probere.“
První Avikův pláč po probuzení způsobil Madě stejnou radost, jako před nepříliš dlouhou dobou jeho první křik po narození.
„To ovšem znamená, že se proberou i faenovití,“ uvědomila si najednou Mada.
„A to je zlé,“ poznamenal Hor Zem, „teď už sem znají cestu!“
Hor Zem měl pravdu. Faenovití ztratili všechen respekt a rozpoutali proti cizincům opravdovou válku. Několikrát otevřeně zaútočili na lovce, kteří se museli zachraňovat jen palbou ze střelných zbraní. Ale zásoby střeliva nebyly nikterak velké, takhle by sotva vystačily na několik zdejších cyklů.
Hor Zem vymyslel, že budou střely připevňovat k hrotu kopí, aby likvidovali zvířata, ale nepřicházeli o náboje. Ave trval na tom, aby se používalo jen paralyzujících nábojů, nikoli otrávených. Nechtěl faenovité hubit, uznával, že jsou původními obyvateli planety. Hor Zem nespokojeně bručel, ale nakonec si dal říct.
Ovšem faenovití brzy zjistili, že po střetnutí s cizinci jen dočasně usínají, ale zůstávají naživu, a to v nich vyvolalo pocit nezranitelnosti a beztrestnosti.
Dospělo to tak daleko, že stádo faenovitých oblehlo srub. Lovci nemohli ani vyjít do lesa a pokaždé museli namáhavě rozhánět zuřivé faenovité, kteří čekali hned před vchodem.
„Musíme je všecky pobít,“ prohlásil nakonec Hor Zem.
„Copak můžeme na Zemu přenášet kruté životní principy nešťastné Faeny?“ namítla Mada. „Nepřišli přece oni k nám, ale my k nim. Raději zase odejdeme. Tohle je jejich místo.“
„Dá se jim vůbec uniknout?“ zapochyboval Hor Zem.
„Vzpomínáte si, horním okénkem ze Sondy byly v dálce vidět zasněžené hory. Vydáme se k nim, faenovitým by tam byla zima, takže za námi nepůjdou.“
„Nemáš prrávo rriskovat život dítěte,“ zahřímal Hor Zem svým rachotivým hlasem. „Ale v jednom máš prravdu. Někdo odtud odejít musí. Buď Faeňané, nebo faenovití.“

Od té doby se Hor Zem často vzdaloval z domu a vracel se bez obvyklých úlovků. Ave a Mada se ho neptali, kam chodí. Až bude chtít, poví jim to sám.
Hor Zem si našel spolehlivou skrýš u strže a z ní po celé dny pozoroval život faenovitých na opačném

svahu, kde měli své jeskyně.
Jeho pozornost zaujal jeden obrovitý huňatý faenovitý, zřejmě vůdce stáda. Nemilosrdně se vypořádával s každým, kdo mu nebyl po vůli. Jednou strašně zmlátil samici Dziň, kterou už Hor Zem ve stádu spolehlivě rozeznával. Tento vůdce však nepřevyšoval ostatní pouze silou, ale patrně i rozumovými vlastnostmi.
Faenovití ještě neměli vyvinutý jazyk, přesto však se dorozumívali jednoslabičnými zvuky, které se od sebe lišily především intonací.
Zbitá samice Dziň se zachránila útěkem z jeskyně a v lese narazila na Hora Zema. V prvním okamžiku se lekla, ale potom si mlčky sedla opodál, předními tlapami se uchopila za paty a začala žalostně skučet.
Když Hor viděl, že Dziň při jeho spatření nevyvolává poplach, nebodl ji kopím s paralyzujícím hrotem, protože se mu v hlavě zrodil opovážlivý plán, při jehož uskutečnění se mu Dziň mohla hodit.
Od té doby se Hor Zem a Dziň scházeli v jeho skrýši denně. Samice jako by se stala jeho společnicí, ovšem vysvětlovat jí Hor nemohl nic. Přesto spoléhal, že všechno dobře dopadne.
Konečně plán dozrál a Hor Zem se s ním svěřil přátelům. Mada v prvním okamžiku myslela, že na něho přišel nový záchvat šílenství, nabízela se, že mu dá injekci, že vyvolá nějaký šok, aby se zase vzpamatoval, ale Hor byl neoblomný.
„Stádo je třeba odtud odehnat, odvést prryč," opakoval neustále. „Budou mě považovat za svého. Dost se jim podobám a znám jejich zvyky. S neposlušnými zatočím. Stanu se jejich vladařem, tyrranem, diktátorrem. A oni z toho budou mít užitek. Naučím je spoustě věcí."
Nebylo možné mu to vymluvit. Považoval tento plán za svou povinnost vůči přátelům.
„Odvedu je do kopců. Až se tam usadí, vrrátím se k vám. Vy už mezitím budete mít haldu dětí."
A začal se chystat na cestu, jako by šel na procházku. Vlastně — nemusel si chystat vůbec nic. Nic si přece s sebou nebral.
Ave ho nechtěl pustit samotného. Rozhodl se, že ho bude krýt střelnou zbraní z úkrytu, kdyby se náhodou něco vyvíjelo jinak, než Hor předpokládá.
Kráčel, jak to chtěl Hor Zem, trochu vzadu, aby nevyplašil samici Dziň. Seděla ve své obvyklé póze a čekala. Když Hor Zem přistoupil k faenovitému zvířeti, které ho přátelsky, dokonce radostně přivítalo, shodil ze sebe faenský oblek.
Byl celý porostlý hustými chlupy, ale vedle huňatého zvířete přesto vypadal skoro holý. Zato postavou, vzrůstem, širokými rameny a mírnou přihrbeností faenovité vzdáleně připomínal. Za tmy by snad bylo možné si ho s nimi splést, ovšem rozhodně ne za dne ani za šera. Tak aspoň to připadalo Avemu Marovi.
Měl o přítele veliký strach. Neozbrojený Hor však odvážně vykročil v doprovodu Dziň směrem ke strži.
Ave viděl, jak faenovití, které ti dva potkávali, nejprve nevěnovali pozornost tomu, koho si Dziň vede. Teprve později na něm patrně postřehli cosi neobvyklého, začali vytvářet drobné hloučky a prohlíželi si cizáka s řídkou srstí, kterého si samice Dziň přivedla.
Samice vydávala různé skřeky, přidřepávala, padala na kameny a zase vyskakovala. Nejspíš vysvětlovala, že si zakládá novou rodinu a představovala ostatním svého vyvoleného.
Faenovitým se vyvolený moc nezamlouval. Ten, co stál nejblíž, samici Dziň bez okolků odstrčil a přední tlapou cizáka udeřil. Lépe řečeno — chtěl udeřit. Ještě než se ho dotkl, vyletěl do vzduchu a o několik kroků dál žuchl na zem. Se zlostným ryčením se zvedl na všechny čtyři a vrhl se na drzouna jako skvrnitý dravec. Ale cizák ho přivítal takovou ranou, že se faenovitý s kňučením skutálel po kamenech. Ostatní to sledovali napohled naprosto lhostejně. Ale nikdo už nezkoušel změřit si síly s novým příchozím. Všichni se rozešli do jeskyň, aby přečkali den.
Ave Mar neopouštěl svou skrýš a neustále sledoval, co se u jeskyň děje. Uvědomoval si, že o něho bude mít Mada strach, ale on se zas bál o Hora Zema. Ten si večer, když zvířata opět začala vylézat z jeskyň, vedl nanejvýš hrubě a násilnicky. Vyhlédl si jednoho celkem mírumilovného faenovitého, z ničeho nic ho srazil na zem, vzal ho do náručí a shodil na dno strže. Jiného popadl pod krkem a otloukal mu hlavu o skálu.
Vůdce stáda už se na to nemohl dívat. Zaryčel a rozhodl se přivést výtržníka k rozumu. Popadl balvan a mrštil jím po rváči. Něco takového Hor Zem ani Ave nečekali. Tak tenhle faenovitý už umí používat nástrojů! Zřejmě právě tato intelektuální převaha mu zajistila postavení vůdce.

Hor Zem se před letícím kamenem hbitě uhnul, ani chvilku neváhal, popadl jiný kámen a hodil jím po protivníkovi. Samozřejmě mnohem obratněji.
Vůdce zavyl, nadskočil bolestí a zuřivě se na Hora Zema vrhl. Hor byl přece jen podstatně menší než on, a tak se stalo, že vůdce Hora Zema jednoduše zalehl. A v tu chvíli Ave věděl, co musí učinit. Všichni faenovití se mezitím rozkřičeli nadšením nad tím, jak jejich vůdce dává za vyučenou tomu vetřelci. V hluku jejich hlasů zcela zanikl zvuk výstřelu. Ave namířil na huňatá vůdcova záda, pod mohutný krk.
Podle uvolněného sevření poznal Hor Zem okamžitě, co se stalo. První chvíli dělal, jako že ještě zápasí, potom se začal pomalu zvedat, v silných rukou držel nehybné vůdcovo tělo nad hlavou a shodil je ze skalnatého výstupku na dno strže.
Faenovití spustili povyk a nakukovali ze skály dolů. Ti, které Hor shodil předtím, se už pomalu zvedali, ohmatávali si rány a šplhali po srázu zpátky ke stádu, ovšem vůdce stále zůstával ležet bez hnutí.
Ave poprvé na planetě Země vystřelil ostrým nábojem. Vůdce byl mrtev.
Pomocí pohlavků a ran zahnal Hor Zem zvířata zase zpátky do jeskyň. Zrušil válečné tažení, které zřejmě vyhlásil jeho předchůdce. Obrovská síla tohoto cizáka přesvědčila zvířata, že nemá smysl se mu protivit.
Tyran se tedy zmocnil vlády, pomyslel si Ave. Teď bude faenovité učit, jak se zachází s klackem, tím budou jejich lovy mnohem úspěšnější, stádo přestane hladovět a bude se svým novým vůdcem spokojeno...
Tak se ve stádu faenovitých objevil nový vůdce. Od té chvíle Mada a Ave o Horovi nic neslyšeli. Avšak stádo faenovitých někam odtáhlo — nový vůdce je zřejmě odvedl. A tak huňatá zvířata přestala komplikovat život osamělé rodince Faeňanů.

Kapitola šestá - Odkaz Velkého Stařešiny

Tome Polar, praprapravnuk prvního mařanského vynálezce Fanta Polara, který byl na Maru uctíván společně s Bratem Lu jako tvůrce prvního jeskynního útočiště, zdědil po svém vzdáleném předkovi odvážný, pronikavý rozum, jemuž byly všechny zákazy cizí.
Byl to mladý Mařan s hezkým, klidným obličejem, rovnou bradou a kudrnatými vlasy. Neuznával v životě žádné překážky. Studoval dychtivě a často uváděl učitele svými otázkami do rozpaků. Připadalo mu totiž, že písemné památky, které dosud přečetl, utajují cosi nesmírně důležitého o původu Mařanů.
Často bloudíval po pouštích Maru. Musel si vždy obléknout skafandr, bez něhož Mařané nemohli na povrchu planety dýchat. Hledal v horských výběžcích vhodnou jeskyni, která by mu sloužila jako laboratoř. Už si v duchu představoval, jak v ní provádí odvážné pokusy s hmotou.
Zatím však neměl přístroje ani jeskyni.
Prvobytné Mařany potkalo kdysi štěstí, když v horách narazili na rozvětvenou síť jeskyň s protékající podzemní řekou, kterou nazvali Řekou Života. Předkové Tomeho Polara přišli patrně ze vzdálené oblasti Maru, kde dřív panovaly jiné životní podmínky — dýchat se tam asi dalo přímo z atmosféry a řeky tekly po povrchu planety. Proto se také v legendách mluvilo o neuvěřitelně rozlehlých vodních plochách.
Přitom tady v podzemním městě byla každá kapka Řeky Života nesmírnou vzácností.
Jednou však Tome Polar přece jen objevil šikovnou malou jeskyni s úzkým vchodem a celý rozradostněný nálezem zamířil k oáze kulturních rostlin zavlažovaných vodou podzemní řeky — věděl, že tam najde nejkrásnější Mařanku ze všech, co na planetě žijí. Ena Fae mu alespoň nejkrásnější připadala.
Tome věděl ze starých pověstí, že u pólů je voda údajně i na povrchu a při nízké teplotě tam houstne v tuhý příkrov. Občas prý tento příkrov pod paprsky nebeského tělesa roztává. Krásná pohádka! Kdyby se potvrdila, mohli by Mařané v budoucnu svádět tající vodu od pólů ke svým oázám. Ale pokud tahle pohádková zásoba tuhé vody na Maru vůbec někde existuje, pak rozhodně příliš daleko od podzemního města.
Ena byla jedinou bytostí, které se Tome mohl se svými tužbami svěřit. A rozhodl se, že to učiní právě dnes. Společně s ní začne výzkumy v nové jeskyni a položí základ k nové éře civilizace na Maru.
Historie lásky Tomeho a Eny byla dojemně prostá. Seznámili se náhodou při oslavě konce studia. Mládež tehdy tančila v podzemním sloupovém sále zdobeném přírodními krápníky a pro legraci si navlékla neprůhledné skafandry, aby se partneři nemohli poznat. Tomeho zaujala jeho společnice lehkostí

pohybů a melodičností tlumeného hlasu natolik, že k ní zahořel láskou. A když pak sňala skafandr, užasl Tome, že je navíc nevídaně krásná. Není divu, měla hodně rysů zděděných po prapraprababičce Ale Veg, o níž však Tome ani sama Ena neměli tušení.
V podzemním městě byl jeden jediný pomník — pomník Velkého Stařešiny Uma Sata. Byl vytvořen z krápníkového stalagmitu. Starci splýval na hruď kamenný plnovous, pronikavé oči se mu záhadně propalovaly z hlubokých očních důlků.
V průběhu let se na kamenné soše objevil nový povlak nateklé hmoty, který jako by zahladil (stejně jako v paměti) ostré rysy někdejšího dávného Mařana, který si říkal Faeňan.
Pomník Velkého Stařešiny stál v Jeskyni Mladých. U něho se podle tradice skládaly sliby věrnosti v lásce a dvojice budoucích manželů si tu vybíraly práci, které se později budou věnovat. Na Maru si mladí ukládali manželská pouta sami, protože podle jejich přesvědčení se sňatek nikoho jiného netýká, jen jich dvou.
„Eno," řekl Tome, „chci, abys mi byla věrnou pomocnicí ve vědeckých výzkumech, které budu provádět v naší jeskynní laboratoři."
„V jaké jeskyni?" podivila se Ena. „My dostaneme nějaký malý sál?"
„Ne, našel jsem si jeskyni v horách. Pokusy, které budeme provádět, jsou nebezpečné. Nikdo mi nevěří, ale já mám tušení, že hmota je schopna rozpadat se na ještě menší částice, než ony takzvané nedělitelné, z nichž se hmota skládá."
„Poslouchej, co ti řeknu jako Mařanka," řekla Ena vážně a rázem zpřísněla. „My, které v sobě nosíme nové generace Mařanů, chráníme odkaz Velkého Stařešiny, u jehož pomníku teď stojíme."
„Velký Stařešina nám odkázal velikou sílu vědění. Nebo ještě něco?"
„Pojď za mnou!" nařídila Ena.
Tome ji poslušně následoval. Sešli klikatou chodbou o poschodí níž, přímo pod síň, v níž stála socha Velkého Stařešiny. Vypadalo to, jako by právě sem dolů ukazovala Stařešinova ruka vytvořená z dlouhého stalaktitu prorůstajícího stropem.
„Vidíš, kam stařešina ukazuje rukou? Tamhle dolů, kde je deska s nápisem... Čti," nařídila Ena.
„Nikdy se nesmějí Mařané, potomci Faeňanů," začal číst Tome a stále více žasl, „dotýkat těch oblastí vědění, které způsobily zánik nádherné Faeny. Nikdy se nesmějí snažit zjistit, z čeho se skládá hmota. V tomto zákazu je záruka života budoucích generací, které je nutno ochránit před hořem z vědění."
Tome se obrátil na Enu:
„Hloupá pověra! Jak mohli tohohle starce nazvat velkým? Proč by se nesměla zkoumat struktura hmoty? Rozhodující přece musí být, kdo má vědění ve svých rukou."
„Znám příliš málo, než abych se s tebou přela," řekla Ena, „ale to, co dnes vědí moudří, se zítra může stát majetkem všech ostatních. Proto bylo dodržování Stařešinových zákazů svěřeno Mařankám. Tato povinnost je pro nás ze všeho nejsvětější."
„Jak — nejsvětější? Přednější než láska?"
„Ano," řekla Ena a sklopila oči. „Přednější než láska."
„Nepoznávám tě," řekl Tome nafoukaně. „Nepředpokládal jsem, že tvoje láska ke mně je tak slabá, že zhasne při prvním záblesku pověrčivosti."
Tome netušil, že v osobě jeho vyvolené teď promlouvá několik generací Faeňanek přenášejících z pokolení na pokolení pudovou starost o potomstvo. Snad strašná katastrofa Faeny probudila v ženách, které ztratily domov a přistály na povrchu Maru, nějaký nový rys, díky jemuž se mohl život Mařanů udržet.
Eně bylo jasné, že tvrdohlavého Tomeho nepřesvědčí. Přesto usedla vedle něho na kámen poblíž desky s nápisem a tichým, smutným hlasem mu vyprávěla všechno, co věděla od matky o zkáze Faeny.
Tome odmítl tyhle hloupé pohádky poslouchat, usoudil, že ho Ena nemiluje, a odešel z krápníkových jeskyní sám.
Rozejít se takhle ukvapeně s Enou bylo ovšem mnohem snazší, než potom bez ní žít. Podzemní město nemělo tolik obyvatel, aby se mezi nimi Ena ztratila, a tak se s Tomem i nadále každou chvíli potkávali a Tome při každém setkání trpěl. Brzy si uvědomil, že bez Eny nemůže žít.
V té době se mu také rozplynul dávný sen, že si zřídí laboratoř ve vzdálené jeskyni. Sám neměl na její

zařízení dost sil a Mařané, na něž se obracel s prosbou o pomoc, odmítali a odvolávali se na to, že jejich manželky jsou proti tomu.
Civilizace na Maru se rozvíjela svérázně. Mařané nemuseli žádné síly věnovat boji s představiteli fauny, protože atmosféra planety byla pro vývoj jiných živočišných druhů nepříznivá, a tak bojovali pouze s drsnou přírodou. Žít se dalo jedině ve skrýších s umělým vzduchem, na povrch planety se dalo vycházet výhradně ve skafandrech. Rostliny se v oázách dobře ujímaly, ale potřebovaly umělé zavlažování. I ošetřování vegetace se muselo provádět ve skafandrech. Boj rozumných bytostí mezi sebou zůstal jen v paměti dávných pokolení a připomínal se pouze v oné zděděné posvátné povinnosti Mařanek.
Bylo to těžké období života a první, kdo učinil krok ke smíření, byla Ena. Pozvala Tomeho Polara do Jeskyně Mladých. Dobře věděla, že se mu nepodařilo zařídit si jeskynní laboratoř a vyrobit si potřebné přístroje. A protože měla dobře promyšlený plán, přinesla na schůzku jeden kvítek, který sama v oáze vypěstovala.
„Řekni mi upřímně — není v této chvíli důležitější věnovat všechny síly Mařanů zápasu o vodu?“ spustila a prsty si pohrávala s okvětními lístky. „Přála bych si, aby můj Tome,“ ano, řekla můj Tome a jemu se sladce sevřelo srdce, „aby můj Tome dokázal položit základ velikému budoucímu dílu — vytvořit umělou podzemní řeku, která by do našich oáz přivedla tající vodu z pólů. Není to snad důležitější než hledat podmínky rozpadu hmoty, což Velký Stařešina zakázal? Listy, květy, plody, to je to pravé!“
Tome byl chápavý. Stačil náznak, aby si v plné šíři představil grandiózní stavby budoucího zavlažovacího systému, právě tak pohádkového, jak pohádkové mu připadají ztuhlé vodní příkrovy na pólech. Ale moc si přál, aby Enu znovu získal.
„Vzdávám se,“ řekl a vzal si od ní kvítek. „Raději se vypravím k pólům hledat tající vodu, než abych tě ztratil.“
Tak se spojili Tome a Ena, tak překonali překážku, která mezi nimi vyvstala, tak byla znovu zatlačena do pozadí myšlenka na rozpad hmoty, která se mezi Mařany znenadání vynořila. A tak byl dodržen odkaz Velkého Stařešiny...

Na Fobu bojovali o moc Vlasta Sirus a Mrak Luton. Zápas skončil vítězstvím nesmiřitelné Faeňanky, protože Mrak Luton, jehož promyšleně dohnala k srdečnímu záchvatu, skonal.
Brzy nato se plodem, který Vlasta s neobyčejnou pečlivostí vypěstovala ve skleníku, neopatrně otrávila Nega Luton, která se moci po mužovi nechtěla vzdát dobrovolně.
Manželé Sirusovi, původní obyvatelé základny Fobo, na ní potom ještě mnoho cyklů žili společně, protivní jeden druhému až k smrti.
Když se Blah Sirus v pokročilém věku roznemohl, Vlasta, „aby zmírnila jeho utrpení“, přiškrtila přívod kyslíku do jeho kajuty a potom „ze soucitu“ uzavřela kohoutek úplně.
Vlasta Sirus pak pokračovala v psaní manželových memoárů a zoufalá z toho, že vedle sebe nemá nikoho, komu by mohla rozkazovat, spáchala sebevraždu — bez skafandru se vrhla do kosmického prostoru. Její zmrzlá mrtvola, uchovaná absolutním mrazem meziplanetárního prostoru, se stala věčným satelitem stanice Foba a byla objevena teprve po více než miliónu pozemských let.

Epilog - Mluvící zvíře

Ó, předkové, předkové! Kdo jste?
Tony Fae, mařanský básník,
rané období

Av ještě nedosáhl zralého věku, a tak stále nosil zkrácené otcovo jméno, zatímco jeho mladšímu bratříčkovi říkali Avik.
Pro otce bylo stále obtížnější uživit lovem rozrůstající se rodinu, a tak byl rád, že má v synovi zdatného pomocníka. Av velmi dobře střílel z luku, sám si vyrobil ostrý kamenný nůž, který nebyl o nic horší než otcův kovový. Hbitě se oháněl kopím s ostrým kamenným hrotem. I ten si udělal sám. Navíc měl na výměnu kovový hrot se stříbřitým ostřím a hnědými chloupky. Neměl potuchy, odkud otec takový

prapodivný hrot má, ale uchovával si ho pro nejobtížnější souboje, kdy je třeba přesným úderem srazit nebezpečného nepřítele. Matka mu tyto zápasy v lesích rozmlouvala a neustále trnula hrůzou, že se při nich synovi něco stane.
Jednou se na Ava vrhl ze stromu obrovský plaz s dlouhým silným tělem. Obtočil mladíka několikrát kolem dokola a sevřel ve smrtelném objetí. Av lovil sám, daleko od otce, nemělo smysl křičet. Ostatně ani by to nešlo, Av se nedokázal ani nadechnout.
Celý zápas se odehrával za naprostého mlčení. Av si uvědomoval, že přichází jeho konec. Nejednou z houštiny sledoval, jak tento had škrtí svou kořist. Ještě nikdo se z jeho sevření nevyprostil živ.
Had chvílemi povoloval tlak, aby protivníka oklamal. Oběť se v takových okamžicích podvědomě uvolňuje a útočník ji může s novou silou zmáčknout. Av si uvědomil, že jedinou jeho nadějí je onen náhradní hrot s chloupky, který měl uschovaný v tlamě skvrnitého dravce, jehož kožešinu nosil přehozenou přes ramena místo obleku. Využil příležitosti, kdy se volným zápěstím mohl k hrotu dostat, opatrně ho vzal do ruky a vbodl hadovi do těla.
Ve stejném okamžiku se had zřejmě rozhodl, že už souboj ukončí. Sevřel svého zajatce s takovou silou, že Av ztratil vědomí.
Když se znovu probral, uvědomil si, že je stále ještě sevřen dlouhým pevným tělem, ale že už ho toto tělo křečovitě nesvírá jako při zápase. Bylo mrtvé. Av zhluboka vydechl, uvolnil svaly, aby byl co nejtenčí, a pomalu se vysoukal z nehybné spirály hadího těla. Na památku tohoto vítězného zápasu dostal pak při dosažení plnoletosti jméno Had.
Ale k tomu došlo až mnohem později. Zatím ještě byl Av malým chlapcem, odvážným, obratným a zvídavým, který nikdy nezabíjel, nebylo-li toho nutně zapotřebí.
Jednou pozoroval z větví stromu, jak si před svým doupětem hraje několik mláďat čtyřnohých zvířat, která sice neuměla lézt po stromech a nenapadala ostatní obyvatele lesa, ale v případě potřeby se ve smečce obořila i na mnohem většího nepřítele.
Ava napadlo, že by nebylo zlé si zvířata ochočit.
Otec přece vyprávěl o ochočených ještěrkách na Faeně, na planetě, která měla v chlapcových představách podobu jakési vzdálené pohádkové země, odkud jeho rodiče přiletěli jako ptáci.
Av si vyhlédl jedno štěně, vrhl se z větve dolů stejně hbitě jako had, popadl zvíře do náručí a utíkal domů. Doma zvířátko nakrmil a začal ho ochočovat. Matka Mada nad tím kroutila hlavou, mladší bratři a sestřičky byli samozřejmě nadšeni.
Av dal svému budoucímu čtyřnohému loveckému pomocníkovi jméno Ding.
Krátce poté, co byl Av při domácí slavnosti na paměť vítězství nad velkým plazem přejmenován na Hada, došlo k neštěstí.
Had naléhal na matku, aby s ním pustila na lov malého Avika. Je přece nejvyšší čas, musí už se taky něčemu přiučit a být konečně při lovu něco platný. Ding měl jít pochopitelně taky. Měl bezvadný čich a cítil kořist vždycky mnohem dřív, než ji Had vůbec postřehl.
Mladší bratr jásal radostí — matka ho pustila.
Z lovu se Had vrátil sám.
Mada si rvala vlasy a zoufale vykřikovala:
„Tys ho zabil, ty jsi zabil mého Avika!“
Had při těch slovech zbledl. Byla to nespravedlnost. Měl sice na tom, co se zběhlo, část viny, ale obviňovat ho z takového zločinu, to byla krutá křivda.
Co se vlastně stalo?
Bratři kráčeli lesem. Ding běžel před nimi. Najednou se zastavil a zavrčel. Srst se mu zježila.
V tu chvíli se na něj shora svalilo obrovské tělo. Had si vzpomněl na otcovo vyprávění, jak jednou Ava, když byl maličký, odnesli faenovití. Teď se zvíře, podobné těm, které otec líčil, zmocnilo Dinga a utíkalo s ním pryč.
Had se rozezlil, zapomněl na všecko na světě, i na malého bratra, a pustil se do pronásledování lupiče. Dostihl ho pod jedním rozložitým stromem, kde se opovážlivec usadil, protože se cítil v naprostém bezpečí, a požíral nebohého Dinga.
Hada se zmocnil ukrutný vztek. Vrhl se na zvíře a povalil je na zem. Ukázalo se, že tohle zvíře není

zdaleka tak velké, jak se v první chvíli zdálo, a navíc Had ovládal některé chvaty, kterým ho naučil otec. Lupič byl v několika okamžicích přemožen a ležel bezmocně vedle zbytků mrtvého Dinga. Had se užuž chystal nepřítele dorazit, ale ten se najednou ozval:
„Copak rrozumné bytosti zabíjejí ležícího?“
Had zděšeně uskočil a vypravil ze sebe:
„Kdo jsi, ty mluvící zvíře?“
„Jsem rrozumný mezi zemšťany.“
Živočich mluvil Hadovým mateřským jazykem Faeňanů, ale každou hlásku „r“ vyslovoval nezvykle rachotivě. Nicméně mluvil.
Překvapený Had pustil mluvící zvíře a chtěl se ho zeptat, odkud je a kdo ho naučil jazyku Faeňanů. Jenže chlupatý živočich, který se prohlásil za rozumného a který uměl mluvit, byl navíc ještě lstivý. Jakmile ho Had pustil ze sevření, vztyčil se na zadní, vyskočil a chytil se spodní větve stromu. V nejbližším okamžiku zmizel v hustém listí.
Had se chtěl nejdřív pustit za ním, ale v tu chvíli si vzpomněl na Avika. Co je s ním? Rozběhl se zpátky. Jakmile se vrátil na místo, kde byl unesen ubohý Ding, poznal zkušeným okem lovce, co se tu odehrálo. Avik se zřejmě choval jako opravdový Faeňan, třebaže to byl ještě malý chlapec. Podle stop boje se bránil zuby nehty. Útočníků však bylo mnoho, a tak ho přemohli. Had objevil i cestu, kudy ho odnesli. Pustil se za nimi a dlouho únosce svého bratra pronásledoval, ale nakonec se přesvědčil, že mají příliš velký náskok, takže je stejně nedožene.
Zdrcený vrátil se Had toho dne domů — a musel vyslechnout obvinění zoufalé matky, že zabil Avika. V Hadovi se vzbouřila hrdá krev, kterou měl nejen po matce, ale i po dědovi diktátorovi. Uražen nespravedlivým obviněním se rozhodl, že se uchýlí do jeskyň a bude od této chvíle žít samostatně.
A svůj úmysl provedl.
Mada měla oči plné slzí a sledovala všechno kolem jen jako ve snu. Ani si v tu chvíli v plném rozsahu neuvědomovala, že ji postihuje další krutá ztráta. Za jejím oblíbeným prvorozeným vklouzla totiž do houšti stromů i postavička nejstarší dcery Ma. Zbožňovala svého bratra tolik, že ani na okamžik nezaváhala a vydala se za ním.
Než se večer vrátil Ave z lovu, Mada se poněkud uklidnila a vyložila mu, jak došlo k záhubě Avika i k odchodu obou nejstarších dětí z domova.
„To mluvící zvíře mi dělá starosti,“ řekl Ave po chvíli strnulého zamyšlení.
„Právě na ně nejvíc spoléhám,“ namítla Mada. „Podle toho, co říkal Had, mluví přesně tak rachotivě, jako kdysi náš přítel Hor Zem.“
„Z toho mám obavy.“
„A já zase z toho mám radost. Smysl pro vděčnost přece nebyl cizí ani samici Dziň. Mluvící zvíře, ať je to kdokoli, může našeho Avika zachránit.“
„Nejspíš to bude některý z žáků Hora Zema.“
„Ale proč se vrátili? Třeba už Hor Zem nežije... Buď by je sem vůbec nepustil, nebo by se přišel na nás podívat.“
„Kdopak ví, co se za ta dlouhá léta s naším přítelem stalo,“ povzdychl si Ave Mar.
„Třeba potřebují nového vůdce a přišli si pro Faeňana,“ nadhodila Mada.
„Najdu našeho Hada a společně s ním vyhledám nový tábor faenovitých. Možná se potkáme s Horem Zemem nebo dokonce s naším Avikem. V krajním případě chytíme některé z mluvících zvířat a vyptáme se ho.“
Tento plán se však nepodařilo uskutečnit. Had a Ma nejspíš odešli někam hodně daleko. V okolních jeskyních nebyli k nalezení. Snad někde daleko, v jiném lese, založili nový tábor potomků Faeňanů na Země.
Ani o Avikovi se už Ave a Mada nic nedověděli.
Život jejich rodiny pokračoval. Jakoby náhradou za ztrátu Avika a odchod nejstarších dětí se Madě narodila dvojčata, chlapec a holčička, a starost o ně matku zcela pohltila.
I jinak bylo práce nad hlavu. Mada vařila jídlo pro celou rodinu, s mladšími dcerami vydělávala kožešiny, aby z nich za pomoci zvířecích šlach ušila primitivní obleky a obuv jak pro děti, tak pro sebe a Aveho.

Bylo třeba sbírat zdejší léčivé byliny, v nichž už se Mada dost vyznala, vždyť kdysi byla Dárkyní Zdraví. Teď léčila všechny členy své rozvětvené rodiny.
Vždycky na sklonku dne naplněného prací, kdy se rozestřel soumrak, udržovala Mada oheň v krbu, drtila kamennou paličkou nasbírané zrní v kamenném moždíři a vyprávěla dětem pohádky.
Nic si nemusela vymýšlet, stačilo, aby vzpomínala na svůj život na Faeně. Pro malé zemšťany žijící v neproniknutelném pralese znělo vyprávění o domech dosahujících k oblakům, o pohyblivých místnostech vznášejících se ve vzduchu jako ptáci či o řízené hvězdě, na níž rodiče přiletěli na Zemu, jako podivuhodná, neuvěřitelná pohádka.
Těmto pohádkám o nenávratně zmizelé minulosti naslouchal v dřímotě i Ave Mar ležící vyčerpaně na loži. Poslouchal a těžko by dokázal říct, zda se mu zdají fantastické sny, nebo zda si při slovech prošedivělé, ale stále ještě krásné Mady připomíná dávno zapomenuté obrazy.
Rovnoměrně plynul milovaný hlas a první Faeňan na Země se zamýšlel nad tím, co tady čeká jeho děti a vnuky...
Vrátí se sem faenovití? Je možné, aby mluvící zvíře, které Had pustil na svobodu, z vděčnosti nejen zachránilo Avika, ale odvedlo odtud faenovité, jako to kdysi učinil Hor Zem? Nebo už nežije Hor Zem ani Avik a válka s faenovitými propukne nanovo? A kdo z toho boje vyjde vítězně? Kdo osídlí planetu rozumnou rasou — potomci Faeňanů nebo potomci faenovitých? V průběhu svého vývoje se patrně budou stále víc podobat dnešním Faeňanům. Nebo se zákon vývoje všeho živého musí chápat šířeji, než se myslelo na Faeně? Rozšířit jeho platnost z jedné planety na všechny obydlené světy! Všude se mohou objevit rozumné bytosti a mohou se stěhovat na takové planety, kde se rozumní ještě nestačili objevit. Pustí se tam do boje s méně vyvinutými. Není snad v tomhle smysl onoho univerzálního zákona boje o existenci, v níž musí převládat Rozum?
Ave se rozhodl, že historii své rodiny vyteše do skály v horách, kam chodíval na lov. Někdy v budoucnu si jeho potomci tento nápis přečtou.
Ale jak budou vypadat? Komu budou podobní?

KNIHA DRUHÁ
SYNOVÉ SLUNCE

Není nic vznešenějšího a krásnějšího
než poskytovat štěstí mnoha lidem.
Ludwig van Beethoven

ČÁST PRVNÍ
MISE ROZUMU

Strom Života
rozpíná větve štěstí
do květů lásky obalen.
Má však i kořeny,
bez nichž květ vadne a zmírají větve.
Snít o lásce a štěstí právo je tvé.
Štěstí a lásky není nikdy dost.
Jen nezapomeň, žes byl stvořený
k vyššímu cíli
a že v každé chvíli
kořenem života je POVINNOST.
Tony Fae, první mařanský básník
(rané údobí tvorby)

Kapitola první - Srdce Nebes

Hvězdy byly tak jasné, že vypadaly docela blizoučko. Zejména nejjasnější z nich, Večernice. Ta jediná ze všech nočních nebeských těles vrhá dokonce stín. Při důkladném zahlédění lze rozeznat nejen prosté jiskření drahokamu v klobouku boha Noci, ale i planoucí drobný kotouček — jeho oko. Občas se zužuje a zakulacuje se jako břit nože na řezání sladkých stébel. Vidět to však je dáno pouze bystrozrakým žrecům hvězdopravcům.
Nejvyšší z nich zvaný Toltecoatl (Hadovec) vystupoval za určitých nocí, jen jemu známých, na vrcholek pyramidy tyčící se nad městem Tollanem. A přebýval tam tváří v tvář s hvězdami, z jejichž postavení uměl vyčíst budoucnost, výsledky válek, slávu či pád vůdců.
Nejvyšší žrec nosil složitý účes, který vzbuzoval hrůzu — jeho vlasy slepené krví obětí byly stočeny do tvaru hada, jehož jméno nosil. Velký skobovitý nos mu přečníval přes ohrnutý horní ret. Oči mu zlostně svítily.
Panovník města Tollanu Mixcoatl* (Oblačný Had) měl sedm synů. Nejmladší z nich, který se jmenoval Topiltzin, si nemohl činit nároky na následnictví. Jeho matkou byla totiž vedlejší vládcova žena, navíc jeho vlasy nebyly černé, jak se patří na vůdce, nýbrž světlé. Kromě toho mu jako levobočkovi byla ponechána lebka v původním tvaru. Ostatním se hned po narození stlačovala hlava zvláštními destičkami, aby nabyla podlouhlého tvaru.
Zdálo by se tedy, že bude považován za ošklivého. Mladá dívka Xochiquetzal (Barevné Péro) však byla jiného názoru.
Byla tajnou dcerou nejvyššího žrece. Temně ohnivé oči, namodrale černé lesklé vlasy, pravá krasavice své rasy.
Za oné hvězdné noci, kdy její otec hleděl na hvězdy a z nebe, tehdy ještě bez Měsíce, četl budoucnost, našli Xochiquetzal a Topiltzin pod týmiž hvězdami své štěstí.
Pro Topiltzina neexistovala v Tollanu dívka, po které by toužil víc. Oba milenci si slíbili věčnou lásku a věřili, že se nenajde jediná překážka, která by mohla zmařit jejich sňatek a trvalé štěstí. Ale té noci...
Hadovec se považoval za znalce hvězd, a zejména jedné — zvěstovatelky lidských neštěstí, kterou žreci nazývali Srdce Nebes.
Tato hvězda se jednou za sedm let měnila z bledé hvězdičky v oslnivě zářící nebeské těleso, které svým jasem zastiňovalo i Večernici. Její hrozivý blyštivý kotouč věstil blízký úder Srdce Nebes, úder, který otřese Zemí a přinese lidem strašlivé trápení.
Nejvyšší žrec už z pohledu na Srdce Nebes několikrát předpověděl zemětřesení, záplavy a hlad. A pokaždé, když se Hadovcovo proroctví splnilo, posílila se jeho moc nad lidmi.
Nyní se tedy Srdce Nebes znovu zlověstně rozhořívá. Blíží se dny Velikých obětí, které by měly zmírnit hněv boha Nebes.
Hadovec nečekal na svítání, sestoupil po vysokých stupních pyramidy a zamířil do panovníkova paláce. Oblačný Had neměl z jeho návštěvy žádnou radost, ale diplomatická povinnost mu velela vstoupit ve slavnostním oděvu do sálu ozářeného pochodněmi a vystlaného koberci z ptačího peří. Usedl do žlutého kovového křesla, jehož materiál na rozdíl od kamene nikdy neztrácel lesk, právě tak jako panovníkova sláva.
Tak nějak to při svém vstupu řekl Hadovec, aby vladaři zalichotil.
„Jistě jsi, žreci, nepřišel kvůli tomu, abys mi řekl toto, když jsi přitom zapomněl na odpočinek, tvému neduživému tělu tolik potřebný.“
„Ó, vladaři smrtelníků, před nímž se třesou všechna barbarská plemena, ohrožující Tollan od severu i jihu! Nastal den Velkého Proroctví. Nehodný žrec vyčetl z hvězd blízkou budoucnost. A je strašná!“
„Velcí lovci se nelekají syčení hada,“ usmál se vladař.
„Hrozba nepochází od Hadovce, nýbrž od Srdce Nebes. Blíží se jeho strašlivý úder, pod nímž se zachvěje celý svět. Je těžké obměkčit bohy.“
„Čeho tedy žádá nenasytný žrec, jehož vlasy nasákly a zkameněly krví lidí?“ vybuchl panovník. „Zase válku?“

„Pouze prozíravý panovník mohl okamžitě uhodnout pravdu! Je třeba války. Nechť zaburácejí bojové bubny a Oblačný Had nechť se vrátí s houfem svázaných otroků.“
„Stáří a strach připravily žrece o rozum. Oblačný Had nehodlá věřit prázdným tlachům. Panovník smrtelníků tu vystavěl město paláců a chrámů s ulicemi rovnými jako paprsky slunce. Nepovede na smrt své vojáky, protože by rozhněval smířené kmeny, žijící s námi v míru, vyvolal by jejich odvetný úder a velkolepý Tollan by podlehl zkáze.“
„Oblačný Had bude litovat, třebaže je na zemi roven bohům,“ procedil nejvyšší žrec a vyšel pozpátku ze síně.
Příští den byl jasný a slunečný. Lidé se shromažďovali na hlavním náměstí Tollanu u podnoží pyramidy, na níž stál chrám boha Nebes. Trubači oznámili, že nejvyšší žrec sdělí lidu truchlivé proroctví.
Topiltzina, bydlícího v jedné ze zadních komnat paláce, probudil křik na náměstí. Rychle se oblékl a dokonce bez obvyklé čelenky z černých per, zakrývající jeho blonďatou hlavu, vyšel na náměstí.
Dav svého oblíbence přivítal bouřlivě. Topiltzin byl idolem všech, kdo propadl kouzlu posvátné hry s míčem. Nestal se slavným bojovníkem, protože jeho otec už dávno nevedl války, ale při rituálních hrách s míčem si svou mimořádnou houževnatostí, silou a přesností vysloužil slávu nejlepšího hráče. Už dávno by se byl stal vůdcem hráčského oddílu, kdyby nebyl panovníkovým synem. Mladík z tak vysokého rodu nesměl riskovat své srdce, jímž vždy platili za prohru vůdcové poražených mužstev.
Xochiquetzal toho rána také zaspala, i ji probudil hluk na náměstí. Přiběhla k paláci, spatřila Topiltzina a začala se k němu prodírat. Pak se vzali za ruce a společně došli k úpatí pyramidy, aby lépe slyšeli slova proroctví.
Na vrcholku pyramidy se objevil nejvyšší žrec. Zdola to působilo, jako by Hadovcův hlas přicházel přímo z nebes:
„Běda obyvatelům Tollanu, běda! Blíží se veliké neštěstí. Nechť zachrání se bývalí oblíbenci bohů útěkem od jícnů kouřících hor, které vychrlí ohnivé záplavy, nechť zachrání se útěkem od řek, jež vylijí se z břehů, nechť zapláčí oráči polí, jež nebude čím zavlažit. Nebude více blahodárných válek, které obyvatelům Tollanu přinášely bohatství a přiváděly k obětním kamenům zajatce, jejichž horká srdce by obměkčila bohy. Nyní je všechno jinak. Běda obyvatelům Tollanu, běda!“
Shromážděným davem proběhlo zasténání. Do vzduchu se vzepjal les vztažených rukou a zakolébal se jako třtina ve větru.
Nejvyšší žrec pokračoval:
„Prosil jsem boha Nebes, aby se nad obyvateli Tollanu slitoval, slíbil jsem mu bohatou oběť lidských srdcí. Ale jak může obyčejný žrec splnit toto přání? Slavní bojovníci nyní sladce odpočívají na kobercích z ptačího peří, popíjejí omamné nápoje a oddávají se nicnedělání. Proto vyzývám desetkrát dvacet jinochů, aby dobrovolně obětovali svá srdce bohu Nebes a tím zachránili svůj lid před velikým neštěstím. Nechť stateční mladíci hned teď vystoupí na první stupeň pyramidy a zítra o polednách, až slunce nahlédne posvátným otvorem ve střeše chrámu, vystoupí jeden po druhém na obětní kámen a z něho přímo na nebesa.“
Davem znovu proběhlo zasténání.
Oba mladí lidé si vyměnili pohledy a mladík zašeptal:
„Jak dlouho bude ještě existovat tenhle hanebný zvyk, jaký se nevyskytuje ani mezi nejkrutějšími šelmami?“
Oba se pak zahleděli na první stupeň pyramidy, kam mělo vstoupit dvě stě silných a krásných jinochů.
Hleděl na něj shora i nejvyšší žrec, pohrdlivě se usmíval a po chvíli zahlaholil:
„Pokorný zastánce smrtelných to věděl! Lidé neodevzdávají svá srdce sami, ale podle volby bohů. Hadovec se dotázal bohů a dostal odpověď. Radujte se! Dvě stě mladých srdcí může být na jiskřivém podnosu nahrazeno jedním jediným srdcem, bude-li patřit nejkrásnějšímu, nejsilnějšímu a nejproslulejšímu mladíku z Tollanu.“
Topiltzin cítil, jak se dívčina ruka zachvěla.
„Zastánce obyvatel Tollanu se zeptal bohů, kdo by pro ně byl nejvhodnější,“ hřímal dál žrec. „A bohové odpověděli: ten, kdo je ve městě nejoblíbenější, kdo dokázal sílu a obratnost i v době válek, kdo je rodem nejblíž nejmocnějšímu člověku Tollanu.“

Dav zasténal potřetí.
„Nejšťastnějším ze smrtelníků byl určen Topiltzin," burácel žrec. „Vybrali si ho bohové. Jedině jeho srdce může nahradit desetkrát dvacet srdcí jeho vrstevníků!"
Topiltzin a Xochiquetzal vycítili, jak se od nich dav odtáhl. Najednou stáli sami dva před hrozivou kamennou stavbou. Žrecové celí v černém už chvátali k Topiltzinovi.
Až do zítřejšího poledne bude prvním mužem v Tollanu. Nejvyšší žrec i panovník mu budou poníženě posluhovat při večerním hodokvasu uspořádaném na jeho počest. Bude oblečen do nejnádhernějších obleků, před ním budou tančit nejlepší tanečníci, nejkrásnější dívky budou připraveny stát se jeho milenkami.
Xochiquetzal v hrůze hleděla na Topiltzina. Stál nehybně jako socha, strnulý a bledý.
Žrecové v černých řízách odstrčili Xochiquetzal od Topiltzina a nasadili mu na hlavu nádhernou čelenku ze vzácných per. Uctivě, ale pevně vzali vyvolence bohů v podpaží a odvedli ho uličkou mezi lidmi, kteří leželi tváří k zemi.
Dívka se rozběhla do paláce za panovníkem. Ten už všechno věděl, ale z jeho zachmuřené tváře se nedalo nic vyčíst. Život jednoho člověka (i když to byl jeho syn) znamenal v boji proti žrecům velmi málo.
„Nechť dívka nehořekuje," řekl Oblačný Had. „Panovník smrtelníků slibuje, že se stane ženou jeho syna... Šestého," dodal panovník. „Běda nejvyššímu žrecovi, nesplní-li se jeho předpovědi."
Zdrcená dívka utíkala k pyramidě, aby se dostala ke svému otci. Ženám však bylo zakázáno stoupat po kamenných stupních, a tak ji žrecové nikam nepustili. Celou noc tedy prostála pod pyramidou. S hrůzou si představovala, že v čele hodujících sedí její Topiltzin a že ho právě v těchto chvílích laskají nejkrásnější dívky z Tollanu. Nešťastnou Xochiquetzal trápilo hoře i žárlivost současně. Hrdost jí nedovolila jít a stát se milenkou vyvolence bohů. Ale nikdo jí nemůže zabránit vstoupit spolu s ním na obětní kámen!
Když se nazítří shromáždili lidé při úpatí pyramidy, významně po sobě pokukovali a ukazovali si na dívku. Nevěděla, že její krásné namodrale černé vlasy přes noc zcela zbělely. O to víc vynikala krása její tváře. Sám nejvyšší žrec, když viděl, co se stalo s jeho dcerou, vyhlásil, že bůh Nebes ji obdařil stříbrem svých hvězd a tím odmítl její přání přinést svůj život v oběť společně s Topiltzinem. Krutý Hadovec přece jen svou dceru miloval.
Slunce se neodvratně blížilo na obloze k bodu, který znamenal pro Topiltzina konec. Žrecové v černých oblecích vedli jinocha k pyramidě a popoháněli ho. Topiltzin už neměl na sobě přepychový oblek, byl vysvlečený a natřený blankytnou barvou. Kráčel s hlavou hrdě vztyčenou mezi davem, který v něm ještě včera spatřoval svůj milovaný idol, a dnes ho pokorně vydal žrecům.
Když spatřil svou milou s bílými vlasy, překvapeně na ni upřel pohled a zpomalil krok. Ale žrecové ho hned hrubým postrkem hnali dál.
Dívka naštěstí neviděla, jak Topiltzina dovedli k obětnímu kameni a povalili ho na něj. Čtyři žrecové mu sevřeli ruce a nohy a stáhli je dolů. Mladíkova blonďatá hlava se zvrátila, široká hruď se vzedmula.
Pro nejvyššího žrece nebylo většího potěšení, než rozříznout ostrou dýkou napjatou kůži, vnořit ruku do rány, vytrhnout bušící srdce a zvednout vysoko nad hlavu. Pak je se šťastným chraptivým výkřikem odhodil na připravený zlatý podnos.
Žrecové chvatně shodili blankytné tělo z příkrého svahu pyramidy. S tlumeným úderem dopadlo na vydlážděné prostranství. Dav zděšeně ucouvl, ale hned neznámo odkud vyběhli žrecové v černých oděvech, popadli tělo a zatáhli je do nitra pyramidy.

Kapitola druhá - Nebeská Poutnice

Já, Inka Tichý, později také nazývaný Quetzalcoatl Kon-Tiki, jsem zařadil vyprávění o Topiltzinovi před svoje vyprávění o Misi Rozumu proto, že osud a dokonce i jméno nešťastného jinocha se podivně propojily s mým vlastním životem od doby, kdy se k Maru začalo přibližovat kosmické těleso, které žrecové v Tollanu nazývali Srdcem Nebes a kterému hvězdoznalci na Maru dali jméno Lu.
Společně s naším učitelem, velkým hvězdoznalcem Vokarem Mistrem, moudrým, ale svárlivým Mařanem, nesnášejícím cizí názory, a mým přítelem Notarem Kri, nejkrásnějším a nejchytřejším

mladíkem na Maru, kterého všichni nazývali jednoduše Not Kri, jsme se chystali prověřit Vokarovu hypotézu, že se planeta Lu může srazit s Marem. Veškeré obyvatelstvo podzemních měst vzrušeně očekávalo výsledky našich pozorování.
Jeden z dalekohledů byl postaven přímo na povrchu Maru, jehož řídká atmosféra umožňovala mnohem lepší viditelnost než přes průhledný poklop. Ovšem dýchat se venku nedalo. Pracovali jsme tedy ve skafandrech.
Řídká atmosféra Maru nechránila před padajícími meteority. Některé sice za letu shořely, ale přesto jich na povrch dopadala spousta. Práce hvězdoznalců byla riskantní, ale o nic víc než práce kteréhokoli Mařana v oázách zavlažovaných podzemními řekami, které k nim usměrnily četné předcházející generace Mařanů.
Hvězdička Lu letěla po nepravidelné protáhlé dráze, na kterou působily okolní planety. S některou z nich se Lu mohla srazit.
Takové nebezpečí vznikalo vždy po třech a půl cyklech (po sedmi pozemských letech).
Za jedné noci náhle vzplála ohnivá záře. Měl jsem dojem, že jsem oslepl, v prsou jsem ucítil palčivou bolest.
Později se zjistilo, že nedaleko od mého dalekohledu dopadl poměrně velký meteorit na skalnatý povrch a roztříštil se. Úlomek kamene ze mne strhl dýchací přístroj, střepina meteoritu mi roztrhla skafandr a rozřízla mi prsa pod žebry (zůstala mi po něm hluboká jizva).
Zraněný a oslepený jsem se zhroutil a s vypětím všech sil se donutil zatajit dech.
Přítel Not Kri naštěstí viděl, co se stalo, ihned bez skafandru vyběhl z observatoře, a protože byl vytrénovaný v běhání bez dýchání, dotáhl mě od dalekohledu do observatoře. Pak mě podzemní chodbou přenesli do města. Teprve tam jsem přišel k vědomí a dověděl se, že mi Not Kri bez váhání poskytl část své krve. Jinak bych své zranění asi nepřežil.
Byli jsme s Notem Kri přátelé, ačkoli jsme se ve všem lišili. Snad jen ctižádost jsme měli oba stejnou. A pak tu bylo ještě něco, v čem jsme se naprosto shodovali — oba jsme byli zamilováni do Kary Jasné (Kary Jas, jak jí všichni říkali).
A tak jsme s Notem Kri neustále soupeřili.
Seriózní hvězdoznalci mi nemohli odpustit, že jsem všechny meteority dopadající na Mar, stejně jako drobná kosmická tělesa rozložená na kruhové oběžné dráze mezi Marem a Jupi, považoval za úlomky někdejší planety Faeny. Oni se domnívali, že se Faena teprve tvoří, protože prý všechny planety kdysi vznikaly zahušťováním meteoritů. Životoznalci mi zase vytýkali názor, že se Mařané mohli dostat na Mar z jiné planety, kde bohatost forem života umožnila objevení vyšších rozumných bytostí. Věda na Maru tvrdila, že Mařané jsou produktem vývoje hlubinných bytostí, které po dosažení vyššího stupně dokonalosti vyšly (ovšem ve skafandrech) na povrch planety.
Mrzelo mě to, ale nechával jsem se dál unášet dávnými pohádkami o Faeňanech, kteří zničili svou planetu za obludné války použitím neznámé energie.
S Notem Kri jsem byl v rozepři i pokud jde o původ planety Lu. Oficiálně byla považována za „hosta“, který zaletěl do naší planetární soustavy, já jsem ji pokládal za bývalého satelita Faeny. Když Faena vybuchla a rozpadla se na kusy (které se dál srážely a vytvářely později roje meteoritů), nedokázala si přitažlivostí udržet bývalého satelita, Lu se od ní odtrhla a získala svou vlastní, protáhlou a proměnlivou oběžnou dráhu.
Třebaže v mé hypotéze bylo všechno dostatečně podloženo, znalci ji odmítali, protože podle mínění kapacit nemohou planety samy od sebe vybuchnout. A to byl taky hlavní argument Nota Kri.
Kara Jas nám vždycky naslouchala s neskrývaným zájmem. Byla to okouzlující bytost. Měla jemně modelovaný profil, výrazné rty neustále přichystané k úsměvu a tázavé modré oči pod zaoblenými vlnovkami obočí.
„Ty opravdu věříš ve Faeňany, Inko?“ zeptala se jednou.
„Blouznění chorobné fantazie,“ poznamenal Not Kri jedovatě, ještě než jsem mohl odpovědět. „Jestliže byli Faeňané tak krutí, že zničili vlastní planetu, jak to, že jejich potomci tady na Maru jsou docela jiní? Jak to, že u nás není myslitelné, aby jeden druhého zbavil života, že jsou si všichni rovni?“
„Mám na to svou teorii,“ nadhodil jsem.

„Vyprávěj," naléhala Kara Jas a její oči zazářily.
„Charakter Faeňanů, našich předků, se vyvinul v důsledku životních podmínek. Možná neuměli vyrábět potraviny uměle, jako to umíme my, a tak využívali výživných hmot, které sama příroda nashromáždila v živých organismech. Proto je zabíjeli. Tím se zřejmě zabíjení u nich stalo všední záležitostí a vlastně nenahraditelným prostředkem k existenci."
„To je hrůza," žasla Kara Jas. „Oni se navzájem požírali?"
„Divoká hypotéza o divokých mravech," rozesmál se Not Kri. „Připomínám ti, Inko, že vědění stanovilo existenci dvou světů — rostlinného i živočišného. A vedle syntetických výživných hmot může živým bytostem sloužit za potravu pouze rostlinstvo. To je všeobecně známo. Na Maru jiné příklady neexistují."
„Ale na Faeně existovat mohly," nevzdával jsem se.
„Tak co se tedy stalo s potomky Faeňanů na Maru? Proč se přestali navzájem pojídat?" zeptal se Not Kri uštěpačně.
„Protože po přestěhování na Mar se v nových podmínkách mohli udržet při životě jedině v případě, že budou všichni svorně bojovat proti drsné přírodě. Všechno tu bylo třeba dělat uměle — vyrábět ve zdejších jeskyních potravu v kotlích a křivulích, což dřív dělala sama příroda Faeny, uměle udržovat složení vzduchu v podzemních sídlištích. Proto i společenské zřízení si Mařané zvolili takové, aby bylo zaměřeno právě k dosažení těchto cílů. Jinak by se neudrželi naživu. Všichni jsou si tady rovni, každý užívá ze společného produktu jen tolik, kolik nutně potřebuje. Proto jsou Mařané docela jiní, než byli jejich předkové Faeňané, a proto u nás nemůže být o nějakém zabíjení ani řeči."
„Hloupost!" rozesmál se znovu Not Kri. „Náš učitel má pravdu, když varuje před bezuzdnou fantazií, která vede k nezodpovědnosti."
Takhle nějak končily obvykle všechny naše spory s Notem Kri.
Kara Jas je pozorně sledovala, žádného z nás neuznávala za vítěze, žádnému z nás nedávala přednost.
Když jsem se po zranění střepinou meteoritu zotavoval, přivedl ke mně Not Kri na návštěvu i Karu Jas. Aby mě povzbudil, prohlásil, že naše společná pozorování planety Lu přinesla pro Mar uklidnění. Na jejich základě počítače vypočítaly, že se Lu s Marem nesrazí. A nejen to, Nebeská Poutnice, která nás ohrožovala, přestane vůbec existovat.
„Jak to?" zeptal jsem se udiveně.
„Dostala se na proměnlivou oběžnou dráhu mezi Zemou a Venou a při jednom z oběhů se s planetou Zema srazí," odpověděl Not Kri.
Nevím, čím by se dalo vysvětlit všechno, co se stalo potom. Nejspíš tím, že jsem byl nemocen. Po Notových slovech jsem začal blouznit a vykřikovat něco o spřízněných rozumných bytostech, a o naší povinnosti je zachránit.
Když jsem přišel k sobě, držela mě Kara Jas za ruku a mně bylo tak dobře, že se mi ani nechtělo otevírat oči.
A právě tyto okamžiky zvrátily celý můj osud, spojily ho s životem jinocha Topiltzina, o němž jsem vyprávěl na začátku a jehož život na Zemi byl předčasně ukončen.
Ale než budu vyprávět o sobě, musím se zmínit o Mařanech, kteří mě vychovali a učinili takovým, jaký jsem, se všemi tužbami a nedostatky.
Mařanská podzemní města odedávna spravovaly matky a jejich nejvyšší orgán Rada Matek. Matky byly uctívány v každé rodině, v každém městě, na celé planetě. Matky nás přiváděly na svět, matky nás vychovávaly v duchu mařanské společnosti. A jedním z nejhlouběji vštípených povahových rysů se mezi Mařany vyvinul smysl pro povinnost. Povinnost k ostatním, ke společnosti — to byl pro každého nejvyšší zákon.
Od dětství jsme se řídili staříčkými verši jednoho z našich pohádkových hrdinů, básníka Tonyho Fae:

Strom Života
rozpíná větve štěstí
do květů lásky obalen.
Má však i kořeny,
bez nichž květ vadne a zmírají větve.

Snít o lásce a štěstí právo je tvé.
Štěstí a lásky není nikdy dost.
Jen nezapomeň, žes byl stvořený
k vyššímu cíli
a že v každé chvíli
kořenem života je POVINNOST.

Naše matka byla sochařkou. Podle její krásné kamenné sochy jsem znal svého otce, který zahynul na povrchu Maru při výbuchu meteoritu. Byl inženýr, pracoval na zavlažování oáz a přišel o život v prostoru roztálých vod obklopujících polární ledovce. Pro mne a mladší sestřičku Ivu byl právě on ztělesněním oné nejvyšší Povinnosti.
Naneštěstí nebyl poblíž otce takový přítel, jako je Not Kri. A tak proražení dýchacích přístrojů a roztržení skafandru nepřežil.
Od dětství jsem toužil být jako otec.
Při své fantazii jsem však pojem Povinnosti neobyčejně rozšířil. Zpráva o blížící se srážce Lu se Zemou mnou otřásla. Představil jsem si strašné obrázky naprostého zániku všeho živého na Země. Eventualitu, že Zemu obývají rozumné bytosti, si nedovolily popírat ani tak konzervativní autority, jako Vokar Mistr a s ním ani Not Kri.
Když Not a Kara seděli u mého lůžka, řekl jsem jim, že nyní už nezbývá nic jiného než dát za pravdu starým legendám. Vždyť pohádkoví Faeňané, kteří zničili svou planetu, nezahynuli všichni! Podle pověsti zůstaly naživu dvě skupiny, které odletěly do kosmu na svých zázračných lodích. (Tato technická záhada se na Maru rovněž stala terčem vědeckého výsměchu a jedním z důkazů, že všechny pověsti o Faeně jsou výmyslem.) První skupina přistála na Maru a založila rasu Mařanů, druhá... druhá zůstala na Země. Tam teď musí žít jejich potomci, naši pokrevní rozumní bratři.
„Ale jak se jim dá pomoct? Jak?“ zeptala se tehdy Kara.
„Jsou-li pravdivé zkazky o tom, že my a zemšťané máme společné předky, Faeňany, pak jsou pravdivé i v tom, že Faeňané ovládali zázračnou sílu uvolňující se při rozpadu hmoty.“
„Při rozpadu hmoty?“ zděsila se Kara Jas.
„Jsme povinni tuto sílu znovu ovládnout, abychom mohli zasáhnout do nebeské mechaniky, svést Lu z nebezpečné dráhy a zachránit Zemu.“
„Máš horečku,“ poznamenal Not Kri. „Zapomínáš, že neexistují žádné důkazy o osídlení Zemy rozumnými bytostmi. Za tisíc cyklů se od nich na naše elektromagnetické výzvy nikdo neozval.“
„Rozpad hmoty?“ opakovala Kara Jas znovu s hrůzou.
„O něm nemá smysl snít,“ prohlásil Not Kri kategoricky. „I kdyby byli Faeňané ovládali neznámou energii, my nemáme nejmenší naději poznat ji dřív, než se Lu se Zemou srazí. Nebylo jistě náhodou, že vědění na Maru o těchto problémech po mnoho generací mlčelo. A ty, Inko, uděláš nejlíp, když budeš odpočívat.“
„Ano, odpočívej, Inko. Já za tebou přijdu,“ řekla Kara.

Kapitola třetí - Odpadlice

Ale už nepřišla. Brzy jsem se docela uzdravil a nebylo důvodu mě navštěvovat.
Avšak v myšlenkách jsem byl stále s ní, protože moje mladší sestřička Iva Tichá nemluvila o nikom jiném než o ní. Aspoň mě to poněkud odvádělo od trýznivých myšlenek na neodvratnou záhubu Zemy.
Představoval jsem si nádhernou rozkvetlou Zemu s neprostupnými houštinami divukrásných rostlin, s širokými řekami tekoucími po povrchu a nejen to — s kolosálními vodními nádržemi táhnoucími se až za obzor...
Na březích těchto nádrží jsem viděl krásná města s ulicemi rovnými jako paprsky slunce, s velkolepými budovami, kde naši rozumní bratři žijí v prostorách vystavěných, nikoli vyhrabaných v půdě.
Všude kypí bouřlivý, hlučný život. Při podnoží gigantických kopců se shromažďují zemšťané, aby předali obyvatelům měst kouzelné plody vypěstované na rozlehlých polích. Krásné zemšťanky přijímají dary

Zemy a vybírají si jiskřivé ozdoby z barevných kamínků, které pro ně byly nasbírány ve vysokých horách. A všichni tam vdechují vzduch lesů a polí, vdechují jej přímo na povrchu planety, protože je to vzduch podobný atmosféře zaniklé Faeny.
A najednou nastane hrozný okamžik, kdy se jedna ze slabě svítících hvězdiček změní nejprve v malý, potom stále větší kotouč. A zanedlouho se začne projevovat přitažlivost přibližujícího se nebeského tělesa. V nedozírných vodních nádržích se může zvednout taková vlna, jakou si na Maru jednoduše neumíme představit, a zřítí se na pobřežní města, smete budovy, lidi i zvířata. Zároveň se zachvěje i celá planeta Zema, jako by se otřásla předtuchou neštěstí, zřítí se stavby vybudované na jejím povrchu a jejich trosky se propadnou do hlubokých kouřících puklin. Ožijí hory chrlící oheň, jak je známe i na Maru, jenže na Země jsou mnohem strašnější. Vytrysknou z nich jako při onom legendárním výbuchu rozpadu mraky dýmu a rozžhavené balvany. A z jejich jícnů se vyleje roztavená láva, začne stékat po svazích a spalovat všechno na své cestě. Vnikne do ulic města, zasypaných už předtím popelem vyvrženým z útrob planety. Těla lidí pohřbená pod tímto příkrovem se žhavým dechem lávy v mžiku vypaří a zanechají po sobě v usazenině prázdné bubliny ve tvaru lidských těl.
Tyto lidské oběti však budou nepatrné ve srovnání s tím, co teprve přijde. Zlověstný kotouč svítící na nebi nejen v noci ale i ve dne se začne hrozivě zvětšovat. Planeta se zachvěje ještě silněji, a při tom rozlehlé pevniny zmizí pod vodou.
Z oceánů vystoupí jiné, neplodné pevniny, vztyčí se nová horstva. Obrovské spousty vypařené vody se vznesou ve formě kapek a par a přeženou se nad povrchem planety jako zuřivý uragán.
Nebeská Poutnice letí po dráze, kterou vypočítaly naše počítače, přímo proti Země a už se dostává do sféry její přitažlivosti. Obě planety se řítí proti sobě. Další svět je odsouzen k záhubě v důsledku zločinu, který před miliónem cyklů spáchali Faeňané...
Tyto příšerné představy, které odrážely moje denní myšlenky, se za nocí převtělovaly do konkrétních obrazů a pronásledovaly mě každou noc.
Iva chápala, co prožívám, ačkoli jsem jí o svých viděních nic neříkal. A třebaže to s mým stavem nemělo zdánlivě nic společného, přemluvila mě, abych se znovu věnoval oblíbenému mařanskému sportu — běhání po povrchu bez dýchání. Mařanky, nositelky Velké Povinnosti, jichž si u nás každý vážil, žily totiž stále v domnění, že pro uchování života na Maru je třeba postupně přizpůsobovat organismus zdejšímu ovzduší tak, aby v budoucnu bylo možné vystoupit z podzemí a žít na povrchu planety.
Od výstupního otvoru z podzemního města musel běžec přeběhnout po povrchu Maru vzdálenost tisíce kroků, aby se dostal do sportovního pavilónu, který byl postaven uprostřed mařanské pustiny. Tam si mohl vydechnout, trochu si odpočinout a nabrat do plic vzduch na zpáteční běh.
Po zranění mi trvalo dost dlouho, než jsem se dostal do dřívější sportovní formy. Nejprve jsem na jedno nadechnutí uběhl jen dvě stě kroků, potom tři sta, ale postupně se můj výkon zvyšoval.
A pak nastal den, kdy jsme se s Ivou rozhodli přeběhnout celou trasu až k pavilónu. Copak Iva, ta byla odolnější, pro ni nebylo problémem tuto vzdálenost překonat. Ale já jsem si ještě docela nevěřil.
Utíkal jsem proti jasnému kotouči na našem fialovém nebi a byl jsem přesvědčen, že Iva běží za mnou. V půli cesty jsem se ohlédl a zjistil ke svému údivu, že se Iva vrací ke vstupu do města, ale otáčí se a dává mi znamení, abych utíkal dál.
Doběhl jsem k pavilónu, prolétl otáčivým turniketem, který zabraňoval úniku atmosféry, a uvnitř jsem dychtivě zalapal po vzduchu. Kryt byl naplněn normálním vzduchem, který se dal dýchat. Vtom jsem zaslechl známý hlas:
„Jsem ráda, že jsi přišel. To já jsem chtěla, abys za mnou přiběhl.“
Kara Jas!
Ve stříbřitém přiléhavém sportovním úboru mi připadala ještě mnohem krásnější. Vzala mě za ruku:
„Chudáčku Inko, donutila jsem tě celých tisíc kroků nedýchat.“
Už jsem měl na jazyku odpověď, že jsem ochoten vůbec přestat dýchat, jen když se budu smět na ni dívat, ale naštěstí jsem tuhle hloupost spolkl a dál lačně lapal po vzduchu.
„Říkala ti Iva o Velké Povinnosti?“ zeptala se Kara.
„Říkala.“
„A tys nepochopil, že to má přímý vztah ke mně?“

„Ne," přiznal jsem se a horečně jsem si lámal hlavu, co to má všechno znamenat.
„Až se to dozvíš, poznáš, že jsem s tebou o tom nemohla mluvit ani v sebeodlehlejších koutcích našeho města."
Téhle dívce jsem nikdy pořádně nerozuměl. Nerozuměl jsem jí ani teď. Na okamžik jsem pocítil štěstí. Ale ona se na mě usmála... Úsměvy bývají různé. Tenhle byl takový, že jsem rázem vystřízlivěl.
„Pověz mi, Inko, pořád ještě blouzníš o zániku Zemy, jako tehdy na lůžku po zranění?"
Přikývl jsem.
„Vyprávěj mi o tom," požádala mě Kara Jas.
Vylíčil jsem jí některé z představ, které mě v noci pronásledovaly.
Naslouchala a chvílemi se otřásla.
„To je hrůza," řekla nahlas. „Taky jsem se nad tím zamýšlela, ale ne takhle konkrétně."
Chvíli uvažovala a pak řekla odhodlaně:
„Poslouchej. Existuje Velké Tajemství, které ochraňují Mařanky už půl miliónu cyklů Maru."
„Co je to za tajemství?" zeptal jsem se dychtivě.
„Ano, co je to za Velké Tajemství Mařanek?" ozval se hlas Nota Kri, který právě vstupoval dovnitř turniketem.
Kara Jas na něho vyzývavě pohlédla. Not Kri řekl omluvně:
„Měl jsem o Inku strach, protože běžel poprvé po svém zranění. A dlouho se nevracel. Tak jsem považoval za svou povinnost vydat se za ním."
„Tak dobrá, vyzradím tajemství i tobě," prohlásila Kara Jas a odmlčela se, jako by si uspořádávala myšlenky. „Velký Stařešina byl Faeňan, který první vstoupil na půdu Maru. Chtěl Mařany uchránit před neštěstím, které kdysi postihlo Faenu."
„Tyhle povídačky jsme už slyšeli," ušklíbl se Not Kri.
„Tajemství spočívá v tom, že to nejsou pohádky, ale skutečná historie našich předků. A aby se neopakovala, bděly Mařanky jako nositelky budoucích životů nad jeho dodržováním. Mařané se nikdy nesmějí vracet k problémům rozpadu hmoty, aby ho nezneužili proti sobě, jako před dávnými časy Faeňané."
Chvíli jsem stál bez hnutí. Pak jsem se vrhl k Notovi Kri:
„Chápeš to? To, co nám právě Kara řekla, ukazuje Mařanům způsob, jak zachránit obyvatele Zemy, naše pokrevní rozumné bratry!"
„Kdybych věřil starým zkazkám," odpověděl Not Kri a jemně mě odstrčil, „souhlasil bych s tebou. Ale stejně bych pochyboval, že je možné zopakovat dlouhou cestu našich předků."
„Já vám tedy povím jednu pradávnou historii, kterou z generace na generaci předávaly mařanské matky svým dcerám," pokračovala Kara horlivě. „Obvykle se vypráví jako tragický příběh dvou mladých lidí, kteří přišli o život, protože se sice měli rádi, ale z hrdosti si navzájem nepřiznali, že je to cit oboustranný."
„To známe odmalička," poznamenal Not Kri. „Jen poslouchejte," nedala se odbýt Kara Jas. „Vy znáte pohádku, já vám povím pravdu. Meo a Eta se skutečně milovali. Přišli k soše Velkého Stařešiny, aby si před ním slíbili, že spolu půjdou životem. Eta však toužila, aby se její vyvolený co nejvíce proslavil, aby se vyšvihl jako znalec vědění, a tak se rozhodla porušit zákaz Velkého Stařešiny a prozradila Meovi podstatu Velkého Tajemství, sdělila mu, že nedělitelné částice, z nichž se skládá hmota, se mohou ještě rozpadat a uvolňovat skrytou energii."
„A co když rozpad hmoty není jenom pohádka?" vykřikl jsem.
Kara si mě změřila chladným pohledem, a jako kdybych nic neřekl, klidně pokračovala:
„Ctižádostivý mladík všechno pochopil, ale označil zákazy Velkého Stařešiny za tmářskou pověru. Uchýlil se do vzdálené jeskyně a uskutečnil některé pokusy, které dokázali předtím pouze vzdálení předkové Mařanů, dokud obývali planetu Faenu. Eta se dovídala o jeho úspěších a stále víc ji trápilo pomyšlení, že porušila posvátný slib Mařanek. Nakonec se svěřila Radě Matek a ta rozhodla, aby si dívka sama stanovila trest. A tak se jednou otevřel východ z podzemního města do mařanské pustiny, z něho vyběhla dívka bez skafandru s rozevlátými vlasy a otevřenými ústy lapajícími po dechu. Štěrbinovitými průzory ji zděšeně sledovali dva hlídači. Nechtěli ji předtím pustit ven, ale přišly dvě Mařanky z Rady Matek, celé v černém, a nařídily jim, aby dívku pustili. Ta už teď ležela bez hnutí na

rovné pustině Maru. Nato vyběhl z východu mladík, rovněž bez skafandru, s vypětím všech sil doběhl k tělu dívky a bezvládně se zhroutil vedle ní... Za chvíli si ony dvě Mařanky v černém oblékly skafandry a vyšly do pustiny pro ztuhlá těla. Obyvatelům v podzemních městech bylo sděleno, že Meo a Eta zemřeli pro lásku, aniž tušili, že je vzájemná. Takhle, jak víte, se příběh traduje už téměř půl miliónu cyklů, ale ve skutečnosti byla příčina smrti milenců docela jiná.“ Kara Jas domluvila.
„To je nejhezčí pohádka, jakou jsem kdy slyšel,“ ušklíbl se Not Kri.

Kapitola čtvrtá - Skrýš Dobra i Zla

Od dětských let jsem měl rád naivní pohádku o zpustlém podzemním městě, o soše Velkého Stařešiny a Skrýši Dobra i Zla. Představoval jsem si, jak tam v kamenném pouzdru roste čarodějný strom s černozlatými plody. Když si plod otočím jednou stranou — poznám Dobro, když druhou — Zlo. Podmínkou však je, abych opravdu upřímně přál Dobro svým bližním — v tom případě se kameny rozestoupí a uvolní mi cestu k čarodějnému stromu. Jenže to byla jenom pohádka.
Naše kráčející terénní vozidlo vypadalo jako dva obrovití Mařané v obludných skafandrech, kteří nesou nosítka s kabinou pro cestující. Pohybovalo se po pustině a zanechávalo řetěz stop. Dozadu ubíhaly skály, balvany i nesčetné krátery. Kdyby teď na Mar přiletěl někdo, jako kdysi dávní Faeňané, těžko by nás v roztroušených podzemních městech našel.
V dáli byl na písku vidět černý balvan — obelisk na paměť prastaré tragédie, o níž nám vyprávěla Kara Jas. A já si vzpomněl na nedávný Soud Matek.

Mona Tichá, prošedivělá a důstojná, přejela přísným pohledem Radu Matek i obviněnou Karu Jas.
„Všichni známe pradávnou pověst o Meovi a Etě, víme také, proč si ve skutečnosti oba mladí Mařané vzali život — uvědomili si, jakému riziku vystavili celou budoucnost Maru svým neuváženým porušením zákazů Velkého Stařešiny. Dnes projednává Soud Matek podobný případ.“
Matky mlčely.
„Obvinění Karo Jas, Note Kri a Inko Tichý, vstaňte!“
Mona Tichá, nejvyšší z Rady Matek, nás propalovala pohledem.
„Karo Jas, lituje tvoje svědomí, že jsi porušením Velkého Zákazu ohrozila civilizaci Maru?“
„Nelituje,“ odpověděla Kara Jas pevně.
„Odpovídej tedy ty, Note Kri. Slyšel jsi o Velkých Zákazech, které znají jen Mařanky a někteří největší znalci vědění, u nichž je však záruka, že zapovězenými cestami nepůjdou?“
„Ano, slyšel jsem o nich společně s Inkou Tichým ve sportovním pavilónu,“ přisvědčil Not Kri horlivě.
„Tím jsem mařanskou civilizaci nijak neohrozila!“ vykřikla Kara Jas.
„Myslíš? Tobě je tedy lhostejné, zda tady dojde k válce rozpadu?“ Mona Tichá se zamračila.
„Válka rozpadu u Mařanů? Ale kdež! Před půl miliónem cyklů Faeňané plným právem zakázali svým potomkům studovat nebezpečné problémy. Avšak podobají se snad dnešní Mařané oněm předkům, kteří zahubili Faenu? Pojídají snad u nás kousky zabitých živočichů? Zabíjejí, aby se nasytili?“
Velkou jeskyní, kde se soud konal, se převalil pobouřený hukot.
„Ale přitom vůbec nejde o to, zda se u nás pojídají kousky zabitých živočichů nebo ne,“ pokračovala Kara Jas. „Diktátor Krut Jupi nejedl nic, co pocházelo z říše živočichů. A přesto zničil miliardy životů. U Faeňanů byl základem existence vzájemný boj, u nás je to vzájemná pomoc. A je zločinem vůbec se o válce zmiňovat.“
„Zločinem?“ přerušila ji Mona Tichá. „A koho z toho zločinu obviňuješ?“
„Vás, Radu Matek! Vás, které nesmyslně nutíte Mařanky, aby brzdily vývoj civilizace!“
„Mlč, Karo Jasná!“ vybuchla Mona Tichá, moje matka, a obrátila se na mně. „Uvědomoval sis, Inko, že svou nezkušeností napomáháš zločinu?“
„Kara Jasná není schopná zločinu!“ vyhrkl jsem upřímně. „Pouze jsem jí vylíčil, co hrozí planetě Země při srážce s Lu, a zopakuji to i Radě Matek.“ Pozoroval jsem, jak tváře Matek tuhly ohromením, když jsem mluvil o potopách a zemětřeseních, o zkáze měst a nakonec celé planety. „Zachránit Zemu a její obyvatele může jedině výbuch rozpadu na Lu, který planetu odvede z nebezpečné oběžné dráhy.“

Povstala Lada Lu, Mařanka nosící jméno dávné hrdinky z pohádek o Faeňanech.
„Při těchto slovech bolí srdce. U nás na zabíjení nepomyslíme ani ve snu. Jak bychom se tedy mohli smířit se zánikem miliónů srdcí?“
Mona Tichá byla i nadále přísná.
„Odpověz, hvězdoznalče Note Kri, odpovídají rozumné bytosti ze Zemy na naše signály?“
„Pokusy o navázání elektromagnetického spojení se Zemou byly podnikány po více než tisíc cyklů. Je to nesmírně mrzuté, ale na Země zřejmě není nikdo, kdo by nám odpověděl.“
„Třeba tam jenom neznají elektromagnetické spojení,“ namítl jsem.
„Sotva můžeme připustit, že by Faeňané na Země zdivočeli a zapomněli na všechno, čeho dosáhli jejich předkové,“ trval na svém Not Kri.
Lada Lu na mě pohlédla skoro prosebně.
„Na štědré planetě, kde je dostatek vzduchu i potravy,“ začal jsem, „je sbírání plodů a zabíjení zvířat na jídlo mnohem snazší, než udržovat civilizaci pomocí techniky. Kromě toho po odletu Sondy na Mar nezůstaly na Země žádné technické prostředky. Naopak naši předkové na Maru se dokázali udržet při životě jedině díky technickým přístrojům, civilizace Faeňanů společně s elektromagnetickým spojením se uchovala na Maru, a ne na Země.“
„Můžeme tedy odsoudit Karu Jas a dva Mařany?“ obrátila se Lada k mé matce.
„Co navrhuješ, nejhodnější z hodných?“ vyzvala ji Mona Tichá. „Nebo snad považuješ sebe za obžalovanou a Karu Jas za žalobce?“
„Já na svém netrvám,“ rozhodila Lada rukama.
„Zato já ano!“ zvolala Kara Jas. „Vědomosti předků je třeba zpřístupnit jak pro záchranu zemšťanů, tak pro štěstí Mařanů.“
„Mařanům přinese štěstí to, že nebudou znát prokleté tajemství rozpadu hmoty,“ prohlásila Mona Tichá.
„Nejlepší bude asi tohle,“ řekla konečně Lada Lu. „Oddělme od sebe dvě tajemství. Odhalme jedno — Skrýš Dobra i Zla. A odvážlivci mohou zaletět na Zemu a zjistit, žijí-li tam rozumné bytosti. A onen hrozivý rozpad hmoty zůstane utajen, dokud ho nebude zapotřebí pro záchranu živých.“
„Jsem ochoten letět!“ prohlásil jsem.
„Já taky!“ přidala se Kara Jas.
„Riziko letu na Zemu je přece jen lepší než smrt bez skafandru v mařanské pustině,“ poznamenal Not Kri.
A tak se stalo, že Soud Matek, místo aby nad námi vynesl rozsudek smrti, usnesl se, že nám odhalí skrýš Faeňanů.
A teď tedy jsme na cestě k dávno opuštěnému sídlu prvních Faeňanů na Maru, k legendárnímu Městu Života. Doprovází nás Mona Tichá a Lada Lu.
Do starých jeskyní jsme vstoupili ve skafandrech. Opuštěné město s mosty přes vyschlé koryto bývalé řeky působilo smutným dojmem.
Zato jsme se v úžasu zastavili v dílnách s obrovitými stroji, které stačilo jen spustit, aby se daly do práce jako před desetitisíci cyklů. Právě tady jsem si uvědomil vysokou úroveň naší technické civilizace, která byla schopna udržovat umělý (ano, doslova umělý) život podzemní rasy Mařanů.
Dále jsme viděli prastaré laboratoře, které svým zařízením nijak nezaostávaly za současnými. Ano, Mar byl připraven splnit svůj veliký úkol, jehož smysl jsme toužili najít ve skrýši.
Mona Tichá, která nás vedla, zabočila do postranní chodby. Vstoupili jsme do rozlehlé jeskyně, kam dříve chodívala mládež tančit, když vstupovala do života. Za statisíce cyklů se jeskyně změnila. Stalaktity visící od stropu se spojily se stalagmity vyrůstajícími od země a vytvořily sloupy. Proplétali jsme se tímto sloupovím a marně jsme hledali sochu Velkého Stařešiny.
„Je to škoda,“ vzdychla Mona Tichá. „Udělali jsme všechno, co bylo v našich silách. Není tu socha ani skrýš...“
„Což je důkaz, že pohádky Faeňanů jsou jenom pohádky,“ poznamenal nevěřící Not Kri.
Kara Jas si právě prohlížela jeden ze sloupů.
„Z čeho byla vytesána socha Velkého Stařešiny?“ zeptala se.
„Za stalagmitu,“ odpověděla Mona Tichá.

„Nad ním tedy visel stalaktit. A kapky, které na sochu dopadaly, ji neustále obalovaly novými vrstvami. Pak Mařané odešli, přestali sochu očišťovat, takže ji za tu dlouhou dobu nový nános docela pohltil."
Mona Tichá pokrčila rameny. Ale Kara se nevzdávala.
„Světlem pochodní můžeme sloupy prosvítit. Snad zachytíme stín zmizelé sochy."
Teprve při třetím prosvěcování jsme v jednom sloupu (spíš fantazií než zrakem) postřehli siluetu Stařešiny. Pod ním, v dolní jeskyni, kdysi ležela popsaná deska. Dnes však byla i ona pohlcena kamenným sloupem.
Faeňané dovedli vyrábět mechanismy reagující na pocity určitého druhu. Proto se vyprávělo, že prý se i kamenné stěny mohly rozestoupit před tím, kdo byl schopen hrdinského činu ve jménu Dobra.
Kara Jas vykřikla radostí. Našla na stěně plastický spirálový ornament. Mona Tichá se před spirálu postavila a upřela na ni pohled. Z námahy jí na čele naskočila příčná vráska.
Kameny se ani nepohnuly.
Nikdo nepochyboval, že Mona Tichá přeje všem jen Dobro. A přesto...
Na pomoc jí přispěchala hodná Lada Lu. Obě usilovně hleděly na spirálu, všechno marné.
„No vida," poznamenal skeptik Not Kri. „Pohádka zůstává pohádkou."
„Ne!" zvolala Kara Jas. „Musíme seškrábat horní vrstvu usazeniny, abychom mechanismům usnadnili práci."
Znovu se jeden po druhém pokoušel stěnou pohnout, ale bezvýsledně. Napadlo mě, že kukla od skafandru třeba zeslabuje působení biotoků. Sňal jsem ji tedy a zabodl zrak do spirály. Moje matka ke mně hned přiskočila, rovněž sňala kuklu, aby mi pomohla. Kameny se ani nepohnuly. A tu mě napadlo, že moje matka, samozřejmě z nejčistších pohnutek, nechce, aby se skrýš otevřela, že v duchu dává mechanismům opačný příkaz, takže naše vůle stály proti sobě. Byl jsem mnohem lépe trénovaný ve schopnosti nedýchat, než Mona Tichá, a tak jsem vydržel déle. Moje matka se po chvíli zhroutila k zemi. Přiskočila k ní Lada Lu, aby jí pomohla nasadit kuklu, a v tu chvíli jsem na staré mechanismy působil jen já. Podařilo se!
„Puklina! Vidím puklinu!" vykřikla Kara Jas.
Not Kri přistoupil nedůvěřivě ke stěně a bez zvláštní radosti potvrdil, že tomu tak skutečně je.
Takže skála pod mým zuřivým pohledem přece jen pukla! Společně s Notem Kri jsme do praskliny vložili páky, zabrali a nakonec se část stěny zřítila dovnitř a uvolnila cestu. Tím, že se sesula, zakryla vchod do další, spodní skrýše, na kterou tehdy nikdo ani nepomyslel.
Uprostřed skrýše rostl zázračný strom mého dětství! Samozřejmě, nebyl to strom, ale podstavec na upevnění desek s písmem a nákresy. Staří Faeňané je nenaskládali na sebe, aby se za milióny cyklů nepoškodily, ale zavěsili volně na podstavec, takže teď připomínaly pohádkové plody legendárního stromu.
Not Kri a Kara Jas se k nim dychtivě vrhli.
„Je to mrzuté," poznamenal Not Kri. „Prohlédl jsem letmo nákresy, ale ani na jednom nevidím, jak by se v podzemních dílnách dala v krátké době postavit aspoň jedna loď typu Sonda."
Mona Tichá ožila. Tak snad přece jen objektivní důvody způsobí, že nebudu moci uskutečnit cestu na Zemu, s níž vnitřně nesouhlasila.
„A proč by se taková loď měla stavět?" prohlásil jsem vyzývavě.
„No počkej — proč ne?" zděsila se Kara Jas.
„Protože Sonda existuje!" pokračoval jsem vítězoslavně. „Právě jsme jí prošli. Staří Faeňané použili kosmické lodi jako vchodu do podzemí. A my teď na ní poletíme."
Všichni se začali zaraženě rozhlížet kolem sebe, zkoumat všechno, co nás obklopovalo, a nakonec se mi Kara Jas vrhla kolem krku. Mona Tichá se rozplakala.
Přistoupil jsem k matce, ona se na mě smutně zadívala a vzdychla:
„Bojím se, Inko, bojím, že ode mne odletíš navždycky."

Kapitola pátá - Mise Rozumu

Už v dětství mi dělalo nesmírné potěšení vycházet v noci ve skafandru do mařanské pustiny a sledovat

hvězdy. Však proto jsem se později stal hvězdoznalcem. Ale nikdy jsem nespatřil tolik krásy, jako vidím nyní kulatým okénkem naší kosmické lodi.
Atmosféra Maru plná zvířeného prachu z písečných bouří mi nikdy nedovolila vidět hvězdy takové, jaké jsou ve skutečnosti. Čisté, jiskřivé a — různobarevné!
Letěli jsme na staré opravené lodi Sonda. Vysoký stupeň techniky na Maru umožnil podle záznamů na tabulkách Faeňanů v krátké době vyrobit potřebné pohonné hmoty.
Zaujali jsme tedy místa šesti Faeňanů, kteří na téže kosmické lodi hledali před půl miliónem cyklů novou planetu, která by nahradila jejich původní, zničenou...
I nás bylo šest — tři Mařané a tři Mařanky.
Pilotem naší lodi byl inženýr Gigo Gant. Pocházel z toho podzemního města, kde jsme cestou k opuštěnému Městu Života naposledy doplňovali zásoby kyslíku. Přistoupil tehdy ke mně a mé matce, rozpačitě pohlédl z výše své obrovité postavy přes brýle, prohrábl si plnovous a řekl:
„Kdybyste potřebovali inženýra, který dokáže zrovna tak dobře zastat nakladače nebo ošetřovatelku, vemte mě s sebou.“
Vzpomněli jsme si na něho ve chvíli, kdy jsme objevili Skrýš Dobra i Zla a kdy jsme si lámali hlavu, jak opravit Sondu. Všechny přístroje, které byly z lodi odmontovány, našel vlastně on. Uvažoval takto:
„Faeňané zařízení lodi určitě nezničili. Když uchovali dokonce i plášť lodi, ačkoli museli pociťovat nedostatek kovů, rozhodně někde spolehlivě uložili i vnitřní zařízení.“
Zásluhou Giga Ganta jsme zjistili, že část stěny, která povolila pod silou našich biotoků a zřítila se dovnitř, zakryla při pádu vchod do další skrýše umístěné pod onou horní. S vypětím všech sil jsme tedy stěnu nadzvedli a vstoupili dovnitř...
Jeskyně byla plná zařízení a přístrojů, jejichž funkci začali Gigo Gant a Not Kri ihned usilovně zkoumat. Čím víc se v radostném úsměvu roztahoval obličej Giga Ganta, tím chladněji a zdrženlivěji se tvářil Not Kri.
„Proč se mračíš?“ zeptal se ho Gigo Gant. „Našli jsme poklad! Stačí to všechno namontovat do zachované lodi a můžeme vyletět.“
Not vrhl pohled na Monu Tichou.
„Trápí mě, příteli, že jsou tu desetitisíce součástek. Ty všechny budeme muset v našich dílnách vyrobit pro druhou loď typu Sonda, aby mohla odletět na Lu, pokud by průzkumný let Sondy dokázal, že na Země žijí rozumné bytosti.“
„Co tím chceš říct?“ zeptal se Gigo Gant prostoduše. Stále ještě nechápal, kam Not míří.
„Vyrobit novou loď bude mnohem obtížnější, než odletět na staré zachované. Ale já se potíží nebojím. Jsem ochoten vzít si na starost výrobu druhé lodi. A nejen to. Chci na ní odletět i na Lu, bude-li třeba výbuchy rozpadu změnit její oběžnou dráhu.“
Tohle už Kara Jas nesnesla a vyštěkla:
„Dá se tomu ovšem rozumět i tak, že se vyhýbáš letu s námi, protože doufáš, že k druhému letu vůbec nedojde!“
„Zavdal jsem snad někdy příčinu k takovému podezření?“ bránil se Not Kri pobouřeně.
„To není podezření.“
„To jsem rád,“ ozval se Not s úlevou.
„Tohle je jistota!“ odsekla Kara Jas.
Do rozhovoru se vmísila Mona Tichá.
„Not Kri si nemusí dělat starosti se stavbou nové lodi, která by měla letět na Lu. Na stavbu budu dohlížet sama a také s novou lodí poletím.“
„Na to První Matka nemá právo!“ protestovala Lada Lu zděšeně.
„Ale má!“ prohlásila Mona Tichá příkře. „Jediné, na co nemá právo, je prozradit tajemství rozpadu hmoty komukoli jinému.“
Tak se stalo, že Not Kri přece jen zůstal účastníkem naší expedice.
Dalším členem osádky Sondy byla moje sestra Iva. Bylo to pro mě dost překvapivé. Iva v ničem zvlášť nevynikala, ale její bezmezná obětavost, touha zasloužit se o zdar naší expedice a možná záchranu rozumných bytostí v kosmu, to všechno zapůsobilo na Radu Matek takovým dojmem, že její žádosti

vyhověla.
Druhou účastnicí našeho letu byla Era Lu, dcera nejhodnější z Matek, Lady Lu. Dodnes si neumím vysvětlit, jak se stalo, že letěla s námi. Byla to tichá a nesmělá dívka. Na její krásné tváři neustále ležel stín jakéhosi lehkého smutku.
A třetí Mařanka, Kara Jas, byla do Mise Rozumu zařazena jako jedna z jejích prvních organizátorek.
Bylo však třeba ujasnit si hlavní cíl naší Mise, protože v tomto směru mezi námi nepanovala shoda. Na zasedání Rady Matek tvrdil Not Kri:
„Naším hlavním úkolem bude zjistit, má-li Zema rozumné obyvatelstvo, nakolik je nám podobné, a svoje poznatky okamžitě oznámit na Mar. Zdržovat se na Země je podle mého bezúčelné. Propočítal jsem totiž, že je možné obejít se bez stavění nové lodě. Nálezy, které objevil náš skvělý inženýr a filozof Gigo Gant, umožňují, abychom se v případě, objevíme-li na Země rozumné bytosti, rychle vrátili na Mar a na téže lodi odletěli na Lu provést tam výbuchy rozpadu."
„To, co navrhuje Not Kri," namítl jsem, „by nebylo žádnou Misí Rozumu. Dostaneme-li se na obydlenou planetu, kde je třeba nižší úroveň civilizace, jsme povinni pomoci tamějšímu obyvatelstvu dosáhnout vyššího stupně kulturnosti."
„Máme snad zahynout společně se zemšťany na jejich smolařské planetě?" prohlásil Not vyzývavě.
„Ne, to jsem neřekl. Ale až Mona Tichá provede výbuchy rozpadu na Lu, musíme být při oněch rozumných bytostech, abychom je podpořili a přesvědčili je, že jim Mařané pomohou, že je zachrání."
„Snad tam nechceš, Inko, vybudovat podzemní města, jako jsou u nás na Maru a ukrýt se v nich s nejvyspělejší částí zemského obyvatelstva?"
„Nikoli, Note. Jak já chápu pojem Mise Rozumu, jejím hlavním účelem je něco jiného. Matky mě opraví, neřeknu-li to správně. Cílem Mise Rozumu je přinést na Zemu Vědění, štěstí a víru v budoucnost. Nikoli zachraňovat vyvolené."
Spor trval dlouho. Not Kri reagoval stále podrážděněji a jízlivěji, Kara Jas, chladná a sebejistá, stála na mé straně.
Nakonec Rada Matek rozhodla: Mise Rozumu má za úkol nejen prozkoumat Zemu, ale i pomoci jejím rozumným obyvatelům (pokud tam jsou), napomoci jim povznést civilizaci na vyšší úroveň (pokud je nižší než naše), zasloužit se o uspořádání jejich společnosti na principech Spravedlnosti, jaké už dávno vládnou na Maru (pokud na Země ještě neexistuje).

Letěli jsme tedy nad povrchem Maru, jehož koule, napůl ozářená Sluncem, zaujímala víc než polovinu okénka. Zřetelně jsme viděli horské hřebeny, shluky kráterů vulkanického i meteoritního původu.
Zanedlouho se za naší rodnou planetou vynořil její satelit Fobo. Spatřili jsme ho na vlastní oči poprvé, jeho oběžná dráha byla totiž pozorovatelům na Maru trvale skryta. Ovšem my hvězdoznalci jsme o Fobu dobře věděli, dovedli jsme si jeho dráhu vypočítat.
V tuto chvíli nás však čekalo velké překvapení. Ukázalo se, že se v jeho blízkosti po stejné oběžné dráze pohybuje ještě jeden satelit. A umělý! Když jsme se přiblížili víc, změnil se v oslnivé kolo s loukotěmi mírně nakloněnými k povrchu Maru. Mimoděk mi to připomnělo planetu Sat s jejími podivuhodnými přírodními prstenci.
Svého času jsem studiu Marových satelitů Foba a Deima věnoval hodně úsilí, ale v žádném případě jsem nemohl předpokládat, že jsou v jejich blízkosti další kosmická tělesa, navíc umělého původu. I kdybych to byl objevil, nemohl bych s tím vyjít na veřejnost. Můj učitel Vokar Mistr by to určitě bral jako útok na svou vědeckou autoritu.
Se smíšenými pocity nadšení i smutku jsme si prohlédli zblízka starobylý výtvor, z něhož před půl miliónem cyklů opustili Faeňané kosmický prostor, přestěhovali se na Mar, kde by jejich potomci mohli dál žít.
Čekalo však na nás ještě větší překvapení!
Era Lu si první všimla drobného zrníčka, které téměř splývalo se stříbřitým kolosem stanice. Náš pilot Gigo Gant vyhledal místo pro spojení Sondy se základnou. Nebylo přece možné přeletět kolem a neprohlédnout si vnitřek této pozoruhodné stanice.
Čím víc jsme se blížili, měnilo se před našima očima jiskřivé zrnko v tělo oblečené do stříbřitého obleku

(nikoli do skafandru!), které zakonzervováno chladem a prázdnotou vesmírného prostoru volně kroužilo kolem stanice. Faeňanka! Udivil nás povýšený, pánovitý výraz jejího obličeje, hněvivě srostlé rovné obočí a světlé rozcuchané vlasy. Když jsme si pak uvnitř stanice přečetli vzpomínky jejího muže, v nichž ona sama pokračovala, zjistili jsme, že jsme viděli Vlastu Sirus, odsouzenou na doživotí zůstat na stanici společně s ostatními viníky války rozpadu mezi kosmickými základnami. Po smrti ostatních odsouzených, na níž nebyla bez viny, nesnesla samotu a vrhla se bez skafandru do kosmu.
Era Lu usedavě vzlykala. To jsme ovšem ještě nevěděli o zločinech Faeňanky, která se stala kosmickou mumií. Nakonec Era odmítla vstoupit s námi do stanice.
„Nemůžu, Inko. Bojím se, že uvidím ještě někoho z nich. Jak to, že taky nepřistáli na Maru?“
„Proč ses vůbec ucházela o účast v Misi Rozumu, když nemáš sílu vyrovnat se hned s první záhadou?“ zeptal se Not Kri uštěpačně.
„Ve jménu Mise Rozumu jsem odhodlána ke všemu,“ řekla Era plačtivě. „Ale nenuťte mě, abych se stýkala s mrtvolami, i kdyby byly milión cyklů staré. To nesnesu.“
Netroufli jsme si nechat ji na naší lodi samotnou. Iva se nabídla, že zůstane s ní. A tak jsme se na prohlídku základny Fobo vypravili jen čtyři. Tři Mařané a odvážná Kara Jas.

Kapitola šestá - Planeta života

Kosmická loď Sonda procházela hustými vrstvami atmosféry. Gigo Gant byl rozený pilot. Brzdil loď jednak s pomocí automatů, ale hlavně díky neomylnému citu přesně tak, aby se třením o atmosféru nepřehříval její plášť.
Povrch planety byl zahalen souvislou clonou oblaků. Jen tu a tam se objevovaly modré, zelené, hnědé a žluté skvrny.
Shora vypadala oblaka jako bílá pustina jiskřící v prudkých paprscích nebeského tělesa Slunu, kterému na Země říkají Slunce. V dalším vyprávění je budu takto nazývat i já.
Oblaka — to byly vodní páry! U nás na Maru bylo něco takového nepředstavitelné, a tak není divu, že jsme tímto zjištěním byli ohromeni.
Potom se naše loď zařízla do oblak a vynořila se z nich už blízko nad povrchem planety. Náhle se pod námi rozevřelo zelené moře lemované kolem dokola při obzoru chvějivým pruhem mlhy.
Voda! Co teď? Jak jsme měli být připraveni na přistání ve vodě, když na Maru kromě souše nic jiného neexistuje?
Ale tu Era Lu radostně vykřikla. Obsluhovala analytický dalekohled, a v této chvíli zjistila, že to je rostlinstvo! Not Kri o tom samozřejmě ihned vyslovil pochybnost. Zato Kara Jas se chvatně nahnula k iluminátoru a dychtivě hleděla dolů.
Gigo Gant postřehl v zeleném moři žlutý ostrůvek. Byla to rozlehlá mýtina porostlá květinami. A na něj o něco později, v oblacích šedivého dýmu z motorů, měkce jako na polštář dosedla naše Sonda.
V bouřlivé spleti bohaté, štědré vegetace, proti níž by naše mařanské rostliny z oáz vypadaly ubohé a neduživé, jsme hned postřehli živé bytosti. Byly modré, červené i oranžové, poskakovaly po větvích, občas se od nich odtrhovaly, roztahovaly přitom do stran okončetiny porostlé zajímavými nárůstky, které jim umožňovaly využít odporu atmosféry k létání.
Když Gigo Gant s mou pomocí vybíral vysoko nad zemí místo k přistání, všiml si, že kus od této rozkvetlé mýtiny se tyčí něco jako skály nebo jakési stavby, a možná dokonce nějaké město zemšťanů. Nebylo by dobré objevovat se tam hned. A tak jsme přistáli na volném prostranství obklopeném hustou vegetací.
Rachot motorů utichl. Všichni bychom nejraději hned vyběhli ven. Ovšem bez skafandrů to nebylo možné. Vypadali jsme v nich příšerně. Tohle nebyly naše obvyklé lehké mařanské skafandry, to byly těžké skafandry Faeňanů, v nichž vystoupili na Zemu oni. Bylo jich rovněž šest. Jeden z nich, který kdysi patřil Horu Zemovi, teď přesně padl našemu velikánovi Gigu Gantovi. A skafandr Aveho Mara seděl jako ulitý zase mně. Složení vzduchu Zemy bylo vhodné k dýchání. Vysoký obsah kyslíku nám měl pomoci překonávat zdejší dvojnásobnou přitažlivost.
Věděli jsme, že se budeme muset chránit před neznámým světem bytostí roznášejících nemoci. Ovšem

Faeňané nám v písemných památkách odkázali, jak se cizím podmínkám přizpůsobili oni, a zanechali recepty na pilulky. Ty nám na cestu vyrobili lékaři na Maru.
Jak už jsem se zmínil, skafandry byly hrůzostrašné a byly pomalovány oblíbeným geometrickým obrazcem Faeňanů — spirálou. Když se nad tím zamyslím, nepřipadá mi tento obrazec náhodný. Vždyť každá rozumná bytost, ať žije v kterékoli části hvězdného světa, v něm pozná obraz Galaxie.
Na prsou měly skafandry zabudované přístroje pro elektromagnetické vyhledávání zvuků a zesilovače. Když jsme je zapnuli, rázem nás zavalil, ohromil a opojil svět zvuků, jaké žádný Mařan nikdy neslyšel...
První živočich, se kterým jsme se setkali, na nás udělal hrozný dojem. Ucítili jsme, že z houštiny na nás upřeně hledí oči. Otočiii jsme se. Na spodní větvi visel — Mařan! Ano, Mařan nebo Faeňan, ale obličej jako by mu zpotvořila škodolibá příroda. Měl ho zarostlý krátkou tmavou srstí a lemovaný kolem dokola bílým proužkem vlasů. Tento chlupatý živočich se držel větve obrovskou svalnatou rukou s pěti silnými prsty. Zadní okončetiny kymácející se ve vzduchu byly kratší, ale měly vyvinuté dlaně s pěti prsty stejně jako na rukou.
Tohle že jsou naši pokrevní rozumní bratři? Kvůli nim jsme sem přiletěli? Jak obludně musíme asi v jejich očích vypadat!
Přikročil jsem k místnímu obyvateli a přátelsky jsem mu místo ruky podával manipulátor, jaký mají skafandry zabudované v rukávech a nohavicích pro znásobení síly rukou a nohou. Ale živočich hlasitě zamlaskal, s neuvěřitelnou obratností přeskočil z jedné větve na druhou a zmizel v hustém listoví.
S Erpu Lu, která se mě držela na každém kroku, jsme uvažovali nad tímto živočichem, který vzdáleně připomínal Faeňany nebo Mařany. Mohl snad nevyhnutelný vývoj a přizpůsobování organismu místním podmínkám natolik změnit vzhled Faeňanů? My Mařané se přece od Faeňanů navenek neodlišujeme, což jsme zjistili při setkání s kosmickou mumií, u níž všechny dávné rysy zůstaly neporušeny...
„My jsme v jeskyních Maru vytvářeli podmínky, jaké bývaly na Faeně," poznamenala Era a já pochopil, co tím chtěla říct. Zachvěl jsem se při pomyšlení, že naši pokrevní bratři vypadají jako ten chlupatý živočich. Do této podoby je změnily zdejší podmínky!
„Jak máme přesvědčit potomky Faeňanů, kteří vylezli do korun stromů, že jsme jejich bratři a přišli jsme je zachránit?" řekl jsem spíš pro sebe, než že bych se ptal Ery.
„Jsou bez šatů," podotkla Era čistě ženský, ale docela logicky. „Asi chudinkové úplně zdivočeli."
Byl to správný postřeh. Oblečení samozřejmě charakterizuje úroveň civilizace. Ovšem závisí to na podnebí. V teplém pásmu, kde jsme přistáli, třeba rozumné bytosti nepotřebují žádný oděv nebo skafandry, které by je chránily před zimou nebo atmosférou. (O deštích jsme tehdy ještě neměli ani potuchy.)
„Inko! Inko!" uslyšel jsem ve sluchátku elektromagnetického spojení hlas Kary Jas. „Tady leží opravdový faenovitý, skoro nahý. Asi je v bezvědomí. Ať přijde Era a ošetří ho."
Tak rychle, jak jen nám to dovolovaly neohrabané skafandry s manipulátory, jsme s Erou zamířili na opačnou stranu mýtiny. Cestou se k nám přidali Gigo Gant s Ivou. Na moje naléhání jsme tady chodili vždycky ve dvojicích. Pro všechny případy.
Byl jsem připraven, že uvidím známý zarostlý obličej chlupaté bytosti s dlouhými předními končetinami a s dlaněmi a prsty na zadních, ale spatřil jsem opravdového statného Mařana (nebo Faeňana), téměř nahého, jen se zástěrkou okolo beder. Ležel jak široký tak dlouhý před obludným skafandrem Kary Jas.
Napadlo mě, jestli Not Kri nepoužil proti zemšťanovi paralyzující střelu. Ale Not nic takového neudělal. Nebylo toho ani třeba. Zemšťan se příšerně polekal oblud, které znenadání potkal. Viděl z houštiny, které, jak jsme se dozvěděli později, tady říkají selva, jak jsme na ohnivém ohonu sestoupili ve své lodi z nebe a potom vyšli z ohně a dýmu. Náš vzhled překonával i bujnou fantazii žreců, kteří zastrašovali lid popisováním hrůzostrašných bohů — fantazie přece vždycky vychází z něčeho známého, jen pozměňuje, zveličuje, spojuje známé prvky. Kdežto my...
Umím si představit, jak vyděšen byl primitivní a pověrčivý zemšťan, který se, jak nám později vyprávěl, skrýval v houštině, aby nebyl zabit na obětním kameni. Objevení „bohů" z nebe chápal jako pomstu namířenou proti „uprchlíkovi od posvátného oltáře". Musel se domnívat, že jsme přiletěli výhradně kvůli němu.
A v bezvědomí se zhroutil k nohám „bohů". Era Lu brzy zjistila, že jde jen o nervový šok.

Abychom se dozvěděli, zda je to potomek Faeňanů, nebo zda se tato rasa vyvinula na Země za optimálních podmínek z primitivních tvorů, k tomu jsme museli navázat se zemšťanem přímý kontakt. Proto jsme ho přenesli do lodi. Jeho prostřednictvím můžeme přece navázat styk s těmi, kvůli nimž jsme sem přiletěli.
Ve společné kajutě jsme ho uložili na lůžko. Era a Iva se vysvlékly ze skafandrů, aby mu mohly co nejdřív prokázat pomoc. Teprve pak jsem si začal sundávat skafandr já. Ještě než jsem se oblékl do obyčejných šatů, zemšťan přišel k sobě.
Přejel kajutu pohledem, uviděl dvě ženy, Eru a Ivu, jak se nad ním sklánějí, spatřil obrovitou obludu s odloženou hlavou (tak mu musel připadat Gigo Gant, který si sundal teprve přilbu). Vedle něho vylézal ze skafandru (stahoval si kůži!) Not Kri, který si našeho hosta měřil nedůvěřivým pohledem. A pak jsem k němu přistoupil já, napůl nahý. Kara Jas všechno pozorně sledovala s paralyzující zbraní v ruce — kdopak ví, co se může stát.
Ale to, co se stalo, nepředpokládal nikdo.
Zemšťan nejdřív zděšeně sledoval převtělování bohů, kteří se ho zmocnili, a pak se zadíval na mě. Hrůzu v obličeji vystřídal postupně strach, naděje a radost. Padl ria kolena a vztáhl ke mně ruce.
„Topiltzin! Ó, Topiltzin!“
Nechápali jsme, co chtěl tímto slovem vyjádřit. Ale byli jsme rádi, že aspoň umí mluvit! Zemšťan se bušil do prsou, a jako by mi chtěl něco připomenout, vykřikoval:
„Chichcalán! Chichcalán!“
Později jsme se dověděli, že to je jeho jméno a znamená Opilá Blecha. Blecha — to je místní druh hmyzu schopného hodně vysoko skákat (a taky bolestivě kousat). Slovo „opilá“ se přidávalo na znamení toho, že zemšťan umějící vysoko skákat holduje omamnému prostředku pulque, jenž ho dočasně snižuje na úroveň primitivních tvorů.
Chichcalán se ke mně připlazil po kolenou a vztáhl ke mně ruku.
Nechápal jsem, co chce, ale ovládl jsem se a neucouvl. Chichcalán se dotkl mé jizvy na prsou, která mi zůstala po zranění úlomkem meteoritu u nás na Maru. Ohmatal ji, a když se přesvědčil, že jizva je přímo pod mým srdcem, zakryl si rukama tvář, rozvzlykal se a vyrážel nesrozumitelná slova:
„Topiltzin! Topiltzin nepoznává svého přítele Chichcalána? Bez Topiltzina družstvo zápas prohrálo. A Chichcalán žrecům utekl.“
Vyměnili jsme si nechápavé pohledy. Zemšťan nám chtěl těmito zvuky, které byly nade vši pochybnost artikulované, sdělit něco rozhodně důležitého. Ale co?

Kapitola sedmá - Tajné setkání

Chichcalán nám prokázal neocenitelnou službu při studiu jazyka zemšťanů. Později jsme se dověděli, že obyvatelé Zemy nebo Země — jak nazývají svou planetu oni — mluví množstvím jazyků, protože žijí rozptýleně a v nepřátelství. To byla pro naši Misi Rozumu vážná překážka. Krátce před srážkou planet budeme tedy moci svou přítomností působit jen na malou skupinu lidí.
„Naše činnost na nepatrné části rozlehlé planety nepřinese žádný výsledek,“ tvrdil Not Kri. „Zjistili jsme, že je obydlena rozumnými bytostmi, a musíme se s touto zprávou neprodleně vrátit na Mar. Tím svou povinnost splníme.“
Ani jeden ze zbývajících účastníků expedice však s ním nesouhlasil. Rozhodli jsme se oznámit výsledky svého pátrání Radě Matek elektromagnetickým spojením a sami se seznámit s obyvateli města Tollanu, odkud utekl náš host Chichcalán.
Naštěstí pro nás se projevil jako velmi schopný pomocník. Byl přesvědčen, že plní vůli „bohů“, a poslouchal na slovo. Čas od času jsme ho hypnotizovali a navazovali s ním přímý myšlenkový kontakt. Vžívali jsme se do jeho dětsky naivní psychologie, ale nejdůležitější bylo, že s každým jeho slovem byl spojen konkrétní obraz, charakteristika nebo činnost. A tak jsme ponenáhlu začali užívat cizích slov a pojmů, nakonec i slovních obratů.
Náš prostoduchý „učitel“ vůbec netušil, že nás pozemskému jazyku naučil on. Domníval se, že „bohové“ ovládají jazyk lidí proto, že už předtím byli na Zemi. Mě nadále považoval za panovníkova syna, za

svého přítele Topiltzina, obětovaného pro zmírnění božského hněvu. Přesto však bludná hvězda Lu, jak jí říkáme my na Maru, způsobila tehdy na Zemi těžké otřesy a nesmírné škody.
Když už jsem s ním mohl souvisle hovořit, řekl mi Chichcalán:
„Jestliže miláček lidí z Tollanu vstal z mrtvých a vrátil se na Zemi, pak je určitě bohem Quetzalcoatlem!“
Quetzalcoatl znamenalo v jeho jazyce Opeřený či Létající Had.
Marně jsem se mu snažil vysvětlit, že jsme obyvateli jiné planety. Moje slova ho jen utvrdila v tom, že jsem bůh Quetzalcoatl převtělený do jinocha obětovaného bohům.
„Topiltzin se musí lidem přiznat, že se vrátil do Tollanu v podobě boha Quetzalcoatla. Budou se mu klanět a poslouchat ho. Ve všem!“
To stálo za zamyšlení. Usnadnilo by to splnění naší Mise Rozumu. Avšak smím naivní zaostalé lidi podvádět?
„Jakýpak podvod?“ namítl Chichcalán. „Topiltzina zabili. Teď znovu žije, dokonce má jizvu pod srdcem. Něco takového se může stát jedině z vůle bohů. Vrátili Topiltzinovi srdce a přijali ho do své rodiny. A že to je skutečně Topiltzin, to lidem dosvědčí nejen Chichcalán.“
„Kdopak ještě?“ zeptal jsem se se zájmem.
„Kdo?“ ušklíbl se Chichcalán vychytrale. „Či snad Topiltzin tam na nebi zapomněl na svou lásku, dívku Xochiquetzal? Ta přece může snadno dokázat, že bůh s jizvou pod srdcem je její milovaný. Ženy se v takových případech nemýlí.“
Zachvěl jsem se. Neměl jsem z toho ani trochu radost.
Neočekávané stanovisko zaujal Not Kri.
„Nemáš právo takový návrh odmítnout,“ prohlásil důrazně naším jazykem Mařanů, aby mu Chichcalán nerozuměl. „Když už jsme se jednou proti zdravému rozumu rozhodli plnit ten nesmyslný úkol Mise Rozumu, není možné se ohlížet na takové malichernosti, jako je etiketa. Musíme využít každé příležitosti.“
Postupně se k němu přidávali i ostatní.
„Opravdu, Inko,“ řekla Kara Jas. „Jenom na nějakou dobu dovolíš, aby ti říkali Quetzalcoatl. Až ti lidé uvěří, až změní svůj způsob života a zřeknou se těch příšerných obětí bohům, vysvětlíš jim, kdo opravdu jsme.“
„Inko,“ přidala se potichu Era Lu. „Celá se chvěju jen při pomyšlení, že mladík jako ty byl zabit na obětním kameni. Když se aspoň na čas staneš bohem, můžeš taková zvěrstva zakázat.“
„S nimi se patrně musí zacházet jako s malými dětmi,“ dodala Iva. „Jestli je pro ně přijatelnější, že jsi bůh, jinak by tě neposlouchali, tak proč ne?“
„Dokazovat lidem na jejich nynější nízké úrovni vývoje, že na jejich planetu kdysi přiletěli obyvatelé zničené Faeny, že současní lidé jsou jejich potomky a že my jsme jejich pokrevní bratři, to by asi nemělo smysl. Tímhle bys nikoho nepřesvědčil,“ uzavřel debatu náš filozof Gigo Gant.
Bylo tedy rozhodnuto, že v doprovodu ostatních „bohů“ vstoupím do Tollanu jako vzkříšený Topiltzin, který se stal bohem Quetzalcoatlem.
Když se o našem rozhodnutí dozvěděl Chichcalán, bez nejmenšího zaváhání prohlásil:
„V Tollanu přivítají Topiltzina jako boha. Chichcalán sám oznámí žrecům jeho příchod.“
„Jenže Chichcalána podříznou na obětním kameni,“ poznamenala polekaně jazykem pozemšťanů Iva.
Chichcalán zavrtěl hlavou:
„Bohové jsou dobří, protože nejsou lidé. Lidé jsou všichni krutí. Ale Chichcalán se jich nebojí. I kdyby se ho zmocnili a odvlekli na kámen, veliký bůh Quetzalcoatl zruší přinášení obětí.“
„A co když to nestihne včas?“ zeptala se Era Lu.
„Když to nestihne,“ odpověděl Chichcalán bezstarostně, „vrátí Chichcalánovi srdce na nebi a přijme ho do rodiny bohů.“
Tenhle bezvýznamný človíček by neměl nic proti tomu stát se bohem.
„Chichcalán ví, jak to udělat, aby obyvatelé Tollanu poznali božského Topiltzina,“ pokračoval.
„Nejdůležitější je — žena. Chichcalán ji sem tajně přivede.“
„A dál?“ zajímal se Gigo Gant.
Pozemšťan se ušklíbl a pohlédl na mě.
„Dál? V mém družstvu, s nímž hrajeme posvátnou hru s míčem, se nenašel rychlejší a dovednější hráč,

než byl Topiltzin. Ještě ani nebyl bohem a obyvatelé Tollanu už ho zbožňovali, protože byl nedostižný.“
Asi jsem se po svých přátelích podíval trochu rozpačitě, protože cítili povinnost vyslovit svůj názor na vzniklou situaci. S ohledem na Chichcalána mluvili opět naším jazykem Mařanů.
„Inko by měl zůstat sám sebou,“ řekla Era Lu váhavě. „Té dívce, co Chichcalán přivede, by neměl působit ještě větší hoře. Raději ať jí všechno vysvětlí. Ona pochopí a stane se naším spojencem.“
Kara Jas jen pokrčila rameny. Iva se přidala na stranu Ery.
„Nejdůležitější bude ukázat svoje umění na hřišti,“ poznamenal Gigo Gant. „Pustíme se urychleně do tréninku.“
„Čekají tě zkrátka perné chvíle, Inko,“ shrnul Not Kri.
Potom jsme Chichcalána vyprovodili.
„Opilá Blecha chodí jako jaguár,“ ujistil nás. „Spíš člověk spatří stín hvězd, než Chichcalána v nočním Tollanu.“
A zmizel v selvě.

Teď už jsme vycházeli z lodi bez skafandrů. Zvykali jsme si vdechovat pozemský vzduch. Byl to nevyslovitelný pocit. Čerstvý, opojný vzduch byl prosycen vůněmi, o nichž se nám na Maru ani nezdálo. Při jedné vycházce v okolí lodi jsme spatřili, jak se z houštiny vynořil Chichcalán. Šťastně znovu vyvázl z města. Znamenalo to však, že nepřichází sám. Nadcházel čas mé první zkoušky. Jak obstojím?
„Půjdu společně s Topiltzinem,“ prohlásila Era Lu. Už si zvykla nazývat mě pozemským jménem.
„Bohyně si neuvědomuje, co to je pozemská žena,“ poznamenal Chichcalán a zavrtěl hlavou.
„Má-li dívka poznat svého milovaného, musí to být beze svědků,“ připomněla Kara Jas úsečně a chladně. Bez milosti mě posílala do objetí pozemské dívky. Co asi v tu chvíli cítila?
Hrdě jsem vztyčil hlavu a vykročil za Chichcalánem do selvy. Tam někde čekala Xochiquetzal na svého Topiltzina.
V houštině jsem spatřil dívku. Její osmahlá tvář byla jako vysoustruhovaná, vyzařovala z ní utajovaná bolest. Nejpozoruhodnější na ní však byly dlouhé, docela šedivé vlasy, sepnuté u spánků prostými, ale elegantními ozdobami.
Když zaslechla moje kroky, rychle se otočila, a oči se jí rozzářily a zajiskřily.
„Xochiquetzal!“ zvolal jsem a vztáhl k ní ruce.
„Topiltzine!“
Rozběhla se ke mně, opřela mi hlavu o prsa a dala se do pláče. Cítil jsem v dlaních teplo jejích rozechvělých ramen.
Toto dítě Země netušilo, že pláče na prsou svého nekonečně vzdáleného bratra, který se jen čirou náhodou podobá jejímu mrtvému vyvolenému.
„Xochiquetzal věří, že se Topiltzin vrátil?“ zeptal jsem se a byl jsem odhodlán této milé a nešťastné dívce vyklopit čistou pravdu. Ale ona mě zahrnula takovou nečekanou záplavou radosti a něhy, že jsem se k tomu neodhodlal. Hladila mě po tváři, po obočí, čechrala mi vousy i vlasy, nahlížela mi zblízka do očí a potichoučku se smála.
„Roky zřejmě plynou i na nebi,“ pronesla, když zkoumavě prohlédla můj obličej. „Xochiquetzal taky hodně zestárla?“
Usedli jsme spolu na vystouplý kořen, vzali se za ruce a mlčeli. A v tom mlčení byla moje záchrana. Kdybych teď musel mluvit, lhal bych. Mlčení bylo snazší, i když to taky byla lež. Ale tato lež přinášela aspoň štěstí půvabné pozemské dívce.
Ucítil jsem na sobě čísi pohled. Otočil jsem se a spatřil jsem Eru Lu. Rychle se odvrátila. Všiml jsem si, že se jí chvějou ramena.
Přišel Chichcalán. Šťastná dívka mu podala ruku a Chichcalán klesl na kolena, aby jí mohl přiložit čelo k prstům.
„Chichcalán je opravdový přítel,“ řekla. „Učinil Xochiquetzal znovu šťastnou. Přivedl jí nazpět Topiltzina. Teď s ním půjde kamkoli, třeba na obětní kámen.“
„Obětní kameny, ta hanba lidského rodu, přestanou existovat!“ prohlásil jsem odhodlaně.
„Poznala tedy Xochiquetzal svého Topiltzina?“ zeptal se Chichcalán.

„Ano, poznala. A nejen proto, že vypadá stejně jako předtím, ale také proto, že Topiltzin už tehdy označoval obětní kameny za hanbu Tollanu. Nikdo jiný by to tak říct nedokázal.“
A tak mi nešťastný mrtvý mladík ještě jednou pomohl vstoupit pod jeho jménem do města, abych v něm splnil úkoly Mise Rozumu.
Pocítil jsem nesmírný příliv sil. Pozemšťané musí navázat na výsledky pradávné kultury svých předků. Musí... Za každou cenu.

ČÁST DRUHÁ - SYNOVÉ SLUNCE

V okamžiku, kdy člověk přichází na svět,
není v něm vyslovené zlo ani vyslovené
dobro, jsou v něm jen předpoklady pro
jedno i druhé. Co z toho se v něm rozvine,
záleží na prostředí, v němž žije, a na
výchově v rodině a ve společnosti.
Robert Owen

Kapitola první - Bílý bůh

„To-pil-tzin! To-pil-tzin!“
Řev rozvášněného davu se přeléval tribunami po obou stranách tkalači — prostranství vyhrazeného rituální hře s míčem. Obyvatelé Tollanu vyskakovali, mávali čelenkami s různobarevnými péry a hulákali: „To-pil-tzin! To-pil-tzin!“
Míč odlitý z pružné pryskyřice stromu achanac létal přes tlecotl, čáru oddělující hrací území dvou družstev, tak prudce, že kdyby některého hráče zasáhl do hlavy, mohl ho nejen srazit k zemi, ale na místě zabít.
Hráči však byli zkušení a obratní. Odráželi míč na polovinu soupeře pouze lokty nebo koleny chráněnými prošívaným kovovým chráničem, nebo těžkými kamennými pálkami, které pevně svírali v pravé ruce. Pro bezpečnost diváků byly lavice na tribunách umístěny hodně vysoko nad hřištěm.
Přívrženci každého ze soupeřících družstev se shromažďovali odděleně, vždy na jedné z protilehlých tribun. Povzbuzovali vášnivě, hlavně proto, že v případě porážky jejich družstva jim hrozilo, že se budou muset nechat oloupit. Vítězové totiž měli právo vtrhnout na tribunu, která povzbuzovala protivníka, a odebrat tam divákům všechno, co jim padne do oka — drahocenné ozdoby, krásné čelenky, dokonce i části svátečního oděvu.
Bohové ústy žreců přisuzovali vítězství tomu či onomu družstvu podle počtu trestných bodů, které se udělovaly za nesprávné odražení míče nebo za jeho dopadnutí na zem. Žrecové znalí počtů nechávali hrát tak dlouho, dokud se hráči a diváci drželi na nohou a dokud slunce nezapadlo.
Vítězství a okamžitého ukončení hry však bylo možné dosáhnout také tím, že některé z družstev prohodilo míč kulatým kruhem zavěšeným pod tribunami při půlicí čáře. Bylo to nesmírně obtížné, protože otvor byl jen o malinko větší než průměr míče. Navíc ozdoby kolem něho byly stylizovány do tvaru posvátného papouška huacamaya, takže sebemenší dotyk míče s obručí byl považován za rouhání a měl za následek přísný trest.
Proto se soupeři snažili prudkými údery do míče především vyčerpat protivníka a vyřadit ze hry co nejvíc protihráčů. K riskantnímu prohození míče obručí se odhodlávali jen v krajním případě nebo v mimořádně příznivé situaci, kdy se hráč octl u stěny přímo před kruhem.
Dav šílel. Bílý bůh nejen dokázal, že je oním slavným Topiltzinem, který se vrátil na Zemi, ale dokázal posvátnou hru povznést na takovou božskou úroveň, že se všem přihlížejícím tajil dech. Něco podobného ještě nikdo neviděl, takhle mohl hrát jedině bůh!
Předběžný trénink v selvě se tedy vyplatil.
Oblačný Had trůnil na panovnické rohoži nad obručí s posvátným papouškem na jedné straně a klidně

sledoval průběh hry. Na protější tribuně, nad obručí soupeře, seděl jako kamenná socha nejvyšší žrec Hadovec.
Když se Chichcalán vrátil ze selvy a oznámil, že z nebe sestoupil bůh Quetzalcoatl v Ohnivé Číši, Hadovec nařídil Chichcalána dopadnout a přivést na obětní kámen. Nechtěl poslouchat jeho žvanění, protože nevěřil v žádné bohy, jimž údajně sloužil, a nepřipouštěl pomyšlení, že člověk, jemuž vlastnoručně vytrhl srdce, by mohl být živ a vrátit se se zahojenou jizvou pod srdcem. Spatřoval v tom šikovně nastrčený podvod.
Možnost podvodu nevylučoval ani panovník Oblačný Had, který nejvyššího žrece nenáviděl. Nařídil, aby k němu přivedli Chichcalána v doprovodu nejvyššího žrece. A tak byl Hadovec povinen místo likvidace Opilé Blechy na obětním kameni doprovázet Chichcalána před panovníkův trůn.
Jakmile vstoupil do rozlehlé síně s rozestlanými koberci z ptačího peří, spustil výhrůžky, že se bohové rozhněvají, nebude-li jim okamžitě přinesen za oběť Chichcalán a s ním i bílí podvodníci, které údajně potkal na selvě.
„Proč Hadovec vyhrožuje hněvem těch, které nikdy nikdo neviděl, když lidé mohou na vlastní oči spatřit živé bohy? Nebylo by lepší poprosit bohy přímo, aby zmírnili svůj hněv, jehož se Hadovec tolik obává?“
„Jak může nějaký bílý tulák dokázat, že je bůh?“ vybuchl Hadovec.
„Kdyby panovník dovolil Chichcalánovu družstvu, aby smělo hrát posvátnou hru s Topiltzinem ve svých řadách, jak tomu bývalo dřív, lidé by Topiltzina poznali a uznali by ho za boha,“ odvážil se navrhnout klečící Chichcalán.
Oblačný Had zatáhl z dýmky, kterou neustále držel v ústech, a vydal konečné rozhodnutí:
„Posvátnou hrou s míčem se už mnohokrát rozhodovaly složité spory mezi žreci a panovníky měst. Nechť i tentokrát vysloví bohové své stanovisko prostřednictvím hry.“
Teď tedy seděl Oblačný Had na panovnické rohoži, s naprostým klidem sledoval hru a pukal z dýmky. Byl spokojen. Hra se vyvíjela tak, že nejvyšší žrec bude rozdrcen a potrestán.
Na hřišti zatím bílý hráč s obličejem orámovaným vousy udivoval přihlížející zcela novými způsoby hry. V jednom okamžiku dokonce přestal používat pálky, odhodil ji, až zazvonila o kamenné desky hřiště, a neodrazil míč letící k němu, jak každý předpokládal, nýbrž ho zachytil a sevřel lokty. To nebylo porušení pravidel — stále se dotýkal míče lokty.
A pak se stalo něco neuvěřitelného. Quetzalcoatl napřáhl ruce za hlavu, míč přitom svíral mezi lokty, a lehkým, přesně vypočítaným pohybem hodil míč do kruhu. Míč hladce proletěl otvorem a dopadl k nohám zděšeného kapitána soupeřícího družstva. Toho v tuto chvíli ani trochu nenadchl nově objevený způsob hry, jeho první myšlenkou bylo, že ho teď čeká obětní kámen.
Tím posvátná hra skončila.
Topiltzin byl nejen veřejně uznán, ale hned na místě prohlášen za boha Quetzalcoatla. S tím si pospíšil sám Hadovec, aby se mu vývoj událostí nevymkl z ruky. Chtěl si i za existence živého boha udržet své postavení nejvyššího žrece.
Dav jásal. Dětsky prostoduší lidé vychovaní v pověrách přijali objevení zemřelého jako něco, co je u bohů naprosto samozřejmé, a byli ochotni sestoupivšího boha, jako ztělesnění síly a moci, na slovo poslouchat.
Hadovec znal jejich myšlení. Dostal strach, aby se mu tento „živý bůh“ ze selvy nechtěl mstít za to, že mu kdysi vytrhl srdce. Bylo třeba jednat. Nejvyšší žrec vystoupil do popředí a dal znamení trubačům. Ti zatroubili do mořských mušlí, aby zjednali ticho.
Hadovec se postavil před posvátný kámen, který zesiloval zvuk jeho hlasu, a zahlaholil:
„Běda lidu Tollanu, běda! Poslouchejte slova strašlivého proroctví vyčteného z hvězd. Jakmile na Zemi sestoupí bůh Quetzalcoatl, vyžádá si za oběť srdce nejvýznamnějších, nejzasloužilejších a nejbohatších obyvatel Tollanu — mužů, žen, dívek i dětí. Běda lidu Tollanu, běda! Nechť panovník přislíbí bílému bohu mnoho srdcí zajatců a otroků, poslušný žrec zatím urychleně vytrhne pro Quetzalcoatla srdce dvou kapitánů mužstev — jednoho, který prohrál minule, a druhého, který prohrál dnes.“
Panovník vztáhl ruku, tři členové jeho osobní stráže přiložili mořské mušle ke rtům a troubením přehlušili poslední žrecova slova.
Pak promluvil on:

„Uvádí se ve známost, že vládce smrtelníků Oblačný Had s otevřenou náručí přijímá navráceného syna přicházejícího v podobě boha a skládá na sklonku let ze svých beder břímě nejvyššího vládce, které tak dlouho nesl. Toto břemeno vlády předává svému synu Topiltzinovi, který od této chvíle ponese jméno Quetzalcoatl, živý bůh a vládce smrtelníků.“
Ohromení obyvatelé Tollanu vyskočili, ale nevěděli, co mají dělat. Zato Hadovec to věděl dobře. Nejdřív počítal s tím, že jako nejvyšší žrec bude prostředníkem mezi lidem a těmito živými bohy a bude lidem sdělovat, jaké mají bohové přání. Ale když se bůh stal zároveň vládcem lidu... Teď zbyla jediná naděje — tajná dcera. Ten samozvanec ze selvy ji přece musí uznat za svou milenku.
A žrecův hlas se znovu rozezněl nad tribunami:
„Nechť přijme všemocný bůh a panovník Quetzalcoatl dar na usmířenou — dvě pulsující srdce na zlatém podnosu, dvě srdce, která ještě bušila při slavně ukončené posvátné hře.“
„Zmlkni, úskočný žreci!“ rozlehl se neznámý jasný a silný hlas. Byl to hlas bílého boha. Quetzalcoatl se postavil vedle panovníka a nedovolil mu povstat z rohože. „Vězte, lidé Tollanu, že už nikdy nebude prolévána lidská krev jako oběť bohům, už ani jedno srdce nebude vytrženo z prsou živého člověka a hozeno na lesklý podnos ze žlutého kovu. Quetzalcoatl přijímá nabízenou vládu s vědomím povinnosti vůči lidem a využije jí ve prospěch všech. Krutost se od této chvíle staví mimo zákon, protože není v zájmu bohů ani lidí Země.“
Obyvatelé Tollanu se po sobě dívali rozpačitě. Proč mluví bílý bůh o lidech celé Země, a ne o lidech Tollanu? Proč označil žrece za úskočného a před všemi ho ponížil, když ho Hadovec právě prohlásil bohem? Nerozuměli tomu, ale neuměli uvažovat, byli zvyklí se podřizovat. Nejvíc je podělilo a vzrušilo, že byly zakázány lidské oběti, které až dosud bohům vždycky vyhovovaly. Co se teď bude dít, nebude-li možné bohy obměkčit?
Quetzalcoatl usedl na panovnické místo. Žrecové k němu přivedli oba svázané kapitány družstev a srazili je před ním na kolena. Quetzalcoatl dal rukou znamení, přiskočil obrovitý bílý bůh a dvěma ranami zázračně ostrého lesklého nože jim přeřízl pouta. Dvě bílé bohyně pomohly osvobozeným na nohy a začaly s nimi mluvit jazykem Tollanu. Jejich hlasy byly něžné a vlídné.
Nakonec zamířil Quetzalcoatl do paláce svého otce. Po jednom boku kráčel další bůh s řídkými vlasy, po druhém tajná dcera nejvyššího žrece, krasavice Xochiquetzal. Za nimi šel panovník.
Obyvatelé Tollanu je provázeli uctivými pohledy.
Každý další den přinášel něco nečekaného.
Trubači den co den svolávali lid k úpatí pyramidy Noci a shora se rozléhal hlas obrovitého boha s rezavými vousy a čtyřma očima. Ten sděloval lidem Quetzalcoatlovy pokyny, závazné pro všechny. Byly to ohromující pokyny. Jedni z nich měli nesmírnou radost, v druhých vyvolávaly úzkost. Děsily však všechny bez rozdílu.
„Otroctví odporuje samotné podstatě člověka,“ hřímal velikán, pomocník bohů. „V lesích, v pustině ani ve vodě nenajdeme živé bytosti, které by nutily jiné, sobě podobné, aby pracovaly, kdežto ony samy ne. Tak tomu od této chvíle bude i mezi obyvateli Země.“
Zase mluvil o lidech Země, a ne o lidech Tollanu. Chce si snad podrobit i sousední kmeny?
„Práce bude nyní povinná pro všechny,“ pokračoval obr. „Quetzalcoatl osobně půjde příkladem. Pole, které mu bude přidělené, bude sám obdělávat a pěstovat na něm bavlnu a pšenici. A pracuje-li i bůh, co očekává ty, kteří pracovat nebudou?“
„Smrt!“ zahřmělo na úpatí pyramidy.
„Ne,“ zaburácel bílý bůh. „Quetzalcoatl ruší násilnou smrt jako trest i jako pomstu. Nahrazuje ji vyhnanstvím z města Tollanu. Kdo nebude chtít ve městě pracovat, bude dopraven do selvy a tam stejně bude muset pracovat, aby si uchoval život.“
Lidé se pokaždé rozcházeli otřesení.
Bojovníci a vojevůdci, které poprvé někdo nutil, aby pracovali, se potichu rozhořčovali a nejraději by se chopili zbraní. Ale bůh je bůh, a tenhle navíc je i vládcem smrtelníků. Museli se podrobit.
Byly zahájeny až dosud nevídané práce: stavěly se silnice, vypalovala se a klučila selva, aby se připravila pole pro bavlnu a pšenici, začal se stavět palác bílého boha, který obepínal novou pyramidu, nejvyšší ze všech.

„Již nikdy se nebudou válkou řešit spory mezi kmeny," hlásal pomocník bohů z vrcholu pyramidy. „Stejně jako jsou si nyní rovni obyvatelé Tollanu, tak rovny si budou všechny lidské kmeny."
Pak ještě oznámil, že Quetzalcoatl osvobodil od práce všechny přestárlé dosáhnuvší věku jeho otce. Mladší spoluobčané jsou povinni o ně pečovat a vážit si jich.
Bílý bůh s řídkými vlasy řekl Quetzalcoatlovi jazykem cizí planety:
„Je vyloučeno, aby se primitivní domorodci tak rychle vzdali odvěkých krutých zvyklostí a přijali společenské zřízení, které vyžaduje vysoké vnitřní uvědomění každého jednotlivce."
„Musíme je vzdělávat," prohlásil Quetzalcoatl.
Shromáždil kolem sebe mladé lidi z význačných rodin, kteří už se učili písmu, a všechny žrece, kteří už jisté vědomosti měli (s výjimkou Hadovce, ten se nedostavil), a začal jim předávat podivuhodné znalosti o nebi a věcech kolem nich.
Nejvyšší žrec každou noc naslouchal hlášením svých někdejších přívrženců o těchto lekcích a chmurně pohlížel na zamračenou oblohu. Vysedával v Chrámu Nebes na vrcholku staré pyramidy. Teď už mu sem nepřiváděli žádné zajatce, kterým by vytrhával srdce, už necítil na rtech příchuť čerstvé krve. Žil ve strachu o svůj vlastní život a mnohokrát marně vzkazoval své dceři, aby ho navštívila, ale ona nepřicházela.

Kapitola druhá - Drápy jaguára

Jednou však přece jen přišla.
Lehce stoupala po strmém schodišti pyramidy lemovaném na každém pátém stupni nehybnými postavami žreců. V den, kdy byl přinesen za oběť bohům její Topiltzin, ji na pyramidu nepustili, dnes jen mlčky sledovali její kroky.
Pouze jednou se Xochiquetzal ohlédla dolů na panovnický palác, kde bydleli bílí bohové, a přitom se jí zkřivila ústa a zablýskly zuby. Rozezlený pohled jiskrných očí připomínal jaguára odhodlaného hájit svoje doupě.
Dívka znovu prožívala ponižující scénu svého posledního setkání s Topiltzinem. Opravdu s Topiltzinem? I ve chvílích bezmezného štěstí, které jí přinesl návrat někdejšího milovaného, postřehla Xochiquetzal, jak se jedna z bohyň při jejich schůzce v selvě odvrátila, aby skryla slzy. Nic na sobě nedala znát, ale marná sláva — žena vždycky vycítí sokyni dřív než muž.
Zbývající dvě bohyně byly dívce jasné. Jedna Quetzalcoatla milovala, ale jako sestra. Druhá zase nemilovala nikoho, byla studená jako kámen. Té se Xochiquetzal bála. Zato Ery se nebála, dokonce jí dovolila, aby kouzelnými mastičkami vrátila jejím zešedivělým vlasům původní mladistvou havraní čerň. Divošský instinkt jí napovídal, že tahle bohyně není zlá. Ale Quetzalcoatl!
Když se po Oblačném Hadovi stal vládcem smrtelníků, měl se ihned oženit se svou bývalou milovanou a splnit slib, který jí před smrtí dal. Ale Topiltzin, který se vrátil z nebe, nebyl zdaleka tak horlivý jako onen dřívější. Rozdělilo je snad nebe, kde strávil tolik času?
Xochiquetzal byla pozemskou ženou, v jejích žilách proudila nezkrotná divoká krev. Nebe a bohové, jak je vykládali žrecové, byli pro ni vzdálení, nedosažitelní, ale bylo nutno těmto pohádkám věřit. Zato bohyně Era, která nedokázala skrývat své city k Topiltzinovi, to už nebyla pohádka, ale život, blízký a srozumitelný. A tak dívka pojala k Eře nenávist a nejraději by ji rozsápala.
Nakonec se rozhodla, že si s Topiltzinem promluví. Zastihla ho v síni s koberci z ptačích per právě ve chvíli, kdy se od něho rozcházeli jeho žáci.
Topiltzin povstal a s úsměvem jí pokročil vstříc.
„Proč není Topiltzin takový jako dřív?" vyhrkla dívka přísně, třebaže se jí při spatření Topiltzinova vlídného úsměvu sladce rozbušilo srdce. „Proč už Xochiquetzal neukazuje hvězdy na nebi? Proč se rty nedotýká její kůže, aby se celým jejím tělem rozlévala radost?"
„Topiltzin na to nemá právo."
„Cožpak Topiltzin neboli bůh Quetzalcoatl nemá právo činit, co se mu zachce?"
„Ne, nemá. Bohyně Era, která Xochiquetzal vrátila původní barvu vlasů, už dávno naléhala, aby jí Quetzalcoatl, host z nebe, pověděl celou pravdu."

Dívky se zmocnila zuřivost. Nevěděla sice, co jí chce Quetzalcoatl říct, vyrozuměla jen, že odmítá její lásku a mluví dokonce na pokyn bohyně Ery.
„Host z nebe velmi dobře chápe Xochiquetzal i její touhu po lásce," dodal Quetzalcoatl, „protože sám poznal soužení neopětované lásky."
Dívka si ho změřila zničujícím pohledem:
„Takhle Quetzalcoatl nesmí mluvit. Jaký by to pak byl bůh?"
„Syn Slunce není bůh," řekl Quetzalcoatl vlídně. „A už vůbec není tvůj mrtvý milovaný Topiltzin. Syn Slunce se mu jen shodou okolností podobá. Vysvětluje se to těžko. Obyvatelé Tollanu i lidé, kteří žijí na vzdálené hvězdě Maru, mají stejné předky, pocházející z velice vzdálené hvězdy, která strašným výbuchem zanikla. Zůstali jen její synové na Zemi a na Maru. A lidé, právě tak Mařané, tedy hosté z nebe, jako Faeňané, tedy obyvatelé zničené Faeny, ti všichni jsou synové Slunce. Na zemšťany čekají těžké zkoušky. A jejich bratři z Maru k nim přiletěli, aby jim pomohli a naučili je tomu, čeho už jiní synové Slunce rozumem dosáhli."
Xochiquetzal mu samozřejmě nemohla zcela rozumět. Byla to žena, odmítnutá žena. Ovšem tohle si zas uvědomovala dobře.
„Takže Quetzalcoatl není Topiltzin?" zeptala se pochybovačně.
„Je mi líto, ale není. Proto nemůže host z nebe darovat Xochiquetzal potěšení lásky."
„To není pravda!" zvolala pobouřeně Xochiquetzal. „Ubohý Quetzalcoatl jen slepě vykonává vůli bílé bohyně a zříká se nejen bývalé lásky, ale i svého jména Topiltzin!"
Bílý bůh stál rozpačitě uprostřed síně a s údivem sledoval rozhořčenou pozemskou dívku. Asi se mýlil, když doufal, že za cenu odhalení celé pravdy v ní získá spojenkyni.
Rozzuřená Xochiquetzal vyběhla z paláce a utíkala ke schodišti na pyramidu boha Noci. Byla tajnou dcerou nejvyššího žrece, přestože tento služebník bohů nesměl mít při svém posvátném postavení ženu ani děti. Všichni samozřejmě věděli, že Xochiquetzal je jeho dcerou, ale aby se zachovalo zdání žrecovy posvátné čistoty, nazvali ji tajnou. Tím bylo řečeno vše. Dekorum bylo zachováno a dívka se mohla vyšvihnout na místo přiměřené společenskému významu svého tajného (i když pro všechny zjevného) otce.

Hadovec vyslechl dceru s neskrývaným potěšením. V jeho hlavě dozrával plán. Xochiquetzal je ochotna prohlásit z vrcholku pyramidy, že takzvaný Quetzalcoatl není žádný bůh a už vůbec ne Topiltzin, nýbrž jen šikovný podvodník. Musí být zbaven vlády, jeho nesmyslné výnosy budou zrušeny a na počest návratu k pravým bohům budou na obětních kamenech vyrvána srdce všem bílým přivandrovalcům, kteří přišli ze selvy, jakož i všem těm, kteří jejich vládu uznali.
Xochiquetzal naslouchala otci se sklopenou hlavou. Nejvyšší žrec si všiml, jak se jí při jeho slovech zachvěla ramena. Nenaléhal zatím dál a zamyslel se.
Asi by to nebylo všechno tak jednoduché. Jeho dceři jde především o to, aby byl odhalen podvodník, který zklamal její city. Ovšem Hadovcovy cíle jsou dalekosáhlejší, vznešenější, a cesta k nim by měla být co nejspolehlivější.
Hadí tlama ze slepených vlasů na žrecově hlavě se zakývala a jeho chraptivý hlas se ztišil do šepotu.
„Z Xochiquetzal teď mluví hněv ženy, která vytasila drápy jaguára. Nedá se však předpokládat, že by všechno proběhlo hladce, jakmile pronese svá rozhořčená slova. Šikovný Quetzalcoatl osvobodil mnoho otroků, a těm se nebude chtít stát se znovu otroky. Řemeslníci a umělci jsou zaměstnáni na nových stavbách. Ti raději dokončí započaté dílo, než aby šli svrhnout toho, kdo je vyzval k tvořivé práci. A právě tak obdělávači polí. Ti nemyslí na nic jiného než na nové pozemky, které se pro ně vypalují v selvě. Sotva asi dopřejí sluchu rozohněné ženě."
„Co tedy chce můj tajný otec? Abych odpustila smrtelnou urážku, abych dovolila bílému bohu vzít si za ženu bledou podvodnici, kterou všichni považují za bohyni?"
„Falešný bůh Quetzalcoatl, který rouhačsky zakázal pradávné posvátné obřady, musí být svržen a přivlečen na obětní kámen. Praví bohové, aby tyto podvodníky potrestali, zbavili je rozumu. Proto bílí vetřelci zrušili války, donutili zasloužilé bojovníky, aby pracovali jako opovrženíhodní otroci. A v tom je zárodek jejich zkázy. Hadovec nikomu nesvěří úkol, který může splnit jen on sám. Po tajných pěšinách

projde selvou a najde kočující barbary, kteří si nikdy nestaví domy, ale převážejí svá obydlí z místa na místo. Pro ně je přepadání měst věcí odvahy, opovrhují domy a chrámy, smrt nepřátel jim přináší radost, záhuba spolubojovníků je poctou. Hadovec přivede severní barbary do bezbranného Tollanu. Ať rozkotají kamenné město, pobijí obyvatele i vojáky, kteří by se stavěli na odpor. Nedotčeny zůstanou jen pyramidy chrámů, kde znovu bude prolévána krev lidských obětí na počest bohů. A tato krev vykoupí všechna neštěstí lidu Tollanu.“ Xochiquetzal se zachvěla:
„Nejvyšší žrec si přeje, aby severní barbaři vyloupili město a pobili muže, ženy a děti?“
„Nejvyšší žrec se domluví s vůdcem barbarů, aby všechny zajatce z řad někdejších otroků předali žrecům jako oběť bohům. Budou mezi nimi i bílí přivandrovalci. Tajná dcera nejvyššího žrece bude pomstěna.“
Hadovec postřehl v očích své dcery chmurný záblesk a pokračoval:
„Až padne město Tollan a vzplanou domy obyvatel, svolají žreci na náměstí jak vítězné barbary, tak poražené obyvatele Tollanu. A v tu chvíli poví Xochiquetzal celou pravdu o samozvaném bohu Quetzalcoatlovi. Všechny jeho sochy budou rozbity, jeho jméno bude vymazáno z památníků.“
Dívka poslouchala se svěšenou hlavou.
„Hadovec odejde pod rouškou noci,“ řekl její otec. „Žreci budou chránit jeho dceru a běda jí, nedočká-li návratu svého otce. Její srdce první dopadne na podnos, dychtící již po vůni čerstvé krve.“
„Svého času Xochiquetzal sama žádala, aby se tak stalo,“ prohodila dívka vyzývavě.
„Bohům je milá i pozdní oběť,“ poznamenal Hadovec se záhadnou jízlivostí a zmizel v tajemných chodbách chrámu.
Než se vydal na cestu, musel si poprvé po mnoha letech rozmočit slepené vlasy. Dalo to dost práce, protože krev smíšená se šťávou aki, chránící ji před rozkladem, přímo zkameněla. Ale nakonec přece jen zmizel z jeho hlavy dovedně vymodelovaný had a teď by žrece nikdo nepoznal.
Podzemní chodba zavedla nejvyššího žrece přímo do selvy.
Xochiquetzal přecházela sem tam po plošině určené k pozorování hvězd. Pod ní se rozprostíralo město Tollan. Ulice rovné jako sluneční paprsky. Velkolepé stupňovité pyramidy uprostřed zelených obdélníků. Dole přepychové kamenné paláce. Klikatý pruh řeky jako had plazící se mezi městskými budovami. A v dálce zelené moře selvy.
Tam už se možná po pěšinách, které zná jen on, prodírá nejvyšší žrec, aby zbraněmi barbarů navrátil moc svrženým bohům a pomohl uražené ženě krutě se pomstít bílému vousatému vetřelci a jeho bledé přítelkyni, která z něho nespouští zamilovaný pohled.
Při tomto pomyšlení se Xochiquetzal zachvěla. V tuto chvíli byla schopna nejvášnivějšími a nejhněvivějšími slovy odhalit falešného Topiltzina, vydat ho rozzuřenému lidu na roztrhání, vhodit ho na obětní kámen...
Ale dokáže to potom, až dole mezi kouřícími rozvalinami budou v divokých orgiích jásat vítězní barbaři?

Kapitola třetí - Plamen Nebeské Číše

Zběsilé halekání, výkřiky hrůzy a bolesti, sténání umírajících, dupot stovek nohou, řinčení zbraní, jekot žen, pláč dětí — to všechno se smísilo v divokou kakofonii.
Mrtvoly zabitých a těla raněných zaplnily ulice. Bojovníci pomalovaní válečnickými barvami šlapali po těch děsivých překážkách, kopali do mrtvých a kopími dobíjeli ty, kteří ještě žili. Vnikali do domů, ničili veškeré zařízení, zapalovali nábytek a drahé rohože, rozbíjeli vzácné sochy. Obyvatele, kteří se chtěli zachránit v nejvzdálenějších pokojích, tam zamykali a okny házeli dovnitř zapálené pochodně.
Nikdo v Tollanu se nedokázal postavit severním kočovníkům na odpor. Město bylo přepadeno nečekaně, vydrancováno, podpáleno.
U podnoží pyramid se převaloval dým spálenišť. A shora, ze sloupových ochozů chrámu, lhostejně shlíželi žreci. Ve slunečních paprscích blyštěly jejich přepychové čelenky.
Konečně se z vysoké pyramidy ozvalo troubení na mořské mušle a vítězové ostrými hroty kopí naháněli na náměstí zkrvavené muže a vzlykající polonahé ženy. Bývalí otroci a jejich včerejší páni, zmlácení a ubozí, všichni s provazy na krku, se zalykali dýmem a hleděli vzhůru.

Podle plánu nejvyššího žrece měla před nimi v tomto okamžiku stanout Xochiquetzal a prohlásit, kdo je pravým viníkem všech neštěstí, která postihla Tollan. Ještě před svým odchodem k barbarům jí sám připravil proslov.
Hadovec nařídil žrecům, aby přivedli jeho dceru.
Dva zděšení žreci padli tváří k zemi. Xochiquetzal během barbarského přepadení Tollanu zmizela. Snad se odvážila sejít po prudkém svahu pyramidy, snad se zabila pádem nebo ji divoši pokládali za obyčejnou obyvatelku města, což by bylo ze všeho nejhorší.
Hadovec nařídil položit oba žrece, kteří měli jeho dceru ochraňovat, na obětní kámen a po dlouhé přestávce jim s potěšením sám rozpáral prsa a vytrhl zrádcovská srdce. Byly to první lidské oběti, které měly Tollanu navrátit přízeň bohů a někdejší rozkvět.
Potom promluvil sám.
„Běda lidem Tollanu, běda! Falešní bohové uspali jejich bdělost, aby se Tollan nemohl bránit přepadení. Teď, když jsou po zásluze svrženi, vrátí se náš lid k pravým bohům. A milost bohů bude tím štědřejší, čím dřív se octnou na obětním kameni. A proto — vrhněte se po boku velkodušných vítězů na panovníkův palác, zajměte falešné vetřelce!“
Avšak obyvatelé panovnického paláce byli zavčas varováni, a tak se stihli skrýt za pevnými závorami.

Po matce, vdově po nukerovi (vojevůdci), zdědila Xochiquetzal něhu a oddanost, po otci, nejvyšším žrecovi, jemuž se mladá vdova zalíbila, zase zuřivost nesnášející porážky. Tyto protikladné vlastnosti v ní bojovaly oné noci, kdy přecházela po plošině na vrcholku pyramidy a pohlížela na hvězdy i vzdálenou selvu. K ránu však v ní přece jen zvítězila láska nad nenávistí.
Rozhodla se Topiltzina varovat.
Jenomže strážci ji hlídali na každém kroku. Uplynulo několik napjatých dnů a bezesných nocí. Nespali však ani strážci. Teprve když do města vtrhly první oddíly divochů a žrecové byli zaujati započatou bitvou, vrhla se Xochiquetzal ke svahu pyramidy. Jeden ze strážců ji však na samém okraji zachytil, a tak se zřítili oba po strmé hladké straně. Při dopadu byl žrec vespod, a to dívce zachránilo život.
Potřísněná krví se rozběhla k vratům paláce. Hned v první síni narazila na vznešeného Oblačného Hada, který spěchal zjistit, co je to venku za rámus. Dívka mu pověděla, že došlo k přepadení. Starý vládce sňal ze stěny sekeru a udeřil na poplach do zvonivého talíře.
Přiběhlo šest jeho synů a zavřeli vrata paláce na všechny závory.
Potom stáli společně s obrovitým bohem a Karou Jas, všichni ozbrojeni sekerami, a naslouchali jekotu divochů zvenčí.
„Topiltzine,“ vydechla dívka ležící u nohou Inky Tichého, „Xochiquetzal přijme smrt z rukou boha, kterého zradila, protože o něm zapochybovala. Ale způsobila to hrdost pozemské ženy, která se nemohla smířit s tím, že bohyně Era je šťastnější.“
Inka Tichý mlčel a s lítostí hleděl na pozemskou dívku u svých nohou. Teď už je jasné, že se na Zemi dopustil nějaké osudové chyby. Ale v čem?
Dobývání paláce začalo bušením na vrata. Lstivý žrec poradil barbarům, aby jako beranidla použili kamenného sloupku s vyobrazením Quetzalcoatla. Stovky silných rukou se chopily provazů, na nichž se houpalo kamenné závaží a každým úderem drtilo vrata.
Ta nakonec povolila. Divoši vtrhli do paláce, ale ti první z nich padli pod ranami sekyr Oblačného Hada a jeho synů.
Iva vykřikla a chytila bratra za ruku, aby ho odtáhla dál od místa boje.
„Topiltzine,“ zašeptala Xochiquetzal a vstala, „ty přece znáš tajnou podzemní chodbu. Poběž!“ A zkoumavě na něho pohlédla. Ukáže-li teď, kde je tajná chodba, je to přece jen Topiltzin!
Ale Quetzalcoatl jen smutně zavrtěl hlavou.
„Host z hvězdy Maru nemůže vědět to, co věděl tvůj zemřelý milý.“
„Takže ty nejsi Topiltzin?“ ucouvla dívka zděšeně.
Jako první z obránců padl starý panovník Oblačný Had. Desítky pomalovaných bojovníků nad ním s divošským pokřikem křepčilo a mávalo sekerami.
Do boje zasáhla i Kara Jas. Chladně a rozvážně vystoupila dopředu, urostlá, křehká, ničím nechráněná.

V ruce držela paralyzující pistoli.
Bojovníci, kteří se na ni vrhali, padali jeden po druhém na podlahu. Gigo Gant vyhazoval jejich bezvládná těla za dveře. Hned tak se nevzpamatují, spolubojovníci je budou považovat za mrtvé.
Vzduchem zasvištělo kopí a zabodlo se Gigu Gantovi do ramene. Era Lu k němu přiskočila, aby mu poskytla první pomoc.
Zanedlouho byla podlaha poseta nehybnými těly. Vedle paralyzovaných barbarů tu vedle svého otce leželo i všech šest mrtvých panovníkových synů.
„Ať je ten, koho nazývají Quetzalcoatlem, kdokoli, nechť jde se svými přáteli za mnou. Ukážu jim tajnou chodbu, cestu k záchraně," pronesla Xochiquetzal vzrušeně.
Inka Tichý zavelel k ústupu. Mařané začali odcházet komnatami paláce.
Podzemní chodba vedla z vnitřního nádvoří do selvy. Měla však vedlejší větev, o níž věděla nejen Xochiquetzal, ale i Hadovec. Úskočný žrec si domyslel, že dívka tudy vetřelce povede, a připravil tam léčku.
Když Mařané za kamennými dveřmi vstoupili do vedlejší větve, vyskočil ze tmy Hadovec a vbodl ostrý nůž do prsou své dcery Xochiquetzal.
„Pro mě jsi stejně Topiltzin," vydechla dívka a naposledy v životě se usmála. Inka ji zachytil, a když se žrec znovu napřáhl, aby ho bodl do staré jizvy pod srdcem, čísi ruka Hadovci sevřela zápěstí a stáhla mu ruku dolů.
„Quetzalcoatl patří jedině Opilé Bleše!" vykřikl hromotluk stojící vedle žrece. Byl to Chichcalán.
Rozmáchl se proti Inkovi válečným mečem, ale dopadnout ho nenechal. Kara Jas chtěla Chichcalána zneškodnit paralyzujícím paprskem, ale zadívala se mu lépe do očí a pochopila všechno. Nevystřelila a rovněž zmizela ve tmě.
Hadovec měl ze zbraně Kary Jas nesmírný strach. Proto se nedral kupředu, krčil se za Chichcalánovými širokými zády a jen ho popoháněl:
„Za nimi! Kupředu!"
Ale Chichcalán se nehýbal. Jen udatně vykřikoval:
„Opilá Blecha se nebojí jejich neviditelných kopí! Ta zabíjejí jenom střízlivé. Mně se nemůže nic stát! Kupředu! Za mnou!"
Hulákal, ale postupoval jen velmi pomalu a svou postavou zatarasoval chodbu. Pochodeň držel ve výši, takže osvětlovala cestu prchajícím.
Konečně se vpředu ukázala světlá skvrna východu a Mařané vyběhli do selvy. Ale kam teď dál? Kde najdou Sondu?
„Jen ať si bílí podvodníci zkusí utíkat k západu slunce!" hřímal ještě z podzemí Chichcalánův bojovný hlas. „Opilá Blecha je co nevidět dohoní!"
Inka Tichý pochopil jeho narážku, a když spatřil pěšinu vedoucí právě západním směrem, vydal se se svými druhy po ní.
Pěšina je zavedla přímo na mýtinu, kde stála Sonda.
„Rychle na loď!" křičel Not Kri. „Došlo na moje slova, varoval jsem vás. Už ani okamžik na téhle divoké a bláznivé planetě! Na Mar!"
„Ještě jsme nesplnili svou misi," oponoval Inka. „Zatím jsme zjistili, jak ji plnit nesmíme."
„Já je tady na okraji lesa všechny složím," nabídla se Kara Jas.
„To ne," namítl Inka Tichý. „Nejdřív si musí poslechnout něco, co je pro ně velice důležité."
Not Kri jen pokrčil rameny a začal vystupovat po venkovním žebříku ke vstupnímu otvoru. Za ním se vydali ostatní. Když jako poslední stoupala Kara Jas, vyběhli ze selvy na palouk divoši. Zasvištělo kopí a odrazilo se od kovového pláště lodi.
„Tohle je ta Ohnivá Číše!" vykřikoval Chichcalán. „Bude-li mě Hadovec následovat, ukážu mu tajný vchod do ní, který se zevnitř nezavírá."
V tu chvíli se v kulatém okénku objevil Inka Tichý.
„Lidé Země, vzpamatujte se! Koho chcete zničit a čeho tím dosáhnete? Chcete vrátit žrecům právo, aby zabíjeli lidi na obětních kamenech? Aby všechny ostatní drželi ve strachu a nevědomosti? Chcete vyhnat ze Země ty, kteří se snažili ukázat vám Vědění a Spravedlnost? Chcete, aby šílenství přecházelo z

pokolení na pokolení a aby i vzdálení potomci zabíjeli jeden druhého kvůli obživě, z hněvu i vypočítavosti, kvůli tomu, aby vnucovali svou vůli slabším a podmaňovali si je? Návštěvníci měli za úkol otevřít svým rozumným bratřím oči. Teď jsou nuceni odletět, ale vrátí se. Vrátí se!“
Odpovědí na slova Rozumu byla sprška kopí, která se snesla na iluminátor.
„Chci je živé a na obětní kámen s nimi!“ ječel nejvyšší žrec.
„Sem, sem,“ volal ho Chichcalán. „Do Ohnivé Číše. Oni neumějí zabíjet. Hadovec je všechny dostane živé.“
Stál spolu s žrecem přímo pod tryskami motorů, odkud za letu proudí rozžhavené plyny. Hadovec zalezl do ústí začazeného „tajného vchodu“, který mu ukázal Chichcalán. Ten zatím obratně vyskočil na nejnižší příčku žebříku a pověsil se na něj.
Inka Tichý ani raněný Gigo Gant, který usedl k řídicímu pultu, netušili, co se dole děje, jinak by v žádném případě motory nespustili.
Rozlehlo se hřmění z čistého nebe, černá mračna se vyvalila do selvy nikoli z oblohy, ale zpod Ohnivé Číše, do země se opřel sloup plamene přesně v místech, kde ještě před okamžikem stál Hadovec, a k úžasu všech začal celý kolos na ohnivém sloupu stoupat k nebi. Na jeho boku visela drobná lidská postavička a bezmocně kymácela nohama.
„Jsou to bohové!“ vykřikli divoši a padli v hrůze tváří k zemi.
„A slíbili, že se vrátí,“ připomněli někteří z nich.

Kapitola čtvrtá - Synové Slunce

Já, Inka Tichý, vedoucí Mise Rozumu, vyslané z Maru na Zemi, ten, jenž se prohlásil za Topiltzina a jehož lid nazval Quetzalcoatlem, pouštím se po skončení první trpké expedice znovu do dalšího vyprávění.
Jako vždy, i tentokrát jsme se s Notem Kri rozcházeli v hodnocení toho, co se stalo. Not Kri vysvětloval náš neúspěch zhoubnou podstatou lidí, kteří prý se nevyvinuli z Faeňanů, co přiletěli na Zemi (ti tu podle něho vymřeli), nýbrž z faenovitých oblud, po nichž zdědili duševní tupost, krutost a touhu zabíjet.
Připomeneme-li si však úděl Faeňanů, kteří dokázali zahubit vlastní planetu jen proto, aby zničili svého protivníka, dá se předpokládat, že potomci Faeňanů mohli tyto povahové vlastnosti zdědit docela dobře i po svých předcích z Faeny.
Pro mě bylo nejdůležitější zjistit, v čem jsme chybovali při jednání s lidmi a jak to můžeme napravit.
Při startu Sondy si Kara Jas všimla, že na vnějším žebříku visí člověk. Proto jsme přistáli hned na nejbližší mýtině téže selvy, otevřeli vchod a vtáhli muže dovnitř. Chichcalán byl v bezvědomí. Nezřítil se jen proto, že se mu svaly křečovitě zaťaly a prsty se nedaly rozevřít... Dalo nám hodně práce, než jsme ho od příček odtrhli.
Chichcalán přišel k vědomí, teprve když jsme znovu odstartovali.
„Dejte mi pulque,“ požádal. „Nehodí se, aby Opilá Blecha přišla do nebe střízlivá.“
Vysvětlil jsem mu, že jsme ještě nesplnili svou povinnost na Zemi, takže znovu přistaneme, abychom navázali kontakt s jiným národem. A sdělil jsem mu, že jsme se rozhodli přeletět na druhou stranu oceánu, kde žije kmen bílých vousáčů.
„Asi jste všichni opilí. Proč jinak byste letěli k zrzavým vousáčům?“ vyslovil Chichcalán svůj názor bez okolků. „Chichcalán se vám může hodit tady na pobřeží, mezi Kagarači, u nichž byl v zajetí a zná jejich jazyk. A rychle si vzpomene na všechna jejich slova, když mu dáte ještě napít.“
Když mu Iva přinesla nápoj na posilněnou, rozpovídal se o obyvatelích přímoří.
„Jsou ještě divocí a hloupí. Neumějí stavět pyramidy ani města, nehrají ani s míčem. Loví mořská zvířata, říkají jim ryby, a také maso běhající v lese — jak tomu říkají, to nevím. Pravé bohy neznají a klaní se vládci lesa jaguárovi. A neumějí vyrábět pulque.“ Tuto neschopnost Kagaračů komentoval Chichcalán opovržlivým posměškem.
Vyslechli jsem jeho vyprávění se zájmem, ale Not Kri nesouhlasil s tím, abychom navazovali kontakt s dalším kmenem pozemšťanů.
„Když zabíjejí a jedí živé bytosti z moře a lesa, nejsou o nic lepší než lidé v Tollanu s obětními kameny.

Kdybychom byli našli skutečně rozumné tvory, mělo by smysl se s nimi setkat. Ale takhle musíme rychle letět na Mar a dát Sondu k dispozici pro let na Lu, aby se tam výbuchy rozpadu zabránilo jejímu střetu se Zemí. Naše mise splnila svůj úkol už tím, když zjistila, že je Země obydlena rasou rozumných bytostí, které je třeba zachránit.“
„Je správné, Note, že nepodmiňuješ záchranu lidí jejich příbuzností s Faeňany. Ale stejně nemáš pravdu. Nedokázali jsme lidem předat žádné vědomosti, neuměli jsme jim pomoci nastolit spravedlivější společenský řád,“ řekla Kara Jas.
Měla naprostou pravdu. Nedosáhli jsme ničeho. Lidem asi není možné naočkovat dobrotu a mírumilovnost pomocí falešných bohů, protože dobro se nedá budovat na lži!
Vzdálenost, kterou Chichcalán při útěku ze zajetí od Kagaračů překonával celý rok, proletěla Sonda dřív, než stačilo slunce zapadnout. Přistáli jsme mezi skalami, holými, rezavými a černými, které nám čímsi připomínaly rodný Mar. Strávili jsme mezi skalami jen takovou dobu, která byla potřebná k tomu, aby nás Chichcalán naučil jazyku Kagaračů.
Potom se Chichcalán vydal na výzvědy do selvy pod námi a vrátil se se zprávou, že našel osamělý domek, v němž žije lovec se svou rodinou.
Bleskl mi hlavou plán, který Chichcalán zděšeně odmítl a také ostatní se k němu vyslovili záporně. Přes odpor všech jsem se rozhodl ho uskutečnit a Era Lu se nakonec ke mně přidala.
Nabral jsem si drobné předměty, které by mohly prvobytného lovce a jeho rodinu zaujmout — kovové nože, ostré hroty na kopí, pestré tretky. Připlížili jsme se s Erou k obydlí spletenému z velikých listů. Položili jsme přinesené předměty na práh, lehli si k dohořívajícím uhlíkům ohně a klidně usnuli.
Probudilo mě jakési píchnutí do krku. Otevřel jsem oči a spatřil jsem nad sebou muže s nazlátlou pokožkou. Přes ramena měl přehozenou kožešinu a ve spletených prošedivělých vlasech měl malé barevné peříčko. Držel mi na krku kamenný hrot kopí.
Usmál jsem se na něho, zívl a převrátil se na druhý bok. Mezi přivřenými víčky jsem zahlédl krásnou dívku s ohnivými vlasy, oblečenou do kožešiny jaguára. Stála nad Erou Lu a v napřažené ruce držela nad hlavou kopí. Kdyby byli chtěli, už dávno nás mohli zabít.
Tihle primitivní lidé, vychovaní krutostí každodenního boje se zvířaty, zabíjeli jen v případě nutnosti, aby se uživili, nikoli pro zabíjení samo. Proto když spatřili před prahem své chýše dva neozbrojené neznámé bělochy, kteří je nijak neohrožují, ale klidně spí u jejich ohně, a navíc jim položili na práh spoustu drahocenných věcí, zamysleli se a se zabíjením nespěchali.
Z chýše vyběhl celý houf malých dětí. Vrhli se na pestré tretky a jásali nadšením.
Pohybem rozespalého jsem odstranil hrot kopí ze svého krku a usedl. Divoch odskočil, nevěděl, co udělám dál. Usmál jsem se a popřál mu dobrý lov. Když divoch zaslechl slova v rodné řeči, zrozpačitěl. Era Lu si rovněž sedla, stáhla z krku krásný náhrdelník z mařanských drahokamů a podala ho dívce, která nad ní stála s napřaženým kopím. Ta se rozzářila širokým úsměvem a hned si zkoušela, jak jí sluší. Nato odskočila do selvy. Za pár okamžiků se odtamtud ozvalo ryčení, hluk a výkřiky. Všichni jsme se rozběhli na pomoc.
Dívka se chtěla Eře odvděčit tím, že pro ni utrhne kouzelný kvítek liány. Vzrušená setkáním s cizozemci však zapomněla na opatrnost a málem se jí to stalo osudným. Číhající jaguár se na ni vrhl ze stromu a srazil ji na zem. Naštěstí byla na blízku skryta Kara Jas s Chichcalánem, kteří sledovali, jak dopadne náš experiment u chýše. Kara ihned vystřelila na jaguára paralyzující paprsek a dravcovo tělo znehybnělo.
Od této chvíle nám lovec i jeho dcera byli zcela oddáni. Oba si s nesmírným zájmem prohlédli zázračnou zbraň, kterou Kara zachránila dívce život, a lovec prohlásil slavnostně:
„Higuchak,“ přitom ukázal na sebe, „je lesní lovec. Nemá nic kromě života. A ten teď patří cizozemcům, kteří měli neviditelné kopí, ale nevrhli je na Higuchaka ani na jeho dceru Imu, na děti ani na stařenu. Přátelství je v lese nejcennější. Nechť je cizozemci přijmou od lesního lovce a jeho rodiny.“
Tak začal náš nový styk s lidmi.
Ima měla asi osm nebo devět sourozenců. Byly to veselé děti, zajímaly se o všechno kolem, nejvíc o mé vousy — škrábaly se mi na klín a tahaly mě za ně. Nejzakřiknutější z celé rodiny byl matka všech těchto dětí, hubená a přihrbená žena s vystouplými kostmi. Higuchak na ni hrubě pokřikoval, choval se k ní s opovržením a nikdy ji neoslovoval jménem Kichena, vždy jen jako stařenu.

Pověděli jsme svým novým přátelům, že jsme syny Slunce, že jsme přiletěli z jedné z hvězd, abychom se s lidmi spřátelili. Že od lidí nic nechceme, naopak jsme ochotni ve všem jim pomáhat.
Higuchak nám naslouchal s nefalšovaným údivem a jen naše jiskřící nože, z nichž jeden si vzala Kichena na stahování kůže ze zabitého jaguára, ho přesvědčovaly o tom, že je to pravda a že se mu to všechno nezdá.
Potom jsme Higuchakově rodině ukázali semena kukuřice, která jsme přivezli z Maru. Pomohli jsme mu je zasít a s dobrým pocitem prvního úspěšného kroku jsme sledovali radost novopečených zemědělců, když sklidili ze svého políčka úrodu a zjistili, že se celá rodina dosyta nají chutnými zrny, aniž je třeba pro obživu lovit a zabíjet. Higuchakova rodina přestala hladovět.
Lovec před časem opustil svůj kmen a usadil se v selvě, protože se dostal do sporu s vůdcem kmene. Byl vznětlivý, ale nebyl mstivý. Proto se rozhodl, že si všechno, co mu přineslo setkání se syny Slunce, nenechá jen pro sebe, a vypravil se na pobřeží do osady Kagaračů, jejichž hlavní potravou byly ryby.
Žraločí Zub (tak se jmenoval vůdce kmene Kagaračů) už taky zapomněl na dávný spor a vzkázal po Higuchakovi, že zve syny Slunce k návštěvě rybářské osady. Nabrali jsme tedy dárky, kukuřici a vypravili se k pobřeží.
Osmahlí a svalnatí rybáři, v sukýnkách a pláštích z kůže velkých a dravých ryb — žraloků, nás přivítali se zájmem a zdrženlivou vlídností. Látky neznali, neuměli pěstovat bavlnu jako lidé v Tollanu.
Jeden Kagarač po druhém ochutnal zrna kukuřice — žvýkali je, obraceli oči k nebi a mlaskali. Ne všichni se však rozhodli zanechat lovu ryb a věnovat se pěstování „kouzelných zrn“. Jen několik rodin se podobně jako Higuchak odhodlalo stát se zemědělci. Pro ně bylo nutné vyklučit a vypálit v selvě prostor na pole.
Věděli jsme už, jak to dělali lidé v Tollanu, a tak jsme bývalým rybářům pomáhali. Nad selvou se vznášela mračna dýmu. V noci se nad ní rozlévala záře plamenů jako předzvěst východu nového Slunce pro lidi Země.
Díval jsem se na tuto záři po boku Ery Lu a cítil jsem vzrušení. Myslel jsem na budoucnost. I Era byla vzrušená, ale patrně z jiného důvodu. Avšak ani jeden z nás (a u mne jako hvězdoznalce je to obzvlášť neodpustitelné) se v tu chvíli nedíval na hvězdy nad námi a nesnažil se mezi nimi najít tu, která už se začínala rozhořívat, stupňovat svůj jas a tím připomínat tragické sbližování dvou planet, sbližování, které měli odvrátit rozumově vyspělejší bratři pozemšťanů — Mařané.

Kapitola pátá - První Inka

Nuže, od této chvíle nepokračuje v kronice Mise Rozumu Inka Tichý ani Quetzalcoatl, nýbrž Kon Tiki, to znamená Slunečný Tiki. Tak mě teď nazývají. A slovo „Inka“ se na znamení úcty k synům Slunce začalo užívat ve významu „člověk“, „první Inka“ pak tady znamenalo nejvýznamnější člověk společnosti.
Za tu dobu, co jsem nezapisoval, se událo mnoho věcí.
Styk s lidmi byl tentokrát docela jiný. Nebyl založen na strachu před falešnými bohy, na podřízení jejich vůli v rozporu se zakořeněnými zvyklostmi. Příklad důstojného jednání a bohaté výsledky společné práce — to zapůsobilo silněji než náš první nezdařený pokus v nešťastném Tollanu.
Civilizace Inků se rozvinula, lépe řečeno vznikla za naší přítomnosti jako výbuch. Lidé, kteří si ještě včera stavěli chýše z listí, budovali ve Městě Slunce (Kalasasaya) nádherné kamenné budovy, jaké by i v Tollanu byly ozdobou. Nestavěli jedině stupňovité pyramidy k přinášení obětí...
Je třeba přiznat, že se neučili jen lidé do Mařanů. Ledacos se cizozemci přiučili i od pozemšťanů.
Na Maru nejsou žádné vodní plochy. Proto našeho inženýra Giga Ganta ohromil zdejší vynález rybářů, vesla prodlužující ruce. Všiml si, že veslaři musejí bojovat s větrem. Napadlo ho pohybu vzduchu využít a... vynalezl plachtu. Rozhodl se, že ji pozemšťanům věnuje spolu s mařanským kolem.
Not Kri samozřejmě opět nesouhlasil.
„Člověk, ať už pochází z Faeňanů nebo z faenovitých pozemských zvířat, zůstane člověkem jedině v případě, že bude stále využívat nejdůležitějších svalů těla. Kolo přinese lidem neštěstí, protože v příštích generacích vynaleznou jezdící povozy, odnaučí se chodit a nakonec zdegenerují. Ze stejného důvodu nepotřebují ani plachtu.“

Protože se na jeho stranu postavila Kara Jas i Era Lu, přijal jsem rozhodnutí, možná mylné, abychom využití kola lidem nepředváděli.*
Zato plachta podle mého názoru lidem uškodit nemohla. To Giga Ganta usmířilo, a tak Inkové pod jeho vedením sestrojili první plachetnici (už ne vor, ale okřídlený člun), na níž se se svým uctívaným rudovousem prohánělipodél pobřeží pevniny.
Tyto plavby napomohly rychlému rozšiřování inckého státu. Nikdo si sousední kmeny nepodmaňoval. Mořeplavci jen vyprávěli o své zemi. Pověsti o blahobytu Inků, kteří dovedou pěstovat zázračná zrna a žijí v družném společenství, lákaly k Městu Slunce všechny, kdo hledali lepší život.
K bývalým Kagaračům se postupně připojovalo čím dál víc polohladových kmenů živících se obtížným lovem. Stávali se z nich zemědělci. Bylo přirozené, že jeden pomáhal druhému, nežil jen pro sebe. Starší lidé už neumírali jako dřív u opuštěných ohnišť. Každý, kdo se k Inkům přidal, stával se rovným mezi rovnými.
Kolem inckého státu byly postaveny pevnosti, aby jej chránily před lupičskými oddíly z Tollanu, které slídily po okolí a sháněly nová srdce pro obětní kameny. Svého času se Chichcalán dostal do zajetí Kagaračů právě jako účastník jedné takové výpravy. Teď však byl hlavním pomocníkem Giga Ganta, prvním inženýrem z řad pozemšťanů. Měl neustále veselou náladu, nezbavil se jen své záliby pít omamnou pulque. Dokonce i Inky ji naučil vařit.
Abychom naučili pozemšťany správně se orientovat podle hvězd, museli jsme si s Notem Kri osvěžit své astronomické vědomosti. Prvním hvězdoznalcem z Inků se stal náš žák Tiu Huanak. Měl zrak ostrý jako létající dravý pták, viděl i hvězdy, které nám byly dostupné jen pomocí optiky.
Měl fenomenální paměť a dovedl zpaměti provádět takové výpočty, jakým jsme my, Mařané, zhýčkaní výpočetními přístroji, už dávno odvykli. Jednou mě ohromil tímto sdělením:
„Kdyby se doby oběhu tří planet — Večernice, Luny (tak nazýval planetu Lu) a Země — kolem Slunce k sobě měly přibližně jako osm k deseti a ke třinácti, tedy 225 — 280 — 365 pozemských dní, byla by oběžná dráha Luny stabilní.“
„A ona není?“ zeptal jsem se, ačkoli jsem to věděl.
„Ne, protože rok na Luně netrvá 280, ale 290 dní. Každé přiblížení Luny k Zemi hrozí katastrofou.“
„To prozradili Tiu Huanakovi synové Slunce?“
„Ne, Tiu Huanak si sám domyslel, kvůli čemu synové Slunce přiletěli na Zemi a proč se jejich bratři chystají vydat na Lunu,“ odpověděl důstojně.
Jindy zavedl znovu řeč na naše poslání. Stáli jsme na mořském břehu. Nebe se chmuřilo, vítr strhával kapky vody z hřebenů vln.
„Velemoudrý Kon-Tiki, náš první Inka, stejně nezná lidi,“ začal záhadně. „Stykem se syny Slunce se lidé stávají lepšími, ale v jádru zůstávají stejně krutí jako žrecové v Tollanu. Moudrý Not Kri vysvětlil Tiu Huanakovi, že hlavní příčinou je krev lidí, v níž se skrývá srdce jaguára.“
„Not Kri klade přílišný důraz na dědičnost. Povinností Inků je vychovat své děti tak, aby se v nich srdce jaguára neprobouzela.“
„Ochočuj jaguára sebevíc, stejně k lesu hledí.“
Černé mračno nad mořem rozpáral blesk. Po chvilce se přivalilo zahřmění. Loď Giga Ganta s napjatými plachtami spěchala ukrýt se před bouří v chráněném zálivu Tiki-cava.
„Cožpak synové Slunce nenaučili lidi základům Dobra, Vědění a Spravedlnosti?“ zeptal jsem se.
„To nestačí,“ odpověděl Tiu Huanak neobvykle příkře. „Mise Rozumu nesmí nikdy skončit.“
„Hosté z jiné planety jsou smrtelní,“ připomněl jsem.
„Všichni jsou nesmrtelní ve svém potomstvu,“ namítl Tiu. „Kdyby se Kon-Tiki oženil s Erou Lu nebo Not Kri s Karou Jas nebo Gigo Gant s Ivou Tichou, mohl by kterýkoli z těchto manželských párů zůstat mezi Inky a dát jim za vládce své děti, v jejichž krvi by nebylo ani zrnko jaguářího srdce.“ Až jsem se zachvěl! Tenhle Inka přesně odhadl to, před čím já jsem zavíral oči. Jak bezchybně určil všechny případné dvojice!
Od svého mladého věku ještě na Maru jsem si myslel, že jsem zamilován do Kary Jas, třebaže mi nikdy nenaznačila, že můj cit opětuje. A Era Lu? Neúčastní se snad Mise Rozumu právě proto, aby mi byla nablízku?

Marští básníci tvrdili, že opravdová láska nevzniká pro něco, ale navzdory něčemu. Navzdory čemukoli: okolnostem i zdravému rozumu. Ne pro charakterové vlastnosti nebo krásný zevnějšek, ne z vděčnosti, z lítosti ani z povinnosti, nýbrž v důsledku nepřekonatelné touhy po jiné bytosti, třeba nedokonalé, které je však možno všechny nedostatky odpustit.
Bydleli jsme se svými nejbližšími pomocníky Chichcalánem, Tiu Huanakem, Higuchakem a jeho nejstarší dcerou Imou, která se starala o naše stravování, v jedné z prvních kamenných budov, které tu byly postaveny.
Do mé místnosti vrazil Higuchak:
„Stalo se neštěstí! Krásná léčitelka, která přišla s prvním Inkou k Higuchakovu ohni, právě otevřela dveře smrti. Není pro ni záchrany."
Vyskočil jsem a utíkal do sousedního pokoje. Tam už se o Eru Lu staraly Kara a moje sestra Iva.
V koutcích trpitelsky zkřivených úst ubohé Ery jsem spatřil načervenalou pěnu. Upřela na mě pohled, v němž jsem přečetl všechno, co nemohla vyjádřit slovy.
Tu vběhla dovnitř Ima a klesla u otcových nohou. Higuchak ji popadl za zlaté vlasy.
„Tiu Huanak spěchá k smrti!" vykřikla dívka.
„Šťáva gayamachi?" zeptal se otec drsně.
„Ano, šťáva gayamachi," hlesla dívka pokorně.
Otec vytáhl od opasku sekeru.
Klečel jsem u lůžka Ery Lu a držel jsem ji za ruku. Iva jí přiložila k rameni vysokotlakou baňku a vstřikovala jí do těla přes póry pokožky lék. Jenomže na šťávu gayamachi neexistuje protijed!
Kara Jas se s podobnou baňkou rozběhla k Tiu Huanakovi. Ima pohlédla na mě, jak klečím u Ery Lu, a zavyla jako raněné zvíře. Ohlédl jsem se po ní. Najednou jako by se mi rozsvítilo a já pochopil všechno. Jak jsem byl slepý! Měl pravdu ubohý Tiu Huanak, když mi řekl, že já, první Inka, stejně neznám lidi...
Mnohem později jsem se pokusil vyznat se v citech a myšlenkách zlatovlasé Imy. Přišla z lesa do Města Slunce jako odvážná a obratná lovkyně. Dcery Slunce ji mnohému naučily, mimo jiné i zaznamenávat slova určitými znaky do kmene či dřeva, i když pro dívku stále bylo ústní vyjadřování slov mnohem jednodušší a příjemnější.
Tato prostoduchá, ale v mnoha směrech nadaná dívka těžce snášela, že ji mužové vlastního kmene nepovažovali za sobě rovnou a pokládali za samozřejmé, že i ona se musí stát obyčejnou ženou, matkou, otrokyní svého muže.
A pak potkala bílého vousáče, který ji hned uznal za velkou lovkyni, ve všem rovnou mužům. Byla na něho hrdá, protože nikoho neponižoval, se všemi jednal jako se sobě rovnými — s muži, ženami i se starou Kichenou. Za jeho vedení kmen přestal hladovět, ke Kagaračům se připojily další kmeny, aniž bylo třeba použít kopí.
Vousatý syn Slunce neprokazoval Imě žádnou zvláštní náklonnost, ale dívka se do něho přesto hluboce zamilovala.
S naivní prostotou lovce se rozhodla, že hosta z cizí planety „uloví", a bude-li nutné, uhájí si ho kopím. A tak se spolu s otcem přestěhovala do nového domu synů Slunce. Aby na sebe upoutala pozornost vousáče, převlékla se ze skvrnité kožešiny do nové pestré látky, jakou už Inkové vyráběli, a často zpívala.
Ale vousatý syn Slunce se jí nikdy ani nedotkl. Ima trpěla a nakonec došla k závěru, že jí syn Slunce nepatří proto, že jí v cestě stojí ta bílá žena, která s ním onen první den podstoupila riziko u jejich vyhaslého ohně.
A tak s naivitou divošky, pro niž zabíjení nebylo ničím zvláštním, nasbírala smrtelně jedovatou šťávu gayamachi. Připravovala pro syny Slunce a jejich pomocníky jídlo, bylo tedy pro ni velmi jednoduché přimíchat jed do oblíbeného pokrmu Ery Lu.
Tiu Huanakovi ublížit nechtěla, to se stalo omylem. Vždyť si ho všichni Kagaračové vážili. Nad důsledky svého činu se zuřivá lovkyně nezamýšlela. Era Lu zkrátka přestane existovat jako kterékoli ze zvířat, které ubíjela kopím. Povahové rysy, které se v malých Incích snažila vychovávat Iva, v Imě nikdo nepěstoval.
Povahové rysy! Je žárlivost jako povahový rys vlastní pouze jednotlivým lidem, nebo je to vlastnost lidí

vůbec? Později jsem o tom se svými přáteli hodně přemýšlel. Kdyby se tak byla projevila jen Xochiquetzal, mohli bychom to pokládat za náhodu. Ale Ima nás teď donutila spatřovat v takovém jednání lidí jistou zákonitost — a to bylo hrozné pomyšlení.
O všech těchto věcech jsem ovšem uvažoval až mnohem později. V tuto chvíli jsem viděl jen to, jak mohutný Higuchak popadl Imu za vlasy, strhl jí hlavu dozadu, napřáhl sekyru a se zasvištěním nechal strašnou zbraň dopadnout.

Kapitola šestá - Omyl Mony Tiché

Takový rozruch Mar ještě nepamatoval. Kir Jas, hrbatý a kulhavý bratr krásné Kary Jas, dokázal ve svém „díle dospělosti“, že se planety Lu a Zema srazí dřív, než vypočítali Inka Tichý a Not Kri a než tvrdil hlavní hvězdoznalec a Kirův učitel Vokar Mistr. To se pochopitelně dotklo odborného sebevědomí starého učitele, a tak rázně odmítl uznat práci mladého muže za dílo dospělosti. A Kir, prudký a nespoutaný, se rozhodl ve jménu pravdy smést všechno, co mu stálo v cestě.
Příroda se k němu zachovala macešsky. Od narození byl hrbatý a chromý. Pocit zranitelnosti v něm vypěstoval až chorobnou ctižádost. Na svou krásnou sestru Karu byl hrdý, byla pro něho ztělesněním krásy a správného jednání. Snil o tom, že podobně jako ona i on zasvětí svůj život záchraně lidí na Země. A přes svoje fyzické neduhy se chystal urychleně k letu na Lu.
Jeho neobyčejné schopnosti Vokara Mistra nejprve příjemně překvapily. Věnoval mu mimořádnou pozornost a dokonce mu promíjel určitou kategoričnost v soudech. Ale když mladík začal vyvracet i jeho vlastní závěry, uražený stařec si přišel postěžovat své staré přítelkyni Moně Tiché.
„Moje srdce by nehořekovalo,“ řekla Mona, „kdyby se ukázalo, že pravdu nemáš ty, sloup rozumu na Maru, nýbrž mladý Kir Jas. Neber to jako urážku. Raději si poslechni, co se Rada Matek dověděla ze Zemy elektromagnetickým spojením.“
A Vokar vyslechl smutnou historii vyhnání boha Quetzalcoatla z Tollanu a zločinů v Městě Slunce.
„A teď mi řekni,“ pokračovala Mona Tichá, „můžeme-li tak krvežíznivé a lstivé lidi považovat za rozumné bytosti. Krvavé zločiny jsou pro ně běžnou věcí. Mohli se vůbec takoví vyvrhelové vyvinout z osvícených Faeňanů? Mohli jejich potomci takhle zdivočet? Nejsou to pouze pozemské obludy, jimž slouží prvopočátky rozumu jen k tomu, aby se staly nejkrutějším a nejděsivějším živočišným druhem na planetě?“
„Máš pravdu, První Matko,“ řekl Vokar po delším uvažování. „Riziko spojené s vměšováním do osudu planet by asi nebylo úměrné hodnotám, jaké by se tím zachránily. Snad by bylo lepší, aby se Mise Rozumu vrátila ze Zemy na Mar dřív, než ke srážce dojde.“
„Ale vždyť jsi až dosud zastával názor, že blížící se opozice planet není příliš nebezpečná. Z toho důvodu jsi také neuznal práci svého nadaného žáka, který tvůj předchozí názor vyvracel.“
„Ano, je třeba přiznat,“ začal Vokar váhavě, „že přiblížení planet vyvolá výbuch živlů. Zemu postihnou veliká neštěstí. Mařané se musejí urychleně vrátit.“
„Jsem ráda, že se teď tvůj názor a názor toho odvážného mladíka na brzkou srážku planet shodují. Není dost času tomuto střetu zabránit. Snad tvoje autorita přesvědčí Inku Tichého, aby se co nejrychleji vrátil na Mar. Čeká ho tu přece matka.“
Vokar se znovu zamyslel. Hledal způsob, jak nenápadně odůvodnit změnu svého stanoviska. Vědecká ješitnost mu nedovolovala uznat chybu a souhlasit s názorem protivníka, který je navíc jeho žákem. Ale nakonec řešení našel.
„Výsledky matematických výpočtů závisejí někdy na tom, jak se používá výpočetní techniky,“ začal mlhavě. „První Matka právě naznačila novou možnost přístupu k řešenému úkolu,“ pokračoval už sebejistěji. „Zkontroluji znovu závěry svého mladého žáka a byl bych rád, kdyby byly správné, protože v tom případě bych mohl připojit svůj hlas k výstraze adresované účastníkům Mise Rozumu. Tak, jak si to moje přítelkyně Mona přeje.“
„Jsem ráda, že si rozumíme,“ uzavřela Mona Tichá s úlevou. „Jestliže se Mařané vrátí ze Zemy, protože se ukázalo, že tuto planetu stejně nebude možné zachránit, může princip rozpadu hmoty zůstat i nadále utajen, jak si to kdysi přál Velký Stařešina.“

A tak se stalo, že dílo dospělosti Kira Jase bylo najednou uznáno za správné a sám Kir se měl stát členem expedice pro případný let na kosmické lodi Sonda-2. Její výstavba se právě dokončovala v podzemních dílnách na Maru podle výkresů dávných Faeňanů.
V zápalu mládí považoval Kir tento úspěch za svou zásluhu, ani ho nenapadlo, jakou úlohu v tom sehrála První Matka. Všechnu svou energii věnoval teď vybavení lodi, kterou bude řídit.
Proto přišel za První Matkou jako hlavní ochránkyní zákazu Velkého Stařešiny, aby od ní získal tajemství rozpadu hmoty, které bude potřebovat k cestě na Lu.
Mona Tichá byla zatím spokojena. Skutečnost, že ke střetu planet Lu a Zemy má dojít příliš brzy, takže jedinou záchranou pro Mařany na Země je jejich návrat na Mar, ji uspokojovala. Navíc tím zůstane utajen i princip rozpadu hmoty, v čemž Rada Matek stále spatřovala záruku šťastného budoucího života. A jestliže tuto variantu podporuje teď i Vokar Mistr, jistě to na jejího syna Inku a ostatní jeho přátele zapůsobí tak, že se vrátí.
„Co tě ke mně přivádí, Kire?“ zeptala se mladíka. „Přesvědčila jsem tvého učitele, aby tvoje dílo dospělosti uznal. Co ještě chceš?“
„Jak máme letět na Lu, když nemáme zařízení na rozpad hmoty, abychom několika výbuchy změnili její oběžnou dráhu? Tajemství Faeňanů stále není odhaleno.“
„Odhalovat toto nebezpečné tajemství by mohlo být předčasné.“
„Jak to, předčasné? Vždyť do srážky planet zbývá jen několik málo cyklů! I sám Vokar už s tím souhlasí. A my Mařané se teprve budeme muset ve svých dílnách učit, jak rozpadu hmoty dosáhnout.“
„Myslíš?“
„Jak tomu mám rozumět?“
„Ve skrýši, která byla odhalena za přítomnosti tvé sestry, se našly nejen výkresy, ale i hotové zařízení lodi. Něco podobného se dá očekávat i ve skrýši rozpadu. Stačilo by zařízení odtud vzít. Ovšem stejně to nebude zapotřebí. Až se nebezpečí k Země přiblíží, Rada Matek povolá všechny Mařany zpátky na Mar.“
„Ale kromě nich žijí na Země lidé, stejní jako my! Nechtěli jsme zachraňovat jen skupinu Mařanů, kteří tyto lidi objevili, ale i ty, kteří se nám rozumově podobají.“
„Pozemská zvířata, která se nám podobají, nemůžeme považovat za rozumné bytosti. Kdybychom je zachránili před katastrofou, umožnili bychom jim, aby v budoucnosti sami podobnou katastrofu vyvolali. Není pak lepší ponechat je jejich osudu?“
„Hanba!“ vykřikl Kir. „Proč jsem se narodil na této planetě podzemních nor? Raději bych zahynul na pobřeží jiskřivého nekonečného moře mezi sobě podobnými, kteří vztahují ruce k obrovskému oslňujícímu slunci, než živořit tady v zatuchlých hlubinách, kde vládnou přízemní myšlenky a nesmyslné zákazy!“
„Zákaz nebezpečných vědomostí je výrazem péče o šťastnou budoucnost,“ odpověděla Mona důstojně, ale bylo znát, jak se musí ovládat, aby zůstala klidná. „Proto také existuje rasa Mařanů, tolik nepodobná někdejším Faeňanům.“
„Ubohé plémě zbavené vědomostí, které by jim otevřely celý svět! Pravda není v zákazu, ale v tom, aby vědění sloužilo životu.“
„Pouhá slova,“ poznamenala První Matka.
„Velký Stařešina se podle mne zmýlil nejméně dvakrát!“ vybuchl Kir.
„Dokonce i Velký Stařešina se mýlil?“ prohodila Mona Tichá uštěpačně.
„Ano. Poprvé, když všem odhalil tajemství rozpadu hmoty v naději, že rovnováhou strachu smíří šílence. A podruhé, když zjistil svou bezmocnost a vyděšený tragédií Faeny se zřekl světla Vědění a navždy zakázal svým potomkům hledat jeho nejjasnější záblesk. Ba ne! Pouze ve Vědění je světlo! A tma nevědomosti se nemůže stát rouchem štěstí!“
„Mluvíš ohnivě, ale mě nepřesvědčíš.“
„V tom případě ať se vysloví tvůj syn ze Zemy.“
A Inka se skutečně vyslovil. Krátce nato přišla ze Zemy zpráva, která Radu Matek i všechny Mařany ohromila. Tři Mařané a tři Mařanky, kteří zakusili tolik běd a poznali lidi z těch nejhorších stránek, kategoricky odmítli vrátit se na Mar a žádali o změnu oběžné dráhy bludné planety Lu, jak bylo

dohodnuto před jejich odletem.
Mona Tichá se musela vzdát. Napomohla tomu i Lada Lu, která První Matce připomněla, že jestliže ona, Lada, má na Země dceru Eru, pak První Matka tam má dvě děti — syna i dceru. A chce-li být První Matka matkou všech Mařanů, musí se především projevit jako matka svých vlastních dětí.
A tak se Kir Jas mohl vypravit v doprovodu Mony Tiché a Lady Lu do vzdáleného, dávno opuštěného Města Života, kde byla před časem nalezena první kosmická loď Sonda. Sama Mona Tichá se přece zmínila, že tam jistě bude připravena nálož rozpadu, kterou stačí vzít, naložit na Sondu-2 a urychleně vyletět na Lu.
V naprostém podzemním tichu za svitu chladných pochodní se dvě členky Rady Matek a mladý hrbatý vědec zastavili ve skrýši před stěnou, za níž měla být další jeskyně.
„Já stěnu nedokážu otevřít," povzdychla si Mona Tichá a usedla na nejbližší kámen. „Musela bych se přetvařovat a moje oči neumějí lhát."
„Tak pusťte mě, zkusím to sám," přihlásil se horlivě mladý Mařan a kulhavě došel ke stěně. „Ale kam se mám dívat? Žádná spirála tu není."
„Soustřeď všechnu vůli," poradila mu Lada Lu zpěvavě. „Představ si to, Co za chvíli chceš spatřit."
„Zařízení na rozpad hmoty? Ale já nevím, jak vypadá! Jak si ho mám představit?"
„V pověstech se říká, že všechno závisí na síle vůle odvážlivců a na čistotě jejich úmyslů."
Mařan se postavil před stěnu, upřeně se zadíval před sebe a vložil do svého pohledu veškerou sílu své touhy.
A stejně jako před několika cykly se i nyní uvedly do chodu staré mechanismy seřízené na mozkové biotoky. Stěna se zachvěla a pomalu padala dovnitř. Mladík, vláčející za sebou chromou nohu, rychle vrazil do jeskyně.
„Tady je prázdno!" ozval se jeho zklamaný výkřik. „Nic tu není!"
Obě Matky se po sobě podívaly. Vrátil se rozhněvaný mladík a vyzývavě se před ně postavil.
„Slibovala jsi, Mono Tichá, že odtud vyzvedneme hotové zařízení, abychom mohli ihned odletět na Lu. Kdo je odtud sebral?"
Mona Tichá jen rozhodila rukama.
Kir Jas byl zdrcen. Kosmická loď je hotová, ale let na Lu je zbytečný, protože chybí to nejdůležitější — zařízení na rozpad hmoty... Zoufalý Kir upřel nenávistný pohled na První Matku a vykřikl:
„Je to tvoje vina!"
Netušil, že v této skrýši zařízení pro rozpad hmoty nikdy nebylo. Poslední nálože, které měli k dispozici Faeňané obývající základny při Fobu a Deimu, použili při pokusech zničit se navzájem.

Kapitola sedmá - Brána Slunce

Slunce teprve vykouklo nad obzor. Jeho šikmé paprsky vrhly na udusanou žlutou půdu neskutečně dlouhý stín nové posvátné brány. Dotýkala se krajní budovy Chrámu Vědění v Kalasasaye.
To bylo znamení, že svatební obřad může začít.
V čele slavnostního průvodu kráčeli žreci Vědění, následovníci Tiu Huanaka. Se vztyčenými hlavami, jako by pozorovali nebe, vystupovali po strmé pěšině a zpívali podivnou píseň, jednu z těch, které nám kdysi zpívala Ima.
Za nimi, za přísného mlčení, pochodovali bojovníci v kabátcích ze šupinaté kůže vodních ještěrů, na rukou měli chrániče z kovových spirál. Na hlavách se jim tyčily přilby ze stejné kůže zpevněné kovovými dráty. Takovou přilbu by nerozsekly ani dřevěné meče válečníků ze vzdáleného Tollanu.
Potom kráčely zpívající ženy v dlouhých hávech. Jiné ženy, téměř nahé, tančily v rytmu jejich zpěvu.
A nakonec, obklopeni nejvýznamnějšími Inky, kráčeli novomanželé. On v přepychovém oděvu, ona v kůži jaguára přehozené přes ramena. On hrdě vzpřímený, s vypnutou hrudí, ona s hlavou svěšenou a pokrytou květy, které měly zakrýt, že nemá skoro žádné vlasy.
Průvod obcházel Bránu Slunce z obou stran, jen novomanželé kráčeli přímo do ní. Otvor byl úzký a manželé se k sobě museli pevně přitisknout, aby jím současně prošli. Hned za Branou vstoupil manželský pár na zlatou udusanou půdu ozářenou Sluncem.

V tuto chvíli vyzařoval ostrý obličej Tiu Huanaka nesmírnou radost. Není divu, po otravě šťávou gayamachi jako by se znovu narodil.
Šťáva gayamachi!
Jejím působením se v žilách srážela krev. Lék z Maru, který se vstřikoval do organismu přes póry pokožky a ředil krev, jen na určitou dobu oslaboval vliv gayamachi. Krev se srážela dál, ucpávala cévy a ohrožovala mozek a srdce.
Eru a našeho nejlepšího žáka Tiu Huanaka mohla zachránit pouze úplná výměna krve. Viděl jsem trpitelský výraz v očích Ery Lu, která se se mnou pohledem loučila. Právě tak umíral v sousední místnosti Tiu Huanak.
Důležitou zvláštností Mařanů bylo složení jejich krve. Svou krví sice nemohli nahrazovat krev lidí, ale už dávno uměli vyměňovat si ji mezi sebou.
Přátelé mě pochopili beze slov.
Era ležela na vyvýšeném místě. Jedna ruka jí visela dolů a z rozříznuté žíly jí na podlahu stékal pramínek husté temné krve. Druhou její ruku jsem držel ve své. Moje srdce vhánělo moji krev do jejích žil. Cítil jsem, jak ponenáhlu slábnu, ale tento pocit mi kupodivu přinášel nesmírné potěšení. Byl pro mě znamením, že Era bude žít.
Jako v polospánku jsem uslyšel hlas Imy, které otec na znamení neštěstí a hanby usekl sekyrou její nádherné ohnivé vlasy. Dívka teď zoufale prosila, aby pro záchranu Ery nebrali mou, ale její krev.
Když jí moje sestřička Iva vysvětlila, že to nejde, rozběhla se Ima se svým otcem a Chichcalánem do pokoje, kde umíral Tiu Huanak. Tam vládla Kara Jas. Věděla, že bude muset Imu ještě soudit za její zločin, ale teď bylo přednější zachránit prvního ze žreců Vědění.
Pak jsem upadl do bezvědomí. Když to Iva a Not Kri zjistili a přesvědčili se, že Era je mimo nebezpečí, uložili mě na její místo a Not Kri už podruhé v životě mi dal část své krve.
Ve vedlejší místnosti se všechno odehrálo obdobně. Kara Jas velice správně rozhodla, že část krve dá Tiu Huanakovi Ima a druhou část její otec Higuchak.
Tato událost hluboce poznamenala naše vztahy. Era sice nepronesla ani jedno slovo díků za darovanou krev, ale v jejím pohledu jsem přečetl vše. A já jsem se přesvědčil, že neměli tak docela pravdu naši básníci, kteří tvrdili, že milovat se dá jedině navzdory něčemu, nikoli pro něco. Já jsem se do Ery nezamiloval navzdory tomu, že byla krásná, vlídná, obětavá a z hloubi duše mi oddaná, nýbrž právě pro toto všechno. A pokud tam bylo nějaké navzdory, pak tedy navzdory sám sobě, navzdory svým názorům na povinnosti vedoucího člena Mise Rozumu, který nemá, jak jsem si myslel, na lásku právo.
Přesto jsem ani nyní nebyl docela přesvědčen, že s ní smím projít Branou Slunce a načerpat z paprsků vycházejícího Slunce štěstí na celý život. Mohu něco takového učinit na Zemi v předvečer hrozící katastrofy?
Předtím než Kara Jas svolala soud nad Imou, zašel za ní Tiu Huanak.
„Věrný žák hostů z jiné planety chce nejen znát pohyby hvězd či principy pracovní občiny, ale také základy Spravedlnosti."
„Tiu Huanak má na mysli soud nad Imou, která ho málem připravila o život?" domyslela se Kara.
„Ano. Zločin je veliký, ale veliké je i pokání. Bude pachatelka zbavena života?"
„Zabití není přípustné ani jako pomsta."
„Jaký tedy jiný trest? Těžká práce?"
„Ani práce není trestem, nýbrž odměnou za život v občině. Trestat nelze prací, nýbrž naopak zákazem práce."
„Jenže v občině je práce pro všechny povinná."
„No právě. Kdo bude zbaven práva na práci, musí občinu opustit."
„To jsou hrozná slova! Je lepší zbavit provinilou dívku života, než ji vyhnat znovu do lesa, kde jako prostoduchá lovkyně potkala bílého vousáče s modrýma očima a jako všechno ostatní i jeho pokládala za svou kořist."
„Jak by tedy mohla zůstat v občině Inků?" zeptala se Kara Jas.
„V rodině, kterou založí."
Kara Jas se zamyslela a nakonec řekla:

„Najde se snad muž, který by věděl o jejím vášnivém vzplanutí, a přesto si ji vzal za ženu?“
„Najde. Tiu Huanak.“
„Ale!“ podivila se Kara Jas. „Je vůbec možné uzavírat manželství jen ze soucitu, bez lásky?“
„Je. Na Zemi je to jiné než na Maru. Manželství se tu uzavírají častěji z rozumu než z lásky. Muži si vybírají ženy a ty se podrobují.“
„Tiu Huanak hovoří o Zemi zaostalých obyvatel. Proč však i on, tak osvícený člověk, souhlasí s podobným sňatkem?“
„Protože už dávno Imu miluje, a kdyby byla vyhnána do lesa, je ochoten vypravit se za ní do divočiny, do tlamy jaguára.“
„Tím ovšem Tiu Huanak sám popřel své tvrzení,“ řekla Kara s úsměvem. „Protože podkladem manželství, o které usiluje, je přece jen láska...“
Rozsudek Kary Jas by Mařankám z Rady Matek asi připadal dost podivný: Ima byla odsouzena k tomu, aby se stala ženou jednoho z lidí a navždy zapomněla na Kon-Tikiho.
Tiu Huanak se stal prvním žrecem Vědění. Za zakladatele Vědění Inků považoval nás, návštěvníky z cizí planety, a pojal úmysl vybudovat na počest naší návštěvy památník, který by přetrval věky. Měl v matematických symbolech vyjadřovat naše myšlenky o Rovnosti a Spravedlnosti.
My Mařané jsme usoudili, že bude správné, abychom Inkům vládli střídavě všichni, jeden po druhém. Bylo nás šest a Tiu Huanak navrhl, aby doba vlády každého z nás činila dvacet čtyři dny. Jen mně, jako prvnímu Inkovi Kon-Tikimu, přidělil ve svých výpočtech o jeden den vlády navíc. Dohodli jsme však, aby se na vládě podíleli i naši nejlepší žáci. Volba padla na Tiu Huanaka, Higuchaka a starého vůdce Kagaračů Žraločího Zuba.
Tiu Huanak ve svých záhadných výpočtech dále navrhl, aby se Mařané vystřídali ve vládě dvakrát dokola, a teprve pak aby přišla období vlády pozemšťanů. Těm vyměřil stejnou dobu vlády jako mně — po pětadvaceti dnech.
A tento kalendář přátelství a rovnosti dal vytesat do památníku na naši návštěvu Země, na Bránu Slunce. Kalendář měl ještě hluboký tajný smysl. Synové Slunce stáli v čele Inků dohromady celkem 290 dní, což se rovnalo lunárnímu roku! Luna tehdy obíhala kolem Slunce po své nepravidelné oběžné dráze jednou za 290 dní (nikoli za 280 dní, jak by obíhala po teoreticky stálé dráze, ležící mezi oběžnými drahami dvou větších planet při vzájemném vztahu oběžných dob 8 : 10 : 13).
A připočítáme-li ke dvěma stům devadesáti dnům, kdy vládli Mařané, ještě tři období vlády pozemšťanů po pětadvaceti dnech, dostaneme tři sta šedesát pět dní — tedy trvání pozemského roku, který je téměř dvakrát kratší než cyklus na Maru.
Primitivní inčtí umělci si podobu každého z nás zvolili dosti svérázně.
Například mě, Kon-Tikiho, zobrazili jako jaguára, protože jaguár je vládcem všech zvířat. Ani ostatní moji přátelé nedopadli o mnoho lépe. U obrázku každého z nich byla vyznačena i délka trvání jejich vlády.
Pokud jde o vládce z řad lidí, ti byli zobrazeni jen symbolicky. Brána Slunce byla tvořena třemi obrovitými kamennými monolity složenými k sobě — dva nastojato kus od sebe, třetí vodorovně přes ně. Podle myšlenky Tiu Huanaka měly tyto monolity označovat právě ony tři pozemšťany poctěné vládou nad Inky.*
Ve slavný den, kdy Branou Slunce prošli jako manželé Tiu Huanak a Ima, byla nálada nás Mařanů víc než chmurná. Právě jsme dostali z Maru elektromagnetickou zprávu, že ve skrýši Faeňanů nebylo nalezeno hotové zařízení na rozpad hmoty. Mona Tichá se krutě zmýlila, když na to spoléhala! Toto zařízení budou teď muset Mařané sami vyrábět. Ale stihnou to udělat natolik včas, než dojde k nejbližší opozici Země a Luny, která může být poslední?
Nechtěli jsme vrhat stín na štěstí nového manželského páru. Ale vždyť příštími novomanželi se chtěli stát Gigo Gant a moje sestřička Iva. A co já s Erou?
Rozhodli jsme se sdílet osud pozemšťanů. Ani na okamžik mě nenapadlo, že bychom mohli ze Země utéci, uletět na Sondě. Not Kri to sice šeptem naznačil, ale změřil jsem ho tak zdrcujícím pohledem, že jsem se sám zastyděl — vždyť mi tento přítel už dvakrát věnoval svou krev!
A spolu s ním teď budeme muset prožít sblížení Země s Lunou, které hrozí nesčetnými katastrofami. Ale

nejen spolu s ním — také se všemi dalšími přáteli, a hlavně s Erou, s mou Erou!

Výslovnost aztéckých jmen:
Toltecoatl — Toltekoatl
Mixcoatl — Miškoatl
Xochiquetzal — Šočikecal
Topiltzin — Topilcin
Quetzalcoatl — Kecalkoatl
Chichcalán — Čičkalán
Higuchak — Higučak
Kichena — Kičena
pulque — pulke
gayamachi — gajamači
achanac — ašanak
tlecotl — tlekotl
huacamaya — huakamaja

ČÁST TŘETÍ - POHROMA

Jen ten je hoden svobody a žití,
kdo denně pro ně kráčí do boje.
J. W. Goethe

Kapitola první - Stíny naděje

„Tohle jsou stíny, v které vkládám naději!“ zvolal Kir Jas radostně.
Mona Tichá i Lins Hrdý, šedivý hubený Mařan s vysokým čelem, přiskočili k okénkům Sondy-2.
Z výšky se jim otevřel pohled na povrch planety Lu zjizvený množstvím kráterů. Jako by tu kdysi vřelo žhavé magma, tryskalo z praskajících puchýřů — a pak najednou ztuhlo. Ovšem původ velikých kráterů lemovaných hřebeny hor byl docela jiný. Ty nejstarší a největší vulkanické byly. Nové se však vytvořily v době, kdy vybuchly oceány na Faeně a kdy se obrovité úlomky zaryly do povrchu jejího satelitu.
A další milióny zásahů už pocházely od meteoritů, což byly zase v podstatě úlomky oné vybuchnuvší planety, které však vznikly později sražením a drobením jejích rozpadlých částí.
Mařané byli zvyklí na pustiny poznamenané meteorickými jámami, jak je znali ze své planety. Ale to, co spatřili na Lu, se s Marem vůbec nedalo srovnávat.
„Podívejte se na ty dlouhé stíny,“ upozornil Kir Jas. „Jako by je nevrhaly horské štíty, ale jakési kuželovité věže.“
Starší členové osádky jen stěží přemáhali vzrušení. Jasně viděli čtyři zkosené kuželovité svahy. Vedle nich zely jako bezedné propasti kulaté otvory a naprosto pravidelný černý obdélník ohrazený kolmými stěnami.
Kousek stranou se tyčila obrovitá kupole schopná přikrýt celé město a uchovat v něm umělou atmosféru, jak tomu bylo v městech na Maru.
Druhá kupole, skoro stejně velká, měla po obvodu rozmístěna kulatá okénka připomínající iluminátory. Neměla však horní část klenby. Místo ní zela černá prázdnota. Obě kupole byly mezi sebou propojeny gigantickým klenutým přechodem. Opodál se jako hora tyčila věž vrhající dlouhý stín. A ještě kousek dál bylo vidět dvě pravidelné pyramidy.
„Tohle nejsou rozmary přírody,“ ujišťoval Kir Jas. „V tom je naše naděje.“
„Jakou naději nám tu mohla zanechat faeňanská Společnost mírového kosmu, která zakazovala přemisťovat prostředky k rozpadu hmoty na všechna kosmická tělesa, tedy včetně Lu?“
„To sice zakazovala,“ připustil Kir Jas, „ale co základny Fobo a Deimo? Posádky těchto stanic mezi

sebou přece vedly válku rozpadu. A v kosmu!“
To se vyvrátit nedalo.
Každý ze tří Mařanů měl své důvody pro to, aby se zúčastnil Mise Pomoci na kosmické lodi Sonda-2. U Mony Tiché to byly děti na Zemi. Navíc byla obviněna, že dovolila otevřít skrýš Faeňanů příliš pozdě, takže mařanským znalcům hmoty zbylo málo času na výrobu přístrojů neslýchané síly.
Největší ze znalců hmoty, Lins Hrdý, se domníval, že by bylo spolehlivější vypravit se s Misí Pomoci teprve při příští opozici Zemy a Lu, jak původně předpokládal i Vokar Mistr. Do té doby by se stihlo vyrobit jak dostatečné množství zařízení, tak dostatečný počet lodí k jejich přepravě.
Ale houževnatý Kir Jas přesvědčil všechny, aby souhlasili s ním, protože dokázal, že ke střetu planet dojde už při nejbližší opozici.
Přípravy probíhaly v horečném tempu. Bylo rozhodnuto, že poletí jen jedna kosmická loď, aby se nemuselo čekat na dokončení druhé. Bylo nutné snížit počet členů osádky — místo šesti jen tři. Na polovinu byly sníženy i zásoby pohonných hmot. A to všechno proto, aby se mohla naložit všechna zařízení na rozpad hmoty.
Lins Hrdý původně na Lu letět nechtěl. Rozšifroval pouze všechny písemnosti Faeňanů a řídil výrobu zařízení na rozpad hmoty. Ale Mona Tichá trvala na tom, aby jediný Mařan, který o rozpadu hmoty ví všechno, byl účastníkem Mise Pomoci. Tvrdila, že je to jeho Povinnost. Navíc zařídila, aby na palubu Sondy byly přeneseny všechny rozšifrované tabulky s písemnostmi Faeňanů, které se našly ve skrýši Města Života. Na Maru nesmělo zůstat ani jedno zařízení na rozpad hmoty. Na Linse to dokonce dělalo dojem, jako by Mona Tichá předpokládala, že se Sonda-2 nikdy nevrátí a spolu s ní se na Mar nevrátí ani tajemství Faeňanů.
Vznikla situace, za níž největší znalec hmoty nemohl účast na letu odmítnout. Ovšem Lins byl pevně odhodlán se vrátit, třebaže nebyl přesvědčen, že kapacita všech zařízení rozpadu bude stačit ke změně oběžné dráhy planety Lu.
A co Mona Tichá?
Počítala ona s návratem?
Ano, ale pouze v případě, že ze Země odstartuje Sonda-1 s jejími dětmi a jejich přáteli.
Kir Jas samozřejmě nejvíc myslel na svou sestru Karu. Nicméně hlavním cílem pro něho bylo odvrátit srážku planet. Obavy, že síla rozpadu nebude stačit, ho neopouštěly, ale stín naděje si uchovával pořád. Teď s napětím čekal, až se usadí prach zvířený při přistání Sondy-2. Konečně se začaly z mlžné clony vynořovat obrysy neobvyklé krajiny.
Bylo to město! Opravdové město, které tu kdysi Faeňané vybudovali! Lu zřejmě už tehdy ztratila atmosféru, nebo její atmosféra byla příliš řídká. Tato okolnost byla příčinou zvláštní architektury těchto gigantických staveb.
Ve vrstvě měkkého kosmického prachu se vytvořily tři řádky šlápot, které by v něm zůstaly nekonečně dlouho, kdyby planetě nehrozila blízká zkáza. Ve dvou krajních byly otisky rovné, prostřední byly nepravidelné — stopy pravé nohy byly hluboké, stopy levé tvořily přerývanou čáru. Ten, kdo je zanechal, zřejmě pospíchal před svými souputníky. Ty dvě rovné řádky totiž místy překrývaly řádku nerovnou.
U podnoží geometricky pravidelné pyramidy, jejíž vrcholek směřoval k nebi posetému hvězdami, se všechny tři řádky spojily.
„Tohle je památník,“ prohlásil u pyramidy Kir Jas. „Faeňané se snažili zanechat tu natrvalo památku své civilizace. Určení ostatních obrovitých staveb zatím neznám, ale domnívám se, že jsou součástí vojenské základny. Faeňané při svém válečnickém založení určitě nevynechali takovou příležitost, aby na Lu neumístili torpéda rozpadu jako hrozbu nepřátelskému kontinentu. Proto doufám, že tady najdeme nepoužité nálože rozpadu.“
„Ale jak?“ ušklíbl se Lins Hrdý.
„To přece víš líp než já. Podle záření, které vydávají...“
Mařané byli z domova zvyklí chodit ve skafandrech. Tady na Lu byla pro ně chůze mnohem snazší, protože tu přitažlivost byla třikrát menší než na Maru. A Faeňanům, uvědomil si Kir, jejichž původní planeta měla přitažlivost dvakrát větší než Mar, se tady chodilo šestkrát snadněji. Snad i tím by se možná

daly vysvětlit grandiózní rozměry zdejších staveb.
Vchod do první kupole s rozbitou klenbou se jim najít nepodařilo. Ani vylézt po stěnách a nahlédnout dovnitř shora nebylo možné — stěny byly ideálně hladké. Vydali se tedy podél válcovité spojovací chodby táhnoucí se skoro až k obzoru.
Den na Lu byl přibližně dvakrát kratší než na Maru. A tak trojice Mařanů kráčela podél klenuté chodby celou zdejší noc a celý příští den, než dorazili k hlavní kupoli, jak tuto stavbu nazvali ještě v kosmické lodi.
Vchod, který konečně našli, nevedl pod hlavní kupoli, ale do široké chodby s množstvím vysokých zamčených dveří. Každé z nich byly veliké jako vrata. Chodba je zavedla ke schodům. Jejich stupně byly tak vysoké, že Linsovi dosahovaly až k prsům. Bylo nesmírně obtížné soukat se po nich nahoru.
„Pokud vím, byli Faeňané přibližně stejně velcí jako my," řekl Lins udýchaně. „Co je to napadlo stavět takovéhle schody?"
Schodiště je zavedlo do podobné chodby, jako byla dole. Lins pečlivě ohmatal rovné stěny.
„To není kámen. To je kov!"
„Kov?" užasl Kir Jas. „Proč se rozhodli stavět takovou obrovitou budovu z kovu, když ho museli dopravovat z Faeny?"
Znovu prošli dlouhou chodbou, až se zastavili před schodištěm se stejně vysokými stupni, jako bylo první. A znovu se s vypětím všech sil šplhali vzhůru.
Kir Jas se pobouřeně pozastavoval nad tímhle hloupým nápadem Faeňanů.
„Už můžeme udělat první závěr," ozval se Lins.
„Jaký?"
„Před námi se tady chodilo... po nohou."
„Chceš tím říct, že ti, co tady chodili, byli vyšší než my?"
„Tuším to."
„A co ještě tušíš?"
„To povím, až se dostaneme pod hlavní kupoli."
Jedna točitá chodba za druhou je vedla stále výš a výš. A z chodby byl vždy jen jeden otevřený východ — ke schodům do vyššího patra. Teprve když zcela vyčerpaní vstoupili do rozlehlého sálu pod průsvitnou kupolí, údivem strnuli. Zakulacené stěny se zvedaly kolmo vzhůru a byly poseté množstvím kuželů, jehlanů a polokoulí. Mařané obezřetně kráčeli podél stěn, báli se zamířit napříč sálem. Teprve když spatřili něco, co jim připomínalo řídicí pult Sondy-2, rozběhli se přes sál.
Avšak tato část stěny připomínala řídicí pult jen zdálky. Při bližším pohledu se shoda ztrácela. Proporce byly úplně jiné. Byl tu jen jeden předmět, který nikoho nenechával na pochybách, čemu tato část místnosti sloužila.
Bylo to křeslo. Ale jaké! V něm mohl sedět jedině obr, jeden z těch, kterým nečinilo žádné potíže vyběhnout po těch neuvěřitelně vysokých schodech.
„Hvězdolet!" Kir Jas se vyčerpaně svezl na kovovou podlahu. „Tohle nebyli Faeňané... To byli návštěvníci z nějaké jiné planety."
„Učinili jsme nesmírný objev, Mařané," prohlásila Mona Tichá slavnostně. „Už tím měl náš let opodstatnění... Zjistili jsme, že ve vesmíru nebyli Faeňané jedinými myslícími bytostmi."
„Cože?" vyskočil Kir Jas. „Tohle že je nějaké opodstatnění? Pro nás má význam jediný objev — uchované nálože rozpadu, které nestačili Faeňané při válce použít. Jiné objevy pro nás nemají význam!"
„Co můžeme dělat?" vzdychl si Lins Hrdý. „Měl jsi jen stín naděje a ten byl překryt stínem těchto grandiózních výtvorů rozumu. Musíme se spokojit tou silou, kterou jsme přivezli."
„Ale ta nestačí, nestačí!" vykřikl Kir zoufale.
„Proč asi hvězdolet neznámých přistál na Lu? Co ho mohlo přilákat?" řekla Mona Tichá v zamyšlení.

Kapitola druhá - Spásné výbuchy

„Hvězdolet Issa, který opustil vlast po vystřídání velkého cyklu generací, snížil rychlost z absolutní na meziplanetární a vnikl do soustavy planet Žlutého Trpaslíka, kde se pravděpodobnost vývoje života

nevyjadřovala číslem rovnajícím se rozdílu dvou totožných veličin.
Byly tu planety velké i nicotné. Na velkých, pokud by měly pevné jádro, by bytosti mohly dosahovat normálních rozměrů. Na nicotných, pokud se tam vůbec život objevil, by vznikli tvorové tak malí, že by bylo matematicky nepravděpodobné, že by se u nich vyvinulo vyšší myšlení.
Nicméně signál o nebezpečí zániku rozumu přišel právě z jedné ze dvou nicotných planet obíhajících po stejné oběžné dráze a tvořících společně se Žlutým Trpaslíkem rovnostranný trojúhelník.
I svolal tedy První Mudrc všechny hvězdoplavce k Centrálnímu Křeslu a osobně jim oznámil svůj znepokojující objev: v atmosféře jedné z planet byly zachyceny záblesky a v jejich spektru se objevil prvek Kessa, jenž v seznamu prahmot zaujímá první místo v osmé šestici.* To dokazuje, že se na trpasličí planetě jakési droboučké rozumné bytosti dopouštějí neodpustitelné činnosti — uvolňují energii hmoty cestou jejího rozpadu. V dějinách galaktických civilizací je zaznamenáno několik podobných zločinů, jejichž pravděpodobnost je nicotně malá, nicméně není vyjadřována číslem rovnajícím se rozdílu dvou totožných veličin.
Hvězdolet Issa, jehož stálým úkolem bylo rozšiřování a zachraňování Rozumu v Galaxii, byl povinen ihned přispěchat na pomoc Rozumu nakaženému Šílenstvím a předejít tak vyhubení Života Životem.
Žádný z hvězdoplavců nepozvedl hlas proti tomu, aby Issa ihned zamířila k nicotné planetě a zahalila ji prasubstancí, která znemožní reakci rozpadu hmoty.
První Mudrc i všichni ostatní jeho společníci patřili k těm, kteří se obětují Vesmíru, zříkají se svého času, současníků, blízkých i milovaných, zříkají se radostí života a štěstí. Jediným obsahem jejich života, který si sami zvolili, bylo naprosté ztotožnění s Povinností.
Čím víc se hvězdolet přibližoval k planetě, tím byly signály častější. Běsnící živel rozpadu už zřejmě zničil všechno živé na jejím povrchu. Naživu mohli zůstat snad jedině ti, kteří byli schováni v úkrytech, náhodných či zvlášť pro tyto tragické případy vybudovaných.
Oblak prasubstance, která by neutralizovala reakce rozpadu, měl vytrysknout z hvězdoletu a zahalit hořící planetu, ale... nestalo se tak.
Issa se právě nacházela mezi nicotnou planetou a jejím ještě nicotnějším satelitem, když došlo k největšímu zločinu. Výbuch převyšující kritickou mez, k němuž došlo v hloubi oceánů, přivedl k výbuchu všechen tekutý povlak planety. Tlaková vlna vyšlehla ve formě oblaku páry do kosmického prostoru, zasáhla hvězdolet Issu a srazila ho z meziplanetární výše na povrch satelitu.
Od té doby leží hvězdolet gigantů, kterým ve srovnání s jejich vlastí připadaly obvyklé planety nicotné, už milión cyklů nehybně na satelitu zničené planety. Té planety, která byla nicotná nejen svou velikostí, ale především morálními ideály rozumných tvorů, kteří ji obývali.“
Kir Jas domluvil. Rozhostilo se mlčení. Všichni tři seděli ve velkém sále u podnoží Křesla Gigantů. První porušila ticho Mona.
„Podle tebe z toho něco vyplývá, Kire?“
„Ano, a hodně!“ vykřikl mladík. „Tohle vyprávění bylo samozřejmě jen výmysl, ale já věřím, že to tak mohlo být, takže začínám chápat účel dlouhé spojovací chodby od této kupole, kde jsme nyní, k té druhé, která nemá klenbu.“
„Domníváš se snad, že tamta část hvězdoletu je proto tak daleko od téhle obytné, protože obsahovala stroje a pohonné hmoty, které jim dávaly sílu?“
„Přesně tak, Linsi. Nevím, najdeme-li i prasubstanci, při níž by reakce rozpadu neprobíhaly, ale nespotřebované zásoby hmoty rozpadu najdeme určitě. Hned se tam vypravím tunelem, ne po povrchu planety, jako jsme šli sem.“
„Nesmíš, Kire, to nedovolím!“ namítl Lins Hrdý. „Naše skafandry nechrání před neviditelnými paprsky rozpadu.“
„Bojíš se o můj život, ale zapomínáš na milióny živých a myslících bytostí na planetě Země, k níž se přibližuje bludná Lu.“
„Kladeš si příliš velký úkol, Kire. Chceš zachránit Život, ale přijdeš o svůj vlastní dřív, než přemůžeš cizí smrt. Zakaž mu to, Matko Mono!“
Ale Mona Tichá mlčela. Poslouchala a uvažovala.
„Pochop, Linsi, cíl naší mise je v tom, abychom provedli spásné výbuchy rozpadu. Ale ty mohou být

spásné jedině v případě, že budou natolik silné, aby zabrzdily Lu v jejím letu. Stačí, abych objevil zdejší zásoby hmoty rozpadu. Pak přivedeme k výbuchu své zásoby, které jsme přivezli z Maru, a to nad skladištěm gigantů. A pokud jsou někde nablízku ještě nálože v tajných vojenských základnách Faeňanů, vybuchnou taky — a tahle spojená síla může planetu Lu zastavit!“
„Tvoje logika je neúprosná,“ připustil Lins. „Ale samotného tě nepustím. Půjdu s tebou.“
„Tak to ne!“ zasáhla konečně Mona Tichá. „V žádném případě. I kdyby se náš smělý Kir nevrátil, někdo bude muset nálože nad hvězdoletem gigantů přivést k výbuchu.“
Kir Jas stál opodál. Věděl přesně, co bude dál dělat.
„Vezmi si přístroj, který ti už daleko před cílem ukáže, je-li tam přesně to, co hledáš,“ připomněl Lins. „A kdyby něco, okamžitě se vrať. Čekáme tě u lodi.“
Loučení bylo krátké. Kir Jas se odbelhal k východu ze sálu. Lins za ním hleděl s trochou závisti, že právě on je tím, kdo může učinit významný objev, na němž bude záviset záchrana mnoha životů na Země.
Mona Tichá vycítila, na co myslí.
„Nebuď smutný, Linsi,“ řekla chlácholivě. „Misi jsme ještě nesplnili. Vžij se na chvíli do postavení některého z gigantů, o kterých nám vyprávěl Kir. Jak správně připomněl, obětovali nejen život, ale zřekli se i svého času, všech, kteří je obklopovali, kteří je milovali a koho oni sami milovali. To je mnohem obtížnější než riziko, které bys podstoupil, kdybys Kira doprovázel.“
„Jsi moudrá, První Matko. Máš pravdu, zůstanu s tebou.“
Potom na Kira čekali u Sondy-2. Netrvalo dlouho a Kir Jas se vrátil.
Už zdálky bylo vidět jeho hrbatou postavu, jak se kulhavě blíží prachem Lu a zanechává v něm charakteristickou stopu — jednu řádku šlápot a vedle přerušovanou čáru. Ale v celé jeho chůzi bylo už na dálku znát nesmírnou hrdost.
Jeho domněnka se potvrdila. V pobořené kupoli, spojené s obytnou kupolí hvězdoletu obrovským klenutým mostem, byly skutečně jak motory na pohon hmotou rozpadu, tak zásoby této hmoty.
„Pověz nám, Kire,“ zeptala se Mona vlídně, „skutečně ses vrátil hned, jakmile ti přístroj dal signál?“
„Copak jsem to mohl udělat, První Matko? Odešel jsem teprve ve chvíli, kdy jsem na vlastní oči spatřil to, o čem jsem vám v záchvatu fantazie vyprávěl.“
„Pak ale ses vystavil ozáření!“ vykřikl Lins Hrdý.
„Jsem čilý jako nikdy předtím, učiteli. Teď musíme urychleně provést výbuch. Naše torpéda zaměříme na druhou kupoli, kde chybí klenba. A všecko se vznítí!“
„Počkej, naše loď musí napřed odletět!“ poznamenala Mona. „Nestačí zabrzdit Lu. My musíme pokračovat v letu. Kdopak ví, co se děje tam na Země?“
Nastal čas chvatných příprav. Všichni si uvědomovali, že se kosmické těleso, na němž právě jsou, každým okamžikem přibližuje k Země, na níž žijí lidé, bez ohledu na to, jsou-li to potomci Faeňanů nebo bytostí jim podobných.
Kosmická loď Sonda-2 se vznesla z mrtvého povrchu planety, která dávno ztratila atmosféru. Za dob Faeňanů možná byla obalena vzduchem, snad měla i řeky a vodní nádrže. Snad na ní byla i kolonie Faeňanů, jejíž zbytky, pokud se vůbec někde zachovaly, budou nyní definitivně zničeny spásnými výbuchy.
Kir Jas byl šťasten, cítil se tak čilý jako nikdy předtím. Jako nikdy...

Kapitola třetí - Nůž v nebi

Na nebi se objevilo nové nebeské těleso. Za noci zářilo jasněji než všechny hvězdy.
Dala se čekat zemětřesení, potopy, uragány. Inkům bylo doporučeno, aby opustili kamenné budovy a vyhnuli se tak smrti v rozvalinách. Začali si tedy v horách, daleko od nebezpečného moře, stavět chýše z listí, jako před spojením v občiny.
Jen my, synové Slunce, a ještě Tiu Huanak s manželkou, která čekala děcko, jsme zůstali ve městě. Právě probíhalo období vlády starého lovce Higuchaka a jeho zkušené rady byly teď Inkům v lesích obzvlášť užitečné.
Luna ozářená Sluncem jen z jedné strany připomínala zahnutý nůž. Vznášel se nad Zemí, zlověstně jiskřil

a byl den ze dne větší. Kamenné budovy vypadaly za jeho nočního svitu jako postříbřené.
Procházeli jsme se s Erou mezi nimi, drželi jsme se za ruce a styděli jsme se za svoje štěstí.
Zprávy elektromagnetickým spojením od Mony Tiché byly neradostné. Mladší bratr Kary Jas vypočítal, že se Lu střetne se Zemí ve velmi krátké době. První Matka podle svého slibu podnikla let na Lu se všemi náložemi rozpadu, které na Maru byly k dispozici. Ale není už pozdě?
Not Kri dokazoval, že nemá smysl zůstávat mezi lidmi, když máme možnost opustit Zemi na Sondě. Přesvědčoval nás, že cílem Mise Rozumu není sebeobětování, že naše životy patří Maru a konečně že se sem můžeme vrátit, až se přesvědčíme, že Země existuje dál.
Kara Jas se jen mlčky ušklíbla a v tu chvíli mi Nota bylo líto. Dělal si přece tolik nadějí na její přízeň, když zjistil, že už nestojím mezi nimi.
Bylo však třeba posoudit jeho věcný návrh, na otázky soukromého rázu nebyl teď čas.
„Přiletěli jsme sem kvůli lidem," řekla jako první Iva. „Ti se teď bojí jiskřivého nože nad hlavou. Naše varování před blížícími se katastrofami chápou jako proroctví konce světa."
Podivil jsem se, jak moudře mluví. V mých očích to pořád byla malá holčička. Zeptal jsem se:
„Co tedy navrhuješ, sestro?"
„Chrabrý Kon-Tiki, náš milý Inko. Chápu, že návrh Nota Kri má určitou logiku, ale srdcem cítím, že účastníci Mise Rozumu nemohou zradit vystrašené a bezmocné lidi. Bylo by to jako opustit při požáru vlastní děti pod záminkou, že dospělí jsou pro společnost cennější. Kdyby Luna s pomocí výbuchů, které jsou nám slíbeny, proletěla mimo Zemi a tady se zachovalo všechno živé, stejně by lidé ztratili něco víc než život, ztratili by víru ve Spravedlnost, kterou jim synové Slunce vštěpovali. A nikdy by se už nestali těmi Inky, jakými jsme je chtěli učinit."
Not Kri zbrunátněl vzrušením. Ale nevzdával se:
„Pak tedy navrhuji, abychom v zájmu bezpečnosti a uchování možnosti splnit svou Povinnost přešli dočasně na palubu Sondy, než se přežene živelní pohroma. Aspoň budeme schopni přispěchat lidem na pomoc co nejdříve."
„Kdo jim chce pomáhat, musí být mezi nimi!" vpadla Kara Jas chladně.
Iva na ni vděčně pohlédla a řekla:
„Takovou pomocí může být náš osobní příklad. Neutíkat, ale naopak..."
„Co naopak?" zeptal se Not Kri podrážděně.
„Rozhodli jsme se s Gigem Gantem, že spojíme své životy. Ne někdy potom, až bude nebe bez mráčku, ale právě teď za bouře. To lidi uklidní."
Ucítil jsem, jak mi Era Lu sedící vedle mě pevně stiskla ruku. A moje sestra pokračovala:
„Až budeme stát v Bráně Slunce, odpřísáhneme lidem, že zůstaneme navěky s nimi."
...Na nazlátlé prostranství dolehly první sluneční paprsky. Průvod žreců Vědění, v čele s Tiu Huanakem, a bojovníci vedení Chichcalánem, obešli Bránu ze stran a po pruhu světla nechali projít pouze novomanžele.
Všude bylo plno lidí. Inkové sestoupili z hor, aby na vlastní oči viděli, jak vstupují do manželského svazku děti Slunce, které se rozhodly s nimi zůstat navždy.
Tiu Huanak prohlásil slavnostně:
„Od této chvíle až do nejdelší budoucnosti dávají synové Slunce Inkům vládce, v jejichž krvi není zloba ani krutost. Šťastní Inkové svěřují synům Slunce a jejich potomkům vládu nad sebou, aby nikdy nebyla na Zemi porušována Spravedlnost. Nechť se odnynějška každý první Inka žení výhradně se svou vlastní sestrou, aby uchovali čistotu krve synů Slunce!*
„Nůž v nebi! A kolem něho jiskry!" rozlehlo se najednou davem.
Všichni zvedli hlavy a spatřili nad sebou dvě nebeská tělesa. Na tom ještě nebylo nic divného. Stalo se to už vícekrát. Tentokrát však to každý pochopil jako zlověstné znamení. Zvlášť proto, že v blízkosti nože cosi jiskřilo.
My Mařané jsme doufali, že to jsou právě ony spásné výbuchy, které zabrzdí Lunu řítící se proti Zemi. Ale jak o tom přesvědčit vyděšené lidi?
Inkové se rozběhli od Brány Slunce k moři. A tady zjistili, že se zpěněné vlny zuřivě valí na pobřeží. Ochranná hráz, oblíbené místo procházek, byla už zatopena, vlny vtrhly až na ústřední náměstí.

Iva a Gigo Gant zůstali stát v Bráně jako zkamenělí. Tu se jim pod nohama zahoupala země. Kara se rozběhla k Bráně, aby jim pomohla. Ale nedoběhla. Země se zachvěla, Brána Slunce začala pukat a Kara se několik kroků před ní zhroutila na zem.
Tiu Huanak se rozběhl k našemu domu, aby zachránil Imu s ještě nenarozeným dítětem. Všichni ostatní utíkali do hor. Balvany rachotily, nadskakovaly a tříštily se.
Hned nato se v horách rozlehl výbuch. A ještě dřív, než k nám doletěl, vzepjal se vysoko k nebi ohnivý sloup. Na svahu hory se objevila ohnivá řeka. Nad ní se převalovaly kotouče dýmu a připomínaly obrovského draka plazícího se z hory do údolí.
Lidé se chtěli vrátit, ale octli se mezi lavinou kamení a dorážejícím mořem. Nikdo nevěděl, co se stalo s Inky, kteří zůstali v horách. Svahy se štěpily novými úžlabinami, balvany smetávaly všechno, co se jim postavilo do cesty, a mísily se s proudy lávy tryskající z útrob Země.
Vyděšení, otřesení lidé se shlukli kolem nás.
„Veliký Kon-Tiki, zachraň nás!“ vykřikovali muži i ženy a lomili rukama.
„Nebojte se, pojďte za mnou!“ zvolala Kara Jas a bez bázně zamířila ke hřmící kamenné lavině. „Nejlepší bude ukrýt se pod skalním převisem.“
Na střeše našeho domu se objevily dvě postavy — Tiu Huanak a Ima. Celý dům už byl obklopen vodním přívalem. Nedalo se jim pomoci — nikde poblíž nebyl žádný člun ani břevno.
„Poplavu k nim,“ rozhodl se Gigo Gant. „Musíme jim pomoci.“
„Poplavu s tebou,“ přidala se Iva. „Už jsem se to taky naučila.“
V tu chvíli je však zarazilo děsivé zakvílení. Ještě před několika okamžiky jsme viděli ztepilou Karu Jas, jak odvádí část davu před bouřlivým mořem pod ochranu horského masívu. A najednou ona i všichni, co byli s ní, zmizeli. Na místě, kde stáli, se teď táhla hluboká trhlina a z ní stoupaly proudy páry.
Tím jsme byli odříznuti od hor.
Not Kri se zhroutil na zem a jeho tělo se roztřáslo vzlykotem. I já jsem měl slzy na krajíčku, ale ovládl jsem se — kolem stáli lidé, kteří ode mne něco očekávali.
„Velký Kon-Tiki, zachraň nás před mořem! Nařiď mu, ať se vrátí zpátky!“ ozývaly se zoufalé výkřiky nešťastníků.
Co jiného jsem mohl dělat, než že jsem klidně a důstojně stál mezi těmi, kteří mi věřili? Gigo Gant a Iva už byli pryč — plavali ke střeše zatopeného domu.
Nevím, kolik času uplynulo. Na nic jsem nemyslel, nic jsem nevnímal.
„Díky tobě, Kon-Tiki, zachránil jsi nás,“ rozlehly se hysterické hlasy žen.
Nejdřív jsem si smysl slov neuvědomoval. Myslel jsem, že mě neustále prosí, abych učinil něco, o čem jsem věděl, že není v mých silách. Ale pak jsem si uvědomil, že mi děkují za to, co jsem údajně už udělal.
Teprve když jsem se poněkud vzpamatoval, postřehl jsem, že mořské vlny, které už dosahovaly téměř k našim nohám, začínají ustupovat a opadávat. Tehdy jsem samozřejmě nevěděl, jak došlo k naší zázračné záchraně a jakým mnohem větším neštěstím byla vykoupena.
Kráčeli jsme pomalu opadávající vodou a vyhýbali se vyplaveným předmětům. Tu ležela dýmka na vdechování omamného kouře, tu stařecká hůl či sváteční náhrdelník opláchnutý vlnami. Zastavovali jsme se před mrtvolami utonulých. Bylo jich mnoho, velice mnoho. Netušil jsem, že ve městě zůstalo tolik Inků. Bál jsem se nahlédnout jim do obličeje, abych mezi nimi nespatřil svou sestru, Giga Ganta, Imu nebo Tiu Huanaka...
Moře opadávalo.
Nebe zčernalo mračnem, které se roztáhlo nad jícnem nově vzniklé sopky. Na zem dolehl předčasný soumrak.
Na ulici nás dohonil Not Kri. Tvář měl zkřivenou utrpením a hněvem.
„Nechtěli jste odletět!“ cedil mezi zuby. „Za tohle bláznovství, nedůstojné nositelů rozumu, jsme zaplatili životem Kary Jas.“
„Musíme najít Ivu a Giga,“ řekla Era.
„Co je mi do nich, když už nežije Kara Jas!“ vykřikl Not Kri zuřivě.
Era Lu mi vzlykala na rameni. Poprvé v životě, přísahám, jsem měl oči plné slzí.
Moře se stáhlo i z našeho zaplaveného domu, kde bylo vodou všechno zničeno. Ale dům byl prázdný.

Nikoho jsme v něm nenašli.
Teprve na nábřeží jsme potkali Tiu Huanaka s Imou a našimi dvěma Mařany. Byli jsme šťastni, dá-li se v takové chvíli vůbec o nějakém štěstí mluvit. Imě seděl na rameni papoušek huacamayo ze vzdálené selvy. Zlatou šňůrkou spletenou z jejích ustřižených vlasů ho měla přivázaného k náhrdelníku. Proč?
A moře stále opadávalo.

Kapitola čtvrtá - Pohroma

Teprve mnohem později jsem si dokázal udělat obrázek, co všechno se tehdy na Zemi stalo.
Jeden podzemní otřes stíhal druhý. Kamenné domy se hroutily jako dětské hračky. Haldy kamení zavalily ulice. Ve vzduchu se vznášela vůně prachu a ještě čehosi nechutně nasládlého...
Na nábřeží se semkl řídký hlouček lidí zahnaných sem lavinami. Stáli jsme na úzkém pruhu země mezi rozvalinami a mořským příbojem. Dál už nebylo kam uniknout.
Proto když se pod nohama zahoupaly i desky, jimiž bylo nábřeží vydlážděno, neozval už se z davu ani výkřik hrůzy, jen bezmocné zasténání. Kamenné desky se nadzvedávaly, jako by se pod nimi zlostně převracela z boku na bok nějaká příšerná obluda.
Tou vyrušenou obludou však byla sama Země, poraněná hrubým vpádem silné přitažlivosti cizího kosmického tělesa.
A jako by na těchto otřesech nebylo dost, pokrylo se město mračnem černého štiplavého dýmu. Vítr nám ožehl tváře suchým žárem. Z očí se draly slzy. Řeka lávy, řítící se jako ohněpád po svahu hory, zalila trhlinu, která pohltila první oběti katastrofy včetně naší Kary Jas, a vnikla do ulic města.
Nejodolnější z nás byla Era Lu. Držela se statečně. Při pohledu na hořící město si dokonce trpce vzpomněla na nešťastný Tollan:
„Vypadá to, jako by Město Slunce podpálili... divoši.“
„Ne, divoši ne,“ oponoval Not Kri zarputile. „Smrt Kary Jas nezavinili divocí potomci faenovitých, ale někdo jiný, civilizovaný...“
A poslední slovo pronesl tak důrazně, že jsem se musel bránit.
„Pokud mluvíš o civilizovaných divoších, jejichž vinou letí teď Luna proti Zemi, máš samozřejmě pravdu.“
„Svědomí stejně neumlčíš!“ odsekl Not Kri.
„Tady sice nikdo neházel hořící pochodně do otevřených oken domů,“ vmísil se Gigo Gant klidně, „ale Město Slunce skutečně podpálili osvícení divoši už před miliónem let.“
„Faeňané, kteří rozpoutali válku rozpadu?“ zeptala se Iva oživeně.
„Výbuch oceánů roztrhl Faenu. Její kusy se rozletěly vesmírem a nedokázaly při sobě udržet dřívějšího satelita. Uplynul milión let a tento satelit, který kdysi opustil svou oběžnou dráhu, je teď nad našimi hlavami. Ničí domy stejně drtivě jako bomby rozpadu, probouzí sopky a jejich láva se stává pochodněmi žhářů...“
„Mlčte už!“ zarazil Not Kri rozvážnou úvahu Giga Ganta. „Nejsnazší by bylo svalit veškerou vinu na vymyšlené Faeňany. Abyste věděli, smrt Kary Jas zavinili civilizovaní divoši, ale ne Faeňané, nýbrž Mařané, kteří odmítli přečkat živelní pohromu v bezpečném kosmu!“
Zadíval jsem se na něho vyčítavě. Ale Not Kri nebyl k udržení.
„Nenávidím vás, zabili jste mou Karu Jas,“ vykřikoval nepříčetně. „Její život měl pro mě větší cenu než to živoření všech ubohých pozemských plemen dohromady! Tváříte se, že nejste schopni zabíjet, ale přitom jste mě připravili o život!“
Odstrčil Ivu, která mu stála v cestě, a vrhl se do plamenů vířících nad rozvalinami.
Opodál stál Chichcalán. Nerozuměl sice jazyku synů Slunce, ale vycítil smysl slov. Bez rozmýšlení se rozběhl za pološíleným Notem Kri.
Po chvíli se vrátil a přinesl v náručí popáleného syna Slunce. Era ho ihned začala přivádět k vědomí.
Not Kri zasténal bolestí a procedil mezi zuby:
„Tenhle faenovitý omezenec se mnou zacházel jako zvíře. Strhal mi všechny puchýře.“
„Zachránil ti život,“ opravila ho Era vlídně.
„Kdo má právo rozhodovat o mém osudu?“ rozkřikl se Not. „Na Maru by se nikdo neodvážil určovat za

mě, kdy mám žít a kdy umřít.“
„Ale jsi přece účastníkem Mise Rozumu. Musíš splnit svou Povinnost.“
„Kašlu na Povinnost, kterou vymyslel nějaký starý slabomyslný básník. Každý žije proto, aby byl šťasten. To je jeho jediná Povinnost.“
„Buď rád, že tě neslyší Kara. Nejenže bys nezískal její lásku, ale ztratil bys i její přátelství,“ poznamenala Era.
„Nemůže existovat přátelství mezi těmi, které k sobě přitahuje sama příroda,“ prohlásil Not Kri a znovu zasténal. „Copak vztah mezi Inkou Tichým a Erou Lu je nějaké přátelství? Nebuďte slepí! A pusťte mě k ohnivé řece!“
Ohnivá řeka se však sama dala na cestu k nám. Šplhala na pobřežní kameny, na její hladině se nadouvaly bubliny a praskaly. Prach, který se na ní usazoval, se rázem měnil v drobné namodralé rozvířené plamínky.
Těžká rozžhavená hmota se doplazila na okraj nábřeží a od prvních jejích kapek, které z něho přepadly do vody, se ihned vznesly sloupky páry. Po chvíli se z tohoto místa ozval strašlivý hukot a syčení. Ohnivá řeka se setkala s mořským příbojem. Všechno kolem zahalila mračna páry. Neviděli jsme jeden druhého, nedalo se dýchat, hlava se točila.
Hustá narudlá láva tvrdošíjně stékala do moře. Při dotyku s vodou se měnila v tvrdou skálu. Svítící proud do ní urputně narážel, obtékal náhle vyrostlé překážky, stáčel se stranou a mířil k místům, kde stáli lidé.
„O, veliký Quetzalcoatle, jsi všemohoucí,“ vykřikl najednou Chichcalán jazykem Tollanu a nadšeně ukazoval na moře. „Jsi bůh! Já to věděl vždycky! Opět jsi nás zachránil!“
Zadíval jsem se, kam ukazoval. Vítr právě odvál oblaky páry stranou, my ulehčeně vydechli a mohli se trochu rozhlédnout. Moře jako by uznalo svou porážku, začalo před ohněm ustupovat. Rozžhavená láva rychle zaujímala vyklizené pozice. Ztuhlý val připomínal haldu mrtvých těl, přes něž se valí nové a nové pluky neohrožených bojovníků.
Gigo Gant znepokojeně hleděl na svou chloubu — loď nedávno spuštěnou na vodu zálivu Tiki-cava. Plachetnice před našima očima klesala, jak opadávala voda. Teď už bylo její stožár nad okrajem nábřeží sotva vidět.
Voda se ze zálivu někam přelévala jako z jedné nádoby do druhé. A to byla naše záchrana.
Ale moře, které tak nepochopitelně ustoupilo, se náhle vrátilo, ne však zdola, nýbrž shora, z nebe. Nikdo neví, jak se tam nahoře vzalo. Spustil se lijavec, jaký ještě nikdy nikdo nezažil. Souvislé proudy vod nám podrážely nohy, smetaly všechno na své cestě, nedovolovaly vydechnout.
V té době byla už loď Giga Ganta na suchu, povalená na bok ležela bezmocně na kamenech. Abychom se zachránili, utíkali jsme po bývalém dnu zálivu po kamení k ní. To napadlo mne, že bychom v ní mohli najít útočiště.
Vzpomínám, jak dvě tanečnice ze svatebního průvodu pomáhaly utíkat starému žrecovi Vědění, který měl do krve rozbité koleno. Stále se zastavoval, chtěl ulehnout, ale jeho dvě vnučky ho vlekly dál. Na boku jedné z nich jsem viděl čerstvou ránu.
Doběhli jsme k lodi a s námahou jsme se vyškrábali na nakloněnou palubu. Ještě nedávno snil Gigo Gant o tom, že na této lodi podnikne plavbu k břehům kontinentu Zapadajícího Slunce, kde podle pověstí žijí bílí vousatí lidé, z jejichž kmene pocházela matka nešťastného Topiltzina.
Teď jsme se nechystali nikam plout. Jednoduše jsme potřebovali přečkat liják. Ale ten stále sílil. Zanedlouho nebeský vodopád zvítězil nade vším, i nad ohnivým proudem valícím se ze svahu. Láva ztuhla v ulicích města. Moře odešlo, jako by vyteklo jakousi dírou, a ani příval z nebe nedokázal jeho úbytek nahradit.
Schovali jsme se v lodi, ale nevěděli jsme, co podniknout dál.
Záliv se však postupně začal naplňovat vodou. Naše loď se napřímila a začala se hrozivě houpat. Gigo Gant se postavil ke kormidlu, nejsilnějším Inkům svěřil vesla. Za takového lijavce by bylo zbytečné pokoušet se napnout plachty. Proud nás odnášel stále dál od Města Slunce, lépe řečeno jeho rozvalin. Zuřící bouře nám brala poslední naděje na záchranu.
Zašli jsme s Erou do podpalubí. Tam se k sobě tiskli zoufalí lidé, vzlykali a sténali. Mnozí trpěli mořskou nemocí.

Era dostala nápad, jak povzbudit tyto nedobrovolné cestující. Takovou myšlenku jí mohl vnuknout jedině zděděný rozum Matek Maru. Navrhla, abychom tady na palubě, za bouře a potopy, před očima všech, kteří s námi sdílejí společný osud, spojili své životy. Samozřejmě ne proto, abychom je zanedlouho ukončili na dně moře, nýbrž abychom společně se všemi vstoupili do nového života, jakmile nadejde naše brzká záchrana.
Sdělili jsme svůj záměr přátelům.
Tiu Huanak a Chichcalán s ním seznámili Inky.
Zpráva o svatbě dětí Slunce za tak neobvyklých okolností zvedla z podlahy i ty, kteří dosud bezvládně leželi. Jako by spatřili jiskřičku světla ukrytého za souvislými mraky.
Stáli jsme s Erou v otevřených dveřích kapitánského můstku. Uvnitř byli všichni naši přátelé, z vchodu do podpalubí vykukovali nejsmělejší odvážlivci a oznamovali dolů všechny podrobnosti obřadu, který jsme narychlo uspořádali za neustálého rachotu hromů.
Na znamení Tiu Huanaka se z podpalubí rozezněl svatební zpěv schovaných dívek a na palubě v proudech deště tančily dvě nejudatnější tanečnice. Na boku jedné z nich jsem postřehl známou ránu.
Hlavním řečníkem byl Tiu Huanak. Za svitu křižujících se blesků zněla jeho slova obzvlášť slavnostně:
„Nechť dílo, které od této chvíle budou společně tvořit Kon-Tiki, zvaný v nebi Inka Tichý, a Era Lu, nosící staré jméno Luny, je stejně zářivé jako tyto blesky nebeského ohně. A nechť nové manžele provází štěstí na každém kroku po Zemi, po Maru i po kterékoli jiné hvězdě vesmíru! Nechť se tak stane ve jménu Kon-Tikiho a jeho ženy, i všech, kdož se s nimi plaví za bouře a hromů, které nejsou ničím jiným než projevem vrtkavosti Života. Staniž se tak!“
Déšť, dají-li se tyto proudy vody nazvat deštěm, trval bez přestání několik dní a nocí našeho nového společného života. Byli jsme neustále spolu.
Gigo Gant stál neúnavně u kormidla a nechával se vystřídat jedině mnou. Žreci Vědění a zpěvačky s tanečnicemi neustále vylévali vodu z lodi. V podpalubí bylo dusno a vlhko. Era nařídila otevřít vchody.
Když jsem střídal vyčerpaného Giga Ganta u kormidla, zašeptal mi:
„Poslyš, Inko, opravdovou bouři na otevřeném moři... tu by tahle loď nevydržela.“
Cítil jsem, jak zdůraznil slova — na otevřeném moři. Ale než jsem se stačil zeptat, co tím myslel, Gigo se svalil a okamžitě usnul. Iva si položila jeho hlavu na klín a sňala mu brýle, které bylo třeba střežit jako vlastní oči.
Co tím chtěl říct? Že tahle bouře byla slabší, než by byla v oceánu, kde už jsme dávno měli být? Že tedy nejsme v oceánu? Ale kam se poděl?
Vyměnili jsme si s Erou pohledy. Už jsme se naučili rozumět si beze slov.
Loď se kymácela z jednoho boku na druhý. Snažil jsem se udržovat ji napříč vlnám. Chichcalánovi bojovníci mi v tom pomáhali vesly. Bez nich by se byla loď už dávno převrhla.
Era se mi přiznala, že skoro všechny zásoby jídla jsou spotřebovány.
„Aspoň že nikdo netrpí žízní,“ dodala a pohybem hlavy ukázala na proudy vod bušící do paluby.
Kdykoli jsem odcházel od kormidla, spěchal jsem k aparátu elektromagnetického spojení, abych zaslechl hlas Maru nebo Mony Tiché z Luny. Ale všechna snaha byla marná. Celou planetu zřejmě zachvátila magnetická bouře nevídané síly a oddělila nás od ostatního vesmíru neproniknutelným štítem.

Kapitola pátá - Přistání

S rozbušenými srdci pozorovali Mařané kvetoucí planetu Zemu ze Sondy-2. Než se Zema otočila jednou kolem své osy, obletěla ji jejich kosmická loď několikrát.
černé propasti se otáčela obrovitá koule zahalená hustým příkrovem oblaků, tu a tam svinutých do spirál. Téměř všude byla voda. Souš, většinou pokrytá rostlinstvem, zabírala sotva čtvrtinu povrchu planety. Atmosféra bohatá na aktivní okysličovatel mnohokrát převyšovala svou životodárnou schopností umělý vzduch podzemních měst na Maru.
V černém nebi na pozadí stříbřitých hvězd rychle plula Lu. Ve skutečnosti se však silou výbuchů zastavila, přestala se přibližovat k Země. Mařané výbuchy pozorovali v době, kdy byli od Lu vzdáleni asi tak jako nyní od Zemy. Torpéda rozpadu odpálila pomocí elektromagnetického spojení sama Mona

Tichá.
Všechno proběhlo přesně tak, jak bylo propočítáno. Mařané samozřejmě neviděli, jak torpéda vyletěla, oslepil je teprve nesmírný výbuch v místě, kde až dosud byla Lu. Její povrch s nesčetnými krátery, roklinami a kulatými horskými hřebeny jako by zmizel.
Když jas výbuchu zeslábl a znovu bylo vidět povrch mrtvé planety, pocítili Mařané tlakovou vlnu, s níž nepočítali. Na Lu nebyly žádné oceány, oblak páry tedy nemohl Sondu-2 dohonit, ale... dostihly ji plyny vzniklé při výbuchu.
Sonda-2 se hrozivě zatřásla a všichni tři Mařané, kteří se v tu dobu vznášeli ve stavu beztíže, bolestivě naráželi na stěny i vnitřní zařízení.
Nejvíc na to doplatil Kir Jas. Vyletěl z pilotního křesla, udeřil se o řídicí pult a pozbyl vědomí. Mona Tichá zapomněla na vlastní rány a spěchala mu na pomoc. S hekáním a vzdycháním se k ní připojil i Lins Hrdý.
Bylo třeba co nejrychleji přivést Kira k vědomí. Vždyť právě on jako pilot lodi musí zavést Sondu-2 k Země a přistát na jejím povrchu v místě, kde najdou Inku a jeho přátele.
Když se Kir ponenáhlu vzpamatoval, řekla Mona, hlavně aby ho potěšila:
„Tentokrát naštěstí nevznikla pára z vybuchnuvších moří. Sondu to nesrazilo na povrch Lu jako kdysi hvězdolet gigantů. Teď Kir jistě dovede naši loď k Země.“
Kir Jas se chtěl usmát, ale vyšlo z toho jen bolestné zkřivení úst.
„Jsem rád, že připomínáš moje vyprávění o hvězdoletu Issa. Taky teď na ty giganty myslím. Však nebýt jejich hmoty rozpadu, kdopak ví, jak by to všechno dopadlo.“
„Už mám nové výpočty!“ zahlaholil Lins Hrdý. „Sbližování Zemy s Lu přestalo.“
„To jsem moc rád. Ani nevíte jak,“ zaradoval se Kir.
„A jak se cítíš?“ zeptala se Mona Tichá starostlivě.
„To za chvíli přejde. Jen kdyby se rozptýlila ta mlha.“
„Žádná mlha není,“ poznamenal Lins.
Kir se podivil. Matka Mona se na něho ustaraně zahleděla. Viděla, kolik sil musí vynakládat, aby se posadil do křesla.
Když se pak dostali na oběžnou dráhu kolem Zemy, zapnul Lins panoramatický monitor, na kterém sledovali zvětšené detaily zemského povrchu.
Moře, moře, samé moře... Drobty ostrovů a rozlehlé pevniny. Souvislý porost, hory, řeky, jezera...
Ale přitom bylo ve vzhledu planety něco podivného. Velmi málo se podobala známým mapám hvězdoznalců vypracovaným na Maru za dlouhé tisíce cyklů pozorování. Bylo to o to podivnější, že si Inka Tichý před časem pochvaloval, jak přesně odpovídá planeta mapám nakresleným na Maru. Obrysy jejích kontinentů a oceánů se s nimi v podstatě shodovaly.
Snad na tom mají vinu oblaka, která obrysy zkreslují.
Při tom zatím zůstalo.
Podle spirálovitých vírů se dalo usuzovat, že v atmosféře Zemy zuří uragány. Ty bránily Kirovi najít správné místo, kde by Sonda-2 mohla uskutečnit své jediné možné přistání na Země. Na lodi totiž nebyly náhradní zásoby pohonné hmoty. Sám Kir přece na Maru naléhal, aby místo zbytečných zásob vzali víc torpéd. Chtěl mít jistotu, že Lu bude zabrzděna.
Ve výběru místa pro přistání se tedy Mařané zmýlit nesměli a elektromagnetické spojení s Inkou Tichým nebylo. A nikdo nevěděl proč.
„Nebylo by lepší s přistáním počkat?“ nadhodil Lins. „Třeba spojení s Inkou znemožňují právě ty bouře. Až utichne uragán ...“
„Jak můžeme nečinně čekat, když nemáme signály od svých blízkých?“ vybuchl Kir Jas. „Žádné signály — to je taky signál, možná signál neštěstí. Musíme co nejdřív přistát!“
„Ale kam? Když už máme přistát, tak na základě mařanských map. Vyznačím na nich místo, odkud přicházely signály od Inky,“ prohlásil Lins.
„Asi máš pravdu,“ řekla Mona Tichá. „Přines je.“
Lins odplul ve stavu beztíže z kabiny, aby se ve vedlejší místnosti věnoval porovnávání starých map se skutečností, kterou viděl na monitoru. Trvalo mu to dlouho, několik obletů Sondy-2 kolem Země se

neobjevoval. Když se konečně vrátil, tvářil se zasmušile.
„Vypadá to divně. Vychází mi, že Inka Tichý nevysílal své signály od mořského pobřeží, jak jsme se domnívali, ale od vysokohorského jezera, které jsem na tom místě objevil."
„To není možné," ohradil se Kir. „Určitě jsi někde musel udělat chybu ve výpočtu, Linsi!"
„Ba ne," odpověděl Lins Hrdý, „když přiložím mapy našich hvězdoznalců na obrázek, který tu vidíme, zjistím přesně místo, odkud Inka vysílal."
„Jak to můžeš tvrdit? Inka přece nevysílal z kosmické lodi, ale z Města Slunce, od mořského pobřeží. Kde by se vzalo jaké vysokohorské jezero?"
Spor trval dlouho a ani Matka Mona, kterou požádali o rozhodnutí, se s čistým svědomím nemohla přiklonit na tu ani na onu stranu. Sonda-2 mezitím kroužila kolem planety a pohledu hvězdoplavců se v mezerách mezi mračny objevovaly jednotlivé úseky jejího povrchu.
Na jednom místě byl zřetelně vidět břeh oceánu s bujnou vegetací, nahromadění bílých skal nebo umělých staveb a poblíž klikaté ohyby řeky vlévající se do moře.
„To je ono! Tady je to!" vykřikl Kir. „Přesně takhle to Inka popisoval. Bílé stavby — to je Město Slunce! Mořské pobřeží, a poblíž řeka!"
„Nechci se tě dotknout, Kire," řekl Lins vlídně, „ale podle mne to neodpovídá tomu, co Inka a jeho přátelé líčili."
Znovu se rozhořel spor. Tentokrát už se Mona Tichá musela rozhodnout.
„Nezlob se, Linsi, velký znalce Vědění, ale připadá mi nelogické, abychom přistávali v horách u jezera, odkud by naši rozhodně nebyli schopni sejít ke vzdálenému mořskému pobřeží. A Město Slunce přece stojí u moře."
„Výborně, je rozhodnuto!" zajásal Kir. „Právem jsi První Matkou všech Mařanů, Mono! Přistaneme tedy tam, kde uvidíme bílé budovy jejich Města Slunce."
„Staniž se tak," vzdychla Matka Mona.
Sonda-2 začala klesat. Automatické přístroje ji zavedly k vyhlédnutému místu zemského povrchu.
Nebe bylo v této části planety jasné, shora bylo vidět pobřeží oceánu. Z menší výšky pak Mařané spatřili bílé budovy, které z oběžné dráhy považovali za Město Slunce.
Ale nebylo to Město Slunce, ačkoli Země Chrámů, jak ji Mařané později nazvali, se také rozkládala na břehu oceánu a také se poblíž vlévala do moře velká řeka.
Kosmická loď měkce přistála na vysunutých podpěrách. Mračna dýmu se rozletěla po spálené trávě, utichl rachot motorů, plamen zmizel. Rozhostilo se ticho.
Mařané věděli, že od této chvíle už nemohou odstartovat, jedině k návratu na Mar. Víc pohonných hmot jim nezbývalo.
Polonazí lidé, dost podobní Mařanům, snad jen trochu statnější a vyšší, s vysokými bílými turbany na hlavách, padli tváří k zemi před vyslanci nebes, kteří sestoupili na létajícím voze (tady zřejmě znali kolo!).
Nebyli to Inkové ani lidé z Tollanu, ti přece kolo neznali. O existenci takových národů neměli zdejší lidé ani potuchy. To Mařané, kteří se brzy dokázali naučit jazyku dětí Země, zanedlouho zjistili.
Omyl už se napravit nedal. Nezbývalo než čekat na zprávy od Inky a... a navázat kontakt s lidmi. Tak rozhodla Matka Mona. Odhodlala se převzít na sebe úkol Mise Rozumu.
Lins Hrdý z ohleduplnosti nepřipomínal, že jeho názor byl správný. Dokonce se snažil Kira utěšovat tím, že na Země došlo vlivem přiblížení planety Lu k tektonickým změnám, které změnily povrch planety.
„Zvedly se nové horské hřebeny a pevniny se propadly do moře. Zabránili jsme srážce Zemy s Lu, ale nemohli jsme omezit její přitažlivost."
Ubohý Kir však veškerou vinu připisoval sobě.
Byl to pro něho takový otřes, že ho opustily síly. Slabost, která se ho už zmocňovala za letu, zlomila ho teď na těle i na duchu. Projevily se důsledky ozáření!
Lins Hrdý i Mona Tichá chápali, že dávka je smrtelná...
Lins pečoval o hrbatého Kira jako pravý Dárce Zdraví. Nešťastného mladíka však nemohlo už nic zachránit. Na Lu neuvažoval o následcích svého riskantního průzkumu a zaplatil svým přímočarým a krátkým životem za spásné výbuchy, které zabránily srážce Luny se Zemí.
Kir Jas zemřel... Zemřel tiše, o nic už se nepřel, dokonce se usmíval na Linse i Monu, kteří zůstávali

naživu.
Podle dávné tradice Mařanů bylo třeba Kirův popel rozptýlit po pustině. Ovšem tady na Zemi žádné pustiny nebyly, všude bujelo rostlinstvo, všechno kvetlo. Proto se Mona rozhodla rozptýlit popel nad mohutnou řekou protékající Zemí Chrámů.
Když se zdejší pozemšťané dověděli o rozhodnutí Mony, které se klaněli, shromáždili se v očekávání po obou březích řeky. Toho dne přišel Moně Tiché na pomoc uragán. Naivní lidé si ovšem mysleli, že bohyně, za niž Monu považovali, si jednoduše bouři přivolala.
A tak ve chvíli, kdy se v džungli vyvracely obrovité stromy i s kořeny, kdy se nad břehy řeky nesla zvířená mračna písku, házela Mona ze skalního výstupku popel, jenž zůstal z ubohého těla, z vášnivé snahy sloužit Dobru, z touhy po životě, znalostech a pravdě...*
Lidé v bílých turbanech v hluboké úctě sledovali vyslance nebes, o nichž později složili mnoho pověstí a bájí, které přetrvaly věky.

Kapitola šestá - Nadoblačné moře

„Běda Inkům, běda!“ rozlehly se na palubě výkřiky. „Slunce zhasíná!“
Vyběhli jsme s Erou a Tiu Huanakem udýchaně z kapitánské kajuty a v mezeře mezi mračny jsme spatřili opravdové slunce, ale jakési bledé, vychládající, pokryté podivnými stíny.
„Inkové se mohou uklidnit, nejhorší máme za sebou,“ pronesl Tiu Huanak nahlas. „Konečně přestalo pršet a na nebi teď nevidíme Slunce, nýbrž hvězdu, která přiletěla do blízkosti Země a zastavila se.“
Tehdy jsme uviděli první úplněk.
„Je to velice zvláštní,“ zašeptal mi Tiu Huanak. „Všechny výpočty dokazovaly, že si Země nemůže přitáhnout jako satelit jiné kosmické těleso. Připadala v úvahu jedině srážka.“
„Tiu Huanak nevzal v úvahu spásné výbuchy, jejichž impuls zadržel Lunu před pádem na Zemi.“
„Ano, jedině cizí zásah mohl Lunu zadržet,“ připustil pozemský hvězdoznalec. Po chvíli zamyšlení dodal: „Moudrost Faeňanů pomohla překonat samu přírodu.“
„Neštěstí bylo v tom, že u starých Faeňanů znalost věcí předstihla poznání Spravedlnosti. Proto se nyní synové Slunce snaží předat Inkům především učení Spravedlnosti. Poznání věcí se dostaví později, v době, kdy už nebude nebezpečné.“
„Jak rád bych tomu věřil,“ povzdychl si Tiu Huanak.
Vycítil jsem jeho pochybnost i znepokojení. Ostatně věřil jsem sám svým slovům? Dokázal bych v této chvíli předvídat všechny cesty vývoje budoucích pozemských národů, zvídavých a neznámých? Co když nebezpečné poznání věcí přijde po tisíciletích právě k oněm obyvatelům kontinentu Zapadajícího Slunce, kteří zdědili povahové rysy obyvatel Tollanu? Cožpak by se tragédie Faeny nemohla opakovat i tady na Zemi?
Nikomu jsem se se svými obavami nesvěřoval. Přesto mi vývojová cesta Mařanů probíhající ve stínu zákazů Velkého Stařešiny připadala nesprávná.
Byl jsem přesvědčen, že pravé svobodné myšlení nesmí znát žádné zákazy, protože si samo najde správné využití znalostí.
Tak začal společný život planety Země s jejím novým satelitem Lunou.
Naše láska s Erou začala v době, kdy Luna vypadala jako zahnutý nůž. Nyní to byl jiskřivý kotouč. Inkové se domnívali, že taková zůstane už napořád. Ale během nejbližších nocí začal okraj světlého kotouče tmavnout, jako by ho někdo zakrýval.
Inkové se vyděsili. Není to snad znamení dalších pohrom? Navíc nad širošírým mořem, po němž jsme se plavili, se jako černá mlha převalovaly nízké zlověstné mraky a proplétaly se s šedou pěnou vln.
Tiu Huanak vysvětlil svým krajanům, že se neděje nic neobvyklého. Luna nesvítí sama, jen odráží sluneční paprsky. Slunce ozařuje stále jen jednu stranu Luny, která je přivrácena k Zemi. A občas bude ze Země vidět celý kotouč, někdy zase jen jeho část, a ta bude vypadat jako zahnutý nůž.
Inkové naslouchali svému znalci napjatě a ostražitě. Ovšem za dlouhou dobu naší plavby se přesvědčili, že předpovídá správně. To v nich vzbudilo úctu a v nás hrdost na svého žáka.
Při prvním úplňku došlo na lodi k radostné události. Imě se narodil syn. Na počest nového nebeského

tělesa dostal jméno Lun Huanak. Krátce nato došlo na lodi k malé slavnosti.
U kmene Kagaračů byl rozšířen zvyk, že se při narození dítěte má pustit na svobodu ryba nebo pták. Zřejmě proto se Ima, pravé dítě lesů, celou tu dobu nerozloučila se svým papouškem huacamayo — ani při zemětřesení, ani při potopě. Dojemně se o něho starala, aby ho pro tuto příležitost měla po ruce. Nyní tedy stála na palubě, držela ve zvednutých rukou svého chlapečka a dlouhou chvíli ho nechala křičet. Křik dítěte byl jakýmsi signálem. Pak Ima loveckým nožem přeřízla šňůrku spletenou z jejích vlasů, vyhodila ptáka do vzduchu nad vlny a hlasitě vykřikla:
„Není většího štěstí než svoboda! Nechť ji huacamayo získá a dá za to štěstí malému Lunovi Huanakovi, budoucímu muži!“
Papoušek radostně zamával pestrými křídly, zakroužil nad lodí, jako by si vybíral místo, kam usedne, ale pak si to rozmyslel a zamířil jedním směrem... do neznáma.
Vlastně...
Vyměnili jsme si s Erou pohledy. Rozuměli jsme si beze slova. Pták se mohl rozletět... jedině k břehu! K břehu, po němž všichni tolik toužíme!
Bylo však divné, že pevnina ležela na opačné straně než Město Slunce. To dokazovalo samo Slunce na obloze. Ale pták přece určitě letěl k pevnině!
Vypravil jsem se ihned za Gigem Gantem. U něho byl už Tiu Huanak, všiml si stejně jako my, kam papoušek letěl.
„Napneme tedy plachty!“ zaradovala se Iva.
„To se máme ještě víc vzdalovat od Města Slunce?“ zamračil se Gigo Gant.
„Tiu Huanak vypočítal,“ řekl náš pozemský přítel, „že se papoušek nemůže udržet ve vzduchu příliš dlouho. Břeh, který vycítil, nebo možná z té výšky i uviděl, je docela blízko.“

„Země na obzoru!“
Tento výkřik se ozval z vrcholku stěžně. Tam stál na ráhnu Chichcalán, poskakoval v divokém tanci a byl učiněný zázrak, že nespadl dolů. A nezapomněl hned dodat:
„Opilá Blecha si za to zaslouží pořádný pohárek pulque!“
Náš předpoklad byl správný. Papoušek huacamayo, náš okřídlený průzkumník, nás spolehlivě vedl za sebou. Zanedlouho bylo vidět proužek pevniny i z paluby.
Na lodi zavládlo nepopsatelné nadšení. Na palubu vyšel dokonce i zachmuřený Not Kri. Lhostejně pohlédl na proužek země, pokrčil rameny a znovu vešel do podpalubí.
Čím víc jsme se přibližovali ke spásnému břehu, tím větší rozpaky se nás zmocňovaly. Všude bylo vidět jen ponuré holé skály bez jediného stromu. Že by vichřice všechny vyvrátila? Ale to by tu musely ležet povalené kmeny.
Spustili jsme člun. Era, já, Tiu Huanak a několik Inků u vesel jsme se vypravili prozkoumat souš. Není to pouze vulkanický ostrov, který se vynořil z mořského dna? Tuto domněnku potvrzovalo, že jsme na zabahněných útesech našli mořské řasy, které ještě nestačily zvadnout.
S tímto trpkým zjištěním jsme se vrátili na loď. Ne, tento neplodný břeh nám nesliboval záchranu.
První, co jsme po návratu spatřili, byla Ima Huanak s děckem v náručí a... s papouškem na rameni. Huacamayo se sám vrátil k lidem. Na mrtvém ostrově svobodu nenašel.
„Tohle není ostrov,“ prohlásil s těžkým oddychováním Gigo Gant.
Potíže s dýcháním neměl jenom on. Po dechu lapali i téměř všichni Inkové, s výjimkou těch, kteří sešli do Města Slunce z vysokých hor.
Jako zvěstovatel neštěstí objevil se na palubě Not Kri a přiškrceným hlasem nám oznámil, že na základě zajímavého pokusu, který právě provedl, jsme nyní ve výši nejméně pět tisíc kroků nad hladinou dřívějšího moře. Jeho zpráva nás ohromila, ale umožnila nám učinit si správný závěr o tom, co se vlastně stalo.
„Celé moře se nemohlo zvednout do takové výše,“ prohlásil jsem. Probudila se ve mně opět stará náchylnost pronášet odvážné soudy, jimiž jsem už kdysi na Maru proti sobě popuzoval seriózní znalce Vědění. „Nad oblaka vystoupila zřejmě jen jeho část. Pevnina, kde jsme všichni žili, se patrně působením přibližující se Luny, která probudila vnitřní síly Země, vzedmula. Ovšem takové vzedmutí zemské kůry na

jednom místě musí mít za následek propadnutí jiné oblasti.“
„Co tím chce moudrý Kon-Tiki říct?“ zeptal se Tiu Huanak.
„Je dost možné, že sousední pevnina ležící k západu Slunce, na níž žili civilizovaní bílí vousáči, se ponořila do mořské propasti.“
„A na ní zahynuly jediné prvky rozumu, které se projevily u potomků faenovitých zvířat obývajících Zemi,“ poznamenal Not Kri.
„Vyplývá z toho jedno,“ vzal si slovo Gigo Gant. „Jestliže jsme teď na moři, které vystoupilo nad oblaka, nemáme před sebou mrtvý ostrov, ale část nově vyvřelé mrtvé pevniny. Chceme-li najít lesy a úrodné kraje, musíme se vrátit k Městu Slunce.“
„Cože? Znovu plout přes moře?“ zděsila se Era.
„Gigo Gant má pravdu,“ přidal jsem se. „Teď máme před sebou onu skalnatou hráz, která vystoupila ze dna, uzavřela část moře ve výši a učinila z něho jezero.“
Gigo Gant nařídil napnout plachty a s jistotou řídil naši loď přes jezero. Ukázalo se, že jezero Tikicava (Inkové mu ponechali název někdejšího mořského zálivu u Města Slunce) není příliš veliké. Papoušek by ho snadno přeletěl, ale už svobodu nehledal, zůstal u Imy.*
Konečně jsme dorazili k ruinám Města Slunce — Kalasasaye. Zachovalo se tu molo chránící přístav před oceánskými vlnami. K němu zamířila naše loď, aby tam zakotvila.
K našemu údivu a radosti se na nábřeží a molu shromáždila spousta lidí, kteří nás přiběhli přivítat. Moudrý vůdce Higuchak, který Inkům vládl v době pro ně nejtěžší, dokázal svůj kmen zachránit a po skončení zemětřesení jej přivedl zpátky do města.
Potom jsme si prohlíželi ulice zalité ztvrdlou lávou a trosky domů, které jako by vyrůstaly přímo z výběžků nových skal. Nejpozoruhodnější bylo, že Brána Slunce se zachovala. Kromě pukliny, která vznikla hned v prvních chvílích pohromy, nic nenasvědčovalo tomu, kolik hrozných otřesů zažila.
Tiu Huanak si právě prohlížel svůj zachráněný výtvor, s rukama zkříženýma na prsou se hrdě kochal pohledem, když jsme spatřili, jak od města přibíhá vzrušená Iva a už z dálky křičí:
„Máma!“
Když k nám doběhla a trochu se vydýchala, s námahou zašeptala:
„Elektromagnetické spojení... Máma je na Sondě 2.“
„Ale kde? Kde je?“
„Přistála daleko... Na jiné pevnině... V Zemi Chrámů...“
„Proč neletí sem?“
„Nemají palivo ... ani pilota ...“
„A co Kir Jas?“
„Záření hmoty rozpadu... Našel na Luně nálože Faeňanů... A navíc ještě palivo pro hvězdolet gigantů... To všechno se mu podařilo přivést k výbuchu. Proto Luna nedopadla na Zem.“
„Proč nepřistáli na našem kontinentu?“
„Na zeměkouli se prý všechno změnilo... Pevnina, co s námi sousedila, se propadla do moře. Oni přistáli na jiném kontinentě... Kir Jas se zmýlil... Ale už nežije... Záření...“
„Chudák Kir!“ vzdychla si Era.
„Musíme jim letět na pomoc,“ rozhodl jsem se.
Tiu Huanak se na mě tázavě díval, nerozuměl jazyku Mařanů. Vysvětlili jsme mu situaci.
„Ale my se vrátíme,“ ujistil jsem ho.
„Já a Gigo tady zůstaneme,“ prohlásila Iva pevně. „Ty, Inko, přivezeš mámu sem k nám... na naší Sondě.“
Hned téhož dne jsme poslali Chichcalána do hor, aby zjistil, v jakém stavu je naše kosmická loď. Dal si podmínku, že za odměnu dostane hrnek pulque.
Vrátil se rozveselený.
„Viděl Chichcalán loď?“ zeptali jsme se všichni najednou s nadějí.
„Ne! Nebeská Číše se změnila v kráter chrlící oheň. Stoupá z něho oheň a dým, který štípe do očí. A přes okraj vytéká ohnivá řeka.“
„A proč je Chichcalán tak veselý?“ vypravil jsem ze sebe zděšeně.

„Opilá Blecha ví, že stačí, aby Quetzalcoatl nařídil ohnivé řece, aby se vrátila zpátky — a ona se vrátí. Jako to zařídil na moři. To taky poslechlo. A Nebeská Číše se zase vynoří v plné kráse z kouřícího kráteru.“
Chichcalán dostal za splnění svého poslání slíbenou pulque, ukryl se do ústraní a pochutnával si. Zato my jsme se zdrceně dívali jeden na druhého. Jedině Tiu Huanak chápal naši bezmocnost.

Kapitola sedmá - My se vrátíme!

Inkové obnovovali Město Slunce.
Každý z obyvatel Kalasasaye dobrovolně přijal závazek, že vedle obvyklé práce pro občinu věnuje část svých sil na uvolňování ulic, odklízení kamenné drti a na stavbu nových obydlí.
Do společné práce jsme se zapojili i my, synové Slunce. Čím dál víc se nás zmocňoval neodbytný stesk po rodném Maru. Kdyby se tak část vody, kterou Země v takovém množství rozhodně nepotřebuje, dala přenést na Mar, kdyby se tak na Maru dala vytvořit atmosféra, abychom tam nemuseli žít v uzavřených jeskyních a dýchat umělý vzduch, to by pak byla nádherná planeta!
I když byl Mar nesrovnatelně chudší a drsnější než Země, přesto jsme toužili po návratu. Jenže poslední naděje zanikla s naší Sondou.
Kontinent, kde se rozkládala Země Chrámů a kde přistála loď Mony Tiché, byl od nás oddělen oceánem, na jehož dno se propadla jiná pevnina. Nazvali jsme ji podle Mony Tiché — pevnina Mo.
Předtím jsem se vždy dával okouzlovat nádhernou pozemskou přírodou, ale nyní jsem ze stesku vyhledával pustá místa mezi holými skalami, kde nerostlo ani stéblo trávy. Tam jsem vysedával a oddával se beznadějným úvahám.
Era věděla, kde mě najde.
„Inko,“ řekla jednou a přisedla si ke mně na balvan. „Myslím, že bychom se k Moně Tiché přece jen mohli dostat. Vzpomeň si na Gigovu loď. Copak bychom na ní nedokázali oceán přeplout? On se k tomu před potopou sám chystal.“
Smutně jsem se ušklíbl.
„Já vím, že se záliv Tiki-cava stal jezerem,“ pokračovala Era tvrdošíjně. „A vím, že leží vysoko nad oblaky. Ale nedala by se loď rozebrat a po jednotlivých prknech snést k novému pobřeží oceánu tam dole?“
Teď jsem se na ni podíval s údivem.
„Luna se stala satelitem Země,“ pokračovala Era neúnavně. Zřejmě měla všechno dopodrobna promyšleno. „Bezprostřední nebezpečí nehrozí. Svou Povinnost neporušíme, i když své pozemské přátele opustíme. Půjdou-li i nadále cestou Spravedlnosti, čekají je dlouhá tisíciletí šťastného života.“
Musel jsem se důkladně zamyslet. Je vůbec možné přenést loď? Spustit ji po prudkém svahu s výškovým rozdílem pěti tisíc kroků?
Téhož dne jsem si o tom promluvil s Gigem Gantem. Nápad ho ohromil stejně jako mě. Stál bez hnutí, tvářil se zarputile a čistil si brýle.
„Jenže já a Gigo tu musíme zůstat,“ připomněla Iva a rozplakala se. „Přísahali jsme Inkům, že je nikdy neopustíme.“
Tiu Huanak nás vyslechl se vztyčenou hlavou. Když jsme se zmínili o možnosti přeplout oceán, řekl klidně:
„Tiu Huanak věděl, že to syny Slunce napadne. Byl by jim to řekl sám, kdyby se nebál, že odejdou.“
A tu Iva rozhodně, jako pravá Mařanka, prohlásila, že ona a Gigo Gant zůstanou a že ona čeká dítě.
Tvář Tiu Huanaka se rozzářila.
„Blahořečeno budiž tvoje dítě, které v budoucnu bude vládnout Inkům, protože nemá v krvi ani špetku ze srdce jaguára.“
Když se o našem úmyslu dověděl Chichcalán, požádal, abychom ho vzali s sebou. Připomněli jsme mu, že se právě oženil s mladičkou tanečnicí. Byla to ta dívenka s jizvou na boku, která společně se sestrou pomáhala zachránit dědečka. Ale Chichcalán se jen ušklíbl a prohlásil, že je ochoten letět se mnou znovu na nebe... a třeba i bez ženy.

Nechtěli jsme je od sebe oddělovat, a tak jsme vzali oba. Tím spíš, že loď, která nás dopraví do Země Chrámů, se bude muset vrátit zpátky. Proto si Chichcalán vzal na pomoc ještě několik smělých a srdnatých Inků.
Pod vedením Giga Ganta začali rozebírat loď na jednotlivá prkna. Zakrátko přestal vznosný krasavec pohupující se u mola bývalého přístavu existovat. Na nábřeží vyrostly pečlivě složené hranice dřeva. Každý díl byl označen, aby se na mořském břehu dala loď snáz složit.
Potom se stovky nosičů za vedení Higuchaka vydaly na cestu po břehu kolem jezera Tiki-cava. Nemohli jsme jezero přeplout a rozebrat loď teprve na opačném břehu, který byl oceánu blíž, protože by loď nepobrala všechny potřebné nosiče.
Tam, kde se uchovaly dřívější stezky, ubíhala cesta poměrně rychle. Zato v místech, kde byl terén změněn nově vzniklými horskými hřebeny, museli jsme vysílat kupředu průzkumníky, aby vyhledali a někde i proklestili cestu pro nosiče.
Nikdy nezapomenu na den, kdy jsme došli na místo, odkud začínal prudký svah. Cesta dolů je vždycky těžší než stoupání. Nosiči velmi dobře věděli, že se nesmí ztratit ani jedna součástka, jinak bychom loď dohromady nesestavili.
Posledních několik tisíc kroků jsme se museli prodírat hustou vegetací, která se tu bleskurychle ujala a rozrostla. Odměnou za strašnou dřinu nám byl hukot příboje. Nikdo však neodpočíval. Za vedení Giga Ganta se všichni okamžitě pustili do montování lodě, která jako by se sem byla snesla z oblaků.
Konečně bylo všechno nezbytné naloženo a přiblížil se okamžik loučení. Neloučili jsme se jen s Inky, ale také s Ivou a Gigem Gantem. Všichni Inkové se shromáždili na skále, křičeli a mávali rukama. Nebyl však mezi nimi starý Higuchak. Bez něho jsme odplout nechtěli. Vždyť právě setkání s ním bylo před časem naším prvním kontaktem s Inky. Ale čekat dál už nebylo možné.
A tu jsem spatřil, jak do zátoky vplouvá primitivní plavidlo, jakého používali rybáři Kagaračové, než se seznámili s námi. Byl to vor z několika neobyčejně lehkých svázaných klád. Celá staletí se rybáři na takových vorech plavívali podél mořského pobřeží. Měly mnoho nedostatků, ale nikdy se nepotopily, ani když se přes ně převalily vysoké vlny.
Tento vor však byl zdokonalený. Měl plachtu vynalezenou Gigem Gantem a veslaři obsluhovali několik párů dlouhých vesel. U stěžně stál Higuchak a něco na nás křičel.
Domníval jsem se, že nás chce na svém plavidle doprovodit na moře, ale neuhodl jsem.
„Nechť si synové Slunce vezmou na loď tenhle vor," uslyšeli jsme jeho hlas. „I kdyby oceánské bouře rozbily a potopily loď, vor se nepotopí nikdy. Na něm synové Slunce mohou doplout až do nebe."
Vyměnili jsme si s Notem Kri pohledy.
„Musíme odmítnout zbytečnou přítěž," zabručel Not Kri. „Takové barbarství! Naše pokusy zdokonalovat tyto primitivní mozky jsou úplně marné."
Opět jsem se s ním názorově neshodl. Nemohl jsem přece odmítnout dar přátel, kteří tím projevovali starost o nás. Naložili jsme tedy vor na loď. Gigo Gant s rudým plnovousem stál majestátně na skále a dojemně chránil svou drobnou ženu, aby neuklouzla.
„Inkové se loučí s Kon-Tikim," pronesl Higuchak slavnostně. „Nechť synové Slunce vědí, že s nimi zapadá Slunce." V tom měl pravdu, protože jsme odplouvali směrem, kde zapadalo Slunce. Ale Higuchak to myslel jinak. „Zapadá Slunce pro Inky, KonTiki je opouští. V Kalasasaye však zůstane Tiu Huanak a pozvedne město z rozvalin. A dva ze synů Slunce budou s Inky šťastně žít a vládnout jim. Přesto — nechť Kon-Tiki přislíbí Inkům, že se vrátí!"
Prostoduchý stařec si vůbec nepřipouštěl, že bychom mohli odplout nadobro.
„Tohle Opilá Blecha zná!" vykřikl z lodi Chichcalán. „Synové Slunce se umějí vracet na Zemi dokonce i po své smrti. Opilá Blecha to viděla na vlastní oči!"
„Nechť Kon-Tiki řekne, že se vrátí," naléhal Higuchak. V jeho slovech bylo tolik upřímného citu, že jsem musel zavolat:
„My se vrátíme!"
„Je hanba takhle lhát těm polorozumným bytostem," zavrčel Not Kri.
„My se vrátíme!" zvolal jsem znovu. A Era se zvučně přidala: „My se vrátíme!"
Not Kri pokrčil rameny a odvrátil se.

Námořníci přesekli lana, jimiž byla loď uvázaná, a skála se začala pomalu vzdalovat. Hodně lidí na ní vzlykalo. Sevřelo se mi hrdlo, nemohl jsem ze sebe vypravit ani slovo.
Věřil jsem, že se vrátíme. Ano, vždyť sem můžeme přiletět z Maru na nové kosmické lodi. Ovšem napřed se musíme přeplavit přes oceán na lehké lodičce, která se ještě nikdy nevydávala na tak dalekou plavbu.

Kapitola osmá - Oceán

Chichcalánova žena Liana, ohebná a pružná jako rostlina, jejíž jméno nosila, předváděla na palubě „tanec na rozloučenou“.
Potom se vítr opřel do plachet a loď se rychle vzdalovala od pobřeží. Daleko vzadu zůstali všichni, kteří mi byli tak blízcí — a před námi jen nekonečný oceán.
Not Kri zjistil, že nás unáší nový mořský proud, který podle jeho slov nemohl předtím existovat. Tvrdil, že teprve propadnutí kontinentu do hlubin umožnilo proudu, aby místo podél pobřeží zamířil nyní do širého oceánu.
Zaradoval jsem se, ale Not Kri zůstal smutný. Vypadalo to, že po smrti Kary už ho nemůže nic rozveselit. Trochu ožíval jen ve chvílích, kdy se řeč stočila na návrat na Mar. Ostatně to jsme ožívali i my s Erou.
Přístroj elektromagnetického spojení, který jsem neustále nosil v pouzdru zavěšeném na prsou, se rozezněl hlasem Mony Tiché. Chichcalán, který ho zdálky zaslechl, padal tváří k zemi, domníval se, že Quetzalcoatl rozmlouvá s jinými bohy. Matka oznamovala, že ona a její jediný společník, znalec hmoty Lins Hrdý, vstoupili v kontakt s lidmi. Neodvážili se měnit jejich společenský řád, jak jsme se o to pokoušeli my v Tollanu, nýbrž učili je ovládat své tělo tak, jak to umějí obyvatelé Maru. Začali výcvikem v zadržování dechu a potom jim pro výstrahu vyprávěli o strašné válce rozpadu, k níž došlo na Faeně.
Připadalo mi to předčasné, ale Mona Tichá sdělovala, že žreci z chrámů její vyprávění o Faeňanech zapsali, ji prohlásili za bohyni Šivu a kosmickou loď, na níž přiletěla, označili za „nebeský vůz“.
„Jiskřící náboj, vydávající záři ohně bez kouře, byl vypuštěn. Všechno vojsko rázem pokryla hustá mlha. Obzor se na všech stranách ponořil do tmy. Zvedla se smršť přinášející zlo. Mračna se s řevem vzepjala k nebi. Zdálo se, že i slunce krouží po obloze. Vojsko bylo na místě spáleno. Zbraň připomínala obrovský kovový šíp, gigantický zvěstovatel smrti. Zneškodnit takový nevyužitý šíp bylo možné jedině tím, že byl rozdrcen na prášek a uložen do moře. Bojovníci, kteří zůstali naživu, utíkali k řece omýt si oděv a zbraň... Plamen Indry vržený na Trojměstí sálal jasněji než deset tisíc sluncí.“*
Takto si podle slov Mony Tiché představovali pozemští žreci faenskou zbraň rozpadu.
„O tom, jak se zhotovují součástky nebeského vozu, nepíšeme, a to nikoli proto, že bychom to nevěděli, nýbrž proto, aby to zůstalo utajeno. Podrobnosti jeho složení neuvádíme, protože kdyby vešly ve všeobecnou známost, mohly by sloužit zlu.“**
To je celá Mona Tichá. Na Maru i tady neustále dodržovala zákazy Velkého Staršeiny!
A dále:
„Silný a pevný musí být plášť vyrobený z lehkého materiálu a připomínat musí velkého letícího ptáka. Dovnitř se umístí zařízení se rtutí a pod tím železné zařízení na ohřívání. Za pomoci síly ukryté ve rtuti, která rozpoutává vichr schopný rozhýbat vůz, může člověk v tomto voze uzavřený proletět po nebi nepředstavitelné vzdálenosti... Nebeský vůz vyvíjí díky rtuti sílu hromu a zanedlouho se mění v perlu na nebesích.“*
Takhle utkvěla v mozcích lidí zařízení faenské kosmické lodi. Mona pro vystižení kosmické pohonné hmoty, které používala Sonda a kterou by pozemšťané nepochopili, uvedla jako symbol rtuť, jediný těžký a tekutý kov, který se na Zemi vyskytoval...
My jsme Moně Tiché na oplátku elektromagnetickým spojením sdělili, že se k nim plavíme na velké plachetnici, protože naše Sonda vzala za své v jícnu sopky.
Nejtěžší bylo pro mě oznámit matce, že sestřička Iva zůstala navždy mezi Inky na Zemi. Odpověď Mony Tiché byla nečekaná:
„Takový už je zákon přírody. Dcery odcházejí od svých matek a zakládají nové rodiny.“ A pak jsem

ještě z nesmírné dálky uslyšel povzdech.
Vítr postupně sílil. Nejprve jsme měli radost, naše loď se blížila svému cíli stále rychleji. Jenže vítr se měnil v bouři, která si pohazovala naší plachetnicí jako hračkou. Moře připomínalo hornatou krajinu s hřebeny a soutěskami. Svinuli jsme plachty, aby vichr nepřelámal stěžně.
Znali jsme písečné bouře z Maru, kdy letící stěna písku zasypává a převrací terénní vozidlo. Teď jako by se spojily všechny bouře z Maru a zasypávaly naši ubohou skořepinu nikoli pískem, ale lavinami vod. S rachotem a jekotem nakláněly loď na bok a smetaly všechno z paluby. Neskončili jsme v moři jedině proto, že se každý přivázal ke stožáru nebo k nějaké nástavbě.
Do podpalubí vnikla voda. Nicotné úsilí několika párů rukou bylo naprosto bezvýsledné. Loď se potápěla stále hlouběji.
Nakonec došlo k nejhoršímu. Přímo nad lodí se srazily vysokánské vlny, roztočily ji a nakonec přelomily v půli. Gigův krasavec přestal existovat. Klesal ke dnu a my... my jsme zůstali na starodávném voru, který nám daroval Higuchak. Ještě že jsme se k němu včas připoutali.
Cítili jsme, že teď neplujeme po oceánu, ale přímo uvnitř oceánu. Voda byla nejen pod námi, nejen vedle nás, ale dokonce i nad námi. Co chvíli zakrývala náš vor poloprůhledným zeleným příkrovem. V takových chvílích nám přišlo vhod umění zadržovat dech, kterému jsme se naučili už na Maru. Chichcalán a ostatní Inkové to sice přežili také, ale cítili se mnohem hůř.
Konečně začala bouře utichat. Mračna se protrhala, my spatřili hvězdy a dokázali podle nich určit svou polohu. Ukázalo se, že nás bouře sice připravila o loď, ale zanesla o obrovský kus dál k vytoužené pevnině. Tuto vzdálenost bychom s plachtami překonávali velice dlouho.
„Jenomže teď už je to stejně jedno," poznamenal Not Kri, „protože na tomhle výtvoru se plout nedá."
„Ale vždyť plujeme," upozornil jsem ho.
Not Kri pokrčil rameny a otočil se. Brzy jsem pochopil, co má na mysli.
Čím se budeme živit, dokud nás proměnlivé vlny budou nosit po hladině? Na voru zůstalo jen menší množství hlíz, oblíbené potravy Inků, zásoba zrn naší marské kukuřice sklizené z pozemských polí a ještě několik druhů pozemských buničinových rostlin. Ale pro všechny to nemohlo vystačit nadlouho...
Když Chichcalán zjistil, co mě znepokojuje, rozesmál se:
„Vždyť už se bůh Quetzalcoatl o potravu postaral!" A ukázal na rybu mrskající sebou na kládách voru. Byla to jedna z těch, co vyskakují z vody. Proletěla vzduchem a dopadla na náš vor. „Z vůle Quetzalcoatlovy nám potrava sama skáče do ruky!"
Ani strach ze smrti hladem by žádného Mařana nedonutil, aby se živil mrtvolou zabité bytosti. A přitom se moře kolem nás hemžilo dalšími mořskými živočichy.
Chichcalán, dva Inkové a Liana se věnovali rybolovu, který byl v těchto místech velice snadný, a Chichcalán mi za to nepřestával vzdávat nezasloužený dík a chválu.
Chápal jsem, že se lidé vyvinuli v docela jiných podmínkách než Mařané. A ještě dlouho takoví zůstanou. Bylo by hloupé nutit je, aby nepojídali živočichy, nebo je dokonce přesvědčovat, že je nutné přejít (samozřejmě, až se zachráníme) na potravu získanou uměle (jak tomu je na Maru), aby kvůli obživě nebylo třeba zabíjet.
Ale nepříjemný už byl sám pohled na to, jak lidé před našima očima odebírají život živé bytosti, jen aby prodloužili svůj vlastní. A tak se stalo, že všechny zásoby výživných hlíz a zrn na voru zůstaly nám, synům Slunce. Nebýt toho, nebylo by ani moje vyprávění.
Inkové pojídali chycené ryby syrové, vycucávali je. Muselo to být odporné, ale patrně tím zaháněli i žízeň, takže veškeré zásoby vody teď patřily nám — Eře, Notovi Kri a mně.
Počasí se docela uklidnilo, zůstal jen vytrvalý vítr, který nám nadouval plachtu a hnal náš vor k místům, kde podle našich výpočtů ještě nedávno existoval kontinent Mo.

„Země! Země!" rozkřičela se hbitá Liána, která vylezla na stožár a vyjímala se teď nad plachtou jako živá ozdoba.
Když jsme se s vorem vyhoupli na hřeben jedné vlny, spatřili jsme i my vrcholek hory vyčnívající z vody. Byl porostlý stromy, které při březích byly vodou zaplaveny až ke korunám. Zřejmě ještě poměrně nedávno rostly na svazích hory, která se propadla a její vrcholek se stal ostrovem.

Skočili jsme ke kormidlu a usilovně jím usměrňovali plavbu, aby vítr nezanesl náš vor mimo.
Zatopená hora byla skalnatá. Vlny příboje se tříštily o rezavě rudá skaliska, bouřily při jejich úpatí, fontány vody zahalené bílou pěnou se rozstřikovaly do výše.
Liana znovu vykřikla:
„Lidé! Jsou tam lidé!“
Celý svah nad pobřežím byl skutečně poset lidskými postavami. Patrně to byli obyvatelé zatopeného kontinentu, kteří žili v horách, a díky tomu se zachránili. Poskakovali teď po břehu, něco vykřikovali a mávali na nás. Buď nás k sobě zvali, nebo před něčím varovali.
„Měli bychom okamžitě plout dál, nezastavovat se tam,“ prohlásil Not Kri. „Nesmíme se dát všanc barbarskému plemeni potomků faenovitých. Ti jsou schopni nás všechny sežrat nebo přinést za oběť svým krvavým bohům. Taková už je podstata lidí.“
Era na něho vyčítavě pohlédla, ale Not trval na svém. Sdělil jsem Chichcalánovi, co navrhl bílý bůh s řídkými vlasy, jak Notovi říkali v Tollanu. Chichcalán jeho obavy sdílel. Byl odedávna zvyklý raději nikomu cizímu nevěřit.
Jenže v rozbouřeném příboji už jsme nad vorem ztratili vládu, nebylo možné ho řídit. Vítr nás neodvratně hnal na útesy.
Nařídil jsem, aby všichni naskákali do vody a pokusili se doplavat ke břehu. Všichni poslechli, jen Not Kri se beze slova odvrátil.
Pro jednotlivé plavce bylo snazší proklouznout mezi nebezpečnými skalisky. Kolem mne se mihl Chichcalán s Lianou, kousek dál jsem zahlédl hlavy obou Inků, kteří s námi zůstali. Ohlédl jsem se a spatřil, jak Not Kri stojí u stožáru kymácejícího se voru.
Další vlna mnou smýkla do hlubin. Když jsem se znovu vynořil, Not Kri už na svém místě nestál. Klády voru se převracely, vzpínaly se vzhůru, zuřivé vlny drtily vor na třísky, jako by se chtěly pomstít za naši úspěšnou plavbu přes oceán. Z vodního víru, v němž se vor točil, nebylo úniku. Nota Kri už jsme nikdy nespatřili...
Dostali jsme se všichni do poměrně klidné zátoky a tak jsme se vyčerpaně vyškrábali na břeh. Rozběhl se k nám houf lidí. Kdo to je — přátelé nebo nepřátelé?
To jsme nevěděli.

Epilog - „Nebeský vůz“

Vše na světě upadne v zapomenutí,
jen dvě věci nespálí krutý dech smrti:
jen hrdinský čin a s ním moudrých slov vznět
svůj význam si zachová tisíce let.
Firdausí

Končím. Nemám sil dovyprávět všechno. Události se mi míhají pamětí jako zášlehy blesků.
Ostrov Fatuhiva. Zbytky lidské rasy obývající kontinent Mo. Pro ně bylo naše objevení zázrakem. Vynořovali jsme se z vln a oni nás považovali za bohy. Přijali nás však nejen jako bohy, ale i jako přátele.
Naši noví známí byli vyděšení, zmatení a slabí, takže nebylo možné, abychom je žádali o nějakou pomoc. Naopak, pomáhat jsme museli my jim.
O životě mezi nimi bych mohl vyprávět hodně dlouho. Ovšem to není to hlavní, co chci povědět na závěr. Snad tedy jen několik slov. Patrně nikde jinde na Zemi nebyly rady návštěvníků z jiné planety přijímány tak vděčně, jako na ostrově Fatuhiva.
Neočekávanou pomoc nám poskytl oceán. Vlny příboje vyplavovaly na skalnatý břeh postupně všechno, co jsme na voru měli. Především ony výživné hlízy Inků. Naučili jsme ostrovany sázet hlízy do země a dost brzy, ještě za naší přítomnosti, sklidili zdejší lidé první úrodu. Byli tím nadšeni a tato skutečnost nás v jejich očích definitivně povýšila na bohy (obávám se, že nikoli bez přičinění Chichcalána, který jejich jazyk trochu znal; pochytil ho od svého přítele Topiltzina, jehož matka, jak už jsem se zmínil, pocházela z

tohoto kontinentu).
Vedle pracovních kontaktů jsme ostrovanům dokázali vštípit principy Spravedlnosti, podle nichž žila i občina Inků. Dalo jim dost práce pochopit, že jsou si všichni lidé rovni a že my, cizinci z jiné planety, se nad ně nechceme vyvyšovat. Mám pocit, že jsem několikrát musel užít i takového argumentu, že to je vůle boha Tikiho — jak mi na ostrově začali říkat.
Když jsme se rozhodli ostrov opustit, byli zdejší lidé zoufalí. A také nás zapřísahali, abychom se vrátili. Naše rozhodnutí pokračovat v cestě uspíšila skutečnost, že přístroj elektromagnetického spojení, který po koupeli v moři navlhl a přestal fungovat, ponenáhlu vyschl a znenadání se z něho ozval hlas volající nás ke kosmické lodi Mony Tiché.
Ano, rádi bychom přepluli zbývající část rozlehlého oceánu, ale na čem?
A tu se Chichcalán projevil jako vzorný žák našeho inženýra Giga Ganta. Vymyslel vtipné plavidlo ze dvou spojených člunů. Nebyly sice tak velké jako naše původní loď, ale už to nebyly ani vory. Oba čluny byly pružně spojeny, takže každý z nich se mohl samostatně zvedat na vrcholky vln nebo zase klesat do prohlubní, aniž se soulodí přetrhlo.
Z Mařanů už jsme zbyli jen Era a já. Sami bychom takovou dlouho plavbu asi těžko zvládli, ale Chichcalán s Lianou prohlásili, že poplují s námi. Ostrované nás vyprovázeli se stejným nářkem jako před časem Inkové na vzdáleném pobřeží. Přísahali, že vytesají kamennou sochu na památku Tikiho podobnou té, co zůstala v zemi Inků poblíž Brány Slunce.*
Naše putování na zdvojených člunech bylo plné nebezpečí a skončilo šťastně pouze díky nesmírnému hrdinství Chichcalána, jeho ženy Liany i mé Ery. Jedině tak jsme se nakonec dostali na pobřeží pevniny Vycházejícího Slunce.
Ano, bylo správné ji tak nazývat, třebaže my sami jsme k ní připluli od východu. Je to tím, že jsme vlastně obepluli Zemi na druhou polokouli. Cestu nám ukazoval neustálý signál, kterým nás k sobě volala Mona Tichá.
V této zemi došlo v době všeobecné pohromy rovněž k potopě, ale její následky nebyly tak zlé jako v zemi Inků. Lidé mohli i nadále zůstat tam, kde žili předtím.
V ústí velké řeky nás přivítali místní obyvatelé. Věděli už, že se máme objevit, a připisovali to vševědoucnosti bohyně Šivy, která je právě poctila návštěvou.
Když jsme se za neslýchaných poct blížili k velkolepému chrámu, kde moje matka bydlela, byl jsem zneklidněn. Mona Tichá se přece dopouští stejné chyby, jakou jsem udělal já, když jsem dovolil, aby mě lidé považovali za boha Quetzalcoatla.
Moje obavy však byly liché. Mona Tichá byla moudrá. Nezneužívala moci bohyně k tomu, aby lidem cokoli vnucovala.
Seběhly se davy lidí v pestrých oděvech, nasvědčujících vysoké úrovni jejich kultury, aby byli přítomni setkání bohyně Šivy s jejím synem. Na schodišti vedoucím k nádhernému chrámu stáli žrecové v modrých hávech. Tihle moudří mužové patrně v budoucnu popíší naše setkání v knihách a patřičně je svou fantazií přikrášlí.
V sálavých paprscích zářivého slunce jiskřilo všechno kolem pestrými barvami, mezi nimiž převládala zlatá a purpurová. Všude se třepotaly sluneční odlesky a celý chrám vypadal, jako by se vznášel v nehybném vzduchu.
A jak přirozeně vypadala uprostřed vší té nádhery Mona Tichá! Byla oblečena do mařanského skafandru, který kromě rukávů pro ruce měl ještě přídavné manipulátory. Stála v otevřených dveřích na pozadí kouřově bílého kamene a skutečně vypadala jako bohyně z pohádky. Pro její neobyčejnou šikovnost na všechny ruční práce a také vzhledem k oněm přídavným manipulátorům skafandru ji nazvali mnohorukou bohyní a dokonce ji zpodobnili v sochách s mnoha rukama.
Padli jsme jí s Erou k nohám. Mona si nás přitiskla silnýma a něžnýma mateřskýma rukama k sobě a rozplakala se.
„Kara Jas," zašeptala. „Not Kri... A Kir Jas..."
„Krutá daň za Misi Rozumu," povzdechl jsem si. „Je zázrak, že ostatní její účastníci zůstali naživu."
„A co Iva? A Gigo Gant?"
„Ti jsou šťastni. Věř nám, První Matko," řekla Era.

„Zůstaneš se mnou a budeš mi dcerou," objala ji Mona Tichá.
O něco později jsem se před matkou zmínil, že se budeme muset vrátit na Zemi, a vyvinul se z toho vážný rozhovor.
„Máš jistotu, synu, že lidé takovou misi potřebují? Dá se náš vliv rozšířit na dostatečně velkou část lidstva?"
„Vím jen tolik, že ti, co s Misí Rozumu přijdou, nesmějí vystupovat jako bohové."
„Ano, vzala jsem tu na sebe roli bohyně," řekla
Mona zachmuřeně. „Ale jen proto, abych lidi naučila ovládat vlastní tělo, jak to na Maru vypracoval náš mudrc Ogí. Ty ses pustil do přeměny základů jejich života, ale úspěchu jsi nedosáhl. Přimět ke správnému životu je možné jen nepatrnou část lidstva. Pamatuj si, že čím víc se budou lidé vyvíjet a přibližovat se k vrcholům Vědění, tím méně máme právo my, jejich rozumní bratři, vnucovat jim své cesty vývoje. A i kdybychom se k tomu odhodlali, bylo by čím dál obtížnější je přesvědčit."
„Ale my se musíme vrátit, abychom tu zanechali aspoň poselství budoucím generacím."
„Jaké poselství?"
„O zániku Faeny a o synech Slunce, kteří Zemi navštívili v těžké době, kdy hrozila srážka s Lunou. Aby se lidstvo nikdy nevydalo zhoubnou cestou svých předků Faeňanů."
„A co když se budoucí lidé nebudou považovat za potomky Faeňanů? Co když jejich znalci Vědění budou později dokazovat, že se lidstvo vyvinulo samostatně?"
„To nevadí," namítl jsem zapáleně. „Nezáleží na pokrevním příbuzenství, ale na cestách vývoje rozumu. Pravé poslání rozumu je v tom, aby prokazoval pomoc. Třeba jako Mařané, kteří využili rozpadu hmoty k odvrácení katastrofy, a ne k sebezničení, jak se to stalo Faeňanům, z nichž pouze nepatrná část byli šílenci, nicméně zahynuli všichni."
Mona Tichá se zamyslela a pak ke mně pozvedla klidný pohled svých šedých očí:
„Máš pravdu. Lidi je třeba na to upozornit. Ale jak? Kde chceš zanechat takovou památku, aby ji čas nezničil a aby jí osvícení potomci dnešních divochů uvěřili?"
„Už jsem o tom uvažoval a mám jistý plán." Na chvíli jsem se odmlčel. Byl to fantastický plán a nechtěl jsem matku předčasně rozrušovat. Proto jsem pokračoval jen obecně. „Ale v zájmu toho se budu muset na Maru pustit do studia dějin Faeny. Vypíšu je na základě našich legend a doplním je pravdivým vyprávěním o své vlastní cestě na Zemi. Až to dokončím, vrátím se sem... Ovšem musím se vrátit s využitím vší kosmické techniky, která umožní vytvořit památník na naši návštěvu schopný přečkat do doby, kdy ho lidé dokážou najít a pochopit všechno, co je v něm obsaženo."

A tak se v tuto chvíli naposledy z venkovních schůdků kosmické lodi rozhlížím po Zemi. Kouzelná zeleň lesů, jakou na Maru nikdy neuvidíme, štědrost pozemské přírody, nepřeberná fontána života v nesčetných formách. Množství zvěře, osetá pole na horských svazích, lesk modravé řeky mířící do nekonečného oceánu. Tohle všechno by přece mělo sloužit k užitku člověku, jemuž se poštěstilo narodit se právě na této planetě! Proč tedy v tomto blaženém kraji panuje nenávist, krutost a boj?
Když jsme s Erou vstoupili do Sondy-2, oběma nám blesklo hlavou, že uvidíme na obvyklých místech Karu Jas, Nota Kri, Ivu, Giga Ganta. Loď byla úplně stejná jako naše stará Sonda... Ale místa našich dřívějších přátel zaujímali teď Mona Tichá, Lins Hrdý a — Chichcalán s Lianou, kteří za žádnou cenu nechtěli zůstat na Zemi. Svolil jsem hlavně proto, abych důkazem o skutečné existenci Maru vyvrátil Chichcalánovu příšernou pověrčivost. Kromě toho — my se přece vrátíme, takže Chichcalán a Liana se samozřejmě vrátí s námi. Jeho sice zklamou pohyblivé písčiny, skály a krátery na Maru, uvedou ho do rozpaků životní podmínky „bohů" v podzemních městech s nekonečnými chodbami a umělým vzduchem. Chichcalán se však musí vrátit jako vzdělaný člověk, aby mohl osvítit i své bratry.
Lins Hrdý usedl k řídicímu pultu.
Mona s Linsem mohli už dávno odletět sami. Zásoby pohonné hmoty jim nedovolovaly hledat nás na jiném kontinentě, ale k návratu na Mar by jim stačily. Jenže oni přece neletěli z Luny na Zemi proto, aby z ní zase odletěli bez nás, kteří jsme tu splnili svou Misi.
Loď se mírně zachvěla. Pocítil jsem stisk ruky. Vedle mě stála Era a dívala se kulatým okénkem ven. Stále hlouběji se propadaly lesy a velká plošina plná vyprovázejících lidí, kteří do svých pověstí zapíší,

jak se „nebeský vůz“ změnil v perlu na nebesích a zmizel.

KNIHA TŘETÍ - SLUNEČNÉ PLÉMĚ

Kdo neumí držet fantazii na uzdě, je fantasta;
kdo spojuje bezuzdnou fantazii s idejemi dobra,
je nadšenec; kdo má fantazii chaotickou — to
je snílek.
I. Kant

ČÁST PRVNÍ - STOPY

Mýliti se je lidské; jen hlupák
však setrvává ve svém omylu.
Cicero

Kapitola první - Vykopávky

Galaktion Alexandrovič Petrov, doktor historických věd a známý archeolog, vedl výzkumné práce v sibiřských kurhanech ještě předtím, než byly zality umělým Jenisejským mořem. Budovatelé přehrady pospíchali, a tak s nimi museli archeologové držet krok, aby jim nezmizela do nenávratna tajemství pradávných národů, které kdysi obývaly Sibiř. A byla to významná tajemství.
Petrov se proslavil pracemi, v nichž dokazoval, že za dávných dob bylo povodí Jeniseje osídleno urostlými modrookými vousáči s vysokými čely a ryšavými vlasy.
Petrov nesnášel uspěchanost ve vědecké práci, proto mělo každé jeho slovo váhu. Svým vzhledem připomínal ony někdejší obyvatele Sibiře. Byl vysoký, sice trochu tělnatý, ale vlasy měl ryšavé jako Novgoroďané nebo Suzdalci, jen plnovous nenosil jako jeho evropští předkové či jejich prarodiče od Jeniseje, kteří tu žili před mnoha a mnoha tisíci lety.
Aby se práce urychlily, dostala Petrovova expedice na výpomoc skupinu studentů. Byl mezi nimi Petrovův mladší bratr Dal, student techniky v Tomsku, a studentka tomské univerzity Elga Veděncová, toužící stát se archeoložkou. A pak ještě z Tomska přijeli středoškoláci, mezi nimi mladší sestřička Elgy Táňa, „house“, jak ji pokřtil Dalka.
Tento budoucí inženýr se nezajímal jen o místní archeologii. Věděl o mnoha podivuhodných nálezech po celém světě a měl na ně svůj názor. Protože se však nemohl osobně účastnit zkoumání památek starých Mayů, záhadných soch na Velikonočním ostrově ani prastarých saharských fresek, pomáhal aspoň svému bratrovi na Sibiři.
Měl rád písničku, v níž se zpívalo, že „kdo hledá, vždycky najde“. A jako pravý romantik byl přesvědčen, že i on musí najít to, co hledá. A stalo se, že slova písničky byla prorocká.
Toho suchého a horkého dne došlo k nálezu, který vzrušil všechny, zejména Elgu. Pečlivě oprašovala štětečkem zbytky hlíny ze staré hliněné sošky a nikomu nedovolovala přistoupit blíž, dokud nepřijde doktor Petrov a sám si neprohlédne vzácnost starou určitě několik tisíciletí.
Podivná soška zřejmě představovala ženu. Byla stylizovaná a co zaráželo nejvíc — byla pokreslena sítí čar a znaky neznámého písma. Dalka si však všiml něčeho jiného.
„Štěrbinovité brýle!“ zakvílel. „Přesně jako u japonských dogu!“
Elga jen pohodila nádhernými vlasy, Táňa zůstala stát s otevřenou pusou. Galaktion Alexandrovič vzal sošku do rukou a zamyslel se. Soška připomínala ohnutý nůž se střenkou ve formě lidské hlavy v obrovských brýlích s vodorovnými štěrbinami.
Dalka se zajíkal vzrušením a přesvědčivě drmolil:
„Znovu se opakuje japonská záhada! Na ostrově Honšú se našly sošky zvané dogu staré pět tisíc let.

Předchůdci Japonců je vyráběli z vypálené hlíny. Dogu — to ve starém jazyce znamená něco jako: oblek zakrývající i hlavu.“ Odmlčel se a vypálil: „Dneska bychom řekli — skafandr!“
„Taky by se dalo říct chitón,“ poznamenal starší Petrov zdrženlivěji.
„Ti lidé žili v době kamenné a přitom svoje sošky vyráběli v oblecích připomínajících kosmickou výstroj,“ pokračoval Dal horlivě. „Koho si mohli brát jako model? Kov ti staří sochaři neznali, ale přesto pečlivě zachycovali na sochách otvory pro kontrolu přístrojů, dýchací filtry s dírkami v hermetické přílbě a brýle se štěrbinovitými otvory!“
„Když necháme stranou romantický balast,“ prohlásil doktor Petrov, „je náš nález zajímavý právě v souvislosti se soškami dogu.“
„Podívejme,“ utrousila Elga a koketně přejížděla pohledem z jednoho bratra na druhého.
„Ainové, předchůdci Japonců, téměř vyhynuli. Vždycky bylo záhadou, proč tito pradávní obyvatelé dnešních japonských ostrovů mají evropské rysy obličejů,“ rozhovořil se doktor Petrov rozvážně jako na přednášce. „Tihle vousatí lidé připomínali tváře svatých z našich ikon, nebo rolníky z dob nevolnictví. Štěrbinovité brýle si mohli vynalézt kdysi třeba proti prašným a písečným bouřím ve stepích a ze stepí je přenést na japonské ostrovy. Vrhalo by to určité světlo na otázku stěhování národů. Není vyloučeno, že právě odtud ze Sibiře se předkové Ainů přestěhovali jak do evropských rovin, tak na Dálný východ.“
„Ale vůbec ne!“ oponoval Dalka. „Předkové Ainů na japonských ostrovech viděli cizince z jiné planety a podle nich dělali své bůžky, protože i je považovali za bohy. Časově se to kryje. Vzpomeňme si na Saharu! Tam dávní malíři zobrazovali na skalách v Tasíli bytosti ve skafandrech. V hermetických přílbách! A vedle toho nesmírně vysokou bytost s roztaženýma rukama, v přílbě s rohy a s ohonem!“ Dal přitom rozhazoval rukama a v některých okamžicích sám připomínal onu podivnou postavu z fresek v Tasíli.
Ke stanu vedoucího expedice, před nímž rozhovor probíhal, se začali sbíhat studenti. Všichni se chtěli podívat na vzácný nález a poslechnout si, co se o něm říká.
„Tady jsme našli sošku se stejnými brýlemi, jaké mají dogu v Japonsku. A v Japonsku zase našli vedle dogu sochařské zpodobnění Velkého marťanského boha ze Sahary. A já jsem našel... kopii marťanského robota podle fresek z Tasili.“
„Kde jsi ji našel?“ zeptala se Elga udiveně, ale se skrytou radostí.
„Na Velikonočním ostrově.“
V odpověď zazněl všeobecný smích. Usmál se i doktor Petrov. Ale Dalku to nevyvedlo z míry.
„Člověk nemusí být zrovna na Velikonočním ostrově, stačí mít fotografie, které tam byly pořízeny. Prosím!“ Vytáhl z kapsičky bundy náprsní tašku napěchovanou fotografiemi a výstřižky. „Račte se podívat. Tohle je Velký marťanský bůh — a tohle jeho kopie, socha z Japonska. A tohle je tatáž kopie, ale už s vypracovanými detaily — hermetickou přílbou, štěrbinovitými brýlemi a spirálovitým ornamentem.“
„Proč spirálovitým?“ zeptala se Táňa.
„Jednoduše,“ odpověděl Dal dívce trochu shovívavě. „Kdybys měla vymyslet symbol, který by pochopily všechny rozumné bytosti kdekoli ve vesmíru, pak by to byla nejspíš spirála.“
„Ale proč?“ dorážela Táňa.
„Copak to nechápeš?“ vyjel na ni Dalka nervózně. „Všechny civilizace v kosmu pozorují okolní galaxie, a ty mají spirálovitou formu.“
„A co ten Velikonoční ostrov?“ připomněla dívka.
„Tady to je.“ Dalka vytáhl reprodukci tasílské fresky z knihy Henriho Lhoteho a vedle ní položil fotografii skalní kresby z Velikonočního ostrova.
„No panečku!“ ozvaly se překvapené hlasy.
Galaktion Alexandrovič letmo pohlédl na obrázky a pokrčil rameny. Potom pozvedl ruku.
„Podle mého bychom neměli směšovat přísně vědecký výzkum s unáhlenými závěry na základě nějakých obrázků.“
„Proč považuješ za vědečtější svůj předpoklad, že předkové japonských Ainů žili napřed tady na Sibiři a pak se rozstěhovali na východ i na západ, ale nechceš vzít na vědomí množství stop, které na Zemi zanechali za dávných časů návštěvníci z kosmu?“

„Protože takové stopy neexistují.“
„Jak to, že ne? Nikdo ještě přísně vědecky, jak ty říkáš, tyhle stopy nezkoumal. Není přece možné mávnout rukou nad pověstmi dávných národů v Jižní Americe, v Mezopotámii, v Indii a Japonsku! Všude se mluví o tomtéž — děti nebes sestoupily na Zem z jiné hvězdy, pomohly lidem, naučily je psát, obdělávat půdu a vyrábět nástroje. Potom odletěly a slíbily, že se vrátí. V Jižní Americe to mělo tragické následky, protože Aztékové, Mayové a Inkové považovali dobyvačné španělské conquistadory za potomky Quetzalcoatla nebo Kon-Tikiho, za dobrodince, kteří se vrátili z nebes.“
„Pohádky! Kroť svou fantazii, Dale. Podle mého názoru je to všechno nesmysl.“
„Nahrazuješ argumenty svým subjektivním názorem!“
„Názor je pádnější než jakékoli argumenty, je-li založen na jednoznačných vědeckých závěrech. Věda nepotřebuje fantasty.“
„Mám v ruce fakta, ne výplod fantazie. V Jižní Americe nejsou jenom pověsti, pohádky — jak ty říkáš. Dodnes se tam uchovala Brána Slunce s mimozemským kalendářem, kde je rok dlouhý dvě stě devadesát dní! Nesmíme zapomínat ani na pyramidu v Palénque, v níž je hrobka a na ní náhrobní deska s vytesaným průřezem kosmické rakety. A uvnitř je člověk!“
„To je ovšem rituální zobrazení kukuřice, pod níž člověk rozjímá o nesmrtelnosti.“
„Jenže ten člověk je pohřben v sarkofágu, který má nevímproč taky tvar rakety. A nefritová maska jeho obličeje taky říká hodně.“
„Co například?“ zeptala se Táňa a oči jí svítily nadšením.
„Nos mu začíná už nad obočím. Takovou rasu neznáme. Je možné, že v krvi pohřbeného starého Maye byla příměs krve z cizí planety.“
„Nikdy mi nikdo nedokáže, že na Zemi byli návštěvníci z kosmu, protože je vyloučené, aby smrtelná bytost překonala mezihvězdné vzdálenosti stovek a tisíců světelných let. A planety naší sluneční soustavy podle nejnovějších výzkumů, bohužel, obydleny nejsou,“ prohlásil doktor Petrov podrážděně.
Dal se však nevzdával:
„Tobě nestačí stopy, které se našly na Zemi? A v kosmu?“
„O stopách v kosmu jsem se zatím nedoslechl.“
„A přitom právě tam návštěvníci z jiných světů museli zanechat památku. A třeba zanechali.“
„Proč myslíš?“ zeptala se Táňa.
„Já ti to dokážu,“ vyhrkl Dalka horlivě.
„To si se zájmem poslechneme,“ řekl doktor Petrov ironicky. „Hlavně nezapomeň, že máš dneska službu v kuchyni.“
Kdosi se uchichtl.
„Od chvíle, kdy byla vypuštěna první sovětská družice,“ spustil Dal a pohodil čupřinatou hlavou, „vznikla nová vědecká disciplína — sledování satelitů. Je to složitá soustava astronomických, radioastronomických a elektronických výpočetních zařízení a computerů.. Ukázalo se, že nejbližší pásmo kosmu brázdí spousta těles. Téměř o všech se dá říct, kdo a kdy je vypustil. Zdůrazňuji — téměř... Jsou také satelity Země, které nevypustil SSSR ani USA.“
„Obyčejné špionážní družice,“ pokrčila rameny Elga. „Copak na Západě přiznají, že je vypustili? K smíchu!“
„Ano, ale mezi nimi je přinejmenším jedna, jak píše doktor věd na univerzitě v Chicagu Jacques Vallet, která se pohybuje proti směru zemské rotace,“ nevzdával se Dal.
„No a co?“ zeptala se Táňa prostoduše.
„Vypustit takovou družici je mnohem složitější než ty obvyklé. Zemská rotace obvykle pomáhá dosáhnout první kosmické rychlosti. Když rotace naopak brzdí, je třeba vynaložit mnohem víc energie...“
„Tak podívejte,“ vmísil se doktor, „našli jsme nesmírně vzácné sošky. Ale nedávají nám právo rozpřahovat se na celý vesmír. A ten Černý Princ, kterého má Dalka na mysli, to je pouze zbloudilý meteorit.“
„Černý Princ?“ podivila se Elga a nadzvedla obočí.
„Ano, tak tomu objektu říkají na Západě,“ vysvětlil Petrov ledabyle.
„Archeologové se zatím vrtají v zemi,“ ozval se znovu Dalka. „Ale přijde den, kdy začnou hledat nejen v

zemi, ale i v kosmu a založí kosmickou archeologii.“
„A my poletíme k Černému Princi!“ vyhrkla Táňa dychtivě. Všichni se dali do smíchu.
Marná sláva, kosmos je lákavý, ale teď volá kuchyně. Je třeba škrábat brambory. Táňa a několik dalších děvčat se nabídly, že Dalkovi pomohou.
A on jim přitom na oplátku zaníceně vyprávěl o záhadných kamenných koulích velkých jako několikapatrový dům, rozsypaných po lesích a bažinách na území Kostariky. Zmínil se o pradávném letišti v rovině u města Nazca, kde se zachovaly kamenné rozjezdové a přistávací dráhy vybudované návštěvníky z kosmu. Tady přistávaly jejich přístroje vysílané z hvězdoletu kroužícího po oběžné dráze kolem Země.
Na dotvrzení svých myšlenek házel do kotle jednu hrstku soli po druhé na znamení toho, že mimozemšťané přiletěli na naši planetu vícekrát.
Kaše byla příšerně přesolená. Jíst se tento „kosmický“ pokrm dal stěží, ale legrace při tom bylo dost.
Večer chtěl rozpačitý Dal vyhledat Elgu, ale marně. Ta ze svého stanu vůbec nevyšla. Na obloze jiskřily šibalské hvězdy. Vítr odkudsi přinášel prach.
Celou noc se Dalkovi zdálo o Černém Princi...

Kapitola druhá - Černý Princ

Stamilióny lidí na celém světě se chystaly sledovat na obrazovkách světové televize vzrušující záběry z průzkumu Černého Prince.
Přátelé doktora Petrova se sešli u něho v bytě. Galaktion Alexandrovič byl už profesorem, členem korespondentem Akademie věd SSSR. Jeho pomocnice Elga Sergejevna, kandidátka historických věd, se nedávno vrátila z letní archeologické expedice. Vedla ji už několikátý rok a profesora to zlobilo — raději by Elgu viděl stále ve své blízkosti.
Elga teď za pomoci sestry Táni, které ještě nezačaly přednášky na tomské univerzitě, prostírala na stůl a cinkala starými stříbrnými příbory — jiné příbory profesor neuznával.
Dalka smutně sledoval její velkolepý účes s řeckým drdolem v týlu. Přijel do Akademického městečka po praxi na velké sibiřské stavbě, kde se snažil realizovat jeden ze svých nesčíslných projektů. Nápady s rozmrazováním věčně zmrzlé sibiřské půdy, s vybudováním celosibiřské energetické soustavy větrných elektráren, které by nahradily elektrárny vodní, a celá řada dalších neméně grandiózních plánů mu zabránily v termínu absolvovat techniku. Přerušil studium, s čímž starší bratr absolutně nesouhlasil.
Byt profesora Petrova působil studeně a neútulně.
Lebky a kosti, byť vědecky nesmírně cenné, pokoje moc nekrášlily. Galaktion Alexandrovič byl však tak zapálený archeolog, že se těchto exponátů nehodlal vzdát. Navíc Elga Sergejevna mu jeho sbírky sama neustále doplňovala.
Největší ozdobou bytu byl velkolepý televizor. Na jeho obrazovce, velké málem jako filmové plátno, se teď objevovaly záběry hvězdného nebe vysílané přímo z kosmu.
Do začátku přímého přenosu zbývalo několik málo minut.
„Nechápu, jak teď někdo může jíst!“ Táňa odstrčila talíř.
Dal po ní zašilhal. Ta se ale změnila! Žádné „house“! Dorostla do krásy jako její sestra. (Pro Dalku byla Elga Sergejevna stále vzorem dokonalosti.)
Profesor Petrov pronesl důležitě, jako by všechno, co se na obrazovce odehrává, sám řídil:
„Teď pozor. Za chvíli se přesvědčíme, že to není nic jiného než zbloudilý meteorit.“
Ozval se však komentátor a profesorovi za pravdu nedal:
„Vidíte na svých obrazovkách záhadný objekt, který dostal jméno Černý Princ. Otáčí se bohužel kolem své horizontální osy, takže jeho tvar vašemu zraku uniká. Předáme raději slovo kosmonautovi Krutogorovovi, který nyní objekt vidí ze své kosmické lodi. Máš slovo, Georgiji Petroviči.“
„Na pohled to připomíná kotouč,“ zazněl trochu zastřený bas. „Vypustit se samozřejmě dá i předmět kotoučovitého tvaru. Zapojuji teleobjektiv. Jaký je obraz?“
„Teď je těleso vidět líp. Bohužel se kutálí.“
Na obrazovce se kotouč, na osvětlené straně šedivý, na opačné černý, pomalu převracel. Připomínal

splácnutý vdolek.
„Takhle přece nevypadají úlomky!“ vykřikl Dal. „To nemůže být zbloudilý meteorit! V přírodě se takové tvary nevyskytují.“
„Proč by ne?“ namítl profesor. „Vyskytují se naopak i ideální koule. Jako třeba planety.“
„Ty získávaly svou formu v plynném stavu.“
„Kdopak ví. Na to není jednotný názor.“
„Buďte zticha, oni nám to řeknou,“ sykla Táňa.
„Moje loď se přibližuje k Černému Princi,“ oznamoval kosmonaut. „Černý je jen na odvrácené straně. Jeho povrch vypadá jako poďobaný od písku. Nejspíš od kosmického prachu...“
„Pokud to není maskování,“ připojil svůj komentář profesor.
Elga po něm vrhla vyčítavý pohled.
„Opravuji svůj názor,“ prohlásil profesor. „Těleso evidentně není přirozeného původu, nýbrž umělého — z dob studené války v kosmu.“
„Vždycky jsem to tipovala na špionážní družici,“ poznamenala Elga.
„A nyní je zřetelně vidět,“ pokračoval zastřený bas z obrazovky, „že to je kovový kotouč. Jsem od něho asi sto metrů. Pokusím se k němu doplout volným prostorem. Skafandr už mám na sobě, kameru beru s sebou, aby mohli i diváci vstoupit se mnou dovnitř.“
„Říkáš dovnitř, Georgiji Petroviči,“ ozval se komentátor. „Vidíš tam snad nějaký otvor?“
„Něco takového vidím. A představte si, vypadá, že je to otevřené!“
„No ovšem,“ podotkl profesor Petrov. „Jak jinak by jejich přístroje mohly pozorovat Zemi?“
„On na to těleso skočí?“ zeptala se Táňa znepokojeně. „Co když se nestrefí? To uletí do vesmíru?“
V tu chvíli kosmonaut, jako by právě ji chtěl uklidnit, řekl:
„Jsem spolehlivě upevněn na lanu. Kdybych minul, přitáhl bych se po něm zpátky... Odrážím se!“
Na obrazovce se roztočily hvězdy a jejich svítící body se slily v jasné čáry.
„Prosím o prominutí,“ ozval se kosmonaut, „chytil jsem vlastní rotaci.“ Po chvilce se všechno uklidnilo.
„Hotovo,“ pokračoval kosmonaut. „Teď se k tělesu dostanu snadno. Hop! Už se držím. Cože? Že je špatně vidět? Jsem asi moc blízko. Hned upravím kameru. Ležím na povrchu. No — ležím... Prostě jako moucha na stropě. Opatrně se soukám po plášti. Je drsný, vypadá to na úmyslné zdrsnění.“
„Vždyť jsem to povídal,“ poznamenal profesor důrazně. „Maskování.“
„Nyní se podíváme, co je uvnitř,“ řekl kosmonaut Krutogorov. „Plazím se k otvoru a usměrňuji tam objektiv kamery. Vy teď asi vidíte líp než já.“
Na obrazovce se nedalo rozeznat vůbec nic kromě stříbřitého okraje černého otvoru.
„Georgiji Petroviči, měl bys dovnitř posvítit. Nic nevidíme,“ požádal komentátor.
„Provedu. Tady kolem je tolik slunce, zapomněl jsem, že mám baterku.“ Na obrazovce se objevil vnitřek kotouče ozářený kosmonautovou baterkou. „A nyní, vážení televizní diváci, vstoupíme spolu do útrob Černého Prince.“
„V tuhle chvíli není někomu ve světě asi zrovna do smíchu,“ poznamenala Elga Sergejevna. „Za chvíli uvidíme filmovací kamery a televizní zařízení cizí výroby.“
Zazněl překvapený hlas kosmonauta Krutogorova.
„Je to zvláštní. Nevím, jak vy na Zemi, ale já nevidím nic. Vypadá to tu prázdné. Žádná aparatura. Francouzské klíče jsem bral zbytečně. Počkat! Tamhleto vidíte? Cosi se tu vznáší v beztížném stavu. Nějaké jehlany a koule. Něco jako ozdoby...“
„Ukaž nám je, Georgiji Petroviči, ať se taky podíváme.“
Na obrazovce se objevila podivná konstrukce, která mohla být vším možným, jen ne špionážní aparaturou.
„Jsou tady dva takové divné předměty. Svážu je a vrátím se s nimi na loď. Na Zemi už se zjistí, co a jak.“
„Jaképak zjišťování,“ zívl profesor Petrov a požitkářsky si natáhl nohy. „Všecko je jasné. Skutečná aparatura byla po využití vyhozena do kosmu a na jejím místě zůstaly tyhle hračičky, které mají důvěřivce jako je náš Dalka přesvědčit o tom, že jde o zařízení z jiné planety.“
„To je sice velice vtipné,“ poznamenala Elga Sergejevna, aby se Dalky zastala, „ale zatím to žádné

zkoumání nepotvrdilo.“
Dalka na ni vděčně pohlédl a Elga se odvrátila. Proč se ten Dalka umí ke každému chovat odvážně, jenom k ní ne?
Na obrazovce se znovu objevily hvězdy, potom Země pokrytá oblaky a na jejím pozadí stříbřitá kosmická loď, k níž se kosmonaut po laně vracel.
„Nafilmoval jsem kotouč ze všech stran,“ uzavíral Krutogorov svou reportáž. „Vzal jsem i vzorek kovu, z něhož byl pořízen.“
„Milí televizní diváci na celém světě, zúčastnili jste se spolu s námi rozluštění záhady našeho kosmického století a vstoupili jste s Georgijem Petrovičem Krutogorovem do vnitřku takzvaného Černého Prince. Ukázalo se, že je to bez nejmenších pochybností těleso umělé, ale nejspíš pozemského původu. Ovšem nepředbíhejme. Vědci na Zemi už si budou vědět rady a určí, co se tam vlastně podařilo objevit. Poděkujme Georgiji Petrovičovi za skvěle provedenou operaci v kosmu. Nyní budeme netrpělivě čekat na jeho šťastný návrat. Na shledanou, vážení televizní diváci. Náš přímý přenos z kosmu končí.“
Televizní obrazovka zhasla. Na celém světě lidé ještě dlouho potom nedokázali potlačit vzrušení.
„Poletím do Moskvy!“ prohlásil Dalka.
„Proč?“ zamračil se profesor.
„Zúčastním se zkoumání.“
„Ty koukej především studovat. On už se v Moskvě někdo najde, kdo zjistí, jaké hračičky to zůstaly kvůli důvěřivcům ve špionážní družici.“
„Já nechci, aby to byla špionážní družice!“ vykřikla Táňa.
Dalka s uznáním přikývl.
Elga Sergejevna se ujala úlohy hospodyně a pozvala všechny k večeři.
„Vzpomínáte si, jaká to byla tenkrát skvělá kaše?“ ušklíbla se Táňa šibalsky.
„Ano, kaše byla báječně přesolená,“ přisvědčil profesor Petrov.

Kapitola třetí - Nález

Byl pošmourný chladný den jako na konci podzimu. Do tváří štiplavě bodaly první sněhové vločky.
Elga a profesor Petrov stáli ve větru před letištní budovou. Ze všech lidí, kteří přišli naproti, pouze je dva vpustili na letištní plochu, aby dozírali na vykládání zavazadel.
„Elgo Sergejevno,“ řekl profesor, „neznám důslednějšího a spolehlivějšího člověka, než jste vy, proto snad neudělám chybu, když vám nález svěřím. Jestliže nám po skončení práce vojenských expertů předali tuto věc k prozkoumání, je to projev nesmírné důvěry k našemu vědeckému středisku, je to velké uznání.“
Letoun roloval k letištní budově. Naproti mu přijížděly pojízdné schůdky. Když dorazily ke dveřím, ty se otevřely a Elga hbitě vyběhla nahoru. Kapitán ji zavedl k zavazadlovému prostoru a tam oba zmizeli.
Profesor Petrov netrpělivě přešlapoval, každá minuta mu připadala nesnesitelně dlouhá. Kdykoli nebyla Elga v jeho blízkosti, necítil se ve své kůži.
Konečně se objevila s kapitánem a představila ho profesorovi.
„Už jsme přepravili statisíce tun všelijakého zboží,“ řekl letec, „ale něco takového jsme ještě nevezli. Bylo to celou dobu jako ve vatičce. Tady bych prosil podepsat speciální dodací list. Předávám z ruky do ruky.“
„Opatrně,“ nabádala Elga pracovníky letiště, kteří přendavali dvě bedny na korbu staříčkého nákladáku, který už s archeology projezdil nejrůznější kouty země a byl svědkem mnoha radostí i zklamání. Pak vylezla na korbu k bednám, profesor usedl do kabiny k řidiči.
V ústavu zanesli bedny do laboratoře profesora Petrova.
Od toho večera, kdy se Černý Princ objevil na obrazovce, uplynuly teprve tři dny, takže Dal a Táňa ještě neodjeli. Proto byl Dalka využit jako pomocná pracovní síla a Táňa se stala nadšeným divákem.
Podivnou konstrukci z kuželů, krychlí, koulí, na něž se nedávno bez dechu díval celý svět, vytáhli teď z docela obyčejných pozemských hoblin. Čísi dobrá ruka v Moskvě jimi bedny štědře vycpala.
„Takového smetí!“ žasla Elga Sergejevna a oprašovala zásilku od suchých hoblinek.

Táňa se nabídla, že sestře pomůže, ale ta roztáhla ruce jako kvočna křídla na ochranu svého pokladu. Táňa se tedy pustila do zametání podlahy.
„Galko, já bych se toho zkoumání rád zúčastnil. Necháš mě?“ požádal Dalka prosebně; oslovil bratra dětským jménem — kdysi před mnoha lety jim říkali Galka a Dalka.
„Nic takového,“ odmítl Galaktion Alexandrovič. „Tohle není zábava pro milovníky senzací, ale důležitý vědecký úkol.“
„Moc tě prosím,“ naléhal Dal.
„Dej pokoj, buď tak hodný,“ řekl profesor a zamračil se, jako by ho bolely zuby. „Elgo Sergejevno, dneska už je pozdě. Vemte k sobě klíče od laboratoře, pustíme se do toho zítra. Jak se říká — ráno moudřejší večera.“
Uražený Dal se rozhodl jednat samostatně. Cestou domů přemluvil Táňu, aby vytáhla klíč od laboratoře z Elžiny kabely, kterou jí sestra dala nést. A smluvili se, že ještě ten večer se do ústavu vrátí a celou tu podivnou věc si prohlédnou.
Tak se také stalo.
Když se blížili k laboratoři, Táňa se najednou lekla.
„Co když jsem nevzala ten správný klíč? Elga měla na kroužku ještě dva jiné.“
Po špičkách se přiblížili ke dveřím laboratoře a vsunuli klíč do zámku.
Dveře naštěstí povolily. Všechno tu bylo jako před nedávnem, kdy odtud odcházeli. Hromádka smetených hoblin v koutě i prapodivný přístroj na stole.
Dal se k němu rozběhl.
„Opatrně!“ varovala Táňa dospělým hlasem Elgy a přimhouřila oči přesně jako její starší sestra. Dalka se jejího hlasu přímo lekl, ale pak nazlobeně mávl rukou. Ohmatával zvláštní předměty a snažil se zjistit, je-li to kov, dřevo nebo plastická hmota. Ale nedokázal to určit.
„Zvláštní,“ zamumlal a po chvilce dodal: „Ostatně jak jinak, když je to z jiné planety?“
„To je nádhera,“ zašeptala nadšeně Táňa, teď už svým vlastním hlasem.
„No ovšem, geometrie. Každý čekal, že obyvatelé jiného světa dají o sobě vědět důkazem Pytagorovy věty. Jenže tady máme celou haldu stereometrie.“
„A co ty předměty znamenají?“ zeptala se Táňa.
„Experti došli k závěru, že prý to jsou jen symboly a nemají žádný konkrétní význam. A profesor Petrov je teď bude rozřezávat a bůhvíco ještě... On si závěr udělal už předem. Všecko je mu jasné. Žádná záhada se nekoná.“
„A co ty?“
„Tohle není šachová úloha — mat druhým tahem. To je složitější.“
„Ale je to nádhera,“ rozplývala se Táňa a hladila geometrické tvary. „Kdo je asi vyrobil?“
„Počkej, počkej!“ vykřikl najednou Dalka. „Nebo se mi to jenom zdálo? Hlaď to ještě, hodně, zahřívej je!“
„Co kdybych na to dýchala?“
„Dýchej!“
A Dalka upřel pohled na jednu stěnu krychle, kde jako by vystoupily jakési stíny, ovšem světlounké jako jinovatka na zamrzlém okně.
„Do toho, Táňo! Mám dojem, že jsme...“ Slova mu uvízla v hrdle.
Teď zahřívali krychli oba, ze všech sil na ni společně dýchali a dali se unést natolik, že se přitom mimoděk políbili.
Dalka vyrazil z laboratoře jako opařený a rozběhl se chodbou. Táně se zatočila hlava. Napadlo ji, že Dalka cítí něco podobného, proto z rozpaků utekl. Ale kdepak! Dalka běžel k vrátné pro zápalky. Táňa se uraženě otočila k oknu.
„Hej, house!“ zavolal Dalka. „Dívej se na tu krychli. Až něco uvidíš, zakřič.“
A začal škrtat jednu zápalku po druhé a nahřívat krychli, která je s Táňou před chvilkou sblížila.
„Vidím,“ pronesla najednou Táňa přiškrceně.
„Co vidíš?“
„Člověka.“

„Jakého člověka? Co si vymýšlíš. Hele, pojď škrtat, já se budu dívat sám.“
Dívka si s Dalkou poslušně vyměnila místo. A snad že nějak poctivěji zahřívala, nebo už byla krychle dostatečně nahřátá, laboratoří se rozezněl tichý, přerušovaný, ale zřetelný zvuk.
Dalka se rozhlédl kolem sebe a spatřil na vedlejším stole starou masku. Takové dělali kdysi Sibiřané na druhý pohřeb zesnulého, když jeho ostatky přenášeli z lesa, kde původně spočíval na stromě, do rodového hrobu. Dalovi připadalo, že mu maska něco říká...
Ve skutečnosti začal „mluvit“ přístroj z krychlí a kuželů. Zvuk byl stále zřetelnější, rytmicky se opakoval a na jedné stěně krychle se čím dál výrazněji objevoval obraz... člověka!
V tu chvíli vrazil do laboratoře Galaktion Alexandrovič, udýchaný během i zlostí, a hned za ním Elga Sergejevna.
„Co tady děláte?“
„Co je to za lumpárnu?“
Táňa leknutím upustila zápalky a rozpačitě zabrebentila:
„Co jsme dělali? Nic... Čestné slovo, líbali jsme se, jinak nic...“
„A co je tohle?“ Profesor ukázal na vyškrtané zápalky a očazenou krychli.
„Takže vy jste se líbali? To jste si vybrali opravdu nejvhodnější místo i čas,“ procedila Elga mezi zuby a šlehla po Dalkovi opovržlivým pohledem. On měl tu drzost psát jí bláznivé dopisy! A ona káča si je schovávala!
„Prosím o prominutí,“ pronesl Dal přiškrceně. „Přišli jsme na zajímavý nápad. Podívejte se na tu obrazovku na krychli. Není o nic horší než televizní. Půjč mi plynový zapalovač, Galko.“
„Předměty tu nejsou proto, aby se ničily,“ odsekl profesor.
„Ne ničily, ale zkoumaly. Neboj se, nebudeš litovat. Je to přece experiment v tvé laboratoři. Ty ses chystal ty předměty rozřezávat, já je chci jenom nahřát. Napíšeš o tom zprávu. A článek do Věstníku Akademie...“
Profesor pobouřeně pokrčil rameny, vytáhl zapalovač, ale než jej předal bratrovi, připálil si svou nerozlučnou lulku, která mu podle jeho vlastního názoru slušela. Chtěl se ovládat, jak se patří na seriózního vědce, ale nedokázal setrvat na jednom místě, přecházel kolem stolu a zlostně pukal z lulky.
Dal mezitím podstrčil plamen zapalovače pod kouzelnou krychli.
Profesor se prudce otočil od dveří ke stolu a vykřikl: „Vel-ko-le-pé!“
Nic nemohlo Elgu Sergejevnu ohromit tolik, jako toto přiznání jejího jinak neústupného šéfa. Jenže se ukázalo, jak špatně ho zná.
„Velkolepé potvrzení, že mám pravdu!“
„Co jsi tam viděl, Galko?“ zeptal se Dal.
„Mys-ti-fi-ka-ci! Hloupou mystifikaci, kterou se obtěžovali narafičit ti, co se rozhodli obalamutit celý svět.“
„Podle tvého tedy Černý Princ není výtvorem rozumu?“
„Naopak. To je výtvor rozumu, ale jedině pozemského, a to taky co nejdůkladnějším zkoumáním dokážu!“
„Jsi přesvědčen, že pozemského?“
„Samozřejmě. Protože věda zatím nemá nejmenší důvod domnívat se, že rozum existuje ještě někde jinde než na Zemi.“
Dal svěsil ruce a s němou výčitkou hleděl na bratra, který sebejistě vyfukoval kotouče dýmu a hlásal nezvratné pravdy.
Elga Sergejevna vychovaná v úctě k autoritám, mezi něž patřil i profesor Petrov, na něho oddaně zírala a snažila se, aby si toho Dalka všiml.
Táňa se odvrátila. Přišlo jí to najednou tak líto, že měla strach, aby se nerozplakala.

Kapitola čtvrtá - Mystifikace

Druhý den se Dalka vypravil přímo do ústavu kybernetiky k akademikovi Leonidu Sergejeviči Pescovovi. Byl to pozoruhodný člověk, vědec nového typu. V šestnácti byl přijat na univerzitu, ve

dvaceti se stal kandidátem věd, v osmadvaceti byl jmenován akademikem.
Jednal prostě a pro všechny měl vždycky čas. Nebylo těžké dostat se k němu do pracovny, neměl sekretářku ani hlídače. S úsměvem pokročil Dalkovi vstříc a ukázalo se, že je málem o hlavu větší než on.
„Petrov? Petrovů je na světě moc. Snad ne bratr našeho profesora?“
„Ano,“ ušklíbl se Dalka. „Jenže z jiného těsta.“
„Opravdu?“ řekl Pescov a pokynul Dalkovi, aby si sedl. „Taky archeolog? Nebo historik?“
„Zatím ještě student. Na technice v Tomsku.“
„To je výborná škola, líheň vynikajících vědců, zejména v oboru kybernetiky a matematiky.“
„Právě kvůli kybernetice jsem za vámi přišel.“
„Vaše budoucí specializace?“
„Vůbec ne,“ odpověděl Dalka. „Sám ještě nevím, čemu se potom věnuju. Brousím si zuby na vrstvu věčně zmrzlé půdy.“
„Senzace! Takže míříte dost vysoko — tedy hluboko! A jak se to týká kybernetiky?“
„Chtěl jsem se zeptat, Leonide Sergejeviči, jestli se dá sestrojit takový kybernetický slovník, který by nahlas říkal slovo a přitom ukazoval na obrazovce jeho význam.“
„Proč by ne? Dá. Ale proč?“
„Vy samozřejmě víte, že vám sem poslali předměty nalezené v Černém Princi.“
„Ano, dejme tomu.“
„Včera se mi náhodou podařilo zjistit, že mystifikátoři, jak pořád tvrdí můj bratr profesor Petrov, vyrobili kvůli dezinformaci kybernetické zařízení, které mluví a ukazuje obrázky.“
„To je neobyčejně zajímavé, i když... trochu zastaralé. Před časem jsem viděl snímky dnes žijícího neandrtálce, nafilmovaného v severní Kalifornii, takzvaného bigfoota, neboli — velkonohého. Nohu má dvakrát tak velkou jako normální člověk. Představte si, číslo osmdesát! Expertům z Hollywoodu položili otázku: je možné natočit trikový film, aby na něm byla bytost dva a půl metru vysoká, podobná chlupaté prvobytné příšerce, která by se prohánělа po lesích rychleji než olympijští běžci? A experti z Hollywoodu odpověděli, že je to samozřejmě možné... za dva milióny dolarů. Američany, včetně některých vědců, to plně uspokojilo. Usoudili, že se nenajde šílenec nebo obchodník, který by byl ochoten vyhodit takovou spoustu peněz jen kvůli mystifikaci. Vy jste se taky zmínil o mystifikaci...“
„Já ne. To bratr Galaktion.“
„Pochybuju, že by někoho, generály Pentagonu nevyjímaje, napadlo utrácet peníze jen proto, aby si vystřelili ze zvědavců, kteří v kosmu najdou těžko dostižitelný přístroj.“
„Taky si to myslím. A proto jsem za vámi přišel, Leonide Sergejeviči. Vemte si ten kosmický nález od archeologů sem k vám. Vaše kybernetika dokáže přece všechno!“
Akademik se usmál, propletl si prsty a oběma palci začal točit mlýnek.
„Kybernetika samozřejmě dokáže hodně. Stroj dovede hrát šachy, skládá hudbu. Píše verše. I když, upřímně řečeno, asi bych napsal lepší, zejména pro krásné dámy, kdybych se zase někdy zamiloval. Jednou to se mnou skončilo špatně. Zamiloval jsem se na stará kolena do jedné mladé dámy, která psala divadelní hry. Přinesla mi jednu svou hru ze života vědců. A já jsem tu hru dal k rozboru elektronické mašince, přesně té, co dokázala za osmačtyřicet hodin rozluštit písmo Mayů. Dal jsem jí pouhopouhý seznam osob. A řekl jsem si: jestlipak ta potvůrka (myslím mašinku!) uhodne, jaký bude děj a který z hrdinů bude jaký? A co byste řekl? Přesně určila, kdo bude dobrý, kdo špatný, kdy docent oklame studentku, kdy se do toho vloží profesor a všechno dobře dopadne. Jenže se mnou to dobře nedopadlo. A tak jsem dneska starý mládenec. Ovšem k tomu, co jste říkal... Nemůžu archeologům zasahovat do jejich resortu. Existuje určitá vědecká etika.“
„A kdyby se na vás obrátil sám Galaktion?“
„To by bylo něco jiného. Jak jste to říkal? Prvnímu zvuku odpovídal obrázek člověka?“
„Něčeho podobného člověku.“
„Myslím, že to nebyl člověk, i když mu byl podobný. A ten zvuk znamenal docela jiné slovo.“
„Jaké?“
„Například — Faeňan.“
„Faeňan?“ užasl Dalka a čekal, že přijde zase nějaký akademikův žert.

Ale Pescov mluvil naprosto vážně. Vysvětlil Dalkovi, co se někteří vědci domnívají o zaniklé planetě Faetonu, která se rozpadla a vytvořila pásmo asteroidů, a připojil i svůj názor na možné příčiny této kosmické katastrofy.
„Je vidět, že ne všechny civilizace ve vesmíru jsou schopny šťastně překročit jaderný práh vývoje. V takovém případě by skutečnost, že se u Země objeví umělý satelit, přístroj Faeňanů, který jsme pojmenovali Černý Princ a který patrně obsahuje poselství pro nás pozemšťany, neměla opravdového vědce překvapit.“
„Jak tedy můžete klidně sedět, když přístroj Faeňanů, jak jste řekl, leží kousek od vás?“
Akademik rozhodil rukama a usmál se.
„My lidé jsme slabí a spoutaní sítí konvencí.“
„A kdyby se na vás můj bratr obrátil sám? To dokážu zařídit.“
„V tom případě, jak už jsem řekl, by to bylo něco jiného. I tak je ovšem možné, že to budeme muset vzdát.“
„Ale proč?“
„Aby se dal rozšifrovat obraz konfrontovaný se zvukem, musí být ten zvuk slyšet. Jenže naše přístroje jsou sice gramotné, vidí, ale zatím neslyší. Teprve je učíme používat sluchu, přijímat informace auditivně. A jak se mi zdá, tohle je záležitosti, která hodně spěchá.“
„Měl by se tedy najít nadšenec, který by svůj sluch poskytl stroji a spolu s ním, za jeho pomoci se naučil cizímu jazyku a potom vyslechl a přeložil poselství z cizí planety.“
„To máte pravdu, Dale Alexandroviči, takového člověka bychom potřebovali. Kdybych byl mladší a nebyl tak zaneprázdněn...“
„Já jsem mladší. A nejsem zaneprázdněn.“
Akademik se pozorně zadíval na střapatého mladíka, jako by ho hodnotil.
„A co technika?“
„Přeruším studia ještě na rok nebo na dva...“
Zazvonil telefon. Pescov zvedl sluchátko. Dalka se chystal vyskočit, ale Pescov ho pohybem ruky zarazil.
„Ano, Galaktione Alexandroviči, dobrý den. Jsem rád, že vás slyším. Čekal jsem, že zavoláte. Proč jsem to čekal? Jak bych vám to řekl? Možnosti vašeho ústavu jsou sice velké a všestranné, ale všichni už bychom si co nejdřív chtěli sáhnout na váš poklad... Ovšem, ovšem, můžete se spolehnout. Veškerá naše elektronika bude k dispozici. A nejen technika... Dobrá, zajdu k vám.“
Pescov zavěsil a opřel se o opěradlo křesla.
„Tak vidíte, Dale Alexandroviči. Váš bratr je především vědec. A vy si zařiďte to přerušení studia. Napíšu vám doporučení. Kolik na to budete potřebovat času? Uvědomte si, že u nás kybernetiků se čas nepočítá na týdny nebo dny, ale na hodiny a minuty. Leckdy i na sekundy.“
„Hned teď skočím na nádraží. Vyprovodit jednu dívku. A ta mou žádost zaveze do Tomska.“
„Dívku? Správně. A já půjdu k archeologům. Abych se přiznal, už se nemůžu dočkat.“
Když se profesor Petrov dověděl, že jeho bratr přerušuje studium, byl zlostí bez sebe. A když vyšlo najevo, že se Dal rozhodl naučit se za pomoci kybernetiků jazyku Faeňanů, prohlásil nakvašeně, že bratr chce pravou vědu nahradit spekulativními senzacemi.
Nakonec se přece jen trochu uklidnil tím, že onen jazyk takzvaných Faeňanů je vlastně jazykem mystifikátorů, kteří jej vložili do svého nesmyslného výtvoru zanechaného v kosmu. Svým způsobem byl profesor Petrov také cílevědomý a zásadový muž.

Kapitola pátá - Svatební dar

„Tohle není Ob, ale sibiřská Amazonka!“ prohlásil akademik Pescov a chopil se vesel.
Dalka, který seděl rovněž u vesel zády k vodní hladině, se ohlédl přes rameno — protější břeh se rýsoval málem na obzoru.
Na zádi stála Táňa a Pescov ji v žertu nazval lodním dozorcem, jemuž naštěstí pro veslaře uplaval bič. Potom po zbojnicku zahalekal a oba s Dálkou se opřeli do vesel. Loďka byla ozdobena květinami a větvičkami, které přivezli z tajgy rodiče profesora Petrova a Elgy Sergejevny.

Oba páry rodičů seděly ve druhé loďce, tu Pescov označil jako „člun předků“.
Ve třetí loďce sedělo několik vědeckých pracovníků z archeologického a kybernetického ústavu.
A profesor Petrov s Elgou Sergejevnou, jak se patřilo na novomanžele, seděli samozřejmě hned v první loďce, na přídi.
Tentokrát si nevzali motorové čluny, chtěli, aby bylo „slyšet řeku“. Žádný hluk, všude posvátné ticho porušované pouze jemným pleskáním vesel.
Táňa přijela na sestřinu svatbu hned po absolvování univerzity. Teď si pozorně prohlížela Dalkovu tvář. Hodně se změnil — pevně semknuté rty, zvláštní pronikavý pohled, obočí málem srostlé. Dívá se na ni, ale jako by ji neviděl... Táňa měla pravdu. Dalka se díval na ni, ale viděl Elgu. Teprve vyčítavý dívčin pohled ho vrátil skutečnosti. Táňa je vlastně pašák, podařilo se jí dodělat si univerzitu. Kdežto on uvízl ve čtvrtém ročníku techniky. Nepřerušil samozřejmě studium bezdůvodně, ale kde jsou výsledky?
S pomocí kybernetiky se začal učit mrtvému jazyku, který, ať si Galaktion říká co chce, nemohl někdo vymyslet jen tak z legrace nebo ze zlého úmyslu. A byla to právě Elga, které Dal jako prvnímu člověku zašeptal v prvních měsících svého studia některá podivná slova a dokonce jí na druhém přístroji pustil zvuk, aby slyšela, jak v tomto obtížném jazyce zní souvislé vyprávění. Sám to určitě nezvládne! Kdyby Elga souhlasila...
Ta mu však s dávkou uštěpačnosti připomněla Táňu a jejich líbání. Bylo to nespravedlivé! Políbil přece Táňu jednou, a i to byla jen náhoda. Dal se rozohnil a Elga chladně prohlásila, že nehodlá sloužit nevědeckým cílům, i kdyby napohled vypadaly sebevábivěji. Profesor Petrov už si vytvořil definitivní názor na ty předměty z kosmu a ona si vybrala vědeckou dráhu po jeho boku.
A teď se ukazuje, že nejen vědeckou! I životní! Takže Dal si výmluvné pohledy jejích přimhouřených očí vykládal naprosto mylně.
Nikdo na světě však neměl tušení o skrytém tajemství hrdé Elgy, nikdo nevěděl, že se trápí a pláče. Když ji „zradil“ Dalka, který jí psal bláznivé dopisy a přitom se líbal s Táňou, rozhodla se Elga, že se mu krutě pomstí. Ale pořád ještě čekala. A Dal, jak jí připadalo, se tvářil, jako by se nic nestalo. Nechal se unést jazykem Faeňanů a dokonce chtěl pro jeho studium získat i Elgu. Jenže ta od něho čekala něco docela jiného.
Ke svému šéfovi, profesoru Petrovovi, se naschvál chovala neobyčejně přívětivě, ale i na to se Dalka tvářil lhostejně. A tohle už mu Elga odpustit nemohla. Nějakou dobu nosila tuto urážku hluboko v srdci a pak najednou souhlasila s tím, že si vezme profesora Petrova za muže.
Když se o jejím rozhodnutí dověděl Dal, uzavřel se do sebe a plně se ponořil do studia mrtvého jazyka, toho „kvaziesperanta“, jak je nazval profesor Petrov, protože to byl jazyk vymyšlený, ale nikoli celosvětový. Jen akademik Pescov sledoval Dalkovo úsilí se zájmem a sám se naučil několika faenským větám.
Akademik zbožňoval překvapení všeho druhu. Proto když za ním Dalka jednou přišel s překvapivým nápadem, souhlasil. A tak se stalo, že nyní seděl vedle něho u vesel svatebního člunu.
V „člunu předků“ seděl otec obou bratří Petrovů, prorektor techniky v Tomsku Alexandr Anisimovič Petrov a otec Elgy — redaktor Sergej Borisovič Veděněc. Vedle nich seděly jejich manželky, dětská lékařka Agnija Jelisejevna Petrovová a Raisa Afanasjevna Veděncová, která nejprve pracovala v redakci stejného listu jako její muž a potom se věnovala výchově tří dcer.
Konečně přirazili k nízkému břehu. U vody rostly křoviny, kousek dál se zelenal březový háj. Tam mezi sněhobílými kameny se měla konat svatební hostina.
Jako hlavní jídlo táhli s sebou v termosu předem připravené speciální pelmeně podle místního receptu. Rozdělali oheň, ale ten se stále nechtěl pořádně rozhořet, voda v kotli ne a ne vařit. Elga měla z archeologických expedic bohaté zkušenosti s rozděláváním ohně v přírodě, dokázala by všechno v krátké době spravit, ale jí jako nevěstě nedovolili cokoli dělat, a tak se jen bolestně mračila.
Konečně se podařilo uvést vodu do varu a nastal rituál slavnostního sypání zmrazených pelmeňů do kotle. Než byly hotové, nalili si muži do pohárků a pozvedli je na zdraví novomanželů. Poprvé se ozvalo: „Líbat!“
Elga se dívala do země a za nic na světě se nechtěla podřídit prastarému zvyku. Ale musela se podvolit. Nejhlasitěji křičel tohle „Líbat!“ Dalka. Elga si toho všimla. Táňa taky...

Pelmeně jsou přesně tím pokrmem, kterým se člověk nenají, ale přecpe.
Když hostina skončila a svatebčané s těžkým oddychováním polehávali ve stínu bříz, povstal Dalka.
„Každý už novomanželům věnoval svůj dar. Dovolte, abych nyní předal svůj svatební dar já.“
„Proč jsi ho tahal sem?“ podivil se Galaktion. „To stačilo i doma.“
„Můj dar nic neváží, i když možná bude mít značnou váhu.“
„Hádanky?“
„Dovolte mi, abych novomanželům, které spojuje nejen životní cesta, ale i společná vědecká práce, věnoval překlad poselství mimozemšťanů, které ze šerého dávnověku zanechali pro lidi v kosmickém přístroji nazývaném Černý Princ.“
„Takže ne hádanky, ale vtípky,“ utrousil profesor Petrov.
„Jen si to poslechněte,“ vybídl je akademik Pescov.
Hosté se pohodlně usadili připraveni vyslechnout nějakou legrační vyprávěnku. Ale Dal byl naprosto vážný. Ostatně, vážný obličej taky patří k legraci.
„Kosmický přístroj zanechali ve vesmíru před více než deseti tisíci lety Marťané, kteří předtím vyslali na Zemi Misi Rozumu,“ začal Dalka.
„Ať žijou Marťani!“ vykřikl kdosi a pozvedl pohár.
Syknutím ho umlčeli.
„Misi Rozumu vedl Marťan, který se jmenoval Inka Tichý. Na Zemi mu říkali Quetzalcoatl a později Kon-Tiki.“
„Tedy nezlobte se, ale tohle dokonce není ani vtipné!“ vybuchl Galaktion pobouřeně.
Elga hleděla přimhouřenýma očima na Dalku, jako by ho zkoumala, nebo jako by odhadovala, jak daleko až může sahat jeho fantazie. Táňa poslouchala s otevřenou pusou. Ostatní hosté zpozorněli.
„To, co vám nyní oznamuji, by se mělo stát základním kamenem nové vědy — kosmické archeologie, která byla založena v laboratoři profesora Petrova, kam byly přeneseny přístroje nalezené v Černém Princi!“
„Kdo ty přístroje dal do Černého Prince a za jakým účelem? Byl to ten Kon-Tiki?“ zeptal se Veděněc.
„Kon-Tiki už zřejmě ne. Černý Princ byl vypuštěn později, aby mohl oznámit výsledky Mise Rozumu, které stál Kon-Tiki v čele v době, kdy Země přitáhla Lunu.“
„Čím dál lepší!“ vzdychl si profesor Petrov. „O jakých Marťanech můžeme mluvit, když se při všech návštěvách Marsu, ať už tam letěly automatické stanice či to byli kosmonauti, zjistilo, že na téhle odumřelé a chudé planetě nejsou ani rozumné bytosti, ani stopy po nich? Není tam ani kyslík, aby se dalo dýchat. A o jakém přitažení Luny se dá mluvit, když matematikové dokázali, že Zemí být přitažena nemohla, protože by se s ní určitě srazila?“
„Ano, byla by se srazila, kdyby nezasáhl rozum.
Na povrchu Luny provedli Marťané jaderný výbuch obrovské síly. Zpětný náraz toho výbuchu zabránil Luně dopadnout na Zemi a přinutil ji přejít na kruhovou oběžnou dráhu.“
„Jo tak, aha!“ zajiskřil očima profesor Petrov. „A to sis vymyslel ty, nebo to bylo všecko zapsáno v Černém Princi?“
„Povím vám teď vlastními slovy všechno, co je zaznamenáno v mluvícím přístroji z Černého Prince, všechno o útrapách marťanské Mise Rozumu, o Quetzalcoatlovi a Kon-Tikim.“
„Je pravda, že ten Kon-Tiki přeplul oceán na voru?“ optal se uštěpačně jeden ze skeptiků.
„Ano, ukončil cestu přes oceán na voru,“ přisvědčil Dalka, „aby se dostal ke kosmické lodi, která pro něho přiletěla. Jeho kosmická loď byla totiž zničena v době, kdy se vzedmuly Andy a kdy se do moře potopila Atlantida.“
„Samá spekulace!“ zasténal profesor Petrov.
„Ale stejně by stálo za to vyposlechnout si tenhle svatební dar až do konce,“ poznamenal akademik Pescov významně.
Hosté ztichli. A Dal se zaníceně rozpovídal o neobyčejných příhodách Mařanů na Zemi. Svoje vyprávění ukončil tím, jak se Kon-Tiki setkal na schodišti velkolepého chrámu se svou matkou a jak nakonec kosmická loď Mařanů opustila Zemi.
Chvíli všichni mlčeli. Potom se Veděněc jako pravý novinář začal vyptávat:

„Takže oni odletěli a víckrát se už nevrátili?“
„Ze všech známých stop po návštěvách Země bytostmi z jiné planety je Černý Princ a poselství v něm uložené nejhodnověrnější.“
„A v čem je vlastně to poselství?“ řekl Veděněc.
„Vyprávění o Misi Rozumu totiž předchází ještě jeden příběh o zániku Faeny.“
„Faeny? Co to je?“
„Tak jsem přeložil název zničené planety, aby připomínal u nás vžitý název Faeton.“
„Faeton nikdy neexistoval,“ namítl profesor Petrov důrazně.
„Kdopak ví?“ vmísil se akademik Pescov. „Všechny asteroidy přece mají nepravidelný tvar.“
„Ale proč všechny zůstaly na kruhové oběžné dráze, jestliže planeta vybuchla?“ vykřikl zvýšeným hlasem profesor Petrov. Už se přestal ovládat. „To je vyloučené!“
„Protože planeta nevybuchla, ale rozpadla se v důsledku výbuchu vodního obalu,“ odsekl Dal pobouřeně.
„To odporuje názorům fyziků! Voda nevybuchuje!“
„Kdopak se odváží podepsat se pod takové tvrzení?“ zeptal se akademik Pescov. „Kdyby nic jiného, velký fyzik dvacátého století Niels Bohr si to tvrdit netroufl. Je znám jeho výrok, že oceány mohou vybuchnout v důsledku řetězové reakce, kdyby v hloubce oceánu došlo k výbuchu supermocného jaderného zařízení.“
„Ovšem Bohr přitom připomínal, že většina fyziků je jiného názoru,“ nevzdával se Petrov.
„Správně, připomínal to, ale dodal, že i kdyby měli pravdu oni, stejně je nutno jaderné zbraně zakázat.“
„No a co? Tady mluvíme o jaderné válce Faeňanů, nebo jak jim to říkáte,“ vložil se do sporu Veděněc.
„Nevím, jak se na to dívá fyzika, která se mimochodem průběhem času mění, ale z lidského hlediska, které je neměnné, by se o této možnosti mělo uvažovat.“
„Nikdo přece nic nenamítá,“ poznamenal profesor Petrov.
„Měl jsem dojem, že něco namítáte. Mluvíme přece o nutnosti boje za zákaz jaderných zbraní, které jsou, jak teď slyším, schopny zničit nejen civilizaci, ale celou planetu, na které se ta civilizace vyvinula.“
„Na Západě tomu nikdo neuvěří,“ řekl profesor.
„Ale měli by,“ poznamenal Pescov. „A když neuvěří, měli by takovou možnost připustit. Jaderné zbraně skutečně byly schopny zničit jak planetu Faenu, tak všechny, kdo na ní žili.“
„Oni zahynuli všichni?“ zeptala se Táňa vyděšeně.
„Ne, všichni ne. Hrstka jich zůstala naživu. Ti, co v okamžiku zkázy byli v kosmu — na Zemi a na kosmických stanicích poblíž Marsu.“
„Takže je možné, že nepocházím z opice?“ zaradovala se Táňa upřímně.
„Pohádka je lež, ale zrnko pravdy skrývá,“ pronesl starý prorektor Petrov.
Jeho syn, profesor Petrov se popadl za hlavu.
„Jak jsi vůbec mohl vymyslet celý tenhle galimatyáš?“ osopil se na bratra. „A vyrukovat s ním zrovna v takový den!“
„Jen jsem vyprávěl obsah poselství z Černého Prince. Jeho přístroje se přece rozezněly zrovna v tvé laboratoři. Vzpomínáš na plynový zapalovač?“
„Jsou to pohádky! Otec to nazval správně. Hloupé pohádky, které vymysleli fantastové, a dokonce si dali tu práci zašifrovat je do idiotského jazyka, kterému se může učit jedině pitomec! A ten, kdo to celé narafičil, potřeboval tyhle pohádky ne proto, aby lidstvo varoval, ale aby odpoutal jeho pozornost!“
„Pohádky? Dobře, tak tedy pohádky. První je o zániku Faeny, druhá o Misi Rozumu. Ale existuje ještě třetí pohádka.“
„Ona je ještě nějaká třetí?“ zajímal se novinář Veděněc.
„Ano. Pohádka o bratřích. A nejen o bratrech Petrovových, kteří se cpou pelmeni na břehu Obu. Také o rozumných (ne-li pokrevních!) bratřích, které musí objevit kosmická archeologie. Je to její povinnost.“
„Připíjím nové nejuniverzálnější vědě — kosmické archeologii!“ pronesl akademik Pescov. „Věda studuje fakta. Ať tedy rozliší, co jsou fakta a co pohádky!“*

ČÁST DRUHÁ - SONDA

Všechno vznešené a krásné, co v našem životě,
vědě a umění existuje, vytvořil rozum za
pomoci fantazie, a mnohé z toho — fantazie
za pomoci rozumu.
N. I. Pirogov

Kapitola první - Hvězdná mumie

Táňa ani Elga si za celou dlouhou cestu k Marsu nemohly zvyknout na vzrušující stříbřitou tmu za kulatými okénky Sondy, Krutogorovovy kosmické lodi, kterou tak pojmenovali na návrh Dalky Petrova. Cestující se naučili používat bot s magnetickými podrážkami, aby neplavali bezmocně vzduchem. Táňa si dělala hlavu, že se při chůzi v těchto botách kolébá jako husa — nemohla zapomenout na potupnou přezdívku „house“, kterou pro ni kdysi vymyslel Dalka.
Dal si nevšímal Táni ani Elgy, byl zcela pohlcen myšlenkami na nadcházející setkání s Fobosem. Marsův satelit se měl objevit za obrovským hrbem planety, která teď zaujímala většinu kulatého okénka.
Velitel lodi Krutogorov první zpozoroval u kraje kotouče planety malou hvězdičku a ukázal ji vedoucímu expedice, profesoru Galaktionu Alexandroviči Petrovovi.
„Co když je Fobos obydlen?“ nadhodila Táňa.
„Nesmysl!“ zamračil se profesor Petrov. „Dal jsem se přemluvit, abych vedl archeologickou expedici na Mars, jedině proto, že jsem stejně jako profesor Šklovskij přesvědčen o tom, že Marťané dávno vyhynuli. Na Marsu budeme muset odhadnout, kdy přestali existovat. A budou to desetitisíce, možná statisíce let. Ne-li milión.“
„Takže Dalka nebude mít s kým si popovídat,“ poznamenala Táňa trochu posměšně.
„Musel jsem bohužel ustoupit jeho naléhání, abych ho taky vzal, ačkoli se obávám, že tlumočník, který zná pouze mrtvý jazyk bývalých obyvatel Marsu, nikoli písmo, které se případně mohlo dochovat, nebude v archeologické expedici zrovna tím nejpotřebnějším členem.“
Po chvíli už se dalo rozeznat, že umělý satelit má tvar velkého kola s kuželovitými loukotěmi táhnoucími se od obvodu do centra.
„Typická orbitální stanice,“ utrousil svým zastřeným basem Krutogorov. „Včetně skleníku, kde patrně kdysi pěstovali zeleninu pro osádku.“
„Co když ji pěstují dodnes?“ zeptala se Táňa dychtivě.
„Kdepak,“ Krutogorov zavrtěl hlavou. „Stanici už dávno rozbil meteorit. Podívejte se, jak je poškozená.“
Nyní si všichni všimli, že obvodová chodba stanice je přerušená. Část jí chyběla. Nebyly tu ani loukotě, které by ji spojovaly s centrem.
„To je přece v pořádku!“ vykřikl Dal. „Vždyť Faeňané, když se stěhovali na Mars, shodili na jeho povrch zásoby kovu. A kvůli tomu demontovali část stanice.“
„Dale!“ okřikl ho profesor Petrov. „Buď tak laskav a pamatuj si podmínku, pod kterou jsem tě do expedice zařadil — že nebudeš směšovat vědu s pohádkami! Tady se setkáváme se stanicí poškozenou meteoritem, což svědčí o její velice dlouhé existenci, protože podle teorie pravděpodobnosti je takový přímý zásah nesmírně vzácný.“
„Já už mlčím,“ řekl Dalka a potichu dodal: „Zatím.“
Elga na něho pohlédla přimhouřenýma očima a Táňa souhlasně kývla.
A tu Elga postřehla podivnou drobnou hvězdičku, která rychle měnila svoje místo mezi ostatními hvězdami.
„Není to jejich kosmická loď?“ vyhrkla romantická Táňa.
Krutogorov zase zavrtěl hlavou. Stál u dalekohledu a viděl víc než ostatní.
„To není loď, spíš nějaká mumie.“
„Mumie?“ zbystřila pozornost Elga Sergejevna.

Krutogorov pustil k dalekohledu nejprve ji, potom Galaktiona Alexandroviče a nakonec Táňu.
„To je k nevíře!“ žasla Táňa. „Je jako živá. Jako kdyby zahlédla naši loď a letěla přímo proti ní jako motýl ke světlu.“
Dalka stál u okna bez hnutí, klidně naslouchal, co si povídají jeho přátelé. Potom řekl:
„To je Vlasta Sirus. Nevydržela samotu a dobrovolně se vrhla do kosmu.“
„Pro nás,“ reagoval okamžitě profesor Petrov podrážděně, „je to především archeologický nález a jako takový ho musíme prozkoumat.“
„Jak prozkoumat?“ podivila se Táňa.
„To bude starost Elgy Sergejevny. Patrně bude nutná pitva kvůli zjištění, jaké jsou rozdíly mezi vnitřními orgány v těle mimozemšťana a člověka.“
Táňa štítivě svraštila tvář a profesor pokračoval:
„Mezi obyvateli kosmické stanice bylo patrně zvykem pohřbívat zemřelé členy osádky v kosmu. Není vyloučeno, že se setkáme ještě s dalšími mumiemi.“
„Myslím, že to bylo docela jinak,“ namítl Dal, ale hned zmlkl, když zahlédl bratrovo protestující gesto.
Profesor Petrov, Dal a Krutogorov museli vystoupit ve skafandrech do kosmu, aby se pokusili letící mumii zachytit. Dal se nemohl zbavit nepříjemného pocitu, když se k nim při dalším eliptickém obletu stanice blížila žena s rozevlátými vlasy a rozhozenýma rukama. Musel však svoje dojmy potlačit a soustředit se na akci.
Nastal vhodný okamžik. Po několika neúspěšných pokusech se konečně podařilo mumii zachytit. Pak ji společně dopravili do Sondy a předali tuto nesmírně cennou kořist do péče Elze a Táně. Ty teď čekala nelehká práce.
„Jak má srostlé obočí!“ vydechla Táňa. „Zajímalo by mě, kdo to byl.“
„Pitvat nebudeme, prosvítíme ji rentgenem.“
Dalka s Krutogorovem se zase vrátili do kosmu, aby se podívali do vnitřku rozbité stanice.
„Čert ví, co ji mohlo takhle porouchat,“ uvažoval Krutogorov a prohlížel si obvod gigantického kola, kde jedna část chyběla. „Tohle nevypadá na katastrofu. Je to pečlivě rozebráno. Ani jeden kus plechu není roztržený.“
„Oni ji demontovali sami,“ ozval se Dalka. „Říká se to v přístroji z Černého Prince.“
„Ale, ale!“ zahučel Krutogorov a nebylo jasné, co tím chtěl říct.
Kráčeli s Dalem dlouhou chodbou. Krutogorov osvětloval baterkou leštěné stěny, strop, podlahu. Na konci chodby viděli, jak se proti nim blíží postava kosmonauta ve skafandru. Byl to profesor Petrov.
„Na stanici není nikdo, živý ani mrtvý. Ale je tu hodně předmětů zajímavých z archeologického hlediska. Teď na nic nebudeme sahat, vrátíme se raději na Sondu, abychom byli při zkoumání mumie.“
Dal opouštěl dávnou kosmickou stanici Faeňanů nerad. Přestavoval si, jak tady kdysi žili hrdinové vyprávění, které uměl skoro nazpaměť.
Na lodi už je čekali Elga Sergejevna s Táňou a pilot Rozmyslov, kdysi vynikající fotbalista a později velitel velké orbitální stanice Gagarin.
„Je to člověk!“ prohlásila Elga Sergejevna a ukázala na zledovatělou mumii vznášející se uprostřed kabiny.
„Člověk?“ optal se profesor Petrov, jako by nevěřil svým uším. „Pozemská žena?“
Elga Sergejevna přikývla.
„Já jsem to tušil!“ spustil Galaktion Alexandrovič povzneseně. „Teď konečně můžeme nazývat věci pravými jmény. Konec pohádek!“ A otočil se na ohromeného Dalku. „Ano, konec pohádek! Místo nich přijde nová vědecká hypotéza, kterou jsem nechtěl vyslovit dřív, dokud ji nepotvrdila fakta.“
„Já tomu nerozumím,“ řekl Dal.
„Nemám důvodu pochybovat o schopnostech Elgy Sergejevny. Když jednou prohlásila, že je to člověk, pak je to skutečně člověk. Žádná jiná rozumná bytost nemůže být ve všech detailech, dá-li se tady toho slova použít, shodná s člověkem.“
„Asi to nebude dost vědecké, ale mně je té neznámé líto,“ řekla Táňa.
„V tomto případě by bylo nesmírně důležité zjistit, kdy sem tato žena přiletěla ze Země. Ano, tady máme důkaz, že na Zemi existovala prastará civilizace dosahující překvapivě vysoké úrovně. Jak se ukazuje,

létali naši předkové nad Zemí a dokonce i sem do kosmu, kde budovali své kosmické stanice. To je zcela nový pohled na historii lidské kultury. Není pravda, že se rozvíjela jen jedním směrem. Existovala období úpadku a návratu k divošství, vyvolaná bezpochyby katastrofami globálního charakteru. Zřejmě kdysi existoval proslulý kontinent Mu v Tichém oceáně, kde lidstvo dosáhlo nejvyšších vrcholů civilizace. Všechna ostatní ohniska civilizace na ostatních kontinentech, včetně slavné Atlantidy, to byly jen provincie jedné společné metropole, kontinentu Mu. V tomto světle začínají být pochopitelné i takové záhady historie, jako dejme tomu sedm měst Mohendžo-daro (Pahorku mrtvých) v Pákistánu, která vznikala jedno po druhém na témž místě. Bylo nepochopitelné, že v tak pradávném městě nebyly žádné chrámy a paláce, a přitom tam byly přímočaré ulice s několikaposchoďovými domy, kde v každém bytě byl vodovod a kanalizace, a to z dob před více než deseti tisíci lety. Ukazuje se, že tady v kosmu najdeme rozluštění záhady kontinentu Mu, který měl spojení nejen se všemi kontinenty na Zemi pomocí nebeských vozů, takzvaných vimanů, ale i s kosmickými stanicemi vytvořenými při jiných planetách. Vrátíme se na Zem, abychom to oznámili vědeckému světu!“
„Není to předčasné?“ zapochyboval Dal. „Jestliže jsme našli v kosmu mumii člověka, neznamená to ještě, že sem lidé v pradávných dobách létali. Je přece možné, že naopak lidé pocházejí z těch bytostí, které tu kdysi létaly a doletěly až na Zemi.“
„To je vyloučeno!“ prohlásil profesor Petrov.
„Proč?“
„Protože to odporuje Darwinově teorii, která tvoří základ našeho vědění. Člověk se vyvinul z pozemských primátů.“
„Ale proč by se Darwinova teorie nedala rozšířit na celou sluneční soustavu?“
„Protože to odporuje vědeckým hlediskům, a tudíž je to nevědecké.“
„A tvůj předpoklad o pradávných, ale zaniklých pozemských civilizacích je vědečtější?“
„Ovšem. To je nový objev vědy a jsem rád, že naše nebezpečná cesta měla aspoň tento výsledek. Kosmická mumie otevře novou stránku pozemské archeologie.“
„Ale ještě musíme přistát na Marsu,“ připomněl Dal.
„Jenom proto, abychom dokázali, že tam není, nebyl a ani nemohl být rozumný život,“ uzavřel profesor Petrov.
Kosmonauti s úctou hleděli na profesora a se zájmem pošilhávali po jeho mladším bratrovi. „No uvidíme,“ poznamenal Dal.

Kapitola druhá - Skleněná rakev

V předvečer odletu Sondy z Fobosu na Mars se vydali Táňa a Dal na prohlídku skleníku. Půda, z níž tu kdysi vyrůstaly rostliny, dávno zkameněla, stejně jako zbytky lodyh. Táňa pečlivě sbírala toto „smetí“ a nedbala na nervózního Dalku, který ji neustále pobízel k další cestě a vytýkal jí, že je stejný pedant jako její starší sestra.
Najednou Dal zpozoroval, že přední část skleníku vypadá nějak neobvykle. Patrně tu byl kdysi východ do kosmu, který byl teď zakryt průzračnou krychlí.
Dopluli v beztížném stavu ke skleněné stěně a oba současně vykřikli. Za stěnou se v prázdném prostoru jako v pohádce vznášely dva sarkofágy. Jejich víka byla průhledná a oba mladí lidé jasně viděli mumie, které v nich ležely.
„To musíme ohlásit profesorovi,“ zašeptala Táňa.
„Co si to tam špitáte,“ zazněl ve sluchátkách vzdálený hlas Galaktiona Alexandroviče. Zřejmě na dálku sledoval každý jejich krok po skleníku.
„Objevili jsme hrobku. A v ní dvě rakve.“
„Popiš, jak vypadají.“
„Velké jsou jako obyčejná rakev, jen trochu širší. A leží v nich mumie jako živé. Muž s ryšavým plnovousem a...“
„...a krasavice jako z pohádky!“ skočila mu do řeči Táňa.
„Tak to jsou oni, lidé z kontinentu Mu. Našli jsme je,“ prohlásil profesor. „Nic beze mne nepodnikejte.

Hned k vám s Elgou Sergejevnou a Krutogorovem letíme.“
„Ten vousáč je zajímavý,“ dodal ještě Dalka. „Má zvláštní obličej. Nos mu začíná nad obočím. Člověku se mimoděk vybavuje hrobka starých Mayů v Palenque. Nefritová maska a dvě hlavy s takovými nosy...“
„Čekejte! Už letíme.“
„Moment,“ řekl znenadání Dal. „Co to má znamenat? V té krychli je vzduch!“
„Jak jsi na to přišel?“ ozval se zdálky profesor Petrov.
„Podle lomu světla. Když se dívám v určitém úhlu, hvězdy se posunují.“
„Takže tu hrobku někdo navštěvoval,“ usoudil Galaktion Alexandrovič. „Byli zřejmě tři. Čekali na vystřídání z kontinentu Mu. Dva zemřeli a ta třetí je pohřbila. Pak se dověděla o zkáze kontinentu Mu, pochopila, že už se na Zemi nikdy nevrátí, pomátla se...“
Zanedlouho uviděli Táňa a Dal na konci skleníku tři přibližující se postavy ve skafandrech a po chvíli už všichni stáli před skleněnou stěnou.
„Tak tady je místo posledního odpočinku lidí z Mu,“ pronesl profesor. „Umístili ho na nejvzdálenějším místě. Báječné mumie! Budou ozdobou pozemských muzeí.“
„Nevšímáš si ničeho povědomého?“ zeptal se Dal.
„Dej už pokoj s těmi nefritovými maskami. Mimochodem, v hrobce starých Mayů mohl být pohřben taky potomek lidí z Mu.“
„O tom teď nemluvím. Vidíš při rakvích ty předměty s kuželi a jehlany? Nejsou to přístroje?“
„Proč by nemohly? Když lidé z Mu nechali na oběžné dráze kolem Země Černého Prince plného legend, proč by nepostavili mluvící přístroj i tady?
Aspoň nám bude tvoje znalost jazyka Mu k něčemu dobrá.“
„Tohle jsou jiné přístroje.“
„Tak co, začneme řezat?“ zeptal se Krutogorov a namířil na stěnu přinesený laserový přístroj.
„Počkejte!“ zarazil ho Dalka. „Vidím spirálu!“
„No a co?“ řekl profesor chladně.
„U Faeňanů byla spirála zámkem svého druhu. Upřeným pohledem se v ní uváděly do chodu automaty.“
„Hrobka — a automaty?“
„Počkejte, já to jenom zkusím. U Faeňanů bylo nutné podívat se do středu spirály a soustředit veškerou vůli. Ale na co mám přitom myslet?“
„Nezdržuj, Dale,“ ozvala se Elga. „Musíme před odletem tyhle mumie ještě prozkoumat.“
„Jen ho nech, ať to zkusí,“ zastala se ho Táňa.
Dal si prohlížel spirálovitý ornament. Ano, přesně takový je na „skafandrech“ japonských sošek dogu. Co si má přát? Něco fantastického? Tak třeba aby tyhle napohled živé mumie obživly!
A aniž si sám uvědomoval nesmyslnost příkazu vloženého do svého pohledu, zabodl se očima do spirály. A proti veškeré logice začal neznámý mechanismus pracovat a ve skleněné krychli došlo k zázraku.
Víko na rakvi ryšavého vousáče se zachvělo a nadzdvihlo.
Táňa vyjekla, Krutogorov zafuněl.
„Řežte!“ zavelel profesor Petrov.
„Neopovažte se!“ vykřikl Dalka. „Tohle není rakev, ale biovana pro anabiózu! Ti dva jsou živí!“
„Zbláznil ses? Uvažuj trochu,“ namítl profesor. „Proč by někdo podstupoval anabiózu právě tady u Fobosu? To pozvednutí víka ještě neznamená oživení, spíš něco jako obřadné přivítání při vstupu do hrobky.“
„Podívej,“ zašeptala v tu chvíli Elga a sevřela manželovu ruku.
Když se víko rakve či biovany zcela odklopilo, všechno za sklem se zakalilo, jako by se prostor naplnil párou nebo kouřem.
„Tak co, bude se řezat?“ zeptal se Dalka uštěpačně.
„Nech si ty vtipy,“ rozlítil se profesor Petrov. „Sám říkáš, že mohou být živí. Teď musíme bedlivě pozorovat a všímat si každého detailu.“
„Obávám se, že to bude trvat dlouho.“
„Trpělivost je nezbytnou vlastností vědce,“ řekl profesor poučně.

„Škoda že jsme se nestihli naobědvat," vzdychl si Krutogorov.
Museli však zapomenout nejen na oběd, nejen na večeři, ale i na spánek.
Táhly se dlouhé hodiny a nikdo nevěděl, co se za zakalenou stěnou hrobky objeví. A kdy. Elga Sergejevna sledovala pomocí přinesených přístrojů změny teploty ve skleněné komoře. Profesor Petrov měl obavy, že se možná porušila hermetičnost prostoru, vnikl do něho kosmický mráz, a proto se průhledná stěna zakalila. Když se Dal od Elgy dověděl, že se uvnitř teplota naopak neustále zvyšuje, byl přesvědčen, že právě nyní dochází k probouzení neznámých k životu, dokonce se mu zdálo, že vidí v mlhavé cloně pohyb nějakých stínů.
V tuto chvíli se o nic nepřeli. Hádat se teď v očekávání zázraku, to by působilo rouhavě. Co na tom, jsou-li to lidé z Mu nebo Faeňané? Potvrdí-li se hypotéza profesora Petrova nebo pohádky z Černého Prince? Táňa byla spíš pro Černého Prince, tvrdila dokonce, že to jsou legendární Ave a Mada, jenže nedokázala vysvětlit, kde se tu vzali.
Najednou začaly stěny krychle blednout. Za nimi se z mlhy vynořoval atletický muž s ryšavým plnovousem v přiléhavém úboru. Když se viditelnost ještě trochu zlepšila, všichni si všimli, že má kořen nosu výš než obočí.
S výrazem zoufalství stál nad druhým sarkofágem, upřeně hleděl do krásného nehybného obličeje mladé ženy.
Pak se otočil, spatřil lidi ve skafandrech, ale ani trochu se nepodivil a zamával jim rukou. Potom se znovu sklonil nad rakví, jako by chtěl silou vůle odklopit její víko.
Po chvíli se vousáč napřímil, vrátil se ke svému sarkofágu, vytáhl z něho jakýsi oblek a... zanedlouho tu stál v čemsi, co všem nápadně připomínalo skafandr.
„To je přece dogu, pravé dogu!" vykřikl Dal.
V sarkofágu se tyčila obludná postava s krátkýma rukama a nohama. Neforemně široké rukávy a nohavice obsahovaly zřejmě nějaké mechanismy. Hlavu kryla hermetická přilba s velikými štěrbinovitými brýlemi.
Když se ani po opakovaných pokusech neznámého víko z rakve ženy nezvedlo, muž ve skafandru ještě jednou zamával lidem a v tu chvíli ho zakryla mlhavá clona.
„Podívejte, on je tamhle!" zvolala Táňa a ukázala na hvězdné nebe, kde z vnější strany skleníku plula v kosmickém prostoru podivná postava jako oživlá pradávná japonská soška.
„Živý obyvatel kontinentu Mu! Kdybych to neviděl na vlastní oči, nikdy bych tomu nevěřil."
„Na Zemi už se prováděly pokusy s anabiózou, ovšem zatím ne na lidech," poznamenala Elga.
„A on je vážně z kontinentu Mu?" vyzvídala Táňa. „Jak se to dá jednoznačně potvrdit?"
„Elga Sergejevna ho vykuchá, vycpe... a hned to bude jasné," utrousil Dal jedovatě.
Všichni znovu zamířili ke své lodi, čekající u centrální části stanice — lidé vnitřní chodbou, vzkříšený obyvatel stanice po vnější straně.
„Jen aby nám někam neuletěl," řekl Krutogorov s obavou. „Váňo! Rozmyslove!" zavolal na loď. „Slyšíš mě? Nediv se, dostaneme hosta. Letí přímo k tobě."
Neznámý doletěl k Sondě první a trpělivě čekal, než lidi vylezou ze stanice. Krutogorov vyšel nejdřív a gestem vybídl neznámého, aby vstoupil do lodi společně s ním.
Když do kabiny Sondy vstoupili jako poslední Dal a Táňa, stál neznámý na podlaze široce rozkročený, ohyzdně hřmotný, podivný...
Elga si svlékla skafandr a pohybem vyzvala neznámého, aby učinil totéž. Ten však nepospíchal. Zřejmě chtěl nejprve vyzkoušet složení vzduchu v kabině. V jeho rukavici s dvěma prsty připomínající manipulátor vyšlehl plamen. Táňa poděšeně ucouvla, ale k žádnému výbuchu nedošlo. Neznámý si jen vyzkoušel, zda v kabině může probíhat proces hoření.
„Teď si vzpomínám na staré Maye!" vyhrkl Dal. „V jejich pověstech se přece říká: Návštěvníkům vyšlehoval plamen z konečků prstů. Měli bílou kůži a hustý vous..."
Když se neznámý přesvědčil, že je v kabině kyslík, začal se svlékat. Přilba plavala v beztížném stavu, skafandr se rozpadl na dva kusy a atlet s ryšavými vousy z něho vystoupil jako z rozpadlé skořápky.
Dalka si dodal odvahy a promluvil na něho podivně zpěvavým, hvízdavým jazykem připomínajícím bublání vody a štěbetání ptáků. Neznámý se k němu rozradostněně otočil a zaštěbetal také.

„Takže jsem měl pravdu," prohlásil profesor. „Černého Prince vypustili lidé z Mu. Nebylo tak docela marné, že se Dal naučil jejich mrtvému jazyku. Zeptej se ho honem, co se stalo s jeho zemí."
„Jsi na omylu," řekl Dal. „Tohle je Marťan. Jmenuje se Inka Tichý. Byl na Zemi v době, kdy Země přitáhla Lunu, tehdy mu říkali Quetzalcoatl a taky Kon-Tiki. Prosí vás, abychom mu pomohli probudit jeho družku."
„Kdy že Země přitáhla Lunu?" zeptal se Krutogorov prostoduše.
„Podle starých babylónských a egyptských kalendářů, měsíčních i slunečních, které měří čas od stejného nulového bodu, se dá předpokládat, že na Zemi tehdy došlo ke zcela mimořádné události," začala vysvětlovat Elga Sergejevna pedantsky.
„Ale kdy to bylo?"
„Jedenáct tisíc pět set čtyřicet let před naším letopočtem," pronesl Dal a přeložil svá slova neznámému. Jeho ta cifra zřejmě ohromila. Rozhovořil se chvatně a vzrušeně. Dal se pokoušel pochopit smysl jeho slov, ale muž mluvil příliš rychle, Dal všemu neporozuměl.
„Myslím, že mluví o štěstí, a taky o neštěstí, a prosí, abychom zachránili Eru, jeho ženu."
Inka Tichý (Quetzalcoatl, Kon-Tiki) říkal toto:
„Moje štěstí je jako horský štít, ale vedle něho je černá propast neštěstí. Čekal jsem na příchod dětí Země, které jsem si zamiloval, když jsem mezi nimi žil pod jmény Quetzalcoatl a Kon-Tiki. Era byla vždy po mém boku. Nechtěli jsme strávit zbytek života v dusném podzemí Maru se svými bratry, příliš klidnými, chladnými a dokonalými. Snili jsme o bohaté přírodě Země, k níž jsme se potom ještě jednou vrátili, abychom u ní na oběžné dráze zanechali památku na svou návštěvu. Věřili jsme, že ji lidé najdou a naučí se rozumět našemu jazyku, aby se dověděli o děsivé historii Faeňanů a trpkém údělu Mařanů. Když Rada Matek na Maru ze strachu před zemšťany, od přírody krutými, zakázala na věčné časy lety do kosmu, vypravili jsme se s Erou sem, abychom usnuli mrazivým spánkem v naději, že nás lidé najdou a probudí. A vy jste skutečně přišli! Právem jsme ve vás věřili. Pomozte tedy, zachraňte mou Eru, probuďte ji!"
Co však mohli lidé udělat? Na Zemi nebyla ještě vyzkoušena anabióza rozumných bytostí, nebyly ani zkušenosti s automaty reagujícími na upřený pohled.

Kapitola třetí - Svědek dávných dob

Dal dotlumočil vyprávění a otřel si zpocené čelo. Profesor Petrov neustále porovnával jeho slova se záznamy z Černého Prince. Všechno souhlasilo. Před nimi byl skutečně Inka Tichý.
„S dovolením," ozval se profesor Petrov a odkašlal si. „Dale, přelož, že bych hostovi rád dal pár otázek."
„Inka Tichý s radostí odpoví nejstaršímu z nových bratří," souhlasil prostřednictvím Dala host.
„Otázka první: proč náš host podstoupil anabiózu, když ještě nebyla do detailu zvládnuta — o tom svědčí fakt, že automaty v druhé biovaně selhaly. A otázka druhá: kdo nechal na oběžné dráze kolem Země ty mluvící přístroje?"
„To je velice smutný a trpký příběh," řekl Inka Tichý. „Ale copak u vás na Zemi není nic známo o tom, že jsme ji navštívili?"
Elga Sergejevna se obávala, že se její muž při své přímočarosti hosta bolestně dotkne, bude-li vykládat, jak víra v jeho návrat měla za následek porobení Indiánů španělskými conquistadory. Indiáni je přece považovali za syny Quetzalcoatla a Kon-Tikiho. Proto ho předběhla:
„Pověsti starých národů se zmiňují jak o Quetzalcoatlovi, který zrušil lidské oběti bohům, tak o Kon-Tikim, který mezi lidmi šířil osvětu."
„Uchovali si Inkové principy spravedlnosti — zdarma chléb pro všechny a všeobecná povinnost pracovat?" zajímal se Inka.
„Před několika sty lety platily tyto zásady ve státě Inků vedle zvláštního zvyku, že se první Inka žení jen s vlastní sestrou," odpověděla Elga.
Inka Tichý se smutně usmál.
„Potomci mé Ivy a Giga Ganta. Chránili dědičnou krev vůdců, aby do ní nepronikla ani špetka ze srdce

jaguára.“
„Principy, na které se host ptá,“ připojil se i Krutogorov, „se teď staly cílem všeho lidstva.“
„Jedině proto jste dokázali sem přiletět,“ konstatoval Inka Tichý a ani trochu se nepodivil. „Podle zákonů vývoje k tomu muselo dojít. A protože jsme tomu věřili, pohroužili jsme se s Erou do mrazivého spánku.“
Jakmile vyslovil jméno své ženy, Inka zase posmutněl.
„Proč jste se podle svého slibu nevrátili na Zemi?“ zeptala se Elga.
„Jak to, že ne? Byli jsme tam několikrát, ale vždy jsme přistáli u jiných národů. I tam jsme chtěli zasít sémě rozumu. Byli jsme na jiné pevnině, mezi dvěma velkými řekami. Vůdce lidí se tam jmenoval Ammenon.“
„Ammenon!“ zvolala Elga Sergejevna. „To jsou přece staří Sumerové, snad první civilizace na Zemi!“
„Jak to první?“ podivil se Krutogorov. „A co Egypťani, Číňani, Indové?“
„Babylónsko-asyrská kultura,“ vysvětlovala Elga, „byla dědičkou kultury sumerské. Thorkild Jacobson z Harvardské univerzity mluví o divokých kmenech v Mezopotámii a píše, že mezopotámská civilizace rozkvetla doslova ze dne na den. Soustava, podle níž tato civilizace uspořádala svůj život, prý vznikla okamžitě ve všech hlavních rysech.“
„Neuvěřitelné,“ žasl Krutogorov.
„Dochovaly se klínopisné záznamy. Máme o tom na lodi jednu knihu.“
„Já ji přinesu,“ nabídla se Táňa.
„Klínopisem psali naši vzdálení nešťastní předkové na Faeně,“ poznamenal Inka Tichý.
Zatímco Táňa byla pryč, připomněl profesor Petrov svoje dvě otázky.
Inka Tichý odpověděl smutně:
„Po našem druhém návratu usoudila Rada Matek na naléhání mé matky Mony Tiché, že se Mařanům nepodaří vychovat lidi v duchu lásky a míru, a tak lety do kosmu a návštěvy Země navždy zakázala. Existovala obava, že by se krutí zemšťané mohli dostat na Mar a Mařany vyhubit. Jenomže Era a já už jsme nemohli žít v dusném podzemí. Příliš jsme si zvykli na volný pohyb pod širým nebem uprostřed bohaté a štědré přírody. Věřili jsme, že dobré jádro v lidech zvítězí nad srdcem jaguára, a chtěli jsme se toho dočkat. A Rada Matek nám vyhověla. Dovolila nám usnout mrazivým spánkem. Podmínkou ovšem bylo, že nás z něho musejí probudit nikoli potomci Mařanů, kteří se kosmu jednou provždy zřekli, nýbrž lidé, až budou na tak vysoké úrovni rozvoje, že nás objeví.“
„Pak mi není jasné, proč na Černém Princi nebyla žádná zmínka o tom, že u Fobosu čekají dva Marťané v anabióze,“ poznamenal profesor Petrov. „Není to logické.“
„Je to prosté,“ řekl Inka a vzdychl si. „Přístroj, kterému vy říkáte Černý Princ,“ vyslovit tato dvě slova mu dalo dost práce, „byl vypuštěn dřív, než Rada Matek zakázala další styky se zemšťany. Takže my s Erou jsme mohli spoléhat jedině na rozum těch, kteří se vyvíjeli na Zemi...“
Vrátila se Táňa s knihou v rukou.
„Můžu číst? Tak třeba tady: Prvního roku se z té části Perského zálivu, která leží blíž k Babylónu, vynořil rozumný živočich nazývaný Muzar Oann.“*
„Mařan Inkoann,“ opravil ji host. „Tak mi tehdy říkali.“
„Takže to jste byl taky vy?“ užasla Elga. „Ale tady dál se říká…“ Vzala Táně knihu z ruky. „Celé tělo měl jako ryba; pod hlavou ještě jednu hlavu a dole vedle rybího ocasu nohy jako člověk. Hlas i řeč měl lidské a srozumitelné.“
„Tak asi na lidi působil můj skafandr. Nechtěl jsem vystavovat riziku naši kosmickou loď, a tak jsem ji na příkaz Rady Matek ponořil do vody.“
„Tady stojí: Ve dne se živočich stýkal s lidmi, ale nepřijímal potravu...“
„Oni pojídali mrtvoly zvířat,“ řekl Inka Tichý, jako by se omlouval.
„Učil je stavět domy a budovat chrámy, psát zákony a vysvětlil jim základy geometrie. Naučil je rozlišovat semena pozemských rostlin a ukázal, jak sklízet plody. Od té doby nepřidali lidé ke svým znalostem nic podstatného — tak obsáhlé bylo jeho učení. Když slunce zapadalo, živočich znovu vstupoval do moře, neboť byl obojživelný.“
„Na kosmické lodi pod hladinou moře na mě čekala Era,“ poznamenal Inka. „Ta by byla šťastná, kdyby slyšela tato slova!“

„Jak jsem vyrozuměl, předal jste své znalosti Sumerům, vrátil se na Mars a pak byly lety na Zemi zakázány," vmísil se znovu profesor Petrov. „Jak mi tedy vysvětlíte, co v té knize stojí dál? Čti, Elgo!"
„Ano, dál se tu mluví o panování Alapara, jehož následníkem byl Amillar z města Pantibiblonu. Čtu: V jeho době znovu vystoupil z moře démon Annedot, velice podobný Oannovi. Potom se třikrát vyměnil vládce a za Daose, původem pastýře z Pantibiblonu, znovu z moře vycházeli nějací obojživelní živočichové, jejichž jména byla Evedok, Enevgam, Enevbol a Anement."
„Prosil bych ještě jednou," požádal Inka tlumočícího Dala. „Asi jsem špatně rozuměl. To přece není možné!"
Dal vzal Elze z ruky Kornovu knihu Antické fragmenty a řádek po řádku přeložil její text. Host byl zdrcen.
„Já žasnu. To znamená, že zákaz Rady Matek byl v pozdější době odvolán a příslušníci dalších generací znovu létali na Zemi k Sumerům, aby zjistili, jak se ujala zasetá zrnka rozumu."
„A možná nejen k Sumerům. Na Zemi je spousta záhadných stop svědčících o tom, že ji navštívili hosté z kosmu," poznamenal Dal.
„Era by měla nesmírnou radost," vzpomněl si Inka opět na svou ženu a prosil: „Pomozte mi ji probudit."
„S tím bych nepospíchal. Nejlepší bude přistát i s naším hostem na povrchu Marsu a najít tam místo, kde bychom zahájili archeologické vykopávky," řekl profesor Petrov.
„Vykopávky?" zamračil se Dal. „Proč vykopávky?"
„Protože jedině v případě, že najdeme zbytky někdejší marťanské kultury, dokážeme odhalit tajemství jejich anabiózy. A teprve pak bude účelné vrátit se ke skleněné rakvi."
„Ty si pořád myslíš, že na Marsu už Marťané nejsou?"
„Rozhodně ne. I když tohle zjištění bude pro našeho hosta hodně těžké. Ale už on sám je pro pozemskou vědu nesmírně cenný nález. A kromě toho dvě mumie, které budeme mít k dispozici..."
„Že se nestydíš, Galaktione," skočila mu do řeči Elga Sergejevna. „Ta žena v rakvi je přece živá!"
„No ovšem, tím má pro nás ještě větší cenu. Vyžádám si stanovisko Země. Předpokládám, že nám dovolí pustit se do plánovaných vykopávek. I když nevylučuji, že nám nařídí, abychom se ihned vrátili i s naším hostem. Určitě už se s ním chtějí sejít tisíce vědců."
„Když už budeme mluvit se Zemí, tak bychom se měli zeptat, jak probudit z anabiózy jeho Eru," řekl Dal.
„O čem mluví ti lidé?" zeptal se Inka Tichý.
„O tom, jak pomoci tobě a tvé družce," odpověděl Dal.
Profesor Petrov se zachmuřil.
„Na Zemi se ještě nezkoušela anabióza vyšších živočichů, takže nám sotva pomůžou... v dohledné době. I když není vyloučeno, že urychleně začneme s příslušnými výzkumy. Jestli tahle spící žena bude probuzena o sto let později, nebude už to pro ni žádný rozdíl."
„Cože? Že to nebude rozdíl?" vybuchla Elga a nejraději by svého muže probodla pohledem. „A co její Inka?"
Profesor Petrov jen rozhodil rukama.
Inka Tichý se patrně dovtípil, o čem je řeč:
„Jsem ochoten čekat do nejdelšího stáří."
Stanovisko Země bylo jednoznačné:
„Nepokoušejte se zasahovat do mechanismu anabiózní komory. Nepodaří-li se na Marsu najít pokyny, jak spící ženu probudit, pošleme zvláštní loď, která komoru dopraví na Zemi. Všechen vědecký svět spojí svá úsilí k probuzení spící ženy."
„Na Zemi není dostatek znalostí," řekl Inka Tichý, když mu Dal toto stanovisko přetlumočil. „Najdu Mařany, ukážu lidem vchod do jejich podzemního města."
„Pokud je obydlené," poznamenal profesor Petrov pochybovačně.
„Všichni Mařané nemohli vymřít. Určitě se mezi nimi najdou takoví, kteří podle starých písemností znají tajemství mrazivého spánku," prohlásil Inka Tichý s jistotou.

Kapitola čtvrtá - Nesplacený dluh

Nuže já, Inka Tichý, nazývaný na Zemi Quetzalcoatl a Kon-Tiki, pokračuji po probuzení z mrazivého spánku ve svých zápiscích. Přechod od spánku k bdělému stavu vyžaduje v tomto případě asi jistý čas, aby organismus začal pracovat normálně. Automaty, které mě probudily, uvedly mé tělo do správné teploty, vrátily svalům sílu, vlily do krve povzbuzující látky a oznámily mi rovněž úhel posunu souhvězdí. Užasl jsem, když jsem zjistil, kolik tisíciletí uběhlo. Probudili mě lidé, kteří vyletěli do kosmu na nejvyšším stupni svého vývoje. Často jsem o takovém setkání snil, ale teď nejsem šťasten...
Nevím, co vyvolává onu trýznivou bolest v zátylku — je-li to pozůstatek dlouhého mrazivého spánku nebo vypětí, s nímž jsem se pokoušel uvést do chodu automaty u rakve své Ery.
Ta teď leží klidná a krásná jako kdysi. Na rtech má stále onen úsměv, s nímž se se mnou před tisíciletími loučila.
Moji noví bratři, na něž plně spoléhám, se ke mně chovají s pochopením. A stydím se přiznat sám sobě, že jsou mi víc cizí než jejich divocí předkové, které jsem se snažil přivést na cestu dobra a vědění.
V tamtěch dávných lidech jsem se líp vyznal. Báli se bolesti a smrti, ale bývali odvážní, bouřlivě milovali a nenáviděli, poslušně pracovali, ale toužili po bohatství a moci, byli krutí a krvežízniví, ale bývali něžní a soucitní. A především — vždycky se snažili dovědět se víc než znali, kráčeli pořád kupředu a dychtili po odhalování všeho neznámého.
Noví lidé ty staré v mnoha směrech připomínají, ale přesto jsou v něčem jiní. Mladší bratr jejich vůdce je mi poněkud bližší a pochopitelnější, ale zato sám vůdce s jeho přesvědčením o zániku mařanské civilizace, dokonce s houževnatou nadějí, že tomu tak je (ve jménu čeho?), není sice krutý a krvežíznivý jako žreci v Tollanu, přesto však je mi nějak nepříjemný.
Ženy u nich patrně nezaujímají výsadní postavení jako na Maru, nejsou však ani podřízeny mužům jako bývaly kdysi ženy na Zemi, dokonce určitým způsobem jednání mužů ovlivňují. I ony patří mezi ty, co shromažďují vědění, ačkoli přesto budou muset plnit všechny povinnosti matek. Toto dvojí uplatnění mi připadá podivné. Snad až se probudí moje Era, naváže s nimi bližší kontakt a pochopí je. Avšak Era se mnou není...
Bolest v zátylku je nesnesitelná. Co signalizuje? Můj brzký konec? Starší z pozemských žen, zdejší Dárkyně Zdraví, která zkoumala zmrzlé tělo Faeňanky, si není jista, shoduje-li se moje tělo zcela s tělem člověka a může-li u mne použít prostředků, které zná.
Bolest v zátylku je však nicotná ve srovnání s bolestí v srdci. Přistihuji se při pomyšlení, že já, který z lásky k lidem opustil svou dobu, se k nim teď nechovám dost upřímně.
Souhlasil jsem s tím, že vůdci této skupiny lidí Galaktionovi pomohu hledat Mařany. Naše cíle jsou však rozdílné. On se snaží najít jen stopy jejich někdejšího osídlení, protože je přesvědčen o zániku jejich civilizace, kdežto já potřebuji samotné Mařany, děti svého národa, kteří uchovali tajemství mrazivého spánku a budou schopni probudit Eru.
Ale co na Maru spatříme? Ona tisíciletí neuplynula jen v kosmu, ale i na Maru. Co tam zanechala? Nic na světě přece nemůže zůstat beze změny. Že by měl pravdu ten chladný Galaktion?
Ukázal jsem pilotům, v kterém místě mají přistát, abychom to měli blízko k Městu Povinnosti.
Město Povinnosti! Jeho symbolem byly dávné verše Tonyho Fae! Toužil jsem přednést je lidem v pozemském jazyce. Měl jsem na očích příklad Dala, který se naučil mrtvému jazyku Mařanů, i vlastní zkušenosti z dob, kdy jsem se učil živým jazykům dávných zemšťanů. A tak jsem se pustil do studia jejich dnešního jazyka.
Můj odpočinutý mozek nasával dychtivě nové pojmy. Lidé měli radost z mých úspěchů a brzy jsme spolu mohli hovořit jednoduché věty bez tlumočníka.
Tou dobou Sonda (byla to šťastná náhoda osudu, že jsem se znovu setkal s kosmickou lodí tohoto jména) přistála na Maru.
Se stejným vzrušením jako lidé jsem se díval na povrch rodné planety a připadalo mi, že jsem ji opustil teprve nedávno.
Na všechny strany se rozprostírala holá rovina pokrytá jámami napůl zanesenými pískem. Na obzoru (ve srovnání se Zemí nezvykle blízkém) se tyčila stříbřitá věž Sondy a za ní horský hřeben.
Všechno bylo na svém místě, ale přesto jsem Mar nepoznával. Kde jsou oázy, na nichž pracovali

Mařané ve skafandrech? Kde je rostlinstvo, ne sice tak bohaté jako na Zemi, přesto však živé, šťavnaté a chutné?
Poušť byla mrtvá. Nebyl v ní ani známý kráter, v němž byla kdysi oáza a u ní při skalisku vstup do města.
„V téhle neduživé a chudé poušti by mohl růst jedině ančar," řekl Galaktion, když se rozhlédl kolem.
„Ančar — to je jedovatý strom smrti," vysvětlil mi Dal. „Jeden náš básník o něm napsal báseň."
Strom smrti! Ani pro něj nebylo v poušti místa!
„Oáza... tady... byla," řekl jsem namáhavě jazykem lidí.
„Oáza?" opáčil Galaktion. „Byla! To je správný výraz. A potvrzuje to moji teorii o zániku marťanské civilizace."
Několik dní rozhrnovali lidé pomocí důmyslného stroje hory písku. Ale všechno marně.
„Galaktione!" zavolala jednou ta starší (Elga) manžela. „Tady je tvrdá půda. Roztavený písek. A nevypadá to na kráter od meteoritu."
Zatajil se mi dech. Měl jsem pocit, že jsem u cíle. Dal byl zrovna zaneprázdněn určováním složení nalezené horniny. Vyjmenovával objevené prvky, které pro mě byly naprosto neznámou věcí, ale jim napověděly, že tady kdysi došlo k jadernému výbuchu. (Pochopil jsem, že slovy jaderné výbuchy označují lidé onen rozpad hmoty, který zničil civilizaci Faeňanů.)
„Galaktione," řekl jsem slavnostně, „jsme u cíle. Objevili jsme zasypaný kráter, který tu zůstal od války rozpadu mezi základnami Fobo a Deimo. Vchod do Města Povinnosti musí být někde nablízku. Zřejmě je taky zanesený pískem."
„Protože tu nikdo není, kdo by skálu čistil od nánosů."
„Našla jsem nějaké stéblo," vykřikla najednou Táňa.
„První nález toho druhu na Marsu," zaradoval se Dal.
Se smutnými pocity jsem si prohlížel lodyhu s listy svinutými do trubičky. Bylo skutečně těžké poznat v ní předka oné kukuřice, daru hvězd, kterou jsme přivezli na Zemi. Kdysi zavlažovala podzemní řeka zmizelou oázu korytem, které vyhloubili staří Mařané. Někdejší zavlažovací systém však zřejmě ještě fungoval, když se tu zničehonic objevila rostlinka.
„Pokud vůbec někdy nějaký zavlažovací systém existoval," řekl Galaktion, „je stejně dávno zpustlý. Divím se, že potomci Faeňanů žili tak dlouho na nevlídné planetě. Je ovšem možné, že se přestěhovali na Zemi a některý dobyvatelský národ vznikl z jejich potomků."
To mě urazilo.
„Mařané nikdy nebyli dobyvační!"
„Uvědom si, Inko, že tvoje vyprávění v tvých krajanech určitě probudilo touhu žít pod širým nebem, dýchat přirozený vzduch uprostřed štědré přírody. V zájmu toho bylo jistě možné potlačit některé nekulturní kmeny na Zemi. Mně je to jasné! Právě Mařané zřejmě vytvořili základ obyvatelstva kontinentu Mu! Proto tam byla kultura na tak vysoké úrovni! Moje hypotéza se potvrzuje, mnoho věcí se vyjasňuje."
Co jsem mohl namítnout?
Galaktion pobízel ostatní, aby pracovali rychle.
Chtěl se co nejdříve dostat ke vchodu a neustále se mě vyptával, kde vlastně je.
Postřehl jsem na obzoru zlověstný sloup písku. Pamatoval jsem si ze svého dřívějšího života na Maru velice dobře, co to znamená, a varoval jsem lidi před blížícím se nebezpečím.
„Přece nepřestaneme kopat," prohlásil Galaktion tvrdošíjně. „Kvůli tomu jsme tady."
„Musíme myslet na záchranu," přesvědčoval jsem ho.
Bouře se jako obvykle zřítila přímo z nebe. Poušť se rozvířila zuřivým, ale mrtvým pohybem. Uragán povalil na zem všechny kromě mne. Udržel jsem se na nohou jen díky těžkému a nemotornému skafandru Faeňanů.
Do přílev vnikal rachot bouře přemísťující hory písku. Černá mračna dolehla až k povrchu planety a proti nim se do výše zvedaly sloupy vířícího písku.
Galaktion se pokoušel, navázat elektromagnetické spojení s lodí a určit naši polohu, aby nás piloti mohli vyhrabat.
Najednou jsem v přílbě zaslechl Dalův hlas:

„Není přece možné, aby to takhle hloupě skončilo.“
„Ne, není,“ odpověděl jsem mu a v tu chvíli jsem si vzpomněl na spící Eru. „Bylo by strašné, kdyby se probudila a já už nebyl.“
„My to přežijeme, Inko, musíme!“
„Už proto musíme přežít,“ odpověděl jsem, „že v jedné chvíli, když se kolem nás hnala smršť, zahlédl jsem, jak odvála písek z místa poblíž zasypaného kráteru a tam jsem viděl vchod!“
„Ale jak se z toho dostaneme?“ zeptala se Táňa plačtivě. „Jsme tu jako v hrobě.“
„Takhle nemluv, Táňo,“ napomenula ji Elga. „Jsi přece pozemšťanka!“
Chvíli jsem rovněž cítil slabost. Byl jsem zoufalý, že nemohu nic podniknout, nikomu pomoci, že už asi nikdy neuvidím Mar, Zemi ani Eru...
A tu Dal prohlásil:
„Přežít je naše povinnost!“
Povinnost! To je to pravé slovo! A zarecitoval jsem mu ve svém rodném jazyce verše o povinnosti:

Strom Života
rozpíná větve štěstí
do květů lásky obalen.
Má však i kořeny,
bez nichž květ vadne a zmírají větve.
Snít o lásce a štěstí právo je tvé.
Štěstí a lásky není nikdy dost.
Jen nezapomeň, žes byl stvořený
k vyššímu cíli
a že v každé chvíli
kořenem života je POVINNOST.

„Působivé a hluboce pravdivé,“ řekl Dal po krátkém odmlčení, a dodal: „Lidé mají vůči Marťanům svatou povinnost splatit jim jejich čin, jímž zachránili Zemi před srážkou s Lunou.“

Kapitola pátá - Učení strachu

S trpkými pocity procházím zatuchlými a zaprášenými chodbami podzemního Města Povinnosti. Jen v jeskyních blízkých ke vchodům je možné potkat nehlučné stíny. Ano, skutečně stíny Mařanů. Jen velice vzdáleně se podobají mým současníkům, které si tak živě pamatuji.
Na každém kroku mě provází žrec. Připomíná chlapečka s velkou hlavou a hubenýma ručkama a nožkama. Nesahá mi ani k ramenům a říká roztřeseným plačtivým hlasem:
„Ve staré jeskyni, kterou božský Inka najde, zřídíme svatyni a v ní budou věřící vzdávat nejvyšší chválu synovi Mony Ochránkyně.“
Na Zemi se mi stalo, že jsem byl bohem Quetzalcoatlem, a zařekl jsem se, že už podobnou roli nikdy nepřijmu. A najednou po třinácti tisících pozemských let mě tady proti mé vůli znovu prohlašují za boha, přitom na rodném Maru, kde se za mých časů nevěřilo na žádné pověry.
Stařečka už moje protesty nevyvádějí z míry, zvykl si na ně a trpělivě mi vysvětluje božské učení strachu.
„Jak jste mohli dospět až sem?“ ptám se ho.
A starý žrec stále vede svou, že už Velký Stařešina (jejich nejvyšší bůh!) byl první, kdo zakázal rozšiřovat nebezpečné vědomosti. Potom jeho veliký prorok Matka Mona zakázala lety do kosmu k Zemi obydlené obludami, které si navzájem vytrhávají srdce a ve své zuřivé krutosti se snaží dobývat cizí země a porobovat si nebo vyhlazovat ostatní národy. A tito démoni určitě přiletí na Mar, aby se vypořádali s Mařany. Ti mají jedinou možnost záchrany: uchýlit se navěky do podzemních úkrytů a nikdy už se neobjevit na povrchu. Proto se tisíce cyklů nenajde na povrchu planety jediná stopa po Mařanech, všechny oázy jsou zasypané pískem, rozsáhlý zavlažovací systém přivádějící vodu z tajících polárních ledovců zpustl a Mařané se živí výhradně tím, co mohou získat v hlubinách planety.

Velký Stařešina se tedy stal nejvyšším bohem a kouzelné verše Tonyho Fae, našeho pradávného básníka, se změnily v bezduché modlitby. Mařané je bezmyšlenkovitě mumlají při náboženských obřadech. Tato nevědomost je výplodem strachu, který rozleptal kulturu a zničil Vědění. Není divu, že ani žrec, jenž znal přece jen víc než druzí, ani kterýkoli z Mařanů nikdy nic neslyšeli o mrazivém spánku. Pro ně jsem prostě nesmrtelný, což je u boha běžné. Moje ubohá Ero! Kdo tě probudí? A kdy?
Teprve po velké námaze nacházím ve spleti nových proražených tunelů naši starou „jeskyni podzemního stromu“. A srdce se mi bolestně svírá. Po stromu nezůstalo ani památky. Dívám se smutně na stěnu tak důvěrně známou z dětství. Z obrazu znázorňujícího kosmonauty u kosmické lodi jsou vidět jen nejasné zbytky. Vhlížím se pozorně do postaviček v neforemných skafandrech — a ponenáhlu ožívají v mé paměti. Tady na kraji by mohla stát Kara Jas, chladná a vznešená, odvážná a klidná. Vedle ní Not Kri, popudlivý, neustále se hádající, smělý v úsudcích, ale neutěšitelný v lásce a hoři. Ona našla svůj hrob v zemi Inků, která se pod ní rozevřela, on nevyplaval z vírů při ostrově Fatuhiva. A tady vpravo je moje něžná, skromná a obětavá sestřička Iva! Kvůli lidem zůstala na Zemi se svým životním druhem, moudrým dobrákem Gigem Gantem. A tahle sotva znatelná postavička uprostřed by mohla být moje Era, která nezemřela jako všichni ostatní, ale přesto není živá...
V těchto místech jsem jako mladík poprvé uslyšel verše Tonyho Fae: Snít o lásce a štěstí právo je tvé. Štěstí a lásky není nikdy dost. Jen nezapomeň, žes byl stvořený k vyššímu cíli a že v každé chvíli kořenem života je POVINNOST.
A tatáž slova jsem pronesl nedávno, když nás zasypal písek a ztráceli jsme poslední naději na záchranu. Tehdy nás žrecové strachu pozorovali z podzemního města. Bedlivě sledovali podivné počínání hrozných cizinců, zuřivých démonů Země, jak hledají vchod do Města Povinnosti, aby Mařanům vyrvali srdce a zmocnili se jejich rodných jeskyň. A zoufale se modlili k Velkému Stařešinovi, aby Mařany zachránil a obrátil proti pozemským obludám všechny síly Maru.
A když se jako vyslyšení jejich modliteb rozpoutala písečná bouře a černá smršť písku zasypala líté démony, vytryskly z očí bledých, vyděšených Mařanů slzy vděčnosti.
A tu jim elektromagnetické spojení, které až dosud zachycovalo jen zlověstnou řeč zemšťanů, doneslo slova jejich hlavní modlitby. A v jejich jazyce.
Mařané byli otřeseni. Nečekaná slova přicházející od cizinců v nich probudila dobré jádro, které jim přece jen dřímalo hluboko v srdcích. Přemohli strach a přispěchali na pomoc cizincům zavaleným pískem. Nemohli se zachovat jinak. Velel jim to dědičný instinkt.
Uvnitř ve městě, hned za vchodem, se kolem nás shlukli a vztahovali drobné ručičky jako zvědavé, ostýchavé, naivní a vyděšené děti.
S nelíčenou hrůzou přijali sdělení, že tihle cizinci jsou skutečně lidé ze Země (čili démoni) a já že jsem Mařan z dávných dob, legendární Inka, syn Mony Ochránkyně, tudíž živé potvrzení božského učení strachu. Vždyť právě Inka se na Zemi setkal s netvory vytrhávajícími srdce, právě kvůli němu zakázala Mona lety na Zemi.
Pokusil jsem se je přesvědčit, že nejsem bůh, vyprávěl jsem jim o mrazivém spánku, dokonce jsem se přiznal, že spoléhám na jejich pomoc při probuzení Ery, ale malé děti s velkou hlavou jen nechápavě mrkaly obrovskýma očima.
Bylo pro mne bolestné dozvídat se, jak postupně upadala mařanská kultura, jak ji dusilo a pohlcovalo náboženství strachu.
Kultura se však bránila. Nejednou byl porušen zákaz Mony Tiché letět k Zemi. Ovšem dojmy, které si odtamtud Mařané přiváželi, nehovořily ve prospěch lidí. A tak krátkozraké Rady Matek ruku v ruce s novými žreci zavedly mařanskou kulturu do slepé uličky. Ničily se veškeré pozůstatky toho, že Mařané žili i na povrchu své planety. Povrch byl pozorován z hlubin jen přístroji, které na Zemi nazývají periskopy.
U jednoho takového přístroje trávila teď dlouhý čas mladší z obou pozemšťanek Táňa. Ze všech nejvíc trpěla naším zajetím, i když po pravdě řečeno Mařané se na nás žádného násilí nedopouštěli, nechali nás volně se pohybovat městem.
A byla to zase Táňa, která si všimla, jak na místo, kde jsme byli zasypáni pískem, chodí oba piloti ze Sondy, usilovně kopají a snaží se nás vyhrabat ze závalu. Našli však jen mechanický přístroj, se kterým

pracoval Dal, jinak bylo jejich úsilí marné.
Jednoho dne zřejmě dostali ze Země nějaký pokyn, protože s sebou na místo, kde jsme jim zmizeli, přinesli podivnou konstrukci z lehkých rour. Nejspíš měli za úkol označit tímto způsobem místo, kde podle jejich názoru zahynula první archeologická expedice na Mars.
Piloti upevnili konstrukci a vykročili zpátky k Sondě, která se tyčila v dálce. Za nimi se v písku táhly dva pruhy stop.
„Oni odcházejí!“ vykřikla Táňa zoufale a rozplakala se. „Oni odletí!“
„Musíme je dohonit a zastavit,“ prohlásil Dal a obrátil se na žrece s naléhavou prosbou, aby mu vydal aspoň jeden skafandr, nebo v nejhorším případě jen přílbu s dorozumívacím zařízením, že se za nimi rozběhne.
Žrec zakýval obrovskou hlavou, což u Mařanů znamenalo odmítnutí. Musel jsem to Dalovi vysvětlit.
Oba jsme současně přiskočili k periskopu. Piloti se opravdu vzdalovali.
Vchody do města byly vytesané ve skále právě nad námi. Nikdo je nehlídal, ostatně Mařané stejně nebyli schopni používat násilí.
A tu mi hlavou bleskl nápad. Vzpomněl jsem si na nezapomenutelné dny mládí, kdy jsme se s Karou Jas a Notem Kri trénovali v běhu bez dýchání po povrchu planety. Tehdy to mnoha našim připadalo jako nesmyslné bláznovství. Teď nastal okamžik, kdy bylo třeba dokázat, čeho je schopen Mařan.
„Co to dělá?“ zaječela Táňa. „Chyťte ho!“
Bez skafandru, jen v přiléhavém úboru, v němž jsem proležel tisíce let ve skleněné rakvi, jsem vyběhl do mařanské pouště.
V prvních chvílích jsem utíkal se zavřenýma očima. Potom jsem je otevřel a spatřil daleko před sebou dvě vzdalující se postavy ve skafandrech. Kolik stovek kroků mi k nim zbývá?
Vítr mi pomáhal, dul mi do zad, ale bolestně bodal zrnky písku do odhaleného zátylku, krku a uší. První chvíli jsem běžel pravidelně, lehce, návyky získané dlouhými tréninky se i po tak dlouhé době obnovily. Ale zanedlouho jsem ucítil, že mi docházejí síly, oči se mi začaly zakalovat a já bezmocně otevřel ústa, jako bych se chtěl nadechnout otráveného ovzduší. Ale přemohl jsem se při pomyšlení, že na tom, doběhnu-li k lodi nebo ne, závisí celá další budoucnost Maru, Mařanů, lidí, Ery...
A síly se mi vrátily.
Tu se jeden z pilotů otočil, snad se chtěl ještě naposledy podívat na konstrukci, kterou v písku zanechali, a spatřil mě. Bylo vidět, že nevěří vlastním očím. Dobře věděl, že po poušti Maru nemůže běžet člověk (a mne samozřejmě za člověka považoval) jen tak bez skafandru.
Rozběhl se mi naproti. Ale já jsem se mihl kolem něho (byl to Krutogorov), minul jsem i druhého, který se zastavil teprve nyní, patrně na Krutogorovovo upozornění, a letěl jsem k Sondě jako o život. Však také šlo o život, a nejen můj.
Zachytil jsem se za venkovní příčky žebříku, jako kdysi můj dávný přítel Chichcalán zvaný Opilá Blecha, a vyběhl jsem po nich jako blesk k vstupnímu otvoru lodi, který se naštěstí otevíral automaticky.
Pak už se nepamatuju na nic.

ČÁST TŘETÍ - POVINNOST ROZUMU

Láska, genialita, práce — to všechno
jsou záblesky sil tryskajících z jednoho plamene.
R. Rolland

Kapitola první - Probuzení

Zapřísahal jsem se, že se ke svým zápiskům vrátím teprve v den, kdy se probudí Era. Nyní tedy k tomu došlo...
Znovu cítím ostýchavost jako kdysi ve vzdáleném dětství. Bojím se setkání s Erou. Jaké pocity v ní vyvolám? Radost nebo žal? Mám právo jí, která vstupuje do nového života, vůbec něco připomínat?

Společně se dvěma pozemskými vědci vstupuji do linkové kosmické lodi, která udržuje pravidelné spojení mezi pozemskými vědeckými středisky a skleněnou komorou s rakví Ery, kterou dopravili na blízkou oběžnou dráhu kolem Země.
Už mnohokrát jsem se vypravil k této kosmické laboratoři, která průběhem doby kolem průzračné komory s Erou vyrostla. Pokaždé jsem s úžasem a úctou sledoval průběh obtížných prací vyžadujících nesmírnou odolnost a trpělivost. A pokaždé jsem poprosil, aby mě zavedli ke skleněné komoře se vznášejícím se sarkofágem, do níž byl zatím vstup kategoricky zakázán, abych se mohl podívat do té milované, známé tváře. Do tváře známé nejen mně, ale dnes z miliónů snímků každému pozemšťanovi.
Proti mně seděl profesor Petrov. Ne však onen vedoucí první skupiny lidí, která mě probudila. Není to ani jeho mladší bratr Dal, můj první přítel z nových lidí, nýbrž Dalův syn — Neon Dalovič Petrov, proslulý biolog na sjednocené Zemi, který zasvětil svůj život otázkám anabiózy vyšších organismů. Jeho jméno mi připadá jako slovní hříčka. Dal totiž kdysi prohlásil, že když ne on, tak jeho syn Neon určitě zařídí, abych spatřil svou Eru živou a krásnou jako dřív.
Dal se nyní zabývá jinými problémy, ale svůj slib dodržel. Proti mně sedí teď jeho syn a jeho vnuk — zasloužilý profesor a mladý vědec. Desetitisíce živočichů uspali mrazivým spánkem a zase je šťastně vrátili životu. Přes tisíc lidí podstoupilo tuto nebezpečnou proceduru. Posledním z nich byl sám Neon Petrov. Proto vypadá poměrně mladý — po sedmi letech spánku v anabióze ho probudil jeho vlastní syn Ivan. Byla to první významná vědecká práce mladého učence.
Neon je přesvědčen, že probuzení Ery, k němuž se nikdo tak dlouho neodhodlal, dopadne dobře. Ale mně neuniklo, že Ivan, kritičtější a opatrnější než mladíci jeho věku bývají, potlačuje vzrušení. Z tisíce lidí, kteří podstoupili anabiózu, se dva neprobudili. A tři zemřeli krátce po probuzení.
„Jenom pět lidí z tisíce!“ říká otec Neon.
„Celých pět lidí z tisíce!“ říká syn Ivan.
Ale snad opravdu není důvod ke znepokojení. Vědci různých generací se půl století seznamovali s aparaturou dávných Mařanů. Do posledního detailu rozebrali sarkofág, v němž jsem spal já, pečlivě jej prostudovali a podle něj sestrojili nový. V něm pak na zkoušku uspávali a probouzeli zvířata i lidi, kteří toto riziko podstoupili.
Piloti s rutinou zavedli kosmickou loď k místu styku se stanicí. Srdce mi poplašeně bušilo. Energická, vyholená tvář Neona Petrova s prošedivělými skráněmi je klidná. Ivan mhouří oči, hladí si dlaní světlé vlasy a nervózně si čuchá řídkou bradku.
Vcházíme do orbitální stanice a Neon navrhuje, aby se ihned přistoupilo k probuzení Ery. Složité přípravy už zabraly příliš mnoho času.
Ke své radosti poznávám mezi přítomnými své dávné přátele. Především Elgu Sergejevnu, nyní členku korespondentku Akademie věd s těžkým drdolem sněhobílých vlasů na zátylku. Před deseti lety jsem byl na oslavách její stříbrné svatby s akademikem Leonidem Pescovem. Galaktion Petrov, taky už dávno akademik, jí nemohl prominout, že ho opustila, takže na tuto stříbrnou svatbu nepřišel, třebaže už uplynulo tolik let. Sem však přiletěl. Je už přihrbený, hodně přibral na váze, chodí o holi. Stojí skromně v ústraní, ačkoli ho tu považují za nejvzácnějšího hosta. Vždyť právě on byl vedoucím první skupiny vědců, která skleněné rakve objevila.
Jen Dal a jeho žena Taťána Sergejevna tu nebyli. Oba žili dlouhé roky v Antarktidě. On odstraňoval tamní ledy, ona tam hledala sídliště prehistorického člověka. A nejen hledala, také našla. Stihla je najít, než zemřela... Slíbil jsem Dalovi, že za ním přiletím, a možná s Erou, až ji probudí...
Až ji probudí!
Jenže jak před ni předstoupím, já stařec s prošedivělými vousy, který pomalu končí svou pozemskou pouť na planetě, po níž jsme s Erou tolik toužili? Uvidí ve mně jen vetchého starce, který pouze nosí jméno jejího někdejšího milovaného muže? Ačkoli — zas tak vetchý stařec nejsem. Aspoň ve srovnání se zmíněným Galaktionem nebo i s neúnavným vtipálkem Pescovem. Díky kuriózním okolnostem, které mi umožňují škrtnout několik tisíc let mého spánku, jsem vlastně mladší než oni!
Jenže to je slabá útěcha. Tohle asi Eře sotva pomůže překonat úžas, až mě spatří.
Stojíme u jediné průhledné stěny, která sousedí s komorou, a sledujeme vznášející se rakev mé Ery. Co to říkám — rakev? Správněji biovanu.

Ivan dohlíží na automatiku, která před jedenapadesáti lety odmítla fungovat. Neon sleduje správný postup jednotlivých operací a odpovídá za jejich biologický i psychologický výsledek.
Viděl jsem, jak se komora zaplnila kalnou mlhou. Navíc však jsme měli před sebou speciální monitor, na němž bylo bez potíží vidět všechno, co se uvnitř odehrávalo.
Víko se nadzdvihlo. Obličej mé Ery se pohnul. Řasy se jí zachvěly. Něžné rty se roztáhly k dolíčkům ve tvářích. Usmála se!
Pak otevřela oči a začala okolo sebe někoho hledat. Pohnula tělem, pomalu se vznesla do vzduchu a zůstala viset v zakalené atmosféře.
Pozemská věda zvítězila! Stal se zázrak! A není to snad zázrak? Třináct tisíc let! Ovšem jednobuněčné organismy, objevené na Zemi v pásmu zmrzlé půdy, ožívaly po dvou stech padesáti miliónech letech. Takže žádný zázrak, nýbrž přírodní jev, který je možné ovládat. Já sám jsem toho prvním důkazem. Ale teď už nebudu jediným svědkem dávných časů.
Přistoupil ke mně Neon Petrov a řekl:
„Můžeš na ni promluvit, Inko. Měla by tvůj hlas poznat, pokud... se současně probudila i paměť.“
Trochu mě tím vyděsil. Proto jsem chvatně zvolal do mikrofonu:
„Ero! Přeji ti dobré jitro do nového života.“
„Inka? To je skvělé! Ty už ses probudil? Kde jsi? A kdo nás probudil? Lidé nebo Mařané?“
„Lidé, Ero, kteří dosáhli toho stupně vývoje, jaký jsme jim ve svých snech přáli.“
„To je krása,“ vydechla Era s úlevou. „Ale kde jsi? Proč pořád slyším jen tvůj hlas, ale nevidím tě?“
Profesor Neon Petrov odhodlaně otevřel dveře do komory, tak dlouho nepřístupné, a směle do ní vstoupil. Proti němu vyrazily kotouče páry, jako když mrazivý vzduch Antarktidy vnikne do vytopené místnosti.
„Vítám tě, dcero moudrých Mařanů,“ pronesl starým mařanským jazykem, jemuž se schválně pro tuto příležitost naučil. Pomáhaly mu v tom přístroje z Černého Prince a moje i Dalovy konzultace.
„I já tebe vítám, člověče, jenž znáš náš jazyk. Ale mohla bych s tebou mluvit některým z pozemských jazyků, třeba jazykem lidí Tollanu nebo Inků, dokonce i jazykem Sumerů.“
„Raději mluvme tvým jazykem, statečná Ero. Jazyky, o nichž se zmiňuješ, jsou na Zemi téměř všechny zapomenuty.“
„Děsíš mě, člověče. Právě jsem slyšela hlas svého Inky, ale vidím pouze tebe. Co je s ním? Žije? Neslyšela jsem snad jen záznam jeho hlasu?“
„Žije a čeká na tebe. Musím však zjistit, jak se cítíš a sneseš-li otřes, který tě čeká.“
„Otřes? Zvolil jsi správné slovo? Proč otřes? Proběhlo s jeho probuzením všechno hladce?“
„S jeho probuzením proběhlo všechno hladce.“
„Takže s mým ne?“ dovtípila se Era.
Neon jí pomohl postavit se na podlahu prosklené komory a naučil ji používat bot s magnetickými podrážkami.
„Tys probudil mého Inku?“ zeptala se Era.
„Ne, byl to můj otec Dal. Já se jmenuji Neon.“
„Byl tvůj otec hodně starý, když probouzel mého Inku?“ položila Era opatrnou otázku. Už se začala domýšlet.
Přistoupil k nim Ivan Petrov a zasněně hleděl na krásnou princeznu ze staré pohádky.
„Tohle je můj syn a pomocník,“ představil ho Neon. „Jmenuje se Ivan.“
„Sumerové říkali mému Inkovi Oann. To je podobné. A kde tedy je Inka? Tys mi neodpověděl, jak je to dlouho, co tvůj otec Inku probudil.“
„To jsem ještě nebyl na světě.“
Na chvíli se rozhostilo ticho. Bylo slyšet jen cvakání čichsi magnetických podrážek.
„Ale ty už máš dospělého syna!“ vypravila ze sebe nakonec Era poděšeně. „Nebo snad teď děti vyrůstají rychleji?“
Neon vycítil, že Era pochopila, co se stalo. Usoudil, že je do jisté míry připravena na to, co uvidí, takže šok patrně nebude tak silný.
„Nyní se uvidíš se svým Inkou,“ řekl a dal znamení, abych vystoupil z řady těch, kteří přišli Eru přivítat při

jejím vstupu do nového tisíciletí.
Vykročil jsem a v tu chvíli jsem cítil, jak příšerně jsem zesláblý. Celé dva roky, po které se Neon po vlastním probuzení z anabiózy chystal probudit Eru, jsem se ani jednou neodvážil podívat se na sebe do zrcadla. Bál jsem se. Usilovně jsem se udržoval v tělesné kondici, pravidelně jsem cvičil, ale co to bylo platné, stejně jsem teď před Eru předstupoval jako stařec.
A tak jsme se setkali...
Era nemotorně stála v botách s magnetickými podrážkami přilepenými k podlaze. Jak se mi později přiznala, nemohla v první chvíli uvěřit, že ten stařec s bílým plnovousem jsem skutečně já. Potom však si všechno uvědomila. Rozběhla se ke mně a skryla tvář v mém plnovousu.
Hladil jsem ji po ramenou.
„Teď už budeme pořád spolu," uklidňoval jsem ji. „Považuj mě v tomto světě za svého otce."
„Nesouhlasím!" zvolala a zvedla ke mně obličej zbrázděný prvními slzami na tomto novém světě. „Ne, Inko! Když ses ty v srdci nezměnil a tak dlouho jsi na mě čekal, pak já jsem se rozhodně nezměnila!"
„Měl jsem radši umřít," zašeptal jsem.
„Jak to vůbec můžeš vyslovit! To bychom teď nebyli spolu!"
„Jenže je mezi námi půl století."
„Když jsme společně překročili propast mnoha tisíciletí, co je proti tomu padesát let?"
Byl jsem jí nesmírně vděčný za tato upřímná slova a s láskou jsem jí hleděl do krásných uslzených očí.

Kapitola druhá - Transfúze

Začínala sněhová bouře. Bílá pláň, ještě před malou chvílí proťatá stopou projetých kolejí, jako by začala vřít a vířivou pěnou obalila terénní vozidlo. To však vytrvale pokračovalo v cestě k transfúzní stanici, jak tady říkali středisku pro vypouštění ledových raket přesunujícímu se po území Antarktidy. Osádka stroje byla klidná. Lokátory umožňovaly jízdu naslepo, za polární noci i ve vánici. A oba cestující sledovali nezvyklý zuřící živel s neskrývaným zájmem. Vždyť každé zrnko té sněhové spousty byla vlastně ztuhlá voda, která je na Marsu tak vzácná.
Statný stařec se díval na zakalená okna s úsměvem. Tady už byl několikrát. Jeho mladá společnice se mu bezděky tiskla k rameni. Občas si vyměňovali mlčenlivé pohledy.
Stále ještě se na sebe nemohli vynadívat. Na první pohled vypadali jako dědeček s vnučkou, ale ve skutečnosti to byli manželé, kteří své životy spojili za nejstrašnější bouře, jaká kdy Zemi postihla, a které nyní tragické okolnosti od sebe oddělily padesáti lety věku.
Stařec se radoval, že zanedlouho i Era spatří, jak do kosmu vyletují obrovité balvany ledu. Děje se tak den co den už padesát let.
Teorie pravděpodobnosti nemůže vyloučit ojedinělé případy havárií, kdy selžou motory u několikamiliónté ledové hory posílané do kosmu a kdy se ledovec zřítí zpět na Antarktidu nebo do oceánu. Za celých padesát let, co se uskutečňuje Petrovův galaktický plán, se to stalo dvakrát.
A nešťastnou shodou okolností došlo k třetímu případu právě ve chvíli, kdy bylo terénní vozidlo se dvěma hosty Země, pro lidstvo nesmírně vzácnými, na cestě po zbytcích ledového krunýře Antarktidy. Ledová hora spadla nedaleko vozidla a roztříštěným ohonem zasáhla kabinu. Řidič a navigátor byli na místě mrtvi. Oba cestující leželi v bezvědomí, z ran jim prýštila krev.
Po dlouhé chvíli se první vzpamatovala Era. Pokusila se pohnout. Bolelo to, ale hýbat se mohla. Spatřila rozdrcenou kabinu řidiče a vedle sebe těžce zraněného Inku. Lidem už nebylo pomoci, pokusí se tedy zachránit aspoň Inku.
Rozepnula mu oblek a spatřila tržnou ránu na krku. Vyhledala v lékárničce obvazy a hbitě zastavila krvácení. Však byla kdysi lékařkou a měla smysl pro povinnost. Inka určitě ztratil mnoho krve, obličej měl popelavý, rty speklé, hruď se mu křečovitě nadouvala.
Jak teď upozornit lidi, že se stalo neštěstí?
Era s námahou otevřela spojovací dveře do kabiny řidiče a spatřila neznámé přístroje, nic co by připomínalo aparatury Sondy nebo podzemních měst na Marsu. A tak v zoufalství začala nazdařbůh otáčet nejrůznějšími knoflíky a páčkami. Při tom mluvila o hrozném neštěstí, k němuž došlo. Najednou si

však uvědomila, že je to všechno marné. I kdyby ji slyšeli, nikdo by jí nerozuměl. Začala tedy mluvit jazykem Tollanu, jazykem Inků, nakonec i jazykem starých Sumerů. Nakonec se docela po ženska truchlivě a beznadějně rozplakala.
V kabině se pořád nic neozývalo. Zřejmě její volání nikdo neslyšel. A tu se Marťanka rozhodla, že svého muže k transfúzní stanici dotáhne pěšky.
Z trosek vozidla vyrobila jakési saně, které ve skutečnosti nikdy neviděla, uložila na ně Inku, zapřáhla se do primitivních popruhů a vykročila proti mrazivému vichru.
Do tváře šlehal pichlavý sníh a oslepoval ji. Era by ani tak nic kolem sebe neviděla. Snažila se udržovat směr podle vyjetých kolejí. Dýchalo se jí stále obtížněji. Síly jí docházely.
Metelice utichla stejně náhle, jako začala. A v tu chvíli bylo vidět, jak se na obzoru zapíchl do oblohy sloup světla. Era se zaradovala. Nejspíš to znamená, že tím směrem je tábor.
Radostně se otočila k Inkovi ležícímu na saních a strnula. Vzadu na obzoru mířil do nebes právě takový světelný sloup. Era se nechápavě ohlížela hned jedním, hned druhým směrem a nevěděla, co si má počít.
Vyčerpaně klesla do sněhu u saní. Zanedlouho ona i Inka znovu upadnou do mrazivého spánku.
Už jednou tak usínali, ale tenkrát se ničeho nebáli...

Dal Alexandrovič Petrov se dožil pětasedmdesáti let bez jakýchkoli oslav. Světové akademie a univerzity mu neprokazovaly takové pocty, jaké před deseti lety při stejné příležitosti sklízel jeho starší bratr Galaktion, uznávaný autor Velkého plánu kosmické transfúze. Dal byl jen obyčejný inženýr (techniku přece jen nakonec absolvoval) a celý život vypouštěl v Antarktidě ledové rakety do kosmu. A kromě jeho staršího bratra Galaktiona nikdo nevěděl, že před půlstoletím, ještě na Marsu, nadhodil právě on Galaktionovi, že by se na Mars daly přemístit přebytky ledu ze Země. Ovšem takový grandiózní plán, vystoupí-li s ním nedostudovaný inženýrek, nemůže nikdo brát vážně. Něco jiného je, přijde-li s ním solidní člen korespondent Akademie věd, profesor Petrov. A tak se na vzdáleném Marsu, v odlehlé stalaktitové jeskyni téměř vymřelého podzemního Města Povinnosti bratři mezi sebou dohodli. K dosažení tak významného cíle, jakým je možnost, aby Marťané opustili podzemí a žili na povrchu své planety, je lhostejné, kdo je autorem plánu.
Během let však Galaktion natolik přivykl pomyšlení, že právě on je zachráncem Marťanů, že na svůj tehdejší rozhovor s Dalkou docela zapomněl. A ten zatím po celá desetiletí poctivě dřel, spolehlivě vypouštěl ledové rakety a řešil drobné, nicméně důležité technické problémy, k jakým se významný akademik Petrov nikdy nesnižoval. Dalka však bratrovi nikdy nepřipomněl jejich úmluvu, podle níž se Galaktion zavázal, že ve vhodnou chvíli veřejně oznámí jméno skutečného autora plánu. Dnes, kdy je Galaktionovi přes pětaosmdesát a je zavalen lety i zásluhami, už to prostě není možné.
Dal o to ani nestál. Od chvíle, kdy ztratil milovanou ženu Táňu (vědecký svět ji dobře znal díky tomu, že na pobřeží Antarktidy, kde už Dal sejmul ledový krunýř, objevila sídliště prehistorického člověka), zlhostejněl. Byl hrdý na syna, proslulého profesora, byl hrdý na vnuka, známého biologa. A stačilo mu ke štěstí, že se zabývá „transfúzemi“, že totiž denně odesílá ledové střely do kosmu, které proletí stamilióny kilometrů po stanovené trase, dopadnou jako ledové meteority na povrch Marsu a zaplní vodou nově vzniklá moře.
Existoval pouze jeden člověk, pokud ho lze nazvat člověkem, který tušil, jak se věci mají. Byl to Marťan Inka Tichý.
Dal byl pohyblivý, činorodý stařeček, který všechno sledoval, všechno kontroloval, nikoho nenechal zahálet. Největší radost mu dělalo pozorovat, jak jeřáb spouští na svém dlouhém rameni další, už bůhvíkolikátý ledový náboj. Elektrický proud jej nahříval a vytvářel skulinu mezi budoucím nábojem a monolitem ledu; do spodní části takto vyříznuté ledové rakety se zasazoval reaktivní motor a nádrže s pohonnými hmotami. Byl to Dalův nápad, aby se všechno dělalo z ledu, jen trysky se obkládaly těžko tavitelným materiálem. Dal počítal i s tím, že je třeba maximálně zvýšit zrychlení při vzletu, což umožní dosáhnout potřebné kosmické rychlosti tak rychle, aby ledové trysky ani přilehlé části rakety nestačily roztát, a právě tak vnější plášť, který se tře o vzduch. A tak tyto ledové rakety, trochu roztálé jen na povrchu, létaly mrazivým kosmickým prostorem po vypočítané dráze korigované ze Země.
Výbuch ledové rakety ve vzduchu viděl Dal na vlastní oči a strašně se rozzlobil, aniž zatím věděl na koho.

Věděl sice, že se touto dobou blíží ke stanici dva vzácní hosté, ale nedělal si o ně starosti. Pravděpodobnost, že by je tahle jankovitá raketa mohla nějak ohrozit, byla nicotně malá.
Dovnitř vrazil vyděšený radista.
„Ona tam pláče!“ vyrazil ze sebe.
Dal si s ním pospíšil do centrály a začal naslouchat slovům, kterým nerozuměl nikdo kromě něho. Potom se pustil do díla s rychlostí sobě vlastní. Vynadal pomocníkům, vydával na všechny strany stručné a přesné rozkazy a zanedlouho byl sestaven záchranný oddíl terénních vozidel.
„Ona půjde pěšky, to dá rozum. A nás neslyší,“ připomínal účastníkům.
Oddíl terénních vozidel, vybavený radiolokátory schopnými objevit ve sněhové pláni jakýkoli předmět, vyrazil vstříc vozidlu s Marťany, které nedorazilo do cíle.

Když Era přišla k vědomí, spatřila, jak se nad ní sklání stařec se žlutobílými vlasy a čipernýma tmavýma očima. Začal na ni mluvit jazykem starých Mařanů.
„Ty jsi Dal?“ hlesla Era slabě. Nemohl to být nikdo jiný! „Zdravím tě. Kde je Inka?“
„Vedle tebe, ale ...“
„Je to s ním zlé? Mluv otevřeně. Jsem lékařka. Je nutná transfúze krve?“
„Naši doktoři říkají, že ano, ale ...“
„Já vím, krev Mařanů je jiná než krev lidí. Neztrácejte čas. Dám mu svou.“
„Ještě jsme nezjistili, bude-li se hodit.“
„Jednoho nešťastného dne v našem předchozím životě mě krásná divoška otrávila šťávou gayamachi. Ze žárlivosti. Inka mi toho dne dal svou krev. Dodnes koluje v mých žilách. Teď mu ji tedy vrátím.“
„Spoléhali jsme na to. K operaci je všechno připraveno. Další důvod, aby si naše základna zasloužila název transfúzní stanice.“

Kapitola třetí - Moře Smrti

Kosmická loď MARZEM-119 (což znamená linka Mars—Země číslo 119) ponenáhlu přistává a mně i Eře vzrušením buší srdce. Za okénky se míhají ohnivé pruhy — neklamná známka brzdění v nové atmosféře Marsu. Pod námi se jako nedozírný oceán rozprostírá zelená rovina s modrými koly jezer, v nichž se na okamžik odráží naše maličké Slunce.
„Hory! Naše hory!“ vykřikuje Era nadšeně.
„Ano, milá, jsou to všechno známá místa,“ přisvědčuji s úsměvem a dodávám: „Jen poušť už tu není.“
Po přistání vidíme, že stromy a keře přivezené ze Země se všude ujaly a díky uhličité atmosféře a patrně i poloviční přitažlivosti vytáhly do dvojnásobné výšky než jejich příbuzní na Zemi.
„To jsou ale obři,“ obdivuje je Era.
Pomáhám jí nasadit masku a kyslíkové nádrže na záda. Vypadá jako potápěčka. Pozemští kosmonauti nás srdečně vyprovázejí k východu z lodi.
Jsme tedy doma! Jenže...
Kráčíme za sebou po pás v trávě. Blízké jezero je nazelenalé a místy pokryté mlhou. Vypadá jako kvetoucí rybník. To způsobuje chlorella, řasy, které nyní společně s novými lesy a travinami vyrábějí po celé planetě životodárný kyslík a nasycují jím atmosféru.
Tak rádi bychom si sundali masky a nadechli se vzduchu, ale zatím je ještě brzy.
„Tady byl kráter, pozůstatek války rozpadu mezi Deimem a Fobem,“ připomínám Eře.
„Máme tedy před sebou skálu s vchodem do Města Povinnosti,“ uvědomuje si Era. „Nějak se mi točí hlava. Neměj strach, to bude všechno z radosti. Vracíme se domů — a přitom domov se mezitím přestěhoval na štědrou a rozkvetlou planetu, o jaké jsme kdysi snili.“
Za vchodem nás přívětivě vítají obyvatelé starého Maru. Vzdálení potomci našich současníků. Připadají Eře nesmělí, ostýchaví, neduživí. Samozřejmě, vždyť na Zemi byla zvyklá vídat kolem sebe silné, energické lidi.
Tady se nezměnilo skoro nic. Stále ony zatuchlé chodby a ponuré jeskyně — a přitom k jakým změnám tu došlo!

Už v dobách, kdy jsme my dva byli pohrouženi do mrazivého spánku, byly hluboko v nitru planety objeveny nesmírné zásoby čpavku, který kdysi nasycoval atmosféru původního Marsu. V menším množství se čpavek vyskytoval v útrobách planety už dřív. Naši předkové, poslední Faeňané, z něho získávali dusík pro svá první podzemní města.
Moře Smrti pronikající všemi póry planety, jejíž kompaktnost je jak známo menší než na Zemi, vtáhlo však do sebe veškeré zásoby čpavku tvořícího kdysi atmosféru. A když se v důsledku jakési globální katastrofy octlo celé moře pod povrchem, nemohl už čpavek napomáhat vytváření atmosféry.
Když se pozemšťané pustili do přetváření Marsu, zajistili si spolupráci Marťanů. Těm bylo uloženo přeměnit všechen podzemní čpavek na dusík a vodík. K tomu účelu měly být zřízeny umělé sopky, v jejichž jícnech by se čpavek rozkládal na vodík a dusík. Postupně by se obsah kysličníku uhličitého, do jisté míry pohlcovaného rostlinstvem, zvýšil v oceánu dusíku natolik, že by se atmosféra dala dýchat.
Představili nás První Matce Roně, která po mnoha a mnoha generacích zaujala místo mé matky Mony. Byla to šedivá, urostlá, nezvykle vysoká Marťanka s výraznými rysy a přísnýma, pronikavýma očima.
„Vítám tě, probuzená dcero," řekla upřímně a prohlížela si Eru. „Jsme rádi, že jsi přišla."
Era se přiznala, že by ráda spatřila Moře Smrti.
„K čemu by ti to bylo, dcero?" podivila se Marťanka.
„Viděla jsem, jak k nám lidé posílají život v ledových raketách. Chci taky spatřit, jak Mařané (řekla to po staru — Mařané) přinášejí svůj podíl."
Rona se na ni usmála:
„Jsi hrdinkou našich legend. Koluje o tobě mnoho pohádek a tvoje probuzení ze spánku je předmětem mnoha dětských snů. Nemohu ti odmítnout, ačkoli výpary Moře Smrti jsou jedovaté a budeš si muset obléknout speciální skafandr."
„My jsme na skafandry zvyklí," odpověděla Era nebojácně.
A nyní sestupujeme nekonečnými chodbami a přechody kolem známých, před několika tisíciletími opuštěných jeskyň. Průvodci se studenými pochodněmi nám svítí na cestu.
Ve svém dřívějším životě jsem netušil, že se Marťané mohou spouštět tak hluboko do nitra planety. Ale během dlouhé doby se zarývali stále hlouběji, až objevili hlubinný oceán čpavku, který nazvali Moře Smrti. Tenkrát nikoho ani nenapadlo, že by se mohl stát zdrojem života.
Poslouchám, jak si spolu povídají dvě Marťanky, jedna pradávná, ale dnes mladá, druhá stará a moudrá.
„Tys viděla, dcero, jak nám ze Země posílají zmrzlou vodu," říká Rona a já si uvědomuji, že mluví docela slušně jazykem starých Mařanů. „Náboženství strachu už u nás naštěstí nevládne, ale poslední žreci vyhrožovali, že lidé chtějí přetvořit Mars jen proto, aby se na něm mohli sami usadit, a nás že z jeskyň stejně nepustí ven. Co si o tom myslíš?"
„Viděla jsem lidi teď i před třinácti tisíci lety. Dnes žijí na Zemi úplně jiní lidé. Snaží se na celé své planetě zavést ty principy, které jsme se snažili s Inkou vštípit tehdejším obyvatelům. Jestliže nám dnes pomáhají, pak jedinou jejich pohnutkou je konat dobro."
„Dobro?" opáčila Matka Rona. „Proč by lidé měli konat dobro? Je to pro ně výhodné?"
„Je!"
„Neříkej!"
Mám z Ery radost. Dobře si zapamatovala všechno, co jsem jí vykládal.
„Pohlédneme-li do vzdálenější budoucnosti, zjistíme, že pro lidi bude výhodné, zbaví-li se přebytečné vody. Posílají ji na Mars z velkého ostrova Grónska a ze zaledněného kontinentu Antarktidy. Kdyby totiž grónský led roztál, stoupla by hladina oceánů o čtyři mé postavy. A kdyby roztál antarktický led, zvedla by se sedminásobně a zatopila by četné vzkvétající země a města."
„A proč by ta zmrzlá voda na Zemi měla tát?"
„To je zase otázka vzdálené budoucnosti. Lidé jsou neobyčejně aktivní a spotřebují spoustu energie. Získávají ji nejen ze Slunce, ale také z rozpadu hmoty a především spalováním zásob paliva nahromaděných za milióny let. To nejen zvyšuje hladinu tepla na Zemi, ale zvyšuje to i zároveň obsah kysličníku uhličitého v atmosféře. Ten jak známo propouští sluneční paprsky, ale udržuje teplo půdy, jako tomu bylo v našich někdejších sklenících. V důsledku toho budou lidé dříve nebo později stát tváří v tvář přehřívání Země a katastrofálnímu tání ledů. Stejně by museli přebytky ledu vyhazovat, když ne na Mars,

tedy jen tak do kosmu.“
„Jsi moudrá, dcero. Není divu, že na tvé krásné tváři spatřuji vrásky starostí a vědomostí.“
Přebíhá mi mráz po zádech. Věděl jsem o tom, ale pořád jsem se utěšoval, že se mi to jen zdá. A teď První Matka Rona mé obavy potvrzuje.
Nyní dává pokyn, abychom si oblékli skafandry.
Pod klenbou ztrácející se v temnotě se rovnoměrně, líně, ale se skrytou silou převaluje Moře Smrti. Jedovaté výpary není vidět. Era i já jsme věděli, že tato „mrtvá kapalina“ tryská nekonečným proudem z jícnů nově zřízených sopek, kde se přeměňuje v těkavý plyn vodík a stabilní dusík, základ budoucí atmosféry nového Marsu.
Tak začal náš život mezi Marťany. Přidělili nám jednu kamennou jeskyni, kterou jsme obývali sami dva.
„Víš, Inko, moc bych se chtěla dožít dne, kdy Mařané budou moci vyjít bez skafandrů a usídlit se na povrchu. Ne v jeskyních, ale v domech jako lidé na Zemi.“
Velice dobře jsem jí rozuměl. Postřehla v sobě to, co já také začínal tušit. Proto tak dlouho sedávala za svitu studené pochodně před zrcadlem.
Stárla mi před očima. Neuvěřitelně rychle. Obávám se, že naši pozemští přátelé Neon, Dal a ostatní, kteří pamatují její krásnou tvář ze sarkofágu, by ji nepoznali.
I teď samozřejmě byla krásná, ale jakousi zralou krásou.
„Nedělej si starosti, Inko,“ říká mi s úsměvem. „Ty ses bál, že těch padesát roků, které se mezi nás vklínily, vytvořily bariéru. No vidíš, sama příroda tu bariéru odstraňuje. Jednoduše se ti věkem přibližuji, abychom byli šťastnější.“
Tato slova mi zněla jako výstraha.
Usoudil jsem, že život v podzemním městě se zatuchlou umělou atmosférou je pro Eru zhoubný. Musím ji okamžitě odvézt zpátky na Zemi.
První Matka Rona vyslechla moje obavy a souhlasí.
„A já přitom chtěla, aby po mně převzala funkci První Matky,“ posteskla si a z jejích slov vyciťuji hrozný smysl. Ale současně svolení, že smím Eru odvézt.
Posílám Dalovi za Zemi radiogram a dostávám odpověď: MARZEM-119 už pro vás letí.

V určený den vidíme v periskopech, jak na zelenou rovinu dosedá stříbřitá věž kosmické lodi. První Matka Rona nás se smutným úsměvem vyprovází.
„Obávám se, aby na Zemi dvojnásobná přitažlivost Eře spíš neuškodila, než prospěla,“ šeptá na rozloučenou jen mně.
Era se drží statečně. Objímá Ronu, loučí se s marťanskými hlídači u vchodu a pak my dva v lehkých potápěčských skafandrech vycházíme na břeh známého jezera. K lodi odtud není příliš daleko. Z nezvyku mhouříme oči před oslnivým sluncem.
Era se rozhlíží, jako by si chtěla vštípit do paměti krásu zdejšího znovuzrozeného světa. Na obloze se objevuje temný mrak a zakrývá slunce. Pod ním se nese hejno bílých ptáků jako větrem unášené peří.
A už se na nás valí kalné provazy deště. Šlehají do obličeje, stékají v pramenech po ramenou a oblecích.
Déšť na Marsu! To, co by na Zemi vzbuzovalo ponurost a bylo přijímáno jako nečas, vyvolává tady veselost. Aspoň Era to tak bere. Poskakuje po jedné noze a pak hopsavě utíká k lodi.
Ale co to dělá? V záchvatu nadšení nebo pomatenosti si strhává masku. Zapomíná, že není na Zemi! A běží k lodi do téhož kráteru, dnes ovšem zaplněného vodou, od něhož jsem před padesáti lety utíkal já po písečné poušti.
Jenže ona není trénovaná! Navíc v mokré trávě se běží špatně, omotává se kolem nohou. Vidím, jak padá jako zlomený proutek.
Utíkám za ní. Marná sláva, už na to nemám věk. Zcela vyčerpán a udýchán, se slzami smíšenými s pramínky deště dobíhám až k ní. Leží ve smaragdově zelené trávě a po tváři jí stékají... ne dešťové kapky, ale slzy!
S námahou poklekám, nasazuji jí masku a pouštím se do umělého dýchání.
Proč to udělala? Proč?
Přibíhají k nám kosmonauti ve skafandrech a všichni tři ji odnášíme k lodi. A třebaže je na Marsu

přitažlivost poloviční, připadá nám těžká.
Teprve v lodi přichází Era k sobě, rozhlíží se, pláče a říká:
„Inko, můj milý Inko, to byla krása!“
Zaznělo to jako signál ke startu.
Stav beztíže jí přináší úlevu. Nic však už nemůže změnit její unavený obličej, povadlý za dobu strávenou na Marsu.
Teď vkládám naději jedině v Zemi, naši druhou vlast.

Kapitola čtvrtá - Poslední spánek

Země nás přivítala deštěm. Ovšem tohle byl pravý liják ve srovnání s nedávným deštíčkem na Marsu. K výstupnímu otvoru přijela vysunovací skleněná chodba, abychom mohli suchou nohou přejít do budovy kosmického letiště.
Přišel nám naproti Dal. Naslouchám jeho smutné zprávě o úmrtí jeho staršího bratra Galaktiona a dívám se oknem na rozbouřený živel.
Akademik Galaktion Alexandrovič Petrov tiše skonal na výsluní své slávy ve věku osmdesáti sedmi let. Galaktion... Vysloužil si přízvisko „zachránce Marťanů“... Byl v čele skupiny vědců, kteří v kosmu našli naše sarkofágy. Jenže k životu mě probudil jeho bratr Dal. Galaktion, jak jsem ho poznal, nebyl ani z těch, kteří svůj život zasvětili přetvoření Marsu kvůli Marťanům. Tohle skromně a obětavě dělal zase Dal. Tušil jsem, že skutečným autorem plánu na přetvoření Marsu byl Dal, a Galaktionova písemná závěť to jen potvrdila. Galaktion si přál, aby po jeho smrti byly oceněny i zásluhy jeho mladšího bratra, který přišel na nápad vytvořit umělou atmosféru na Marsu.
Dal ovšem toho nijak nevyužil. Nikomu kromě mne (a mně taky až mnohem později) závěť neukázal. Na přání zesnulého nebylo jeho tělo pohřbeno v zemi, ale popel byl rozptýlen. Celý život pracoval v terénu a hledal staré hroby. Svým posledním přáním vzal budoucím archeologům možnost, aby někdy našli pozůstatky jeho těla. Neučinil to snad právě proto, že znal svůj vlastní vztah k dávným nebožtíkům?
I když náš návrat na Zemi byl provázen těmito smutnými okolnostmi, Era zpočátku jako by ožila. Zvýšená přitažlivost jí nečinila potíže. Jenomže krátce nato mi její stav začal působit starosti. Znepokojoval i profesora Neona Petrova a zejména jeho syna Ivana, biologa a lékaře.
Domnívali se, že zhoršení jejího stavu může být následkem prvních neúspěšných pokusů o její probuzení. Era se měnila nejen navenek, ale i uvnitř. Nezajímalo ji absolutně nic kromě jejího stavu. Často jsem ji zastihoval před zrcadlem.
Od Neona a Ivana jsem se dověděl, že její potíže nejsou nemoc, ale jen zrychlené stárnutí, vyvolané neléčitelnými procesy, které se v jejím organismu daly do pohybu při jejím probuzení. Oba vědci trvali na tom, abychom se s Erou přemístili do kosmu, do ústavu anabiózy, kde snad stav beztíže bude mít na její zdravotní stav příznivý vliv.
Ale v kosmu nás čekalo zklamání. Eře už nemohlo pomoci nic, ani stav beztíže. Hodiny jejího života jako by ubíhaly stokrát rychleji než u ostatních lidí.
Neuplynul ani rok od jejího probuzení a z Ery zbyl jen stín někdejší krasavice — vrásčitá, shrbená stařenka...
Žijeme spolu v samostatné kajutě na obvodu obrovského, pomalu se otáčejícího kosmického kola, které odstředivou silou vytváří umělou zemskou přitažlivost. Kvůli Eře tuto odstředivou sílu několikrát měnili, brzdili nebo naopak zrychlovali otáčení kola, aby zjistili, jak přitažlivost působí na její organismus. Bohužel se ukázalo, že profesor Neon Petrov určil příčinu jejího stárnutí přesně — nebyla v přitažlivosti, ale v samotné Eře.
Dva staří lidé (troufám už si označovat Eru i sebe za lidi) sedí osaměle ve své kajutě. Je těžké mluvit o něčem jiném.
„Kdyby mě ještě jednou uložili k mrazivému spánku, zase bych byla mladá jako dřív. Věř mi!“
Věří tomu sama?
Tvářím se, jako bych byl zaujat souhvězdími proplouvajícími za kulatým okénkem. Jedna z těch vzdálených hvězdiček je náš Mars. Zdalipak se na něj ještě někdy dostaneme?

„Lidé dodržují zvyk vyplnit poslední vůli umírajícího," říká Era. „Moje poslední vůle je, aby mě nenechali umřít předčasnou starobou, ale aby mě raději uspali v anabióze. Slyšíš, Inko? Je to moje poslední prosba k tobě i k lidem."
Neon o tomto zoufalém přání Ery ví. Když mu je vyřizuji, jen rozhazuje rukama a slibuje, že je splní.
Ivan jako lékař, který má Eru neustále pod kontrolou, upozorňuje, že je třeba si pospíšit. Zbytek Eřina života se dá počítat už jen na hodiny.
Viděl jsem za svých životů ledacos, ale nikdy jsem neprožil takový otřes jako v těchto chvílích, kdy chudinku Eru, lépe řečeno to, co z ní zbylo, dopravovali do komory pro anabiózu. Nosítek nebylo třeba. Bezvládná Era se ve stavu beztíže jako pírko vznášela vedle mne. Já jsem v botách s magnetickými podrážkami zachmuřeně kráčel chodbou a za námi šli profesor Neon Petrov a doktor Ivan.
Mohlo to vypadat jako pohřební průvod, jenže Era ještě žila.
A už je tu průhledná stěna a za ní se vznášejí dva sarkofágy. Ano, dva! Slíbil jsem přece Eře, že zaujmu místo vedle ní...
Era je tak zesláblá, že sotva rozlepuje víčka. Přesto vidí dva sarkofágy ve známé komoře a na rtech se jí objevuje mírný úsměv.
Vidím, že mi chce něco říct. Nakláním k ní ucho.
„Probudíme se... za dalších tisíc let... Ty budeš... zrovna tak mladý... jako já..."
V jednom měla pravdu. Probudili bychom se stejně staří. Ale naneštěstí až příliš staří...
Největší starost nám dělá, abychom Eru uložili ještě živou. Ale teď už je to vlastně jedno. A skutečně — tenhle její úsměv byl rozloučením před odchodem k poslednímu spánku.
Profesor Neon a doktor Ivan se přesvědčují, že se její puls zastavil. Vyměňují si pohledy a pak se ohlížejí po mně.
Vrtím hlavou.
„Nic nebudeme měnit," říkám s námahou. „Až přijde čas, zaujmu místo vedle ní i já."
Dál už nikdo neříká nic. Ohleduplně posunujeme před sebou vznášející se tělo zemřelé družky a jeden po druhém vstupujeme do průzračné komory. Ukládáme Eru do sarkofágu.
Zapínat systém anabiózy už není třeba.
Dlouho hledím přes skleněné víko na tvář, která mi vždycky byla tak drahá, a snažím se spatřit v obličeji seschlé stařenky ony někdejší nádherné rysy marťanské krasavice.
Neon se dotýká mé ruky. Musíme jít. Nikdo nepronáší nabubřelé proslovy jako v krematoriu při pohřbu akademika Petrova. Skromná Era, která přinášela osvětu lidem Tollanu, Inkům a Sumerům, která si našla přátele i mezi dnešními lidmi, odchází ze světa za naprostého mlčení. Ale právě v tomto mlčení je zvláštní majestátnost a důstojnost.
Neon s Ivanem mě odvedli z komory, která se stala Prvním kosmickým mauzoleem, průzračnou hrobkou, která bude navěky putovat mezi hvězdami. Neon zapojuje příslušné mechanismy a já vidím, jak se komora odděluje od kosmické stanice a začíná se ode mne vzdalovat. Upřeně sleduji skleněné víko rakve a pokouším se vrýt si do paměti rysy milované tváře.
A najednou se mi zdá, že vidím svou někdejší Eru s jejím krásným obličejem, klidnou, zamyšlenou, něžnou. Jako by jen usnula a čeká na mě, abychom se oba znovu probudili po mnoha tisíciletích mladí, schopní založit novou mladou generaci Faeňanů žijících ve sluneční soustavě.
Nemohu se toho přeludu zbavit. Ano, skutečně jsem ji znovu viděl krásnou!
Potom se komora vzdálila od orbitální stanice natolik, že už se uvnitř rakve nedá nic rozeznat.
Než vstoupíme do výtahu, abychom sjeli do obytné části stanice s umělou gravitací, dívám se ještě jednou na hvězdnou oblohu. Jedna z hvězd je mimořádně jasná. Je to kosmické mauzoleum, které se teď od nás vzdaluje. Poslední paprsek světla, jímž se se mnou loučí moje Era.

Epilog
Sto životů

Co člověk dělá, takový je.
G. W. F. Hegel

Po člověku zůstávají jen jeho
skutky.
M. Gorkij

V dnešní památný den se znovu vracím ke svým zápiskům, abych je dokončil. A závěr nemohu uvést jinak než těmito moudrými slovy pozemských myslitelů.
Mně i mému příteli Dalovi je už přes sto let (nepočítám-li dlouhá tisíciletí, kdy jsem spal), on dosáhl stovky dřív, já později, a tak znovu beru do ruky zažloutlý rukopis, na jehož stránkách ožívají jednotlivá údobí mého života. Ale jsou to jen údobí? Spíš bych měl říci mé životy. Vždyť jsem prožil málem sto životů!
Listuji rukopisem a životy se mi jeden po druhém promítají před očima.
Díky pokroku pozemské medicíny a Dalovu vnukovi akademiku Ivanu Neonoviči Petrovovi nejsme s Dalem na Zemi vetchými starci. Snad proto, že jsme právě tak pohybliví, jako jsme byli před čtvrt stoletím. Celou tu dobu nás nikdo ze stáří neléčil, nýbrž nás učili vyhýbat se mu, nepoddávat se mu.
Toto čtvrtstoletí zasvětil Dal vytváření nové atmosféry na Marsu podle plánu „kosmické transfúze“, která trvala celkem tři čtvrtiny století. A všech těch pětasedmdesát let jsem byl nejen Marťanem nebo pozemšťanem, ale především potomkem Faeňanů, který napravuje tragickou chybu svých předků.
Dvacet pět let uplynulo od smutného okamžiku, kdy se průzračné mauzoleum odnášející ke hvězdám mou Eru rozplynulo ve stříbřité černi kosmu... Uchoval jsem si ji v paměti mladou, krásnou, vnímavou a trochu ostýchavou, s nesmělým úsměvem na něžné tváři a zádumčivým pohledem tmavých sametových očí.
A dnes tu není. Letíme sami s Dalem na novou bohatou a štědrou planetu, která otevře náruč svým původním obyvatelům. Milión let se skrývali v podzemních úkrytech s umělým vzduchem. Nové pokolení využije práce svých otců a bratrů ze Země a vyjde z hloubi planety pod její novou přívětivou oblohu.
Vzpomínám si na maličkého nemotorného žrece, který sloužil nesmyslnému náboženství strachu. Tento neduživý tvor s velikou hlavou byl ztělesněním strachu Mařanů před vystoupením na povrch planety, kde byly úmyslně zničeny všechny oázy s rostlinami.
Rostliny! O nich nechtěl starý žrec ani slyšet! Kdyby si oáz všimli návštěvníci ze Země, hned by si domysleli, kdo je obdělává, a zmocnili by se podzemních úkrytů, aby mohli ve své neskonalé krutosti vytrhávat Marťanům srdce.
Tento droboučký vystrašený žrec sice zachránil pozemšťany zasypané pískem, nepřál jim nic zlého, ale v žádném případě nechtěl, aby tito lidé na Zemi prozradili, že Marťané existují.
Vzpomínám si, že mu tehdy mladičký Dal udělal dlouhou přednášku:
„Dobrý slepče, nevíš nic o rostlinách pozemského světa, a přesto je zatracuješ! Statisíce roků vyrůstal člověk v lůně přírody, naučil se rozdělávat oheň, vyrábět kyje, luky a šípy, aby lovil zvěř, obdělával půdu, sil, sázel, sklízel úrodu, opustil jeskyně a nakonec se přestěhoval do obydlí, která si postavil vlastníma rukama. A pořád ho obklopovaly květiny, trávy, stromy. Sloužily mu, chránily ho a pomáhaly jemu samotnému růst. Proto člověk přilnul k těmto přátelským bytostem vyrůstajícím ze země. Rostliny se dostaly do erbů panovníků i států, staly se symboly hrdinů i světců, emblémy svátků a významných událostí, výrazem lásky i smutku, projevem nadšení i úcty! Jak se můžete vy Mařané z hloupého strachu dobrovolně vzdát takové radosti, jako jsou rostliny?“
„Tvá slova jsou vřelá a přesvědčivá, cizince. A nás Mařanů se bolestivě dotýkají, protože my nemůžeme vyjít na povrch své planety, kde je otrávený vzduch a kde nemůžeme žít v tak radostné shodě s rostlinami jako člověk na Zemi.“
Tato slova se mému vznětlivému příteli hluboko vryla do duše. Viděl jsem, jak se zamyslel, a jak potom v jeho očích zajiskřil nápad, který později vykrystalizoval jako plán velkého přetvoření Marsu.
K jakým změnám tu došlo za čtvrt pozemského století!
Bohatě se rozrostly neuvěřitelně vysoké marťanské lesy. Kromě okrouhlých jezer vzniklých v místech bývalých kráterů se tu objevily řeky, klikaté, porostlé ohebným křovím, které se místy klene v oblouku od jednoho břehu ke druhému. A co je nejdůležitější: všude uprostřed listoví jsou roztroušené střechy

domků, lehkých, útulných, které lidé postavili pro své bratry Marťany, čímž jim oplatili záchranu Země před srážkou s Měsícem.
Obyvatelstvo Marsu bude zatím velice málo početné ve srovnání s rozlohou planety, se všemi prostory, které čekají na své pány, potomky Faeňanů. Faeňané jsou přece synové Slunce! Ať tedy odnynějška žijí pod Sluncem na Marsu.
„Měl pravdu, tisíckrát měl pravdu jeden z našich význačných vědců, když řekl, že není možné dopustit, aby lidé zaměřili k vlastní zkáze ty přírodní síly, které dokázali objevit a pokořit," poznamenal Dal.
Žádné z marťanských dětí dovádějících ve vodě nemělo tušení, že existoval nějaký Joliot-Curie, neznalo tato jeho slova, ale novou radost ze života jim darovali lidé, kteří pochopili, čemu musí sloužit vědění.
Podej mi ruku, Dale! Jsme přátelé!

Říjen 1968—únor 1971
Moskva—Abramcevo

Lidová knihovna sv. 86
Alexandr Kazancev ZÁNIK FAENY

Z ruského originálu Faety, vydaného nakladatelstvím Molodaja
gvardija, Moskva 1978, přeložil Jaroslav Piskáček. Přebal
a vazbu navrhl a graficky upravil Oldřich Pošmurný.
V roce 1987 vydalo Lidové nakladatelství, vydavatelství
Svazu československo-sovětského přátelství, Václavské nám. 36,
Praha 1, jako svou 2 296. publikaci. Výtvarný redaktor
Milan Erazim. Odpovědná redaktorka Alena Vlčková. Technická
redaktorka Marie Vohralíková. Z fotosazby písmem
Times/Digiset zhotovené v n. p. Svoboda Praha vytiskl Tisk,
knižní výroba, n. p., Brno, závod 3, Český Těšín
AA 18,73, VA 19,40. 416 stran. 13-34. Náklad 53 000 výtisků. 1. vydání.
26-051-87. Cena brož. 27 Kčs, váz. 31 Kčs